KAP stratégiai terv

CCI	2023HU06AFSP001
Cím angolul	CAP Strategic Plan Hungary, 2023-2027
Cím az ország nyelvén (nyelvein)	HU - Magyarország KAP stratégiai terve, 2023-2027
Verzió	9.1
Állapot	A Bizottság elfogadta
Első év	2023
Utolsó év	2027
Elszámolhatóság kezdete	2025. ápr. 22.
Elszámolhatóság vége	
A bizottsági határozat száma	C(2026)7413
A bizottsági határozat dátuma	2026. okt. 26.
Érintett alap(ok)	EMGA, EMVA
Jelentés elkészítési dátuma	06/11/2026 10:49

Tartalomjegyzék

7. Irányítási és koordinációs rendszer....4
7.1. Az irányítási, koordinációs és az ellenőrző szervek azonosítása....4
7.2. A monitoring- és jelentéstételi struktúra bemutatása....8
7.3. A kontrollrendszerre és a szankciókra vonatkozó információk....13
7.3.1 IACS – Integrált igazgatási és kontrollrendszer....13
7.3.1.1 A horizontális rendeletben meghatározott integrált igazgatási és kontrollrendszer valamennyi eleme ki lett alakítva és 2023. január 1-jétől lép működésbe....13
7.3.1.1.1 A mezőgazdasági parcellaazonosító rendszer (MePaR)....13
7.3.1.1.2 A földrajzi térinformatikai (GSA) és állatállomány-alapú kérelmezési rendszer (GSA)....13
7.3.1.1.3 Alkalmaz a horizontális rendelet szerinti (65. cikk (4) bekezdésének f) pontja) automatikus kérelmezési rendszert?....14
7.3.1.1.4 Területmegfigyelő rendszer....14
7.3.1.1.5 Ellenőrzési és szankcionálási rendszer....14
7.3.1.1.5.1 Az IACS-beavatkozásokhoz kapcsolódó ellenőrzési és szankcionálási rendszer(ek)....14
7.3.1.1.6 Adott esetben a támogatási jogosultságok azonosítására és rögzítésére szolgáló rendszer....14
7.3.1.1.7 A 65. cikk (4) bekezdésének c) pontja szerinti, az állatok azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer [a horizontális rendelet 66. cikk (1) bekezdésének g) pontja]....14
7.3.2 Nem IACS....14
7.3.2.1 Az eredményesség, arányosság és a visszatartó erő elvének megfelelő, a nem IACS-beavatkozásokra vonatkozó ellenőrzési rendszer rövid leírása....14
7.3.2.2. A nem IIER-beavatkozások ellenőrzési rendszerének rövid leírása (ellenőrzési módszerek, keresztellenőrzések, a beruházások tartóssága és a kapcsolódó utólagos ellenőrzések stb.)....15
7.3.2.3 Közbeszerzési szabályok?....18
7.4. Feltételrendszer....18
7.4.1 A feltételességhez kapcsolódó ellenőrzési rendszer....18
7.4.1.1 A feltételességhez kapcsolódó ellenőrzési rendszer leírása....18
7.4.1.2 Ellenőrzések típusai....19
7.4.2 A feltételességhez kapcsolódó szankcionálási rendszer....21
7.4.2.1 A feltételességhez kapcsolódó szankcionálási rendszer leírása....21
7.4.2.2. A „megismétlődés” fogalommeghatározása és alkalmazása (számítás és lefedett időszak):....23
7.4.2.3. A „szándékosság” fogalommeghatározása és alkalmazása....23
7.4.3. A mezőgazdasági kistermelőkre vonatkozó egyszerűsített kontrollrendszer alkalmazásának feltüntetése....23
7.4.4. A feltételességhez kapcsolódó gyakorlatokra és a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményekre vonatkozó ellenőrzésekért felelős illetékes ellenőrző szervezetek....24
7.5 Szociális feltételesség....25
7.5.1 A szociális feltételességhez kapcsolódó ellenőrzési rendszer leírása....25
7.5.2 A szociális feltételességhez kapcsolódó szankcionálási rendszer leírása....25
8. Korszerűsítés: AKIS és digitalizáció....27
8.1 AKIS....27
8.1 A javított AKIS tervezett átfogó szervezeti felépítése....27
8.2 Annak bemutatása, hogy a tanácsadási szolgáltatások, a kutatás és a KAP-hálózatok hogyan működnek együtt az AKIS keretében (a 114. cikk a) pontjának ii. alpontja)....30
8.3 A mezőgazdasági tanácsadók szervezeteinek leírása a 15. cikk (2), (3) és (4) bekezdésében említett követelményeknek megfelelően....31
8.4 A 114. cikk a) pontjának ii. alpontjában említett innovációs támogatás nyújtásának módja....37
8.5 Digitalizációs stratégia (a 114. cikk b) pontja)....43
Mellékletek....56
Az előzetes értékelésről és a 2001/42/EK irányelvben említett stratégiai környezeti vizsgálatról (SKV) szóló I. melléklet....56
1. Az előzetes értékelések folyamatának és eredményeinek összefoglalása....56

2. Az előzetes értékelésben és a stratégiai környezeti vizsgálatban megfogalmazott ajánlások és azok alkalmazási módja 71
3. Előzetes értékelési jelentés 107
4. A stratégiai környezeti vizsgálatra vonatkozó jelentés....107
A GYELV-elemzést tartalmazó II. melléklet....107
A partnerek konzultációjáról szóló III. melléklet....107
A gyapotra vonatkozó terményspecifikus támogatásról szóló IV. melléklet (adott esetben) 107
A KAP-stratégiai terv hatálya alatt nyújtott kiegészítő nemzeti finanszírozásról szóló V. melléklet....108
A gyümölcs- és zöldségágazatban nyújtott nemzeti pénzügyi támogatás az (EU) 2021/2115 rendelet szerint....127
Az átmeneti nemzeti támogatásról szóló VI. melléklet (adott esetben) 128
a) az átmeneti nemzeti támogatásban részesülő egyes ágazatok éves ágazatspecifikus pénzügyi keretösszege....128
b) adott esetben a támogatás maximális egységösszege az időszak minden egyes évére vonatkozóan; 128
c) adott esetben a 147. cikk (2) bekezdésének második albekezdésével összhangban módosított referencia-időszakra vonatkozó információk 128
d) az átmeneti nemzeti támogatás és a KAP stratégiai terv beavatkozásai közötti kiegészítő jelleg rövid ismertetése....134
Egyéb melléklet: a 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekkel való összehangoltság és az azokhoz való hozzájárulás 137
Nemzeti hozzájárulás a tápanyagveszteségnek a termékenység romlása nélküli 50%-os csökkentésére vonatkozó 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez....137
Nemzeti hozzájárulás ahhoz a 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez, amely értelmében a mezőgazdasági területek 10%-ának rendelkeznie kell magas biodiverzitású tájképi elemekkel....137
Nemzeti hozzájárulás ahhoz a 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez, amely értelmében az Unió mezőgazdasági területeinek legalább 25%-a ökológiai művelés alatt kell állnia....137
Nemzeti hozzájárulás a vegyi növényvédő szerek által jelentett kockázat és azok általános használatának, valamint a veszélyesebb növényvédő szerek használatának 50%-kal való csökkentésére vonatkozó, 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez 137
Nemzeti hozzájárulás a haszonállatoknak szánt és az akvakultúrában használt antimikrobiális szerek értékesítésének 50%-os csökkentésére vonatkozó, 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez....138
Nemzeti hozzájárulás ahhoz a 2025-re teljesítendő uniós célkitűzésekhez, amely a 100%-os hozzáférés elérése céljából a gyors szélessávú internetnek a vidéki területeken való bevezetésére irányul....138
DOKUMENTUMOK....140

7. Irányítási és koordinációs rendszer

7.1. Az irányítási, koordinációs és az ellenőrző szervek azonosítása

Hatóság típusa	Intézménynév	EMGA	EMVA	Felelős neve	Cím	E-mail-cím
Irányító hatóság	Ministry of Agriculture	Y	Y	Szigeti Szabolcs	1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.	szabolcs.szigeti@am.gov.hu
Illetékes hatóság	Ministry of Agriculture	Y	Y	dr. Andréka Tamás	1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.	tamas.andreka@am.gov.hu
Kifizető ügynökség	Magyar Államkincstár	Y	Y	Detre Miklós	1095 Budapest, Soroksári út 22-24.	detre.miklos@allamkincstar.gov.hu
Tanúsító szerv	KPMG Magyarország	Y	Y	Huzsvai Dóra	1134 Budapest, Váci út 31.	Dora.Huzsvai@kpmg.hu
Monitoringbizottság	Ministry of Agriculture	N	Y	Szigeti Szabolcs	1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.	szabolcs.szigeti@am.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Baranya Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Főosztály	Y	Y	Tarnai Lívia	7602 Pécs Pf. 365	agrartamogatas@baranya.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Koleszár Gábor	3501 Miskolc Pf. 646	koleszar.gabor@borsod.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Madari Örs	6001 Kecskemét Pf. 470	videkfejlesztes@bacs.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Békés Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Magyarné Dr. Knap Diána	5620 Békéscsaba Pf. 45	agrarvidekfejlesztes@bekes.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Schultz József	6801 Hódmezővásárhely, Pf. 129	schultz.jozsef@csongrad.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Fejér Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Bögyös Zsolt	8002 Székesfehérvár Pf. 297	bogyos.zsolt@fejer.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Fővárosi és Pest Megyei Kormányhivatal Agár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	dr. Tóth Csaba	1391 Budapest Pf. 248	avtf@pest.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek,	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Agrár-és	Y	Y	Pénzes István	9002 Győr Pf. 70	agrartam@gyor.gov.hu

a szerepük leírásával	Vidékfejlesztést Támogató Főosztály					
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Szigeti Szabolcs	4001 Debrecen Pf. 551	agrartamogatas.ugyfelszolgalat@hajdu.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Lucza Zsuzsanna	3301 Eger Pf. 169	agrartamogatas@heves.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Szabó Endre	5002 Szolnok Pf. 111	kh.agrar.videkfejlesztes@jasz.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Komarom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Horváth Adrienn	2801 Tatabánya Pf. 1394	avfo@komarom.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Magyar Államkincstár	N	Y	Detre Miklós	1095 Budapest, Soroksári út 22-24.	detre.miklos@allamkincstar.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Nemzeti Földügyi Központ (NFK)	Y	Y	Nagy János	1149 Budapest, Bosnyák tér 5.	nfk@nfk.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)	Y	Y	dr. Oravecz Márton	1024 Budapest, Keleti Károly utca 24.	elnok@nebih.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Nógrád Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Bacsa Annamária	3101 Salgótarján Pf. 123	avfo.titkarsag@nograd.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Somogy Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Varga Lívia	7400 Kaposvár, Petőfi tér 1-3.	agrar@somogy.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Kovács Lajos	4401 Nyíregyháza Pf. 422	agrarvidekfejlesztes@szabolcs.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Tolna Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Máté Erika	7101 Szekszárd Pf. 251	ugyfelszolgalat-videkfejlesztes@tolna.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Vas Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Szabó Levente	9701 Szombathely Pf. 245	agrarvidek@vas.gov.hu
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek,	Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató	Y	Y	Boros Gábor István	8202 Veszprém Pf. 791	vemkh.agrar.videkfejlesztes@veszprem.gov.hu

a szerepük leírásával	Főosztály					
A rendeletben nem meghatározott egyéb, felhatalmazott és közreműködő szervezetek, a szerepük leírásával	Zala Megyei Kormányhivatal Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Y	Y	Horváth Gyula	8901 Zalaegerszeg Pf. 142	horvath.gyula@zala.gov.hu
Ellenőrző szervezet	Magyar Államkincstár	Y	Y	Demkó-Szekeres Zsolt	1054 Budapest, Hold utca 4.	info@allamkincstar.gov.hu
AKIS-koordináció, beleértve a mezőgazdasági tanácsadást is – érintett koordinációs szerv	Nemzeti Agrárgazdasági Kamar (NAK)	Y	Y	Győrffy Balázs	1115 Budapest, Bartók Béla út 105.	gyorffy.balazs@nak.hu

Rövid leírás az illetékes hatóság szerkezetének és szervezeti felépítéséről

Az Illetékes Hatóság felépítésének és szervezetének rövid leírása:

A Bizottság 908/2014/EU végrehajtási rendeletének 1. cikk (1) bekezdésében *[2023-tól (EU) 2022/128 rendelet 1. cikk (1) bekezdésben]* kapott felhatalmazás alapján **kijelölt miniszteri szintű hatóság (Illetékes Hatóság) Magyarországon** – a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 9. § (1) bekezdés 10. pontja, a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény 12. § (2) bekezdése, valamint a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján – az agrárpolitikáért felelős miniszter, azaz **az agrárminiszter**. Az Agrárminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 10/2019. (XII. 30.) AM utasítás 1. mellékletének 11. § i) pontja szerinti **feladatdelegálás alapján** az EMVA és az EMGA végrehajtásának felügyeletével kapcsolatos illetékes hatósági feladatokkal összefüggő döntések – a miniszter nevében és megbízásából történő – kiadmányozása **a közigazgatási államtitkár feladata**.

Az illetékes hatósági **funkcionális feladatokat a közigazgatási államtitkár által irányított Illetékes Hatósági Főosztály** látja el.

A közvetlen közigazgatási államtitkári irányítással jelenleg és a jövőben is biztosítható, hogy az illetékes hatósági feladatellátás – az EMGA/EMVA szakmai irányítástól és a kifizető ügynökségi tevékenységgel összefüggő szervezetrendszertől is – elkülönülten, függetlenül, összehangoltan és hatékonyan valósuljon meg. Az Illetékes Hatóság működésbeli függetlensége elengedhetetlen a feladatellátáshoz kapcsolódó ellenőrzési téma meghatározása és teljesítésének elfogadása kapcsán is.

A Magyar Államkincstár mint az egyetlen hazai EMGA/EMVA Kifizető Ügynökség az Illetékes Hatóságtól 2017. október 16-i hatállyal, jelenleg is fennálló teljes körű akkreditációs státuszt kapott, megfelelve azon 1306/2013/EU rendelet *[2023-tól (EU) 2021/2116 rendelet]* szerinti elvárásnak, miszerint kizárólag az akkreditált kifizető ügynökségeknél felmerült kiadásokat lehet visszatéríteni az uniós költségvetésből.

A Kifizető Ügynökség akkreditálási eljárása és folyamatos felügyelete:

A kijelölt Illetékes Hatóság

- a 908/2014/EU rendelet 1-2. cikke *[2023-tól (EU) 2022/128 rendelet 1-2. cikke]* alapján **a Kifizető Ügynökség akkreditációját megadja, felülvizsgálja, illetve visszavonja**; a tanúsító szerv által elkészített jelentéseken és **az akkreditációs felügyeleti vizsgálatokon keresztülfolyamatosan nyomon követi az akkreditációs kritériumoknak való megfelelést,** illetve felügyeli a végrehajtást érintő változásokat; a rendszer bármilyen lényegi változása esetén megvizsgálja, hogy a Kifizető Ügynökség továbbra is megfelel-e a 907/2014/EU rendelet I. mellékletében *[2023-tól (EU) 2022/127 rendelet*

I. mellékletében] foglalt akkreditációs kritériumoknak; **az akkreditációs felügyeleti vizsgálatok során feltárt hiányosságok kapcsán az érintett szervektől, szervezeti egységektől intézkedési terv bekérésére kerül sor, és a hiányosságok orvoslása érdekében hozott intézkedések végrehajtásának teljesülését, megfelelőségét monitoring vizsgálatok keretében ellenőrzi**; felügyeleti és monitoring tevékenységéről – melyhez a Kifizető Ügynökségtől független, külső közreműködőt vesz igénybe – háromévente részletes jelentés készül a Bizottság részére (a következő jelentés esedékessége 2022.06.30.).

- a **908/2014/EU rendelet 5. cikkének** *[2023-tól (EU) 2022/128 rendelet 5. cikkének],* **a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 28/B. §-ának**, **valamint a 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 7. §-ának felhatalmazása alapján kiválasztja az 1306/2013/EU rendelet 9. cikke** *[2023-tól (EU) 2021/2116 rendelet 12. cikke]* **szerinti Tanúsító Szervet**, amely – közbeszerzési eljárás lefolytatása eredményeként – **mind az EMGA, mind az EMVA tekintetében 2025. május 31-ig a KPMG Konzorcium** lett;

A kijelölt Tanúsító Szerv

- a **Kifizető Ügynökséget érintően éves rendszerességgel** nemzetközileg elfogadott auditszabványoknak megfelelően elkészített, jogszabályban meghatározott szempontok szerinti **véleményt ad, melyet három szakaszban (féléves, időközi, éves) megvalósuló ellenőrzési munka eredményeire alapoz**;
- **módszertana** – beleértve a vizsgálatok és jelentéstételek ütemezését – az Európai Bizottság által is elismert jó gyakorlatok között szerepel, mely a mielőbbi korrigálás lehetőségével biztosíthatja a pénzügyi év során feltárt hiányosságok miatti szankciók elkerülését, csökkentését, továbbá összhangban a 908/2014/EU rendelet 2. cikkével *[2023-tól (EU) 2022/128 rendelet 2. cikkével]***hatékonyan támogatja az Illetékes Hatóság felügyeleti tevékenységét is**.

A Monitoring Bizottság az Irányító Hatóság által működtetett döntéshozó szerv, melynek fő feladata a KAP Stratégiai Terv előrehaladásának és a célok elérésének nyomon követése. A Monitoring Bizottság, működésében független az Irányító Hatóságtól (a részére megküldött munkaanyagokat véleményezheti, szavazhat róla, kezdeményezheti ülés összehívását stb.).

A Monitoring Bizottság összetételének meghatározása során Magyarország figyelemmel van az SPR rendelet 106. cikk (3) bekezdésében előírt követelményekre, azaz a partnerség és esélyegyenlőség elvének érvényesítésére a következő szereplők bevonása révén:

- regionális és helyi szintű hatóságok,
- környezetvédelmi és éghajlat-politikai kérdésben illetékes hatóságok,
- gazdasági és szociális partnerek,
- a civil és nem-kormányzati szervezetek (különösen a környezetvédelem, klíma, energia, fenntartható fejlődés, a nemek közti egyenlőség, az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód, valamint a diszkrimináció-mentesség területéről)

A 2021/2115/EU rendelet 124. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamnak a Bizottság KAP Stratégiai Tervet jóváhagyó végrehajtási határozatáról szóló értesítést követően három hónap áll rendelkezésére a monitoring bizottság létrehozására, így a Bizottság konkrét összetételét a későbbiekben tudjuk csak megadni.

7.2. A monitoring- és jelentéstételi struktúra bemutatása

A magyar KAP Stratégiai Terv monitoring és jelentéstételi rendszerének (a továbbiakban **monitoring rendszer**) célja a KAP Stratégiai Terv eredményes és hatásos lebonyolításához szükséges információk biztosítása az Európai Unió és a tagállam döntéshozói, valamint a partnerség számára. A monitoring rendszer funkciói a közösségi jogszabályok által előírt jelentéstételi kötelezettségekre, illetve az agrár- és vidékfejlesztésben a korábbi programozási időszakokban tapasztalt döntéshozói adatigényekre, valamint a tematikus értékelések jellemző igényeire tekintettel kerülnek kialakításra.

A monitoring rendszer részét képezi a kormányzati szervezetek együttműködő hálózata (**szervezeti struktúra**), az intézményrendszer monitoring feladatait szabályozó **eljárásrend** és az adatgyűjtést, adatfeldolgozást támogató **informatikai rendszer**. A rendszer működéséhez szükséges a monitoring rendszerhez közvetlenül nem tartozó **közigazgatási adatbázisok** elérhetősége és a **független külső értékelői kapacitások** rendelkezésre állása is, ezért ezek is részei a rendszerrel kapcsolatos tervezésnek, fejlesztésnek.

A KAP Stratégiai Terv monitoring rendszerének alapjait a korábbi fejlesztési időszakokban kialakult működési mechanizmusok biztosítják, azaz az eddigi támogatási intézkedések végrehajtása során is alkalmazott szervezeti struktúra, informatikai rendszer és értékelési megoldások az új tervezési időszakra irányadó jogszabályi előírások alapján történő továbbfejlesztésével kerül felépítésre az új időszak rendszere.
A monitoring rendszer felépítése során azonosításra kerültek a főbb, tagállami szintű feladatok. Ezek lehatárolása kulcsfontosságú a felelősségrendszer kialakítása során, annak érdekében, hogy a KAP Stratégiai Terv végrehajtása és a KAP Stratégiai Terv céljainak megvalósítása terén elért előrehaladás megbízhatóan nyomon követhető legyen.

A **szervezeti struktúra** egyrészt magában foglalja a monitoring feladatokat ellátó dedikált szervezeti egységeket, ugyanakkor a kizárólag adatszolgáltatási kötelezettséget vállaló egyéb kapcsolódó szervezetek is helyet kapnak benne. A szervezeti struktúra két kulcseleme az Irányító Hatóság monitoring és értékelési divíziója és a Kifizető Ügynökség monitoringért felelős szervezeti egysége.

Az **Irányító Hatóság** a monitoring rendszer kapcsán a következő feladatköröket látja el:
·a monitoring rendszer koncepciójának kialakítása, rendszeres felülvizsgálata és a rendszer működésének felügyelete,
·az intézményrendszer monitoring feladatainak, felelősségi viszonyainak szabályozása,
·a kedvezményezetteket érintő, monitoring szempontú előírások rögzítése a pályázati felhívásokban, illetve a szabályozásokban,
·a pályázati felhívások kiírásában való közreműködés a teljesítmény keretrendszernek, és a tagállam által vállalt mérföldköveknek való megfelelőség szempontjából,
·az Európai Bizottság, a tagállami döntéshozók és a társadalmi partnerek, kiemelten a Monitoring Bizottság információs igényeinek biztosítása,
·az informatikai rendszerekkel kapcsolatos monitoring szempontú igények összegyűjtése, és dokumentálása,
·a tematikus értékelésekhez szükséges adatok biztosítása a közigazgatási és egyéb adatgazdákkal történő megállapodásokon keresztül,
·a tematikus értékelésekhez szükséges független szakértői kapacitások biztosítása, és az értékelések publikálása,
·a LEADER megközelítésre vonatkozó speciális adatok összegyűjtése a Helyi Akciócsoportok jelentéstételi rendszerén keresztül,
·a monitoring rendszer működéséhez szükséges kompetenciák biztosítása képzések, és nemzetközi együttműködések révén,

·együttműködés a Kifizető Ügynökséggel az Éves Teljesítmény Jelentés elkészítése során
·közreműködés a közösségi jogszabályok által előírt jelentéstételi kötelezettségek teljesítésében.

A **Kifizető Ügynökség** a monitoringért rendszer kapcsán a következő feladatköröket látja el:
·a kérelemkezelési, illetve a kifizetési folyamatok során keletkező adatok biztosítása a monitoring rendszer működtetéséhez,
·a monitoring rendszer működéséhez szükséges, az Irányító Hatóság által kijelölt további információk összegyűjtése a kedvezményezettektől,
·a pályázati felhívások véleményezése és javaslattétel a monitoring adatok begyűjthetősége szempontjából
·a monitoring rendszer működéséhez szükséges informatikai megoldások fejlesztése és működtetése,
·közreműködés az Európai Bizottság, a tagállami döntéshozók, a társadalmi partnerek, és a tematikus értékelések információs igényeinek biztosításában,
·közreműködés a közösségi jogszabályok által előírt jelentéstételi kötelezettségek teljesítésében.

A közösségi jogszabályok által előírt jelentéstételi kötelezettségek, többek között az Éves Teljesítmény Jelentés elkészítése, az Irányító Hatóság és a Kifizető Ügynökség szoros együttműködését igénylik.

A Kifizető Ügynökség felelős a kiadások kezeléséért és ellenőrzéséért, míg az Irányító Hatóság felelős a KAP Stratégiai Terv irányításáért és végrehajtásáért. Ennek megfelelően az **éves teljesítményalapú záróelszámolás (kimeneti indikátorok)** összefüggésében a **Kifizető Ügynökség**, míg az **éves teljesítményfelülvizsgálat (eredmény indikátorok)** vonatkozásában az **Irányító Hatóság** tartozik elszámolással a Bizottság felé.
A szervezeti struktúra mellett kiemelkedő fontosságú a **monitoring rendszer eljárásrend**jének meghatározása, ahol elkülönülnek a támogatási intézményrendszeren belüli feladat – és hatáskörök. Mindezek mellett fontos rendszer szinten biztosítani az átláthatóságot és az ellenőrzési szerepköröket. A szervezeti struktúra és az eljárásrendek kialakítása során az irányadó uniós előírások képezik a rendszer alapját, melyet kiegészítenek a hazai, belső tagállami szintű részletszabályok.

A monitoring rendszer **eljárásrendje** egyrészt az intézményrendszeri szereplők közötti feladatmegosztást rögzítő szabályozásból, másrészt az azt kiegészítő, a kimeneti, eredmény és hatásindikátorok definícióit, adatigényeit és előállításukat tartalmazó módszertanból áll.
A támogatásokat érintően keletkezett adatok rögzítésére, tárolására, szolgáltatására és összegyűjtésére **szolgáló informatikai rendszer** az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszeren (IIER) alapul, ezt a Kifizető Ügynökség működteti. A monitoring rendszer adat- és riportigényei a tervezési folyamat során beépítésre kerülnek az informatikai rendszerbe.

A monitoring rendszer alapjait képező **adatok** jellemzően a kérelemből, kérelemkezelés során keletkezett adatból és kedvezményezetti adatszolgáltatásokból származnak. Ezzel párhuzamosan további adatok bevonása történik közhiteles vagy szakmai forrásokból, így – többek között - a Központi Statisztikai Hivatal, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, illetve a Magyar Madártani Egyesület (MME) szolgáltat adatot annak érdekében, hogy eredményesen nyomon követhető legyen a szakpolitikai célkitűzések megvalósítása az eredmény- és hatásindikátorok használatával. Az adatszolgáltató partnerekkel az Irányító Hatóság megállapodásokban rögzíti az együttműködés részletszabályait és a biztosítandó adatok körét.

Az **informatikai rendszer** (IIER) teljeskörűen, minden beavatkozásra kiterjedően (IIER és nem IIER hatálya alá tartozó beavatkozásokra egyaránt) biztosítja, hogy a KAP Stratégiai Terv végrehajtása során minden olyan adat előálljon, amelyre a Teljesítményjelentéshez (APR) szükség van. A rendszer integrált módon biztosítja az intézkedések végrehajtásához, a folyamatos nyomon követéshez, a jelentéstételi kötelezettségekhez és értékelésekhez a megfelelő adatrögzítési, adatfeldolgozási, ellenőrzési és lekérdezési funkciókat.

Az IIER, mint zárt informatikai rendszer biztosítja, hogy a KAP Stratégiai Terv minden beavatkozására a támogatási kérelmek beadásától a fenntartási (működtetési) időszak végéig egységes adatszerkezeti hierarchia érvényesüljön, illetve hogy a KAP Stratégiai Terv egészére biztosított legyen azonos logikájú jelentések elérhetősége.

Az IIER kérelemkezelési alapadataira rácsatlakozva a monitoring és riportálási funkciók által létrehozott jogszabályban előírt jelentések megbízhatóságát a kérelemkezelési folyamat során elvégzett adminisztratív és helyszíni ellenőrzések és a közhiteles nyilvántartások felhasználása biztosítja.

A rendszernek része a 2023-2027 programozási időszakra meghatározott indikátorok valamint egyéb monitoring és értékelési célú adatok széles körű jellemzőinek nyilvántartása, valamint azok különböző szempontok szerinti valós idejű keresési és megjelenítési lehetősége. Az indikátorok, aggregátumok, indikátor-bontások, egységösszegek, egyéb monitoring és értékelési adatok tervezett bázis- és célértékeinek kezelése és karbantartása (ahol ez releváns) is a rendszeren belül történik, továbbá – minden esetben – a tényértékek követése is a rendszeren belül történik.

Az IT rendszer célja egy olyan riportrendszer kialakítása továbbá, amely teljeskörűen támogatja a különböző időszakokban szükséges jelentések, beszámolók, az Európai Bizottság, a minisztériumok és egyéb intézmények, valamint a különböző vezetői szintek által igényelt standard és ad-hoc riportok, továbbá a riportokat alátámasztó analitikus listák elkészítését.

A folyamatos nyomon követés és az output és result indikátorok rendszeres elemzése által biztosított az eredmények és előrehaladás értékelése, amely alapot ad a Stratégiai Terv sikeres végrehajtásához.

Adatbázisok, fejlesztési komponensek:

Az IIER-ben kialakított Monitoring kérelemadatok adatbázisa fog gondoskodni arról, hogy a jelentésekhez, indikátor tényértékek megállapításához szükséges alapadatokat egy helyen tegye elérhetővé a jelentéseket kiszolgáló komponensréteg számára. Ez egy monitoring adatokat tartalmazó analitika, melynek különböző szintű adatstruktúrákat is kell tartalmaznia, és támogatnia kell a különböző aggregált adatok létrehozását és a duplikációk szűrését.

Az egyes intézkedések végrehajtását támogató modulok kötelező jelleggel szolgáltatnak adatot ebbe az adatbázisba a kérelem feldolgozás meghatározott pontjain a paraméterezésnek megfelelő adatszerkezetben, idősorosan.

Ehhez kapcsolódó fejlesztendő lépések:

1.Konstrukció előkészítés, paraméterezés

Minden támogatási beavatkozás/jogcím indítása előtt ki kell tölteni egy monitoring paraméterező felületet. Ennek segítségével a jogcímet el lehet helyezni a KAP stratégiai terv hierarchiájában, meg lehet határozni a hozzá kapcsolódó indikátorokat, indikátor alábontásokat (pl. egységösszeg) és iránymutatást lehet adni a beavatkozás/jogcím számára az ezekhez kapcsolódó adatszolgáltatásokra (számítási módszertanok, alapadatok típusai, szolgáltatásuknak ideje). A paraméterezés határozza meg, hogy az adott jogcím milyen adatokat szolgáltat majd a Monitoring kérelemadatok adatbázisába. A monitoring szempontú paraméterezés támogatja a megbízható, időben nyomon követhető és konzisztens adatok előállítását. A monitoring paraméterező felület alapját képezik a KAP Stratégiai Tervben rögzített adatok és struktúra, valamint a Bizottság által kiadott módszertani leírások, amelyek alapján előállhat egy olyan szabályrendszer amely garantálja az adatok megfelelő forrását, előállítási módszerét és összhangját a kifizetési adatokkal. A kifizetések költségvetési struktúrába történő beazonosítását biztosító költségvetési kódok (ABB kód) szerkezete bizonyos mértékű változásokon esik át a 2023-2027-es programozási időszakban, és a monitoring rendszer kiemelt hivatkozási alapjává válik (pl. tartalmazza nemcsak a beavatkozásra, hanem a kimeneti indikátorra és egységösszegre való hivatkozást). Erre alapítva a monitoring igények kiszolgálása érdekében biztosítani tudja a kérelmek/ kérelemrészletek és kifizetési forgalmak megfelelő szinten történő összekapcsolhatóságát.

2.Kérelem benyújtás

A KAP stratégiai terv keretében indított támogatási beavatkozások/jogcímek benyújtó felületeit a

monitoring adatszükségleteknek megfelelően kell kialakítani. Az adatokat olyan mélységben kell bekérni, ahogy arra majd a jelentéseknek, adatszolgáltatásoknak szüksége lehet, illetve az intézkedések adatszerkezetét úgy kell kialakítani, hogy azok képesek legyenek a teljesítési modell végrehajtásához szükséges struktúrában az adatokat szolgáltatni.

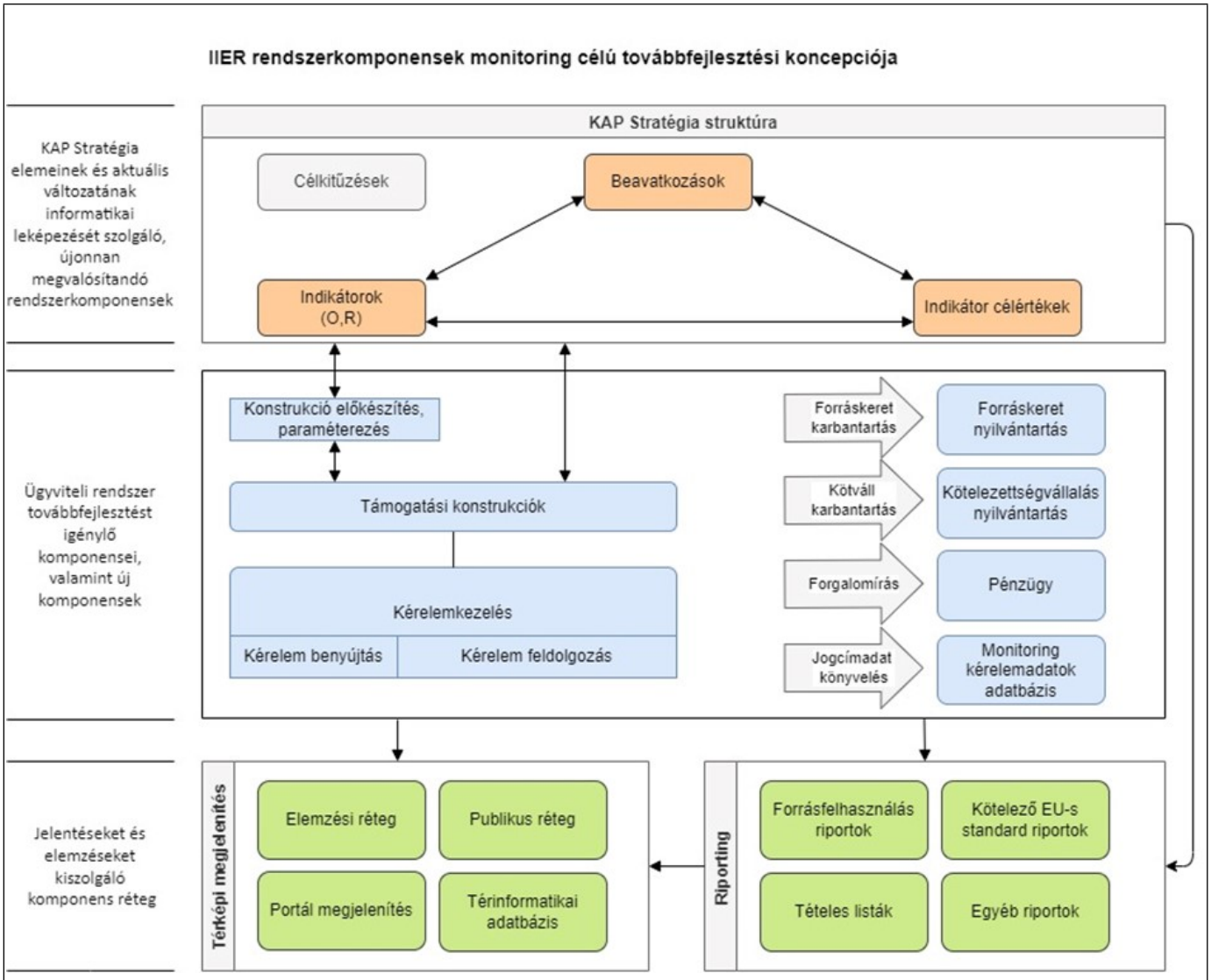
A kérelmek benyújtásához be kell építeni egy adatszolgáltatást a Monitoring kérelemadatok adatbázisa felé, részben ezek az adatok szolgálják majd ki a tervadatokon alapuló előrejelzést szolgáló jelentéseket, elemzéseket. A keretrendszernek gondoskodnia kell arról, hogy minden jogcím kötelezően igénybe vegye ezt a szolgáltatást.

3.Kérelem feldolgozás

A kérelem feldolgozásba be kell építeni egy szolgáltatást a Monitoring kérelemadatok adatbázisa felé. Ez a szolgáltatás fogja az érintett beavatkozás/jogcím monitoring adatait az egységes szerkezetű adatbázisba beírni a paraméterezés során megadott szabályok szerint, amelyek a KAP Stratégiai Terv és a Bizottság által kiadott módszertani útmutatók alapján készülnek. Ezek az adatok lehetnek kérelemmel bekért adatok, lehetnek kérelem bírálata során előállt adatok, és lehetnek kifejezetten a monitoring adatszolgáltatás érdekében számított adatok. A szolgáltatást a kérelem bírálatának bizonyos szakaszaiban kell igénybe venni, illetve biztosítani kell az adatváltozások nyomon követését és adott időszakra történő lekérdezhetőségét. A keretrendszernek gondoskodnia kell arról, hogy minden jogcím kötelezően igénybe vegye ezt a szolgáltatást.

4. Monitoring adatbázis/komponens

Az egyes beavatkozások végrehajtását támogató modulok (forráskeret nyilvántartás, kötelezettségvállalás nyilvántartás, pénzügy) kötelező jelleggel szolgáltatnak adatot ebbe az adatbázisba a kérelem feldolgozás meghatározott pontjain a paraméterezésnek megfelelő adatszerkezetben, idősorosan.

Jelentéseket kiszolgáló komponens réteg

Az Adattárházban felépítésre kerül egy új rendszerkomponens, amely képes kiszolgálni a 2023–2027-es időszakra szóló közös agrárpolitika jelentéseit.

Ezen komponens fő, de nem egyetlen forrása az IIER-ben létrehozandó új Monitoring kérelemadatok adatbázis. Az architektúrát úgy kell kialakítani, hogy képes legyen más adatforrásokból is dolgozni, akár egyedi sql-eket megfuttatni és eredményét riportként, tételes listaként megjeleníteni, ezzel támogatva a gyors ad-hoc munkát.

A transzformáció során az Adattárház historikus rétegében időbélyeggel ellátva kell tárolni az adatokat és azok változásait. Az így historizált adatokat meg kell őrizni, hogy a későbbi ellenőrzések, külső vizsgálatok bármikor kiszolgálhatóak legyenek, továbbá a leadott jelentések a leadás után is reprodukálhatóak legyenek. A tényleges riportokat tartalmazó réteget a lekérdezésekre optimalizálva kell létrehozni. Ezen séma adatai archiválhatóak kell legyenek, visszatölthetőséget biztosítva.

Az indikátorok Adattárházból történő lekérdezhetősége biztosítja a jelentések időben és megfelelő minőségben történő kiszolgálását, a mutatók teljesülésének nyomon követhetőségét. Ennek fontos eleme, hogy ütemezett rendszerességgel hírleveleket küld a rendszer a kifizető ügynökség kollégáinak, azért, hogy a kívánt mértéktől való elmaradás esetén meg tudják hozni a szükséges korrekciós intézkedéseket.

Ellenőrzések

Biztosítani kell a monitoring és jelentési rendszer alapadatainak megbízhatóságát a kérelemkezelési folyamat során elvégzett ellenőrzések és a közhiteles nyilvántartások felhasználásával.

A rendszer működése során alapvető elvárás, hogy biztosítani kell az elsődleges adatforrásokból származó adatok konzisztencia vizsgálatát.

A konzisztens és megbízható adatok előállítását és az azokon alapuló jelentések elkészítését a következő rendszerbe épített ellenőrzési vizsgálatok biztosítják:

·Formai ellenőrzés (megfelelő formátumú adat szerepel-e a mezőben)

·Töltöttségi ellenőrzés (minden mezőben szerepel-e releváns adat)

·Logikai ellenőrzés (bizonyos összefüggések alapján vizsgálja az adatok megfelelőségét).

7.3. A kontrollrendszerre és a szankciókra vonatkozó információk

7.3.1 IACS – Integrált igazgatási és kontrollrendszer

Az (EU) .../... rendelet [a KAP stratégiai tervről szóló rendelet] III. címével összhangban az IIKR-t használják a borágazati ágazatra irányuló beavatkozások igazgatására és ellenőrzésére? : **Nem**

Használják az integrált igazgatási és kontrollrendszert a feltételesség kezelésére és ellenőrzésére? : **Igen**

A horizontális rendelet 65. cikke (4) bekezdésének d) pontja lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy meghatározzák a „mezőgazdasági parcella” fogalmát. Adja meg a „mezőgazdasági parcella” fogalmának az Ön tagállama szerinti meghatározását.

"Mezőgazdasági parcella": egy mezőgazdasági termelő által bejelentett, folyamatos földterület, amely nem terjed ki egynél több terményre/földtakaróra. A mezőgazdasági parcellák bejelentése emellett figyelembe veheti az érintett támogatási intervenció sajátosságait

7.3.1.1 A horizontális rendeletben meghatározott integrált igazgatási és kontrollrendszer valamennyi eleme ki lett alakítva és 2023. január 1-jétől lép működésbe

A horizontális rendeletben meghatározott integrált igazgatási és kontrollrendszer valamennyi eleme ki lett alakítva és 2023. január 1-jétől működésbe lép : **Igen**

7.3.1.1.1 A mezőgazdasági parcellaazonosító rendszer (MePaR)

A magyar LPIS egy fizikai blokkokon alapuló földrajzi információs rendszer. Ez az egyetlen referenciarendszer, amelyet a területalapú közvetlen kifizetések és a vidékfejlesztési beavatkozások ellenőrzésére használnak. Megadja a mezőgazdasági területeket, a nem mezőgazdasági területeket, valamint a nemzeti KAP Stratégiai Tervben szereplő területalapú beavatkozások keretében támogathatónak ítélt különböző területeket. Ezenkívül az LPIS nagyszámú tematikus réteget tartalmaz, és rendszeresen frissítik, ortofotók alapján

7.3.1.1.2 A földrajzi térinformatikai (GSA) és állatállomány-alapú kérelmezési rendszer (GSA)

Magyarországon az egységes támogatási kérelem kiterjed az összes területalapú KAP támogatási programra, valamint számos állat-alapú és egyéb beavatkozásra. Az alkalmazás teljesen elektronikusan működik, a bejelentők felé irányuló és onnan kiépített elektronikus kommunikációs csatornákkal. A pályázat az előző évi pályázati adatok alapján előre kitöltött információkat tartalmaz, különösen mezőgazdasági parcellák esetében. A földrajzi-térbeli felület megjeleníti a rendelkezésre álló grafikai anyagokat (főleg ortofotókat), az LPIS-adatokat és a korábbi alkalmazások adatait. Ez lehetővé teszi a mezőgazdasági parcellák pontos és egyértelmű azonosítását. Az alkalmazás nagyszámú irányító figyelmeztetést és ellenőrzést tartalmaz, amelyek a gazdákat teljes, következetes kérelmek benyújtására irányítják, amelyek mentesek az esetleges meg nem feleléstől és hibáktól.

7.3.1.1.3 Alkalmaz a horizontális rendelet szerinti (65. cikk (4) bekezdésének f) pontja) automatikus kérelmezési rendszert?

Területalapú beavatkozásokhoz? : **Nem**
Állatállomány-alapú beavatkozásokhoz? : **Nem**

7.3.1.1.4 Területmegfigyelő rendszer

Az AMS-t bizonyos mezőgazdasági események és gyakorlatok nyomon követésére és értékelésére fogják használni a támogatható hektárokon. A megfigyelési tevékenység alapját a Sentinel műholdadatok képezik, kiegészítve más, azonos értékű adatforrásokkal. Valamennyi jogosultsági feltételt lefedi az AMS, amely nyomon követhető a távérzékelési adatok automatikus feldolgozásával és elemzésével. Ha a jogosultsági feltételek esetleges megsértését észlelik, közleményt küldenek a gazdáknak, hogy módosíthassák kérelmüket, vagy további adatokat küldhessenek, elsősorban földrajzi címkével ellátott fényképek formájában.

7.3.1.1.5 Ellenőrzési és szankcionálási rendszer

Teljesültek a horizontális rendelet 72. cikkében meghatározott követelmények? : **Igen**
7.3.1.1.5.1 Az IACS-beavatkozásokhoz kapcsolódó ellenőrzési és szankcionálási rendszer(ek)
Lásd a mellékelt dokumentum(ok)at

7.3.1.1.6 Adott esetben a támogatási jogosultságok azonosítására és rögzítésére szolgáló rendszer

Teljesültek a horizontális rendelet 71. cikkében meghatározott követelmények? : **N/A**

7.3.1.1.7 A 65. cikk (4) bekezdésének c) pontja szerinti, az állatok azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer [a horizontális rendelet 66. cikk (1) bekezdésének g) pontja]

Rendelkeznek a horizontális rendelet 66. cikke (1) bekezdésének g) pontjában említett, az állatok azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszerrel? : **Igen**
az 1760/2000/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet által létrehozott, a szarvasmarhák azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer : **Igen**
a 21/2004/EK tanácsi rendelet által létrehozott, a juh- és kecskefélék azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer : **Igen**
a 71/2008/EK tanácsi rendelet által létrehozott, a sertések azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer : **Igen**

7.3.2 Nem IACS

7.3.2.1 Az eredményesség, arányosság és a visszatartó erő elvének megfelelő, a nem IACS-beavatkozásokra vonatkozó ellenőrzési rendszer rövid leírása

Nem IIKR EMGA

Amennyiben utólagos adminisztratív vagy helyszíni ellenőrzés során, illetve bármely más okból megállapításra kerül, hogy a kedvezményezett jogosulatlanul vett igénybe támogatást, a jogosulatlan támogatás kamattal növelt összegének visszafizetését határozatban rendeli el az illetékes hivatal. A jogosulatlan támogatás összegét a határozatban előírtak szerint kell visszafizetnie a kedvezményezettnek. Amennyiben a kedvezményezett nem fizeti meg a meghatározott határidőn belül az összeget, úgy az illetékes hatóság –visszatartási jogának érvényesítése útján –másik jogosult támogatás összegéből visszatartja azt, így ezzel a tartozás megfizetettnek minősül. A jogosulatlanul igénybe vett támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, ezért amennyiben nincs olyan jogosult támogatási összeg, amelynek visszatartásával rendezhető a követelés, a jogosulatlan támogatás összegét az állami adóhatóság hajtja be. Intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapítására a jogosultságot megállapító határozat közlésétől számított öt éven belül van lehetőség. A jogosulatlan támogatás visszafizetését elrendelő

hivatal nyilvántartást vezet az intézkedés(ek)ben jogosulatlanul részt vett kedvezményezettekről

Nem IIKR EMVA

A vidékfejlesztési támogatások tekintetében az uniós szabályozás alapján a nem megfelelés – azaz a támogatásra részben vagy egészben jogosulatlan kiadások - szankcionálása a **kifizetések csökkentése vagy a kifizetések teljes összegéből való kizárás** révén történik.

Alapvetően alkalmazandó, hogy a jogosulatlanul igényelt támogatás nem fizethető ki, a jogosulatlanul kifizetett támogatást vissza kell követelni. Az ezen felül alkalmazandó szankciókat a közösségi és nemzeti jogszabályok, valamint az intézkedésekre vonatkozó speciális szabályok határozzák meg.

Az uniós szabályozás alapján amennyiben a kedvezményezett által a támogatási döntés (támogatói okirat, a továbbiakban TO) alapján a kifizetési igénylésben (kérelemben) igényelt összeg több mint 10 %-kal meghaladja a kedvezményezett részére a kifizetési igénylésben szereplő kiadások támogathatóságának vizsgálatát követően fizetendő összeget, akkor a kifizetési igénylésre jóváhagyott összeg tekintetében - a fenti két összeg különbözetének megfelelő, de legfeljebb a fizetendő összeggel megegyező mértékű - **igazgatási szankció**t kell alkalmazni.

A kötelezettségek, avagy vállalások nem teljesítése esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket az intézkedésekre vonatkozó speciális szabályok határozzák meg.

Az uniós szabályozáshoz kapcsolódóan kialakított, a tagállam által alkalmazott *jogkövetkezmények a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben* (a továbbiakban: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet), továbbá a felhívásokkal kerültek/kerülnek közzétételre egyrészt magában a felhívásban, másrészt az „*Általános Szerződési Feltételek a Vidékfejlesztési Program keretében támogatásban részesített kedvezményezettekkel kötendő támogatási szerződésekhez*” *(ÁSZF)* c. dokumentumban, az „*ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ az EMVA forrásból finanszírozásra kerülő intézkedésekre vonatkozó felhívásokhoz” (ÁÚF)* c. dokumentumban, és/vagy a jogkövetkezményekre vonatkozó külön dokumentumban. A tartalmi értékelési szempontok kapcsán vállalt kötelezettségeknek való meg nem felelés szankciója a jóváhagyott támogatás (a támogatás TO szerinti összege) százalékában kerül(t) meghatározásra, a felhívásban előírt kötelezettségek megszegése esetén a szabálytalanság mértékétől, illetve súlyától függően az Irányító Hatóság jogosult a Támogatási Szerződéstől való elállásra, vagy eláll a Szerződéstől (a támogatás teljes visszavonása), vagy a támogatást részben visszavonhatja.

Az ÁÚF-ben foglaltak értelmében a biztosítéknyújtási időszaknál (az előleggel történő elszámolás elfogadásáig tartó időszak) rövidebb lejáratú - az előlegigényléssel egyidejűleg nyújtott - biztosíték esetén, a lejárat napját megelőző 45 naptári nappal a kedvezményezettnek igazolnia kell a biztosíték meghosszabbítását vagy cseréjét. Ennek elmulasztása szabálytalanságkezelést, valamint a szabálytalanság jogkövetkezményeként az elszámolatlan támogatási előleg visszakövetelését, illetve – amennyiben a visszafizetést a kedvezményezett nem teljesíti – az elszámolatlan támogatási előleg összegének a biztosítékból történő lehívását vonja maga után, továbbá a Támogató a Szerződéstől elállhat.

272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó támogatási rendszerből történő kizárás határozott időre, de legfeljebb öt évre, mint jogkövetkezmény abban az esetben alkalmazható, ha a kedvezményezett a szabálytalanságot szándékosan vagy ismételten valósítja meg.

A kifizető ügynökség által hozott, szabálytalanság megtörténtét megállapító jogerős döntésekkel kapcsolatos adatok – így adott felhívás keretében érintett projekt kedvezményezettjének neve és a szabálytalanság miatt visszafizetett támogatás összege – közzétételre kerülnek a https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/kozzeteteli-listak-szabalytalansagok linken.

Amennyiben sor kerül a legsúlyosabb szankció – a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet alá tartozó támogatásokból történő kizárás – alkalmazására, akkor az ezen szankcióval érintettek adatai is közzétételre kerülnek.

7.3.2.2. A nem IIER-beavatkozások ellenőrzési rendszerének rövid leírása (ellenőrzési módszerek, keresztellenőrzések, a beruházások tartóssága és a kapcsolódó utólagos ellenőrzések stb.)

Nem IIKR EMGA

A **nem IIER piaci intézkedések** végrehajtása kapcsán általánosságban elmondható, hogy minden

kérelmet 100%-ban adminisztratív ellenőrzésnek vet alá a Kifizető ügynökség, amely minden kérelem egyedi bírálatát jelenti a támogatási jogosultságok megállapítása érdekében. Automatikus (tehát ügyintéző nélküli) bírálat és döntéshozatal nincs.

Adminisztratív ellenőrzés

Az adminisztratív ellenőrzés körében vizsgáljuk a kérelmező általános jogosultságát, amely keretében az eljárásainkat szabályozó 2007. évi XVII. törvényben, illetve a végrehajtási rendeletekben előírt peremfeltételek teljesülését nézzük, így pl. rendelkezik-e az ügyfél a Kincstárnál ügyfél-azonosítóval és megfelelő besorolási adatokkal.

Az adminisztratív ellenőrzés második körében vizsgáljuk a végrehajtási rendeletekben előírt intézkedés specifikus feltételek teljesülését, pl. méhcsalád szám, területméret, támogatott művelet elvégzését alátámasztó dokumentumokon keresztül.

Az adminisztratív ellenőrzés kiterjed a kérelem dokumentációjának formai és tartalmi ellenőrzésére. Megtörténik a kérelembenyújtás módjának, időpontjának vizsgálata, a kérelem dokumentáció megfelelőségének vizsgálata, a csatolt dokumentumok teljességének vizsgálata, a kitöltés hiánytalanságának vizsgálata. Minden kifizetési kérelmet egymástól függetlenül két ügyintéző ellenőriz teljes körűen a „négy szem elvének" betartásával. Az első ügyintéző az adminisztratív ellenőrzés során a kérelem és mellékleteinek adatait ellenőrzi, majd a kérelmet elbírálja és megállapítja a támogatás jogosságát és a jogosult támogatás összegét. Az ellenőrzés eredményét az informatikai rendszer tárolja. A második ügyintéző szintén elvégzi ugyanazon ellenőrzéseket, amennyiben a két ügyintéző döntésének eredménye megegyezik, a második ügyintéző jóváhagyását követően megtörténik a határozathozatal. Amennyiben a két ügyintéző döntése eltérő, egyeztetik az eltérés okát és elvégzik az informatikai rendszerben a szükséges módosításokat. Amennyiben az egyeztetés nem vezet eredményre, a döntést az illetékes vezető hozza meg. Az egyeztetett, végleges eredményt szintén rögzíti az informatikai rendszer.

Fontos körülmény, hogy jelenleg már minden piaci támogatás igénybevételére vonatkozó kérelmet elektronikusan nyújtanak be az ügyfelek, ami lehetővé tette, hogy már a kérelem benyújtás folyamatában kiszűrjön bizonyos hibákat a Kifizető ügynökség. Ez egyik részről a beépített keresztellenőrzések, számoló mezők beépítésével, másik részről (pl. adathiányra) figyelmeztető üzenet megjelenítésével oldható meg.

Az adminisztratív ellenőrzés körében vizsgáljuk meg a jogosultságokat alátámasztó specifikus dokumentumok másolatát, mint pl. a vásárlás tényét/szolgáltatás igénybevételét igazoló számla, szaporítóanyag származási igazolása, hatósági igazolás, gyártói nyilatkozat, stb.

Támogató rendszerek

Az adminisztratív ellenőrzések elvégzését az IIER alá tartozó intézkedések kezelésére is alkalmazott informatikai keretrendszer támogatja. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az IIER és nem IIER alá tartozó jogcímek ugyanazon ügyféltörzset, vagy pénzügyi keretmodult használják, azzal, hogy a jogcímekhez kialakított bírálati modulok ezen horizontális funkciókhoz kapcsolódnak.

Ilyen horizontális funkció a kettős finanszírozás elkerülése érdekében, hogy minden számla egyedi azonosító száma rögzítésre kerül a kifizető ügynökség zárt informatikai rendszerébe, ahol a beépített keresztellenőrzések segítségével ellenőrzik, hogy az adott számla esetleg rögzítésre került-e már másik jogcím, illetve intézkedés keretében, így könnyen biztosítható, hogy egy számla adott tételére csak egyszer lehessen támogatást kifizetni.

Az informatikai bírálati modulokon keresztül a Kifizető ügynökség képes az egyes jogcím modulok adatai között ellenőrzéseket végezni (pl. szőlő ültetvény támogatás esetén az EK-ba bejelentett terület hasznosítása), emellett a társhatóságoktól is képes adatokat átvenni online vagy offline módon.

Szőlő-bor:

- térképi és térinformatikai (fedvény) adatok a MePar-ból
- hrsz adatok az ingatlan nyilvántartásból
- termelési adatok a HEGYIR-ből

Méztermelés:

- méhcsalád számok az TIR/ENAR-ból
- termelői tagi adatok az OMME-tól

Iskolaprogramok:

- tanulói létszámok az Oktatási Hivataltól
- termőterület adatok az Egységes Kérelemből

Helyszíni ellenőrzés

A helyszíni ellenőrzésre vonatkozó szabályok intézkedésenként eltérőek. A bor szektorban a kérelmek 100%-ára vonatkozóan végzünk helyszíni ellenőrzést, míg a további piaci jogcímek esetén a helyszíni ellenőrzésre történő kiválasztás az előírásoknak megfelelően véletlenszerű és kockázatértékelésen alapuló módszerrel történik meg.

A helyszíni ellenőrzés alkalmával kerül sor a benyújtott dokumentumok másolati példányának az eredeti példánnyal történő összehasonlítására, a beszerzett eszköz pontos beazonosítására, a jogosult terület lemérésére és a megvalósult beruházás részleteinek vizsgálatára (pl. szőlőültetvény telepítés esetén a sortávolságok lemérésére).

A helyszíni ellenőrzést az adminisztratív ellenőrzésért felelős szervezeti egységtől elkülönülő szervezeti egység munkatársai végzik. A vizsgálat eredményét a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvben rögzítik.

Nem IIKR EMVA

A Vidékfejlesztési Program végrehajtására kialakított hazai ellenőrzési rendszer szereplői az uniós és a tagállami előírásoknak megfelelően:

- Irányító hatóság (feladatai - 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 20. §): Agrárminisztérium, vidékfejlesztési programok végrehajtásáért felelős helyettes államtitkárság
- Kifizető ügynökség (1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke szerinti szervezet, feladatai - 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 26. §): Magyar Államkincstár, mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokért felelős elnökhelyettesség
- Közbenső szervezet (feladatai - 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 27. §): Magyar Államkincstár, mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokért felelős elnökhelyettesség
- Tanúsító szerv (KAP rendelet 9. cikk (1) bekezdés szerinti szerv): KPMG
- Illetékes hatóság (feladatai - 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 25. § és 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés): Agrárminisztérium, közigazgatásért felelős államtitkár

Az ellenőrzési feladatok ellátására vonatkozó tagállami szabályozást az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, az Európai Halászati Alapból, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból támogatott programok és intézkedések pénzügyi, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról, lebonyolításának rendjéről szóló 82/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet rendelkezései tartalmazzák.

A Magyar Államkincstár, mint kifizető ügynökség, illetve közbenső szervezet (a továbbiakban: Kincstár) feladatainak ellátásban részt vesznek a megyei Kormányhivatalok Agrár-vidékfejlesztési támogatások főosztályai (AVTF), valamint egyéb szervezeti egységei az IH által delegált feladatok végrehajtásában bevont szervezetként, a kifizető ügynökségi feladatok végrehajtásában delegált feladatok ellátását végző szervezetként. A Kincstár feladatainak végrehajtási rendjét, felelőseit, az ellenőrzések végrehajtásának módját a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokért felelős elnökhelyettes, illetve az irányító hatóság vezetője által jóváhagyott végrehajtási kézikönyvek, segédletek tartalmazzák.

A kifizető ügynökség felelős az Európai Bizottságtól lehívásra kerülő költségek jogos és valós voltáért, ezért megvizsgálja, hogy a kedvezményezett által elszámolt kiadások finanszírozhatók-e az EMVA terhére és megfelelnek-e az EMVA-ra vonatkozó szabályozásnak, csatolták-e a megfelelő számlákat, illetve más szükséges dokumentumokat, továbbá azt, hogy a költség felmerülésének időpontja belül esik-e a elszámolhatósági időszakon.

Az átláthatóság, a vállalkozás mérete szerinti besorolás (kkv), a mezőgazdasági üzemméret megállapításához/ellenőrzéséhez, a kedvezményezett által megadott adatok ellenőrzéséhez a Kincstár többek között felhasználja az egyéb támogatásoknak az IIER-ben rendelkezésre álló adatait, vagy külső nyilvántartások (pl. Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerből (ENAR) adatait, adatszolgáltatást kér a Nemzeti Agrárkamarától, a NéBIH-től, a Microsec Számítástechnikai Fejlesztő ZRt-től, a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól (NAV), stb.

Az adminisztratív ellenőrzések mellett a kifizető ügynökség helyszíni ellenőrzések által is meggyőződik a

kifizetések jogszerűségéről azok teljesítését megelőzően. A helyszíni ellenőrzéseket delegált feladatként végzik a megyei Kormányhivatalok, azok alkalmával az adminisztratív úton végzett vizsgálatok kiegészítéseképpen minden olyan szempont és feltétel ellenőrzésre kerül, melyek a megvalósítás helyszínén fizikailag ellenőrizhetőek. A helyszíni ellenőrzésekről minden esetben jegyzőkönyv készül, melyet a támogatási eljárásban ki kell értékelni és a döntés meghozatala során figyelembe kell venni.

7.3.2.3 Közbeszerzési szabályok?

Rövid leírás a közbeszerzési szabályoknak való megfelelőség biztosítása módjáról

A támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett az ajánlatok elbírálásáról szóló írásbeli összegezést, továbbá a közbeszerzési eljárás során keletkezett összes dokumentumot és a közbeszerzési szabályzatot az irányító hatóság részére küldi meg. A támogatások felhasználása során lefolytatott közbeszerzési eljárások szabályosságának ellenőrzését - közbeszerzési-jogi, támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontú utóellenőrzés - az irányító hatóság folytatja le. A kedvezményezett részére támogatás - a támogatási előleg-kifizetés kivételével - csak a támogató tartalmú utóellenőrzési vagy utólagos ellenőrzésről készült jelentés megléte esetén folyósítható.

7.4. Feltételrendszer

7.4.1 A feltételességhez kapcsolódó ellenőrzési rendszer

7.4.1.1 A feltételességhez kapcsolódó ellenőrzési rendszer leírása

A feltételesség hatálya alá tartozó ellenőrzések jelentős részét az a hatóság végzi, amely egyébként az adott szakterületen eljár. A HMKÁ előírások, a JFGK 3 és 4 követelmények, valamint a JFGK 1 vízkivételre vonatkozó és a JFGK 2 állattartó telepeken megtartandó követelményei tekintetében a Kifizető Ügynökség a hatáskörrel rendelkező hatóság. Az ellenőrzések eredményéről jegyzőkönyvet vesznek fel, és az abban foglaltak alapján a Kifizető Ügynökség állapítja meg az üzemi szintű jogkövetkezményt, amely a korrekciós intézkedésre vonatkozó figyelemfelhívástól a támogatás meghatározott mértékű csökkentésén keresztül a támogatási rendszerből való kizárásig terjedhet. Az érintett a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény, a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről szóló 54/2023. (IX.13.) AM rendelet, illetve az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény rendelkezései szerint élhet a jogorvoslat lehetőségével, mind az ellenőrzés során tett ténymegállapításokkal, mind pedig a Kifizető Ügynökség által meghatározott jogkövetkezményekkel kapcsolatban.

Azok a termelők, akik legfeljebb 30 hektár mezőgazdasági területtel rendelkeznek, mentesülnek a HMKÁ 7 előíráshoz kapcsolódó ellenőrzések és szankciók alól.

A 2116/2021/EU rendelet 84. cikk (2) b) alapján Magyarország alkalmazza azt a szabályt, miszerint nem alkalmazunk közigazgatási szankciót egy kedvezményezettel szemben, amennyiben annak összege egy naptári évre legfeljebb 100 EUR lenne, azonban a kedvezményezettet tájékoztatjuk a meg nem felelés megállapításáról, valamint arról, hogy a jövőre vonatkozóan korrekciós intézkedéseket kell hoznia.

7.4.1.2 Ellenőrzések típusai

Gazdálkodási követelmény / GAEC	Ellenőrzések típusai
GAEC01 - Az állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterületnek a mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján nemzeti, regionális, szubregionális, mezőgazdaságiüzem-csoporti vagy mezőgazdasági üzemi szinten, a 2018-as referenciaévhez képest. A referenciaévhez képest legfeljebb 10%-os csökkenés. (This maximum decrease was 5% before the 'simplification' package)	Helyszíni ellenőrzés, Távérzékelés
GAEC02 - A vizes élőhelyek és a tőzegláp védelme	
GAEC03 - A tarlóégetés tilalma, kivéve növényegészségügyi okokból	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
GAEC04 - A vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása	Helyszíni ellenőrzés, Távérzékelés
GAEC05 - A talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő talajművelés, ideértve a lejtők dőlésszögének figyelembevételét is	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
GAEC06 - Minimálisan megkövetelt talajborítás a fedetlen talaj elkerülésére a legérzékenyebb időszakokban	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
GAEC07 - Vetésforgó a szántóterületeken, a víz alatt fekvő növények kivételével	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
GAEC08 - A tájképi elemek megőrzése. A sövények és fák kivágásának tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában. Lehetőségként intézkedések az invazív növényfajok elkerülésére	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
GAEC09 - Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR01 - Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról: a 11. cikk (3) bekezdésének e) pontja és h) pontja a foszfátok diffúz szennyezőforrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények tekintetében	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR02 - A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről: 4. és 5. cikk	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR03 - Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről: 3. cikk (1) bekezdés, 3. cikk (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdés	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR04 - A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről: 6. cikk (1) és (2) bekezdés	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR05 - Az Európai Parlament és A Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról: 14. és 15. cikk, 17. cikk (1) bekezdés, 18., 19. és 20. cikk	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR06 - A Tanács 96/22/EK irányelve (1996. április 29.) az egyes hormon- vagy tireosztatikus hatású anyagoknak és a béta-agonistáknak az állattenyésztésben történő felhasználására vonatkozó tilalomról, valamint a 81/602/EGK, 88/146/EGK és 88/299/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről: 3. cikk a), b), d) és e) pont, 4., 5. és 7. cikk	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR07 - Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről: 55. cikk első és második mondat	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR08 - Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés	Távérzékelés,

kereteinek meghatározásáról: 5. cikk (2) bekezdés és 8. cikk (1)–(5) bekezdés; 12. cikk a peszticideknek a 2000/60/EK irányelv és a Natura 2000 hálózatra vonatkozó jogszabályok alapján meghatározott védett területeken való felhasználására vonatkozó korlátozások tekintetében; a 13. cikk (1) és (3) bekezdése a peszticidek kezeléséről és tárolásáról, valamint csomagolásuk és maradékaik kezeléséről	Helyszíni ellenőrzés
SMR09 - A Tanács 2008/119/EK irányelve (2008. december 18.) a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról: 3. és 4. cikk	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR10 - A Tanács 2008/120/EK irányelve (2008. december 18.) a sertések védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról: 3. és 4. cikk	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés
SMR11 - A Tanács 98/58/EK irányelve (1998. július 20.) a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről: 4. cikk	Távérzékelés, Helyszíni ellenőrzés

7.4.2 A feltételességhez kapcsolódó szankcionálási rendszer

7.4.2.1 A feltételességhez kapcsolódó szankcionálási rendszer leírása

A feltételességből eredő szankciót a Kifizető Ügynökség állapítja meg a helyszíni és adminisztratív ellenőrzések eredménye alapján. Az ellenőrzési jelentés a meg nem felelésre vonatkozóan tartalmazza mindazon szempontok értékelését (szándékosság, súlyosság, mérték, tartósság, újbóli előfordulás, vis maior bírálati eredmény), amelynek alapján a szankció mértéke egyértelműen meghatározható. A feltételesség keretében jogkövetkezményként meghatározott szankciók a kedvezményezett adott évi összes feltételesség hatálya alá tartozó támogatás teljes összegére vonatkoznak.

Az elháríthatatlan külső okot (vis maior) – amennyiben azt a gazdálkodó elektronikus úton az erre rendszeresített felületen, határidőn belül bejelentette a Kifizető Ügynökség felé – a gazdálkodónak lehetősége van a helyszíni ellenőrzés során is jelezni.

Szándékosnak nem minősülő meg nem felelés

Ha a meghatározott meg nem felelés nem szándékosságból fakad, akkor első alkalommal a teljes feltételesség hatálya alá tartozó jogcímekben meghatározott támogatási összeg 1-10%-kal csökken. A szankció pontos mértékét a Kifizető Ügynökség állapítja meg a ellenőrzési jelentésben (ha a Kifizető Ügynökség a hatáskörrel rendelkező hatóság is egyben) vagy a kormányhivatali döntésekben foglaltak alapján. Az értékelést az alábbi szempontok szerint végzik.

Súlyosság: a meg nem felelés következményeinek jelentőségétől függ, tekintetbe véve a szóban forgó követelmény, vagy előírás célját.

Mérték: annak figyelembe vételével kell megállapítani, hogy a meg nem felelés kiterjedt hatással rendelkezik-e, vagy hatása magára a mezőgazdasági üzemre korlátozódik (gazdaságon belüli/gazdaságon kívüli).

Tartósság: függ attól az időtartamtól, ameddig a meg nem felelés által kiváltott hatás érezhető, vagy a szóban forgó hatás ésszerű eszközökkel történő megszüntetésének lehetőségétől.

Amennyiben a feltárt meg nem felelésnek súlyos következményei vannak az adott követelmény vagy előírás célkitűzéseire vonatkozóan, illetve közvetlen veszélyt jelent köz- vagy állategészségügyi szempontból, abban az esetben a Kifizető Ügynökség akár 10%-ig is növelheti a szándékosnak nem minősülő, nem ismétlődő szankció mértékét.

Ha a területi monitoring rendszer segítségével kerül megállapításra egy meg nem felelés, akkor 0,5%-ig csökkenthető a támogatáscsökkentés.

Szándékosnak nem minősülő újból előforduló meg nem felelés

Az előírások ismételt megszegését a rendszer kiemelten szankcionálja. Amennyiben a gazdálkodó három egymást követő naptári éven belül legalább kétszer megszegi ugyanazt a feltételesség előírást vagy követelményt, akkor a második alkalommal számított szankció mértéke 10%. Ez a szankciószázalék azonban csak akkor alkalmazható, ha az először előforduló meg nem felelésről értesítést kap a gazdálkodó. Ha az újból feltárt (és 10%-kal szankcionált) meg nem felelés után ugyanazon meg nem felelés ismét előfordul a következő két év valamelyikében, akkor a sértést szándékosnak kell tekinteni és ennek megfelelően kell a szankció mértékét megállapítani.

Szándékos meg nem felelés

A szándékos meg nem felelés a szándékossággal nem érintetthez képest jóval szigorúbb megítélést kap a feltételesség szankcionálási rendszerében. Ha a meghatározott meg nem felelés a mezőgazdasági termelő szándékosságából vezethető le, akkor a feltételességgel érintett teljes támogatási összeg 15–100%-kal csökken. A szankció pontos mértékét a Kifizető Ügynökség állapítja meg a meg nem felelés helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvbe foglalt értékelése alapján. Az értékelést ugyanazon szempontok alapján végzik,

mint a szándékossággal nem érintett esetekben (súlyosság, mérték, tartósság). A 100%- os szankcionálás azt jelenti, hogy a termelőt kizárják a feltételességgel érintett összes támogatásból az adott évre.

Összefoglalva, ugyanabban a naptári évben előforduló több meg nem felelés összegzése:

Szándékossággal sem és újbóli előfordulással sem érintett több meg nem felelésért járó szankciók összegzése

► Összegzés módszere: minden egyes meg nem felelés egyedileg értékelendő és a külön-külön megállapított szankció értékek összeadódnak egymással

► Szankciók maximális értéke abban az esetben, ha a meg nem felelések között legalább egy olyan szerepel, melynek súlyos következményei vannak az adott követelmény vagy előírás célkitűzéseire vonatkozóan, illetve közvetlen veszélyt jelent köz- vagy állategészségügyi szempontból: 10%

► Szankciók maximális értéke abban az esetben, ha a meg nem felelések között egyetlen olyan sem szerepel, melynek súlyos következményei vannak az adott követelmény vagy előírás célkitűzéseire vonatkozóan, illetve közvetlen veszélyt jelentene köz- vagy állategészségügyi szempontból: 5%

Újból előforduló, de szándékossággal nem érintett több meg nem felelésért járó szankciók összegzése

► Összegzés módszere: összeadás (megegyezik az előző pontban leírtakkal)

► Szankciók maximális értéke: 20%

Több szándékos meg nem felelésért járó szankciók összegzése

► Összegzés módszere: összeadás (megegyezik az első pontban leírtakkal)

► Szankciók minimális értéke: 15%

► Szankciók maximális értéke: 100%

Több különböző meg nem felelésért járó szankciók összegzése

► Összegzés módszere: amennyiben ugyanabban a naptári évben több különböző meg nem felelés kerül megállapításra, akkor az első három pont alapján megállapított szankció értékek kerülnek összeadásra

► Szankciók maximális értéke: 100%

A feltételességgel összefüggő ellenőrzési és szankciórendszer

Art. 83(6)(d) (risk analysis including a random part; control sample to cover at least 1 % of the beneficiaries):

A feltételesség rendszerében az érintett ügyfelek legalább 1%-ánál helyszíni ellenőrzést kell végezni. Az ellenőrzésre kiválasztott ügyfelek 20-30%-a véletlenszerű mintavételezéssel kerül kiválasztásra, a maradék 70-80% kockázatelemzéssel. Adott esetben a mintakiválasztás során bizonyos JFGK-k összevonásra kerülhetnek, így a kiválasztás vonatkozásában egy JFGK-csoportot alkotnak. Ebben az esetben is teljesülnie kell a teljes alapsokaságra vonatkozó 1%-os minimum aránynak.

Art. 85(2) (the reduction shall be as a general rule 3% of the total amount of the payments):

Amennyiben nem szándékos, nem ismétlődő és nem súlyos következményekkel járó szabálytalanság kerül megállapításra, akkor főszabályként 3% támogatáscsökkentés kerül alkalmazásra. Azonban a Bizottság (EU) 2022/1172 felhatalmazáson alapuló rendeletének 7. cikkében meghatározott szempontok alapján történő kiértékelés során alkalmazható 1%, illetve 5% is egy-egy meg nem felelés vonatkozásában.

Art. 85(5) (when the non-compliance has ‘grave consequences’):

Ha egy meg nem felelés a köz- vagy állategészségügy tekintetében súlyos következményekkel jár, akkor minimum 5%, illetve maximum 10% közötti támogatáscsökkentés alkalmazandó.

Hungary is also invited to specify the ‘type of checks’ envisaged for GAEC 2 (information provided for

all other GAECs and SMRs):

A magyar tagállam a HMKÁ 2 vonatkozásában – a többi HMKÁ előíráshoz hasonlóan – távérzékeléses, illetve helyszíni ellenőrzést kíván alkalmazni.

Magyarország alkalmazza a 86. cikk szerinti lehetőséget. Ez alapján megtartjuk a 85. cikkben említett csökkentésekből és kizárásokból származó összegek 25 %-át.

7.4.2.2. A „megismétlődés” fogalommeghatározása és alkalmazása (számítás és lefedett időszak):

Szándékosnak nem minősülő újból előforduló meg nem felelés

Az előírások ismételt megszegését a rendszer kiemelten szankcionálja. Amennyiben a gazdálkodó három egymást követő naptári éven belül legalább kétszer megszegi ugyanazt a feltételességi előírást vagy követelményt, akkor a második alkalommal számított szankció mértéke 10%. Ez a szankciószázalék azonban csak akkor alkalmazható, ha az először előforduló meg nem felelésről értesítést kap a gazdálkodó. Ha az újból feltárt (és 10%-kal szankcionált) meg nem felelés után ugyanazon meg nem felelés ismét előfordul a következő két év valamelyikében, akkor azt szándékosnak kell tekinteni és ennek megfelelően kell a szankció mértékét megállapítani.

7.4.2.3. A „szándékosság” fogalommeghatározása és alkalmazása

A szándékos meg nem felelés a szándékossággal nem érintetthez képest jóval szigorúbb megítélést kap a feltételességi szankcionálási rendszerében. Ha a meghatározott meg nem felelés a mezőgazdasági termelő szándékosságából vezethető le, akkor a feltételességgel érintett teljes támogatási összeg 15–100%-kal csökken. A szankció pontos mértékét a Kifizető Ügynökség állapítja meg a meg nem felelés ellenőrzési jelentésben foglalt értékelése alapján. Az értékelést ugyanazon szempontok alapján végzik, mint a szándékossággal nem érintett esetekben (súlyosság, mérték, tartósság). A 100%- os szankcionálás azt jelenti, hogy a termelőt kizárják a feltételességgel érintett összes támogatásból az adott évre.

7.4.3. A mezőgazdasági kistermelőkre vonatkozó egyszerűsített kontrollrendszer alkalmazásának feltüntetése

Az egyszerűsített ellenőrzést NEM alkalmazza Magyarország, mivel a 2024. évi uniós egyszerűsítési csomag értelmében a feltételességi ellenőrzések alól főszabály szerint mentesül valamennyi olyan termelő, aki kevesebb mint 10 hektáron gazdálkodik.

7.4.4. A feltételességhez kapcsolódó gyakorlatokra és a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményekre vonatkozó ellenőrzésekért felelős illetékes ellenőrző szervezetek

Főszabályként a kifizetőügynökség koordinálja valamennyi ellenőrzést. Ezek egy részét saját maga végzi, egy részét pedig delegálja hatáskörrel rendelkező hatóságokra - amint azt a 7.4.1. alfejezetben bemutattuk.
A kifizetőügynökség koordinatív funkciója miatt mindenhol a Magyar Államkincstár szakterületi vezetőjét tüntettük fel kontaktként.

Gazdálkodási követelmény / GAEC	Kifizető ügynökség neve	Az ellenőrző szervezet neve	Az ellenőrzés felelősének neve	Cím	E-mail-cím

7.5 Szociális feltételesség

7.5.1 A szociális feltételességhez kapcsolódó ellenőrzési rendszer leírása

A közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2021/2115/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 2021/2115/EU rendelet) 14. cikkének, illetve a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2021/2116/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 2021/2116/EU rendelet) 87-89. cikkének való megfelelés érdekében legkésőbb 2025. január 1-jétől kezdődően olyan eljárásrendet vezetünk be, mely által a közvetlen kifizetésekben vagy az éves kifizetésekben részesülő mezőgazdasági termelők és egyéb kedvezményezettek közigazgatási szankciókkal lesznek sújtva, amennyiben nem teljesítenek meghatározott munka- és foglalkozási feltételekre vonatkozó követelményeket.

A 2021/2115/EU rendelet IV. mellékletében szereplő legtöbb szabály tekintetében a foglalkoztatás-felügyeleti, valamint a munkavédelmi hatóság jár el. A foglalkoztatás-felügyeleti és a munkavédelmi hatóságok az ellenőrzések eredményeként kiszabott munkaügyi és munkavédelmi szankciókat nyilvános adatbázisban tartják nyilván, amelyben a határozatok főbb adatai megtalálhatóak. A nyilvántartás tartalmazza a rendezett munkaügyi kapcsolatok és a munkavédelmi bírsághatározatok körében a munkáltató/foglalkoztató adószámát/adóazonosító jelét, a munkáltató/foglalkoztató székhelyét/lakcímét, a határozat számát, a határozat keltét, a határozat jogerőre emelkedésének vagy véglegessé válásának dátumát, a határozat végrehajthatóvá válásának napját, a jogsértés megjelölését, az alkalmazott jogkövetkezményt, a bírság összegét és az annak alapjául szolgáló jogszabályhelyet és a bírósági döntést, ha volt ilyen. A nyilvántartás felett a Nemzetgazdasági Minisztérium rendelkezik. A meglévő nyilvántartás megfelelő kiindulási alapot biztosít a szociális feltételesség rendszerének bevezetéséhez és működtetéséhez tekintettel arra, hogy a nyilvántartott adatok megfeleltethetőek a nemzeti kifizető ügynökség nyilvántartásának adataival tekintettel arra, hogy a MÁK az adóazonosító jel vagy adószám alapján azonosítani tudja a regisztrációs számot, azaz az érintett ügyfelet.

Mindezeknek megfelelően a kiszabott munkaügyi és munkavédelmi szankciókról a Nemzetgazdasági Minisztérium tud tájékoztatást nyújtani a nemzeti kifizető ügynökség részére. Az adatátadás jogszabályi alapját a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény és a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet biztosítja.

A fenti jogszabályok mellett az adatátadás gyakorlati lebonyolításához a Nemzetgazdasági Minisztérium és a nemzeti kifizető ügynökség együttműködési megállapodást kötött, mely 2025. augusztus 19-én került aláírásra. A megállapodás tervezetének értelmében a nemzeti kifizető ügynökség hivatalos megkeresés formájában kér a Nemzetgazdasági Minisztériumtól adatszolgáltatást. A Nemzetgazdasági Minisztérium az együttműködési megállapodásban meghatározottak és a szociális feltételesség bevezetéséről szóló miniszteri rendeletnek megfelelően tájékoztatja az egyes munkaügyi és munkavédelmi bírságokról és az egyéb szükséges információkról a nemzeti kifizető ügynökséget. A tájékoztatás csak a meghatározott TEÁOR számokhoz kapcsolódó, azaz mezőgazdasági tevékenységet végző munkáltatókkal kapcsolatos adatokat tartalmazza majd.

7.5.2 A szociális feltételességhez kapcsolódó szankcionálási rendszer leírása

Az egyes meghatározott jogsértések mérték, súlyosság és tartósság szerinti besorolásáról miniszteri rendeletben gondoskodunk, mely 2025. július 22. napján került kihirdetésre és 2025. július 23. napján lépett hatályba „a szociális feltételesség rendszerének bevezetéséről szóló 29/2025. (VII. 22.) AM rendelet” címmel. A besorolási rendszer kialakításánál figyelembe vesszük az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott támogatások igénybevétele során alkalmazandó feltételekről szóló 14/2023. (IV. 19.) AM rendelet szerint alkalmazott

rendszer jellemzőit, megoldásait. Az egyes besorolási típusoknál a következő osztályozásokat alkalmazzuk:

Súlyosság:

- elhanyagolható
- enyhe
- közepes
- súlyos

Mérték:

- gazdaságon belüli
- gazdaságon kívüli

Tartósság:

- rövid távon helyrehozható
- hosszú távon helyrehozható

Az egyes besorolásokhoz a miniszteri rendeletben különböző pontszámokat rendelünk, majd az egyes pontszám-kombinációkhoz százalékban kifejezett támogatás-csökkentést határozunk meg.

Az előző alfejezetben leírtak szerint a Nemzetgazdasági Minisztérium e besorolásoknak és a nemzeti kifizető ügynökséggel kötött együttműködési megállapodásnak megfelelően tájékoztatja a nemzeti kifizető ügynökséget az egyes foglalkoztatási és munkavédelmi meg nem felelésekről és azok besorolásáról.

A nemzeti kifizető ügynökség a kapott tájékoztatás és a miniszteri rendelet alapján kiszámítja az adott kedvezményezett esetén alkalmazandó támogatáscsökkentést.

Az ellenőrzési és a támogatáscsökkentési eljárás kidolgozását az Agrárminisztérium, a foglalkoztatás-felügyeletért és munkavédelemért felelős Nemzetgazdasági Minisztérium és a nemzeti kifizető ügynökség, a Magyar Államkincstár közösen végzi el. A feladatot e három szerv együttműködésben hajtja végre. A rendszer kialakításának egyeztetésére kialakított munkacsoportban aktívan részt vesz a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara. Emellett véleményezési és egyeztetési lehetőséget biztosítunk a Mezőgazdasági, Erdészeti, Élelmiszeripari, Vízügyi és Vendéglátó Dolgozók Szakszervezetének.

8. Korszerűsítés: AKIS és digitalizáció

8.1 AKIS

8.1 A javított AKIS tervezett átfogó szervezeti felépítése

Az AKIS-t támogató beavatkozásokat úgy terveztük meg, hogy azok a végrehajtás során kapcsolódhassanak a Stratégiai Terv más bavatakozásaihoz is. Például a képzés és bemutató üzemi programok, vagy a tanácsadási szolgáltatások beavatkozás hozzájárul azokhoz a zöld beavatkozásokhoz is, amelyeknél kötelező képzéseket, vagy tanácsadási szolgáltatás igénybevételét írtak elő (pl.: agrár-környezetgazdálkodás, Natura, állatjólét, stb.), de ilyen még a digitalizációs fejlesztések támogatása és a képzés és bemutatóüzemi programok együttese is, amelyekkel bármely egyéb beavatkozást erősíteni lehet majd digitalizációs szolgáltatások igénybevételével digitális kompetenciafejlesztés mellett.

A tudásmegosztási rendszerek összefüggésében látni kell, hogy a Tanácsadási szolgáltatások beavatkozás A célterülete az első lépés, amelyet azért teszünk, hogy a nehezen látható és láttatható, kis gazdasági mérettel rendelkező, nehezen elérhető, nagyságrendileg 110.000 fő gazdálkodót az AKIS-be integráljuk. A felszínen mozdulunk el, alapvető ismeretátadásra törekszünk, viszont nagy számú résztvevővel. Alapvető érdekünk, hogy egy egységes AKIS-t hozzunk létre, és ne csak kizárólag azokat a gazdálkodókat szólítsuk meg benne, akik nyitottak az újra, könnyen észrevehetők, láthatók, korábban is aktívan részt vettek az ágazati közéletben, hanem a széles gazdálkodói réteget is . A második lépés a szakmai elmélyítés, hogy az egyébként nyitott gazdálkodókat a szaktanácsadók a Tanácsadási szolgáltatások beavatkozás B célterületének keretében elérjék, velük konkrét válaszokat találjanak az adott problémáikra. A harmadik átfogó lépés pedig, hogy a gazdálkodók ismeretbővítését a Képzések és bemutatóüzemi programok beavatkozás által támogassuk.

Az innovációs szolgáltatások, az ismeretáramlás, valamint a kutatás és a gyakorlat közti szakadék mérséklésére az EIP beavatkozáson, valamint a KAP Hálózat innovációt és digitalizációt támogató egységén keresztül valósulhat meg a leghatékonyabban.

Továbbá az egyes tudásátadási, innovációs, digitalizációs beavatkozásoknál, minden esetben kitérünk arra, hogy a KAP Hálózat munkájához kötelezően hozzá kell járulniuk az egyes szereplőknek. A nemzeti KAP Hálózat az AKIS egészéhez kapcsolódik, így biztosítjuk a szinergiát a szereplők között. A KAP Hálózat hétéves és éves munkatervét, valamint éves jelentését (ezek esetleges felülvizsgálatát is beleértve), a KAP Stratégiai Terv Irányító Hatósága (a továbbiakban: IH) fogadja el.

Az egyes AKIS szereplők közötti interakciót, valamint a tudásátadási, innovációs, digitalizációs beavatkozások közötti szinergiát a KAP Hálózat segíti elő. Az egyes tématerületeken a hálózatosodásért felelős, valamint a beavatkozások végrehajtását segítő támogató egységek által.

A KAP Hálózat segít összegyűjteni a megfelelő tudást, a SZAK, többek között, felméri a termelői tudásigényeket. A támogató egységek és a SZAK közötti szinergiák kialakításához egyrészt az – AKIS koordinációs szervezet vezetésével megvalósított – havi szintű ülések (lásd lentebb) teremtik meg az alapot, ezen túl, bizonyos feladatok közös ellátása, továbbá a napi szintű kapcsolattartás egymással, illetve az AKIS koordinációs szervezettel. A KAP Hálózat által lefedett tématerületek, amelyeken belül, illetve amelyek között a hálózatosodás és a releváns intézkedések szinergiájának támogatása megvalósul.

Ütemezés és forrás: A fentiekre a pénzügyi keretek is lehetőséget adnak. A Technikai Segítségnyújtás és a KAP Hálózat kerete: 224 657 534 Euró

A SZAK ellátja a back-office funkciót. A SZAK-ot megvalósító Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a gyakorlatban már most is biztosít a szaktanácsadóknak szakmai háttértámogatást. E funkciójának finanszírozását jelenleg a befolyt tagdíjakból, valamint nemzeti forrásokból fedezi. A SZAK keretei között

ezt egy magasabb szintre kívánjuk emelni.

A NAK-on belül meglévő szakértői tudásra támaszkodó back-office funkció – a SZAK KAP Hálózatba történő integrálásával – az alábbi feladatokkal bővülne:

·a támogató egységeknél meglévő szakértői tudás hasznosítása;

·a támogató egységek közreműködésével, a nemzetközi projektek által generált tudás hasznosítása (pl. Farmbook-ból kinyerhető információ szintetizálása);

·további szakmai partnerek (egyetemek, kutatóintézetek, vagy közvetlenül a szakértők stb.) tudásának a bevonása.

A Kamara feladata SZAK működtetése, minden fent vázolt funkciót és feladatot a Kamara lát el, a feladata lesz a fenti elképzelések megvalósítása, és a végrehajtás. Ahogy a Kamara vezeti a szaktanácsadói nyilvántartást, az ország összes szaktanácsadójával közvetlen kapcsolatban van. Napi szinten ad számukra tájékoztatást az aktualitásokról, kérdéseikkel a szaktanácsadók a Kamarán belüli illetékeseket már jelenleg is kereshetik.

A szaktanácsadás nemzeti szintű koordinációjáért 2014-től, napjainkig folyamatosan, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) a felelős szervezet. Ennek keretében ellátja a piaci szaktanácsadási tevékenységet végző szaktanácsadók nyilvántartásba (névjegyzékbe) vételét, a szaktanácsadók pártatlanságának vizsgálatát, a nyilvántartás (névjegyzék) vezetését, a szakterületi jogosultságok ellenőrzését, a szaktanácsadók tudásának naprakészen tartását, a hazai szaktanácsadás nemzetközi képviseletét. Működésének felügyeletét az Agrárminisztérium (KAP Stratégiai Terv Irányító Hatósága, illetve 2022-től az AKIS koordinációs szervezet is) látja el, folyamatos kapcsolattartás mellett. Mindemellett a NAK látja el jelenleg a Nemzeti Agrártanácsadási Bizottság (a továbbiakban: NATaB) titkársági feladatait is. A Bizottság tagsága az agrárágazat döntéshozói, felsőoktatási, kutatási, piaci és szakmai szervezeti szereplőiből tevődik össze, gyakorlatilag megtestesítve az AKIS potenciális szereplőit. A NATaB feladata a hazai AKIS fejlesztésére vonatkozó intézkedések véleményezése, és javaslattétel. A Stratégiai Tervben alapján, ennek a testületnek a funkcióját a KAP Hálózat Elnöksége és Tanácsadó Testülete veszik majd át (lásd fentebb: KAP hálózat szervezeti felépítése).

Magyarország AKIS rendszer fejlesztésének ambíciószint növekedése

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a termelők, ha tanácsra van szükségük, jellemzően egy általuk már ismert falugazdászt vagy tanácsadót választanak és nem szívesen osztják meg üzleti adataikat másokkal; ezért kicsi a valószínűsége annak, hogy egy harmadik, illetve további tanácsadó hálózat szolgáltatásait is igénybe vennék. Az AKIS feladata az, hogy ezt a nemzeti sajátosságot mindenek elé helyezve vegye figyelembe a stratégia felállítása során. A "központban a gazda" - szemlélettel alakítjuk ki a nemzeti AKIS rendszer struktúráját. Ezért szükséges az AKIS-t úgy strukturálni, hogy az egyes rendszer-elemek szinergiában működjenek, különös tekintettel arra, hogy a gazdálkodók és a kutatók közötti szakadék csökkenjen, az innovációs és digitalizációs technológiai előrehaladás a gazdálkodók gyakorlati alkalmazásába beépülhessen. Egy jól működő AKIS elérése a cél, amelyben a tudásátadási, kutatási, innovációs együttműködési, tanácsadási szolgáltatások jobban reagálnak a gazdálkodók, a vidéki gazdasági szereplők növekvő információs igényeire.

Szeretnénk megerősíteni az AKIS rendszerét, összhangban a SCAR keretében végzett szakértői munkával és fő célként a kkv termelők agroökológiai átállásának támogatását kitűzve. 2021-ben két igen jelentős intézkedéssel kezdtük, a Digitális Agrárstratégiánk végrehajtásaként elkészült a Digitális Agrárakadémia tananyaga, valamint a 2014-2020 Vidékfejlesztési Program átmeneti időszakának keretében meghirdettünk egy a szántóföldi növénytermesztők digitális átállását szolgáló intézkedést (2900 termelő, 500 millió euró feletti igény, kötelező 7% tudástartalom). Ezután még 2022 év első felében tervezzük megerősíteni az agrár felső, középfokú oktatás és állami fajtakísérleti állomások bemutató üzemi funkcióját.

A három alap AKIS intézkedés (tájékoztatás és tanácsadás, képzés, innováció) forrása az előző

programozási időszak 2,8%-áról 3,2%-ra emelkedne, összegében több mint duplájára 246 millió euró fölé. Ehhez járulnának hozzá, hasonló nagyságrendben a digitalizációra tervezett intézkedések, amelyekben beruházás és együttműködés is szerepelne, így a KAP Hálózaton kívül is összességében a top-upppal kiegészített teljes forráskeret több, mint 6%-a szolgálná a megerősített AKIS rendszeren keresztül az agrárgazdaságunk tudásalapú fejlődését.

A KAP innovációs és digitalizációs hálózatát támogató egység formális megállapodást köt majd a Horizont Europe, a Partnerségek és a Talaj Misszió Nemzeti Kontakt Pontját adó Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatallal, valamint az Express Innovation Agencyvel. Ez az együttműködés lesz az alapja a KAP és Horizont Europe közötti szinergia kialakításának.

KAP Stratégiai terv AKIS beavatkozások megvalósításának tervezett koordinációja

Terveink szerint már 2022-ben megkezdjük a nemzeti KAP Hálózat kialakítását, amely a jelenlegi Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat mellett külön támogató egységet kapna az innovációra és zöld átállásra (részletesen lásd SFC 4.4 fejezet). Erre építve 2023-tól a KAP Stratégiai Tervben bemutatott képzésre, tájékoztatásra, tanácsadásra, innovációra és a digitalizációra tervezett beavatkozások és a KAP hálózat három támogató egység együtt szolgálnál a termelőink fejlődését. Az AKIS koordinációs szervezet felügyeli a KAP Hálózatot, amely egy ernyő szerv, az Agrárminisztérium egy erre a funkcióra dedikált szervezeti egysége. A nemzeti KAP Hálózat három támogató egysége segítő funkciót lát el a KAP beavatkozások minél hatékonyabb kialakításáért és megvalósításáért. A hálózat keretében képzők képzése, szaktanácsadók képzése, mentorálás, kommunikáció, ismeretterjesztés is zajlik.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásai, mint célzott eszközök jelennek meg a képzés, tanácsadás, innováció és digitalizáció támogatására az agrárium (mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, élelmiszeripar) és a vidékfejlesztés terén, átfogó célkitűzést valósítanak meg, támogatják, erősítik a KAP Stratégiai Terv specifikus beavatkozásait a tudásmegosztás által. A tudáselőállítási rendszerek, az adaptációk és a jó gyakorlatok az innovációs együttműködések keretében valósulnak meg, kapcsolódva nemzeti és nemzetközi programokhoz (pl. Horizont Europe, Bioeast, stb.) A tapasztalatokat a KAP Hálózaton keresztül (képzők képzése) – majd a KAP beavatkozásai által közvetlenül a gazdáknak adják át. A cél az, hogy az a szakember, aki eléri a gazdálkodót, minél szélesebb körű és minél mélyebb ismerettel rendelkezzen, továbbá, hogy azok a gazdálkodók is meg legyenek szólítva, akik jelenleg nem jelennek meg sehol sem a rendszerben.

Annak érdekében, hogy a tanácsadáshoz, képzésekhez, bemutató üzemi programokhoz (a továbbiakban: tudásátadási szolgáltatásokhoz) nyújtott támogatásokat a kedvezményezettek hatékonyan, a megfogalmazott célok tényleges megvalósulását szolgálva használják fel, biztosítani kell: a tevékenységek átláthatóságát, nyomon követhetőségét, ellenőrizhetőségét, az egységes szerződési feltételeket, a minőségi szolgáltatásokat, az elvégzett szolgáltatások mennyiségi és minőségi szintjének mérését. A folyamatok nyomon követéséhez, a hatékony tudásátadás fenti elemeinek koordinálásához alapvető feltétel egy, a szereplőket és a folyamatokat integráló rendszer létrehozása és működtetése is. Ez ad ugyanis lehetőséget a nyilvántartásokra, az információk közvetítésére, valamint monitoring adatok gyűjtésére, kiegészítve a szakmai minőséget biztosító, a kedvezményezettek kiválasztását támogató előzetes akkreditációval. Így támogatva a beavatkozások hatékony, eredményes és szabályszerű végrehajtását. A nyilvántartás továbbá lehetővé teszi a szolgáltatói oldalon rendelkezésre álló lehetőségek és a szolgáltatások iránt érdeklődők közös platformra kerülését, így az igénybevétel kiszélesítését.

AKIS a zöld átállás támogatására: az AKIS hozzájárul a képzés, tanácsadás és innováció által (beavatkozások kódja: RD58_A01_TRA_78, RD60_A04_ADP_78, RD61_A05_EIP_77).:

- Az erózió megelőző intézkedésekhez
- A tápanyagszennyezés csökkentését célzó beavatkozásokhoz, a felszíni vizek nagy arányú eutrofizálódásának mérséklése érdekében

- Az aszály sújtotta területeken jó mezőgazdasági gyakorlatok kidolgozásához (vízelvezetés és a vízigényes növénytermesztés tilalma)
- Peszticidek használatának csökkentéséhez:) a növényvédő szerek használatának csökkentéséhez közvetlenül kapcsolódó igények és intézkedések kezeléséhez
- Az antimikrobiális szerek (AMR) használatának csökkentésére irányuló intézkedésekhez

8.2 Annak bemutatása, hogy a tanácsadási szolgáltatások, a kutatás és a KAP-hálózatok hogyan működnek együtt az AKIS keretében (a 114. cikk a) pontjának ii. alpontja)

1.AZ AM AKIS koordinációs egysége és KAP Hálózat együttműködés a tanácsadók tudáshálózatba integrálásának érdekében

A KAP Hálózat szervezeti leírásának fejezetében (SFC4.4 fejezet) részletesen ismertetettnek megfelelőn kiemelt figyelmet tervezünk fordítani a tanácsadók és általánosabban a tudásszolgáltatók együttműködésének erősítésére. A KAP Stratégiai Tervet úgy terveztük, hogy mindig legyen elegendő független szaktanácsadó az egyes tématerületek lefedésére. Ebben a fejezetben elsősorban a tanácsadók többi AKIS szereplővel történő együttműködésének megerősítésére tervezett erőfeszítéseinket foglaljuk össze.

A kutatók, oktatók, szaktanácsadók, termelők, egyéb vidéki szereplők közötti kapcsolatot egyrészt célzott támogatási eszközökkel, másrészt központilag koordinált eseményekkel, együttműködési kezdeményezésekkel kívánjuk erősíteni. Az eszközöket a következő táblázatokban foglaljuk össze (kiemelve, hogy mely szereplők közötti tudásáramlást támogatják), illetve a táblázatok alatt részletesebben is bemutatjuk őket.

A FaST (Farm Sustainability Tool) digitális szolgáltatási platform bevezetését 2024-től tervezzük, amely a mezőgazdasággal, a környezetvédelemmel és a fenntarthatósággal kapcsolatos képességeket teszi elérhetővé az uniós gazdálkodók, a kifizető ügynökség, a mezőgazdasági tanácsadók és a digitális megoldások fejlesztői és felhasználói számára.

2.AKIS együttműködés erősítését szolgáló beavatkozások a KAP Stratégiai tervben

Tehát az **AKIS intézkedések legtöbb eleme** (tanácsadás, képzés, innováció) tehát közvetlenül hozzájárulhat a tanácsadás, kutatás és KAP Hálózat együttműködéséhez(beavatkozások kódja: RD58_A01_TRA_78, RD60_A04_ADP_78, RD61_A05_EIP_77).

Támogatott eszközök					
Eszközök	kutatók	oktatók	szaktanácsadók	gazdálkodók/fel dolgozók	egyéb vidéki szereplők
Képzések és bemutatóüzemi programok	x	X	x	X	X
Szaktanácsadás			X	X	X
EIP	X	X	X	X	X

3.AKIS együttműködés erősítését szolgáló AKIS koordinációs és KAP Hálózati feladatok

Az új időszakban a forráskeret emelése mellett a másik fontos ambíciószint növelési tervünk, hogy nem csak a KAP Stratégia Terv II. pillérének, hanem az I. pillér ágazati programjainak AKIS jellegű

intézkedéseit végrehajtó szakértőket és szervezeteket a jelenleginél jobban bevonjuk a tudáshálózatba. Ebben a munkában is komoly szerepet szánunk az **AKIS koordinációs egységnek és a KAP Hálózatnak**, amelyek az alábbi **központilag megvalósított intézkedésekkel** szolgálják majd a tanácsadó szolgáltatások integrálását az AKIS hálózatba.

Központilag megvalósított intézkedések					
Eszközök	kutatók	oktatók	szaktanácsadók	gazdálkodók/feldolgozók	egyéb vidéki szereplők
Szaktanácsadók és kutatók összejövetele	X		X		
Szaktanácsadói kérdések fogadása	X		X		
Szakember képzések	X	X	X		

Szaktanácsadók és kutatók összejövetele: félévenként, aktualitás függvényében, a KAP hálózat Innovációs támogató egységének, Zöld támogató egységének a közös szervezésében. A cél, hogy a szaktanácsadók prezentálják az általuk tapasztalt gyakorlati problémákat, hogy a terepen milyen kihívásokkal szembesülnek, míg a szakterületen kutatást folytatók akár a helyszínen, akár további kutatásokat folytatva, később, megválaszolják azokat. Ez hasznos mind a szaktanácsadóknak, hisz a munkájukhoz naprakész ismereteket szerezhetnek, esetleg konkrét megoldási alternatíváról szerezhetnek tudomást; mind a kutatóknak, hisz betekintést nyerhetnek a gazdálkodói és feldolgozói oldalon jelentkező problémákba, saját kutatásaikat ezek alapján orientálhatják. A rendszeres összejövetelek biztosítják a folyamatos tudásáramlást, illetve erősítik a szereplők közötti kapcsolatot, ösztönözve őket arra, hogy az összejöveteleken kívül is keressék egymást a releváns kérdésekben.

Szaktanácsadói kérdések fogadása: a fenti összejövetelen túl, a szaktanácsadóknak év közben is van rá lehetőségük, folyamatosan, hogy feltegyék a kérdéseiket, egyben a kutatók számára kutatási témákat javasoljanak.

Szakember képzések: szaktanácsadók és oktatók számára, folyamatosan, az AKIS koordinációs egység a tananyagok elkészítésébe, illetve az oktatásba, gyakorlati bemutatók tartásába ágazati szakértők, kutatók bevonásával. Ezáltal biztosítandó a naprakészséget például a legújabb kutatási eredményekről, vagy az elérhető új technológiákról, de általában a tudásáramlást a kutatás irányából a szaktanácsadás és oktatás irányába.

8.3 A mezőgazdasági tanácsadók szervezeteinek leírása a 15. cikk (2), (3) és (4) bekezdésében említett követelményeknek megfelelően

1.Magyarország agrár tanácsadással kapcsolatos jelenlegi szabályozása és az abban lefektetett feltételrendszer

Magyarországon – agrár, erdészeti és élelmiszeripari területen – a szaktanácsadási szolgáltatást piaci szereplők nyújtják (beleértve a nonprofit szereplőket is). A szaktanácsadási rendszer alapvetően két komponensű:

- Egyrészt a térítéses tanácsadásból áll, ahova azok a szolgáltatók (vegyesen természetes személyek és szervezetek) tartoznak, akik önállóan, üzletszerűen - rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzik a tevékenységüket, az agrárgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadói tevékenységről és az agrárgazdasági szaktanácsadási rendszerről szóló 1/2022. (I.14.) AM rendelet (a továbbiakban: 1/2022. AM rendelet), az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Erdőtörvény), a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010 FVM rendelet (a továbbiakban:

43/2010 FVM rendelet) szabta keretek között. Ilyenek a névjegyzéki szaktanácsadók, növényvédelmi szakirányítók.

- Másrészt a térítésmentes tanácsadásból, ami a szakmai és szakmaközi szervezetek által, illetve termelői együttműködések keretében nyújtott szaktanácsadást jelenti, ahol az adott szervezet a saját tagjait, vagy az érintett ágazat szereplőit segítik tanácsadással, és ezért külön térítést nem várnak el. Hozzátéve, hogy azon szakmai szervezetek, amelyek tanácsadói piaci alapon is végzik a tevékenységüket, a névjegyzékben is szerepelnek, ebben az esetben az első besorolásba tartoznak.

A fenti struktúrában, a Magyarországon fennálló szaktanácsadási rendszer már részben jelenleg is megfelel az uniós (rendeleti) elvárásoknak, de a Stratégiai Terv keretében a rendszer további fejlesztését irányoztuk elő, az alábbiak szerint hangsúlyozva, hogy a támogatott szaktanácsadás rendszerében mind az alapesetben térítéses szolgáltatást nyújtó (1.), mind az alap esetben térítésmentes szolgáltatást nyújtó (2.) szaktanácsadóknak lehetősége van részt venni. A rendszer – uniós elvárások szerinti – működtetése a SZAK feladata lesz, az AKIS koordinációs szervezet és a KAP Stratégiai Terv Irányító Hatóságának felügyelete mellett, továbbá az erdő alapú gazdaság témakörében megerősítjük a KAP sikeres végrehajtásának célját támogató képzéseket, képzők képzését.

Szakértelem

Elvárás	Jelenlegi biztosítékok	További fejlesztési tervek
Art. 15(3) a szaktanácsadók jól kvalifikált, megfelelően képzett szakemberek legyenek	a névjegyzéki szaktanácsadóktól alapvető elvárás a megfelelő iskolai végzettség és a minimum 5 éves tapasztalat, naprakész tudásukat továbbá a 1/2022. AM rendeletben meghatározott képzési rendszer (alapképzés, kötelező képzés, támogatott szaktanácsadáshoz kapcsolódó képzés és kreditrendszer) biztosítja	a potenciális pályázóknak át kell esniük egy előzetes akkreditáción, ennek keretében vizsgálva a nem névjegyzéki szaktanácsadók esetén is a megfelelő szakértelemmel rendelkezést az aktuálisan megjelenő uniós stratégiák elvárásainak való megfelelés lehetőségeiről képzések szervezése a szaktanácsadóknak
Art. 15(2) a szaktanácsadók naprakész technológiai tudással és a meglévő gyakorlatok, legújabb kutatási eredmények ismeretével rendelkezzenek	Az erdő alapú gazdálkodás területén kialakítjuk a megfelelő, a KAP sikeres végrehajtását segítő, a támogatott szaktanácsadáshoz kapcsolódó képzés és továbbképzés rendszerét az Erdészeti Ágazati Tudásközpont Non-profit Kft. közreműködésével.	a kutatók és szaktanácsadók összehívása félévente, a célból, hogy a szaktanácsadók prezentálják az általuk tapasztalt gyakorlati problémákat, a szakterületen kutatást folytatók pedig megválaszolhassák azokat mindezt a SZAK szervezésében

Pártatlanság

Elvárás	Jelenlegi biztosítékok	További fejlesztési tervek
Art. 15(3) a szaktanácsadók által adott szaktanács pártatlan, a szaktanácsadók nem minősülnek	a névjegyzékből leszűrhető, hogy ki a „független” szaktanácsadó (azaz nem áll „szoros” kapcsolatban input anyag gyártóval / forgalmazóval), ez alapján biztosítható, hogy támogatott formában csak független	a fent említett akkreditáció keretében (SZAK által) a nem névjegyzéki szaktanácsadók esetén is vizsgálva lesz a pártatlanság, egyben összeférhetetlenség

összeférhetetlennek	szaktanácsadó nyújthasson támogatást szakmaközi szervezetek elismerésének feltétele, hogy nem végezhetnek kereskedelmi tevékenységet, tanácsadásukkal így tisztán az ágazat, a tagjaik érdekét szolgálják Az erdő alapú gazdaság szakterület tekintetében is biztosítani fogjuk a KAP-ból támogatható szaktanácsadók pártalanságát.	

Tematikus lefedettség

Elvárás	Jelenlegi biztosítékok	További fejlesztési tervek
Art. 15(2) a szaktanácsadási szolgáltatásoknak a gazdálkodás gazdasági, környezeti és társadalmi dimenzióit is le kell tudnia fedni Art. 15(4) elérhető kell, hogy legyen szaktanácsadási szolgáltatás a rendeletben meghatározott témák mindegyikében, célzottan az üzem igényeire szabottan	a névjegyzéki tématerületeket és szakterületeket lefednek minden – uniós rendeleti szinten – elvárt témát Az erdő alapú gazdálkodás területén is kialakítjuk a megfelelő, a KAP sikeres végrehajtását segítő tematikus lefedettséget az Erdészeti Ágazati Tudásközpont Non-profit Kft. közreműködésével. a szakmai és szakmaközi szervezetek által nyújtott tanácsadás az adott ágazat, tagi kör szempontjából releváns témákat fedi le	támogatott szaktanácsadást alapvetően csak a szaktárca által meghatározott kiemelt témákban lehet majd nyújtani, amelyek úgy lesznek meghatározva, hogy a rendelet által elvárt témakörök is mindenképp le legyenek fedve

2.Magyarország agrár tanácsadással kapcsolatos irányítási szervezete (governance)

Az alábbiakban a hazai szaktanácsadási tevékenység jelenlegi formáit mutatjuk be. A Stratégiai Terv keretében ezeket kívánjuk továbbfejleszteni a fentiekben meghatározottak szerint.

Mindenekelőtt megemlítendő, hogy a rendszerben fontos koordináló szerepet tölt be a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, amely köztestületként – a kötelező tagság 2013. évi bevezetése óta – a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és élelmiszerfeldolgozás minden szereplőjét összefogja (körülbelül 400 ezer tagot számlálva). Feladata első sorban a felsorolt szektorok érdekképviselete, illetve a tájékoztatás, tudásátadás, és az utóbbi témában a névjegyzéki szaktanácsadói rendszer működtetése, Országos Szaktanácsadási Központként is funkcionálva (a továbbiakban: OSzK), a szaktanácsadásban koordináló, nyilvántartó és ellenőrző szerepkört is betöltve. Kapcsolódó feladatait a 1/2022.AM rendelet, valamint a

Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény, 15/B. paragrafusa határozza meg. A rendszer bevezetésének célja a hazai agrárszaktanácsadás színvonalának biztosítása a szaktanácsadóktól egy meghatározott szintű képzettséget és gyakorlati tapasztalatokat elvárva, emellett folyamatosan tájékoztatást is adva számukra az aktualitásokról, szükség esetén képezve is őket. A rendszer része a Nemzeti Agrártanácsadási Bizottság (NATaB) is, amely javaslattevő, véleményező jogkörrel közreműködik a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadással összefüggő egyes feladatok összehangolásában. A NATaB tagjai között a szaktanácsadási rendszerhez kapcsolódó valamennyi szereplő képviselteti magát, így a döntéshozói szinttől, az agrár-felsőoktatáson, a kutatói, a szakmai és érdekképviseleti szinten át a gyakorlatban résztvevőkig. A tagi összetétel alapján elmondható, hogy a NATaB az AKIS szereplőit fedi le. A Kamara ezen túl saját maga is ellát térítésmentes tanácsadási tevékenységet és szoros kapcsolatot ápol a többi szakmai és szakmaközi szervezettel, általában vezető szerepet vállalva a közös fellépésekben. Saját tanácsadási tevékenységét mintegy 600 fős falugazdász hálózata révén látja el, így segítve tagjait, hogy - többek között – a KAP által meghatározott kötelezettségeket teljesíteni tudják. Emellett különböző eseményekkel, képzésekkel, tanulmányutakkal, illetve kiadványokkal járul hozzá a tagok ismereteinek a bővítéséhez.

3.Magyarország agrár tanácsadási rendszerének legfontosabb szereplői

Térítéses tanácsadói tevékenység

Klasszikus névjegyzéki szaktanácsadók: ide tartoznak, akik önállóan, üzletszerűen végzik a tevékenységüket. Létszámbeli eloszlásukat az alábbi táblázat mutatja be:

	nyilvántartva	aktívan működik
Szaktanácsadók	1014	747
Szaktanácsadó szervezetek	55	47 amelyből támogatott szolgáltatást 13 szervezet nyújt

A szaktanácsadók háromnegyede kizárólag egyénileg, negyede részben vagy egészben szaktanácsadó szervezeten keresztül végzi a tevékenységet. Összesen körülbelül 40 ezer ügyfelet szolgálnak ki, felüket egyénileg, felüket szaktanácsadási szervezeten keresztül. Előbbi esetben átlagosan 31 ügyfél, utóbbi esetben átlagosan 74 ügyfél jut egy szaktanácsadóra. A szaktanácsadási szolgáltatással a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és élelmiszer-feldolgozás minden témáját lefedik, vegyesen adva szakmai jellegű, így például technológiai szaktanácsot (pl. új technológiák, precíziós gazdálkodási eszközök, ökológiai gazdálkodási megoldások, integrált növényvédelem bevezetése, öntözés javítása), illetve adminisztratív jellegű szaktanácsot (pl. közreműködve az ügyfelek egységes kérelmének beadásában). A szaktanácsadóknak kiemelten fontos szerepe van a Közös Agrárpolitika (KAP) támogatásainak elérésében, a környezetvédelmi- és egyéb szakterületi követelményeknek való megfelelésben. Az ilyen típusú szolgáltatásra nagy szükség van, mivel a gazdák nem minden esetben vannak tisztában a KAP-ban előírt feltételekkel. A névjegyzékben 595 független és 459 kereskedelmi érdek mentén is tevékenykedő szaktanácsadó van nyilvántartva. Bárki fordulhat hozzájuk segítségért.

Mezőgazdasági alapanyagokat gyártó társaságok (inputanyag-gyártók): a névjegyzéki szaktanácsadók egy speciális csoportja (fentebb említett 459 fő). Egyéni érdekeik mentén adnak szaktanácsot, ilyen módon nem pártatlanok, de jelenlétük és befolyásuk számottevő a magyar agrárszektorban. Vezető szerepet töltenek be a technológiai támogatásban, tudásátadásban. Főként herbicidekkel, műtrágyákkal, vetőmagokkal és mezőgazdasági gépek forgalmazásával foglalkoznak.

Az erdők mennyiségi és minőségi megőrzése, továbbá az erdők közérdekű funkcióinak érvényesülése érdekében, amennyiben az erdőgazdálkodó nem rendelkezik az erdőgazdálkodáshoz szükséges

szakértelemmel, a hatályos szabályozás szerint kizárólag erdészeti szakirányító közreműködésével gazdálkodhat. Az erdészeti szakirányítási tevékenység külön jogszabály (244/2020 korm. rendelt) alapján egyes, erdészeti hatóság előtti eljárásokban kötelező szakember közreműködésének előírását jelenti, pl. erdőtervezés, felújítás tervezés, vágás engedélyezés. Főként a területileg elaprózott magán erdőgazdálkodásra (hozzávetőlegesen 850 ezer hektár erdő, 500 ezer erdőtulajdonos és 38 ezer erdőgazdálkodó) jellemző, hogy jelentős részben szakmailag képzetlen kisgazdálkodók gyakorolják az erdőgazdálkodást, akiknek az előbbiek alapján a tevékenységükbe erdészeti szakirányítót szükséges bevonniuk. Ebben a tevékenységben országosan összesen nagyjából 1000 erdészeti szakirányító vállalkozás, illetve kb. 1500 fő úgynevezett „erdészeti szakszemélyzet" vesz részt. Az erdészeti szakszemély nem feltétlenül szakirányító: több száz hivatali, illetve állai erdőgazdaságnál vagy akár NPI-nél alkalmazott erdésznek van ilyen (tudás) minősítése, de nem végez sem szakirányítói, sem szaktanácsadási tevékenységet.

Az az erdő alapú gazdaság témakörében a tanácsadás olyan témákra terjed ki, mint a magán erdőgazdálkodás szerveződését támogató tanácsadás (különösen közös tulajdon esetében van nagy jelentősége), az erdei haszonvételek gyakorlása, az erdők szakszerű felújítása, nevelése és fenntartása, az erdők védelme, illetve ezekkel összefüggésben az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése, szervezése és ellenőrzése.

Növényvédelmi szakirányítók, növényvédelmi szaktanácsadók: növényvédelmi szakirányító az a természetes személy, aki kizárólag a 43/2010 FVM rendelet szerint végzett növényvédelmi szolgáltatást nyújt; míg növényvédelmi szaktanácsadó a 1/2022. AM rendelet szerint jogosultságot szerzett és ez alapján tanácsot adó magánszemély. A növényvédelmi szakirányítás során – hasonlóan az orvosi, állatorvosi tevékenységhez – a szakirányító írja fel az alkalmazandó növényvédő szert (tehát ő hozza meg a döntést) illetve ad utasítást a kijuttatás időpontjára, a dózisra stb. A szaktanácsadói szolgáltatás során a szaktanácsadó alternatívákat állít fel a partnerének egy adott probléma megoldására, technológiai lehetőségekre, bemutatja azok előnyeit és hátrányait, majd ezek alapján az ügyfél – a gazdálkodó – maga hozza meg a döntést. A növényvédelmi szaktanácsadók minden esetben, a növényvédelmi szakirányítók csak abban az esetben szerepelnek a névjegyzékben, ha az ügyfél agrártevékenységéhez kapcsolódóan, a szakirányítási tevékenységen felül, önállóan, üzletszerűen nyújtanak további tanácsadást.

Mindkét szakember csoport a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara (a továbbiakban: Növényorvosi Kamara) szakmai koordinációja mellett működik. A Növényorvosi Kamara célja, hogy segítséget nyújtson a mezőgazdasági termelés szakszerű végzéséhez, az okszerű növényvédelemhez, miközben az egységes és egyetemes környezet semmilyen körülmény között tartósan ne sérüljön, így ügyelve a természet sokféleségének fenntartására, gazdagítására, kiszűrve azokat a károsító szervezeteket, melyek igen erősen korlátozzák a gazdaságos termelést, károsítják a környezetet, megbetegítve az embereket, állatokat (pollen, özönnövények, erdei kártevők, gyapjas lepke stb.). A Növényorvosi Kamara égisze alatt közel 3000 növényvédő szakember végzi tevékenységét, tudásuk naprakészen tartására a szervezet továbbképzéseket szervez, illetve egyéb eszközökkel is segíti a szakmai tevékenység magasabb szintű végzéséhez szükséges ismeretek elsajátítását. A Növényorvosi Kamara a növényvédelem területén háttér tudásbázisként funkcionál, növényvédelmi előrejelzéseiket nem csupán a szaktanácsadók, hanem a termelők is elérhetik és hasznosíthatják.

Egyetemek és kutatóintézetek keretében működő szaktanácsadók: a névjegyzéki szaktanácsadók egy speciális csoportja. A hazai egyetemek és kutatóintézetek keretében az oktatók és kutatók egy része szaktanácsadóként is működik és a legújabb szakmai ismereteket egyéni szaktanácsadás, illetve bemutató üzemi programok keretében adják át az érdeklődő termelőknek. Az utóbbi programokat nem feltétlen az intézmények saját kísérleti üzemeibe szervezik, hanem önmagukban, az intézményektől függetlenül is működő gazdaságokba. Ilyen bemutató üzemi hálózatot működtet például az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet (ÖMKi) (100-120 gazdasággal), illetve a Széchenyi István Egyetem (SZE) (60 gazdasággal). A hálózat tagjaival szoros kapcsolatot ápolnak, így a termelők kísérletekben vesznek részt, hallgatók számára adnak lehetőséget a gyakorlati tapasztalat szerzésre, illetve készek más termelőket

fogadására is (a már említett bemutató üzemi programok keretében). Ezen túl, egyes egyetemeken a szaktanácsadók számára képzéseket is szerveznek készségeik fejlesztésére. Ebből a szempontból a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) és a SZE emelkednek ki.

Térítésmentes tanácsadói tevékenység

Tenyésztő szervezetek és ezek szövetségei: kiemelten fontos a szerepük a genetika beszűkülést megelőző tanácsadói tevékenység területén. Összesen 20 szervezet (vegyesen tenyésztőszervezet és ezek szövetségei), 80 tanácsadóval végez ezen területhez kapcsolódóan tanácsadói tevékenységet, azaz ismertetik az állattenyésztőknek a védett őshonos, a veszélyeztetett és a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták megőrzését segítő tenyésztési-, génmegőrzési feladatokat, párosítási terveket készítenek a vonalak és családok fenntartása érdekében, elősegítik ezen fajták genetikai állományának védelmét, népszerűsítését, a fajtákhoz kötődő értékes tulajdonságok ismeretterjesztés keretében történő bemutatását, valamint a fajták génmegőrzési elveivel és tenyésztésre vonatkozó szabályozásokkal összhangban álló hasznosítási feltételeknek a megteremtését. A szakmai szervezetek rendelkeznek ezen fajták magas genetikai értékének, a fajták kialakuláskori eredeti geno- és fenotipusos állapotában történő megőrzéséhez, valamint a formagazdagság fenntartásához és a beltenyésztés elkerüléséhez szükséges szakmai-, technikai- (pl. adatbázisok) és humánerőforrással, a tanácsadói tevékenységet ellátó szakemberek pedig sok éves – sok esetben akár több évtizedes – szakmai tapasztalattal és igen speciális szaktudással az állati génmegőrzés területén. A tanácsadás folyamatos, rendszeres. Egy tanácsadóra jutó ügyfelek száma szervezetenként/fenntartott fajtánként változó és területileg is szóródást mutat, átlagos értéke 50-60 ügyfél/tanácsadó. A tanácsadással érintett ügyfelek száma hozzávetőlegesen 4-5 ezer.

Magyarországi Sertéstenyésztők és Sertéstartók Szövetsége (MSTSZ): a szövetség összefogja a sertéstenyésztők és sertéstartók tevékenységét, annak érdekében, hogy a hazai sertéságazat versenyképes, fenntartható, valamint átlátható és szervezett legyen. Ennek érdekében szaktanácsadói hálózatot is működtet, 16 területi felelőst (tanácsadót) alkalmazva. A tanácsadók szakmailag támogatják a tagok tenyésztőmunkáját, ösztönzik az állatállomány költséghatékony, valamint GMO mentes takarmányozását és a piaci igényeknek megfelelő végtermék előállítást, az előállított sertéshús minőségi javulását, valamint segítik a termelők hatóság által előírt adatszolgáltatási kötelezettségeinek teljesítését. Az ismeretek bővítésére közreműködnek hazai és nemzetközi kutatási programokban is. Ezen túl államilag delegált feladatokat is ellátnak, így a sertéstermékpályán kulcsszerepük van az állatjelölési és nyilvántartási feladatokban, a tenyészkoca és hízósertés állatjóléti támogatás jogosultságok igazolásában, valamint a Kiváló Minőségű Sertéshús védjegyhez kapcsolódó egyes részfeladatok ellátásában is. Aktív kapcsolatuk nem csupán a saját tagságukat jelentő 1250 termelővel van, de feladataikból adódóan összesen 1700 partner számára, mintegy 2000 telephelyen végeznek tanácsadást.

Országos Magyar Méhészeti Egyesület (OMME): az egyesület összefogja a magyar méhészeket, tájékoztatja, képezi, tanáccsal látja el őket, érdekvédelmi szerepet is betöltve. A tanácsadás keretében 21 szaktanácsadóval alvállalkozásban támogatja mind a tagok, de a nem tag méhészek tevékenységét is. Több, mint 20 ezer méhésszel vannak így kapcsolatban (70%-uk tag). Kiemelt hangsúlyt fektetnek az új szakmai módszerek átvételére, kidolgozására, a gyors gyakorlati alkalmazás elősegítésére, illetve általában a méhészek gazdasági tevékenységének segítésére, szervezésére. Az ismeretek bővítésére közreműködnek kutatási programokban is, illetve a jó gyakorlatok terjesztésére szakmai bemutatókat tartanak. A tanácsadási tevékenységet alapvetően fogadóórák keretében látják el, de mindig, minden megyei méhészrendezvényen jelen vannak és a méhészek rendelkezésére állnak.

Termelői Értékesítési Szervezetek (TÉSZ-ek), Termelői Integrációs Szervezetek (TISZ-ek): elismerésük feltétele, hogy a tagjaik részére folyamatosan biztosítják a piac igényei alapján összeállított és ellenőrzött tartási, vagy tenyésztési, integrált termesztési, illetve integrált növényvédelmi technológiát, valamint az ezek végrehajtásához és a forgalmazási minőségszabványoknak való megfeleléshez szükséges információs és szaktanácsadási rendszert. A TÉSZ-ek koordinálásában mintegy 70 szaktanácsadó tevékenykedik, tanácsadónként átlagosan 100 termelővel tartva kapcsolatot, évente több alkalommal

helyszíni szaktanácsadást végezve. Egyes szervezetek ugyanakkor kiemelkednek a szerint, hogy a szaktanácsadási tevékenységre mekkora hangsúlyt fektetnek, illetve mennyire törekednek rá, hogy a tagok termesztési, gazdasági és egyéb ismereteit bővítsék, naprakészen tartsák. Így például a Délalföldi Kertészek Szövetkezete (DélKerTÉSZ) együttműködik egyetemekkel is, hogy akár közös kutatási projektek keretében oldják meg a több tagnál is fellépő, így a TÉSZ-t érintő problémákat. Ezen túl közösen szerveznek gyakornoki programokat hallgatóknak. A Gyümölcsért Kft. döntéshozók, kutatók és termelők bevonásával kezdeményezett együttműködést, hogy közösen dolgozzanak ki megoldást a kajszibarack fitoplazmás betegsége ellen. A MEGÉR-TÉSZ Szövetkezet továbbá képzéseket is szervez tagjainak. A TISZ-ek rendszerét nem rég vezették be, a TÉSZ-ek mintájára, szervezeteik egyelőre kialakuló félben vannak.

Egyéb nonprofit szervezetek: egyes tématerületek esetében vannak aktívan tanácsot adó, alulról szerveződő, nonprofit szervezetek is. Így például az agrárerdészet területén a Zsörk Alapítvány ösztönzi az alternatív gazdálkodási rendszerek létrejöttét; a Magyar Szója és Fehérjenövény Egyesület a hazai, génmódosítástól mentes fehérjenövények vetésterületének növelésére, hazai feldolgozására célzott technológiai szaktanácsadással támogatja az érdeklődő termelőket; a Kislépték Egyesület a kistermelők lehetőségeit igyekszik bővíteni, őket tanácsadással segíteni; a Éltető Balaton-felvidékért Egyesület pedig a régiós vidékfejlesztés mellett kötelezte el magát, és ennek keretében segíti a termelőket.

2022. januárban cégbírósági bejegyzésre került az Erdészeti Ágazati Tudásközpont Nonprofit Kft. Többségi tulajdonosa a Soproni Egyetem (SOE), tulajdonosok továbbá: 21 állami erdőgazdaság Zrt-k, TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács, Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség, és mind az 5 szakképzési centrum: Alföldi Agrárszakképzési Centrum, Déli Agrárszakképzési Centrum, Északi Agrárszakképzési Centrum, Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum, Közép Magyarországi Agrárképzési Centrum.
A társaság egyedülálló tulajdonosi háttérével és a tulajdonosok által képviselt szellemi, szervezeti és infrastrukturális tőkével alkalmas és képes az ágazat számára szerteágazó, mégis minőségi tudásátadási, tudásmegosztási feladatainak szervezésére is. Ambíciója továbbá az innováció-menedzsment, első sorban „innovációs bróker" feladat felvállalása, szolgáltatások nyújtása. KAP-relevanciája: kulcsszereplő lesz az erdő alapú gazdaság érdekében az ÚMVP és a VP során ki nem használt „szoft" lehetőségek, úgymint strukturált és minőségi tudásbővítési, tudásátadási és networking bázis és szolgáltatási kínálat pótlásában. Így válik a 2023-2027 KAP Stratégia sikeres megvalósításra való felkészülést segítő, valamint a megvalósítás során a folyamatos és minőségi támogató network működtetésének, az összes érintett és érdekelt megfelelő együttműködésével biztosító, felelős letéteményese. Így az EÁTK képes lesz az AKIS minden szintjén, funkciójában és együttműködésében hatékonyan részt venni.

Az egyes szakmai és szakmaközi szervezetek között hagyományosan szoros a kapcsolat, ismerik és adott esetben segítik egymás tevékenységét. A tanácsadásukra jellemző, hogy a termelőket mind személyesen, mind telefonon és email-en keresztül is támogatják.

8.4 A 114. cikk a) pontjának ii. alpontjában említett innovációs támogatás nyújtásának módja

1.KAP Hálózat Innovációt és digitalizációt támogató egységének tervezett működése

Az innovációs szolgáltatások egy részét Magyarországon az EIP támogató egység biztosítja majd azzal, hogy meghatározott tematikák mentén tudásátadási rendezvényeket szervez, tájékoztatási szolgáltatást nyújt, széleskörűen kommunikálja és közzéteszi a releváns nemzetközi és hazai projektek eredményeit (feladatainak részletes leírását lásd az SFC 4.4 fejezetében a KAP Hálózat leírásánál). Ezen felül az EIP támogató egység minden évben tervezi az innovációs brókerek foglalkoztatását majd (a központban dolgozó további innovációs szakértők mellettmellett) akik az EIP operatív csoportok elindulását követően

facilitátorokká válnak. Az innovációs bróker előre meghatározott témák mentén dolgozik együtt a gazdálkodókkal az innovációs potenciál azonosításán és az operatív csoportok megalakulásának ösztönzésen. Emellett az EIP támogató egység együttműködve a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával - innovációs tartalmú brókeri és facilitátori képzést tart majd a szaktanácsadók számára, hogy a szaktanácsadók a szükséges innovációs alaptudást (innovációhoz kapcsolódó finanszírozási lehetőségeket), valamint technikákat és módszertanokat el tudják sajátítani. Ezzel biztosítható az, hogy a szaktanácsadók egyfajta horizontális témaként felvegyék a portfóliójukba az innovációs tanácsadást is. A képzések elérhetőek lesznek mind a térítéses mind a térítésmentes tanácsadói tevékenységet végző szervezetek számára, akik szerepelnek a szaktanácsadói névjegyzékben és pártatlan szaktanácsadási szolgáltatást nyújtanak. Az AKI a képzési tananyagok kialakításához szintetizálja majd tudáselőállítási rendszerekből (Horizontos projektek, BIOEAST) nyerhető tapasztalatokat, ismereteket, módszertanokat és jó gyakorlatokat a magyar agrárgazdasági sajátosságokhoz igazítva.

Magyarországon egy kombinált rendszer működik majd az innováció terén, hiszen az EIP támogató egység az AKIS koordinációs szervezet által meghatározott témák mentén éves munkaterv szerint szervezi a tudásátadást a szaktanácsadók, kutatók és gyakorlati szereplők között. A témákban rendezvények, nemzetközi projektek eredményeinek becsatornázása, brókeri/facilitációs tevékenység, valamint tájékoztatási szolgáltatás lesz majd elérhető az innovációs irányvonalak erősítése érdekében. A témák évről-évről változnak majd a tudásátadás és az innovációs teljesítmény alakulásának függvényében.

Magyarországon számos kiváló kezdeményezés és szervezet létezik, melyek az agrárgazdaság innovációs teljesítményének ösztönzéséhez hozzájárulnak, akár tematikusan akár horizontálisan. Ezek a kezdeményezések és szervezetek hiánypótló elemei a magyar agráriumnak, melyek számos jövőbeni operatív csoport és innovációs ötlet születését, valamint ahhoz kapcsolódóan a tematikus tudásátadást segíthetik. A cél, hogy a hazai agrár-innovációs ökoszisztémában minden szervezet és szereplő megtalálja a helyét, hogy az innovációs ötletek, partnerségek valós támogatása megvalósuljon.

Ilyenek szervezetek többek között a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a szaktanácsadó szervezetek, tenyésztőszervezetek, egyetemek és kutatóintézetek keretében működő szaktanácsadók, érdekvédelmi szaktanácsadó szervezetek, egyesületek, melyek tanácsadási tevékenységet folytatnak, és gyakorta tematikus tudásátadási rendezvényeket is szerveznek. Ezen szervezetek számos új EIP operatív csoport és innovációs ötlet azonosítását segíthetik. Az elmúlt években megerősödtek az innovációs start-up inkubációs programok és kezdeményezések is. Több tematikus rendezvényen is teret kapott az innováció/innovációs eredmények bemutatása.

Ahhoz, hogy a hazai kutatási részvételünket erősíteni tudjuk az uniós programokban, már a tervezés során komoly érdekérvényesítést kell végeznünk. Ennek fényében az AM, AKI és NAK szakértői számos nemzetközi KFI-munkacsoportban vesznek részt. Ilyenek az Európai Bizottság égisze alá tartozó Mezőgazdasági Kutatások Állandó Bizottságának (SCAR) munkacsoportjai is. Ezek a munkacsoportok nem csak a Horizont-munkaprogramok kialakítását tudják befolyásolni, hanem más uniós KFI-finanszírozási eszközök kialakítását, konkrét tervezését és szövegezését is. A hazai érdekek hatékony képviseletét megalapozandó, illetve az érintett szereplők közötti információ áramlás elősegítésére, a NAK az AM-mel együttműködve, együttes koordinációval a munkacsoportok leképezéseként hazai tükörmunkacsoportokat is működtet, az állategészségügy és az AKIS területén. Ez utóbbi célja az agrárkutatás, innováció és tudásmegosztás iránt érdeklődő hazai szereplők (pl. kutatók, oktatók, szaktanácsadók, termelők) összegyűjtésével szakember bázis kialakítása (kutatás-oktatás-szaktanácsadás-gyakorlat folyamatos közelítése, közösségépítés). Folyamatos egyeztetés a az aktuális témákban a hazai és nemzetközi szak- és támogatáspolitika, valamint támogató környezet optimális kereteiről, így célzottan megjelenik a Közös Agrárpolitika, Horizon Europe; ágazati kutatási célok, agrárszakképzés, felsőoktatás, agrárszaktanácsadás, innováció ösztönzése, NAK infrastruktúra és potenciál jobb kihasználása. Részt vesznek az információ megosztásában az aktuális lehetőségekről (pl. pályázatok, finanszírozás, képzések, nemzetközi megjelenés) és a jó gyakorlatokról (pl. milyen irányban érdemes technológiát korszerűsíteni vagy hogyan lehet hatékonyan nemzetközi konzorciumot felépíteni); valamint képviselik az általános összefogást a hazai agrárkutatás, innováció és tudásátadás ügyéért, mindezt kiemelten az alábbi tematikus fókuszterületeken: biomassza alapú gazdaság, digitalizáció, Food2030, kertészet, állattenyésztés, fenntartható talaj- és vízgazdálkodás.

Az innovációt és digitalizációt támogató egység kiemelt feladata, hogy ösztönözze és támogassa a tanácsadók részvételét az EIP csoportok munkájában.

2.KAP Stratégiai Terv végrehajtása során felhasználni tervezett innovációt támogató jó gyakorlatok

Tematikus rendezvények, ahol az innováció teret kapott

ÖMKI és a NAK által megrendezett Szántóföldi napok (https://szantofoldinapok.hu/) Több tízezer embert megmozgató, aktív egyetemi háttérrel rendelkező rendezvény, amely évente kerül megszervezésre.

Agrárszektor Konferencia https://www.portfolio.hu/rendezvenyek/konferencia-agrar/agrarszektor-konferencia-2021/1232/attekintes A kétnapos esemény egyedülálló módon veszi napirendre a legfontosabb és legaktuálisabb agrárgazdasági témákat, a legnagyobb kihívásokat

Kaposvári Állattenyésztési Napok (https://kaposvarinapok.hu/) A kiállítás fókuszában az állattenyésztés mellett a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem és a szakiskolák is fókuszt kapnak.

Agromash Expo (https://agromashexpo.hu/) Magyarország legnagyobb agrárgépipari szakmai rendezvénye

Bábolnai Gazdanapok (https://babolnamenes.hu/2021/08/31/34-babolnai-gazdanapok/) A 34 éve meghonosított mezőgazdasági kiállítás bemutatja szántóföldi technológia színe-javát.

Alföldi Állattenyésztési Napok (http://hodmezogazda.hu/bemutatkozas) A küllemében is lenyűgöző állatkiállítói terület nagy létszámú és széles választékú őshonos és sokszor másutt nem látható, különleges tenyészállatnak ad helyet.

PREGA (https://www.prega.hu/) Precíziós gazdálkodást népszerűsítő rendezvény, az ország egyik legnagyobb agrárkonferenciája.

OMÉK (https://omek.amc.hu/) Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár, amely felsorakoztatja Magyarország agrárgazdasági szereplőinek széles körét.

Inkubációs programok kezdeményezések, amelyek fő fókuszában az innováció áll

NAK Tech Lab (https://www.naktechlab.hu/) A NAK TechLab inkubációs program célja Magyarország leginnovatívabb megoldásainak megtalálása és felkarolása.

Agrovirtus (https://agrovirtus.hu/) Magyarország szimulációs agrárversenye egyetemisták részére.

Magyar Innovációs Nagydíj. (https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/orszagos-hirek/103333-kiemelkedo-hasznot-hozo-vilagszinvonalu-teljesitmenyeket-ismertek-el-a-magyar-innovacios-nagydij-palyazaton) Évente megrendezésre kerülő verseny, melynek keretében keresik kiemelkedő hasznot hozó, világszínvonalú innovációs teljesítményeket.

Az Év Agrárembere kitüntető díj (https://www.agrotrend.hu/tag/az_ev_agrarembere_kitunteto_dij) Minden évben tíz kategóriában keresi az Agrotrend csoport által életre hívott Az Év Agrárember díj a köz számára értékeset alkotó, a társadalom javát szolgáló agrárszakembereket

Hiventures – Tőkebefektető (https://www.hiventures.hu/hu) Kockázati tőkebefektetési programjai új távlatokat nyitnak a hazai korai fázisú, innovatív és hagyományos kkv valamint nagyvállalati finanszírozásban.

Az agrárinnováció beágyazottsága a nemzeti innovációs politikába

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakpolitikai támogatásával és felügyelete mellett a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal felel az Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) kidolgozásáért, koordinációjáért és a megvalósításáért. A 2021–2027 évekre vonatkozó S3 kialakítása 2019 végén kezdődött meg. A horizontális és a nemzetgazdasági prioritások között: a mezőgazdaság és élelmiszeripar mint nemzetgazdasági prioritás is megjelenik. Ez lefedi a teljes mezőgazdasági és élelmiszeripari innovációs láncot, beleértve a következőket: erdészet, kertészeti technológiák,

növénynemesítés, növényvédelem, növénytermesztési technológiák; állatnemesítés, állattenyésztés, takarmányozás és gyepgazdálkodás; agrár-biotechnológia, élelmiszer-biztonsági, feldolgozás-technológiai megoldások és egészséges élelmiszerek. A mezőgazdaság és élelmiszeripar kitettsége a legnagyobb az éghajlat-változásnak a nemzetgazdasági ágak közül, ezért a prioritásban kiemelt szerepe van a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő mezőgazdasági technológiákkal kapcsolatos fejlesztéseknek, a stresszrezisztenciát erősítő megoldásoknak. Az erőforrás-hatékony gazdaság és az energia, klíma prioritásokhoz szinergikusan illeszkedve jelen prioritás alapvető eleme a környezeti terhelés csökkentése és a klímaváltozás hatásainak mérséklése. A prioritás a hazai adottságokra építve két irányból kívánja támogatni a terület fejlesztését. Egyrészt a környezeti adottságok, a növénytermesztési és állattenyésztési tapasztalatok ötvözése innovatív megoldásokkal a szektort alkalmassá teszik prémium termékek előállítására. A prioritás másik iránya, hogy a mezőgazdaság és az élelmiszeripar járuljon hozzá a fenntarthatóság előmozdításához, egyúttal a vidék megtartó erejének növeléséhez. Ennek a prioritási iránynak hangsúlyos eleme az egészségmegőrzést támogató, értékes beltartalmú élelmiszerek és gyógyhatású termékek termelésének fejlesztése és a termelésüket hatékonyabbá tevő KFI és agrárkísérletek ösztönzése.

Nemzeti programok, amelyek érintik az agrárinnovációt is

A megújuló Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia átfogó céljai között kiemelt fontosságú az innovációs ökoszisztéma szereplői közötti aktív tudás- és technológiatranszfer ösztönzése, azon belül pedig a felsőoktatási intézmények tudásközvetítő szerepének hatékonyabb kiaknázása. Az ökoszisztéma pályázat (Egyetemi Innovációs Ökoszisztéma (2019-1.2.1-EGYETEMI ÖKO) programja) egy egykapus vállalkozási szolgáltatásra vonatkozott. A program céljai között szerepel egy olyan webes platform létrehozása is, amely támogatja az egyetemek KFI szolgáltatási portfóliójának találkozását az üzleti szférából érkező konkrét igényekkel, szükségletekkel. A kialakításra kerülő közvetítő (match-making) felület elősegíti az egyetemekkel történő kapcsolatfelvételt és az egyetemi-vállalati együttműködéseket. Az S3-hoz 3 tematikus platform kapcsolódik, amelyeknek a hazai elfogadása megtörtént, EU-s jóváhagyásra vár: agrifood, energetika, ipari modernizáció. Agrifood témakörben az egyetemek kapcsolódását ösztönzik, hogy egy hazai tükörcsoport is létrejöhessen. Forrás: https://nkfih.gov.hu/palyazoknak/innovacios-okoszisztema/egyetemi-innovacios

Területi Innovációs Platform (TIP) egy térségi szerveződés, amely térben és időben egyszerre biztosít lehetőséget a közvetlen innovációs szakpolitikai irányok megismerése mellett a helyi- és nemzetközi innovációs ökoszisztéma szereplőivel való együttműködések kialakítására, erősítésére és új szakmai alapok létrehozására, hozzájárulva ezzel a magyar gazdaság versenyképes és fenntartható tudásgazdasággá alakításához. Az innovációs platformok létrehozásának fő célja, hogy az egyetemen lévő kapacitások - beleértve a képzés mellett a kutatásfejlesztést is - érdemben tudjanak szolgáltatni a kis- és közepes vállalkozások felé, a cégek pedig be tudják emelni működésükbe az egyetemeken fellelhető eredményeket, ezáltal tudjanak erősödni, illetve hogy egymással is együttműködjenek ezek a vállalkozások. A célkitűzés megvalósításához tudástranszferre van szükség az egyetemeken belül és egyetemeken kívül is. Szervezett keretek között a hallgatók gyakorlati helyszínként használhatják a partner vállalkozásokat, illetőleg kettős, duális képzésekben vesznek részt. Cél továbbá az, hogy az alapkutatáson túl olyan kutatások is elindulhassanak, amelyek közvetlenül piaci hasznosításra kerülnek. Az egyetemek köré szerveződve jöttek létre, és folyamatos a „beszélgetés” a szereplők között. Egyetemi innovációs ökoszisztéma támogatás.

Aki csatlakozik a TIP-hez, annak oktatáson kell részt vennie, ezt követően kap certifikációt, ami most van kialakítás alatt. A Covid miatt kicsit megállt a lendület, 2019-2020 között aktív volt a csapat, fel lehet ébreszteni. Egyetem a partner és van felelős ember, aki a cégeket összeszedi. A GINOP+ lesz a vonzó erő. Science park alapjai a TIP-ek lesznek. Az innovációs platformok országos hálózata mára gyakorlatilag teljessé vált. A TIP kialakításának 2019 novemberében elindított kezdeményezése a régiók legfontosabb innovációs szereplőit - egyetemeket, kutatóintézeteket, nagyvállalatokat, kkv-kat, startupokat, klasztereket, inkubátorokat, akcelerátorokat, országos kamarai hálózatokat kívánja megszólítani a lehető

legszélesebb körben. A TIP együttműködést teremt a régiókban lévő vállalkozások és az egyetemek között abból a célból, hogy segítse az innovációt és a versenyképességet.

Agrárgazdasághoz kapcsolódóan Debreceni Egyetemen és Gödöllőn, a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetemen jött létre Területi Innovációs Platform, melyek számos aktív csatlakozott taggal rendelkeznek már. Forrás: https://nkfih.gov.hu/palyazoknak/innovacios-okoszisztema/teruleti-innovacios

Az erdő alapú gazdaságban az Erdészeti Ágazati Tudásközpont Non-profit Kft. egy olyan együttműködésen alapul, amelynek célja, hogy a gazdasági szereplők bevonásával a korábbinál minden szinten sokkal gyakorlatorientáltabb ismereteket adjon, és egyben lehetőséget teremtsen a különböző szakterületeken zajló továbbképzésre. Ennek érdekében a tudásközpont az oktatási intézmények és a gazdálkodók közötti kapcsolat összehangolását, támogatását, egységes rendszerben történő működtetését, és innovációs törekvéseit is hivatott szolgálni.

Az NKFI Hivatal létrehozta a Nemzeti Laboratóriumok Programját, melynek keretében olyan tudásközpontok létrehozását és működtetését kívánja támogatni, amelyek az egyes szakterületek kiemelkedő tudományos csomópontjává válhatnak. A Nemzeti Laboratórium felfedező és kísérleti megközelítésű kutatásoknak új, nemzetközi dimenzióját nyitó, együttműködésen alapuló kezdeményezései. Ennek keretében létrejött az Agrártechnológiai Nemzeti Laboratórium, melynek fő célja egy talajtani adatbázis, a Tápanyag-gazdálkodási szaktanácsadási rendszer és a digitális talajtani adatbázis (TalajWeb) létrehozása. A konzorciumban az AKI is partner. Forrás: https://nkfih.gov.hu/palyazoknak/innovacios-okoszisztema/nemzeti-laboratoriumok

Az EIP támogató egység együttműködve az NKFI Hivatallal és további hazai agrárgazdasági szereplők bevonásával segíti a fenti kezdeményezések eredményeinek terjesztését, valamint a hálózatok kialakítását. A fent nevezett kezdeményezések, köztük a TIP-ek, többszereplős megközelítés elvárásait biztosító rendszerekké/hálózatokká állhatnak össze.

Nemzetközi kezdeményezések melyek hatással vannak a hazai agrárinnovációra

Horizon Europe

Magyarország a programon kereszül a kutatás és innováció révén alakíthatja a jövőjét. A kutatásnak és az innovációnak az ökológiai, a szociális és a gazdasági változásokra, valamint a kapcsolódó társadalmi kihívásokra kell összpontosulnia. Az tudományos erősségeket kamatoztatva vezető szerepet kell szánni az áttörést hozó és diszruptív innováció területén. Ambiciózus célok kitűzése elengedhetetlen a mindennapjainkat befolyásoló olyan kérdésekben, mint a készségfejlesztés, a káros kibocsátások, a környezet állapota. Összpontosítás az élvonalbeli kutatási és innovációs projektre, a kutatástól és innovációtól kezdve az alkalmazásig.

Soil Mission

Megalakult az EJP SOIL National Hub. Az EJP SOIL projekt az európai kutatóközösségre támaszkodva az ismeretek, eszközök és módszerek felmérését követően olyan kutatási stratégiát alakít ki, amely tudományosan megalapozza a klímatudatos, fenntartható Mezőgazdasági talajhasználathoz szükséges gazdálkodással összefüggő szakpolitika kidolgozását. A projekt mind a kezdeti stratégiai tervezési szakaszában, mind pedig a részletes kutatási feladatok meghatározása során figyelembe veszi az érintett felek – gazdálkodók, kutatók és döntéshozók – szempontjait. Tagállami szinten az érdekelt felek bevonása, a gazdák, a kutatók és a politikai döntéshozók közötti információáramlás biztosítása nemzeti tudásközpontok, ún. national hub-ok megalakításán és működtetésén keresztül zajlik. Az EJP SOIL konzorciuma a hub-okkal együttműködve kaphat pontos képet a valós kutatási igényekről, valamint ily módon készülhetnek olyan tudományos alapú ajánlások, amelyek valamennyi érintett fél számára elfogadhatóak. A hazai national hub 2020. szeptember 16-án, az EJP Soil hazai projektindító rendezvényén alakult meg. A hub tagsága nyitott.

Living Lab-ek

A living labek jelentősége a következő időszakban az agráriumot érintően is megerősödik, hiszen a Soil Mission keretében 100 db living lab kerül majd létrehozásra, de a Agrárökológiai Partnerség is living labek-en keresztül fogja támogatni az agrárökológiai projektek megvalósítását. A living lab megközelítés elfogadottságán jelenleg Magyarország dolgozik, ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy a living lab típusú projektek és ökoszisztémák természetüknél fogva nem állnak távol a futó EIP operatív csoportoktól, valamint további innovációs együttműködésektől. Az EIP Támogató Egység az NKFI Hivatallal együttműködve aktív szerepet fog vállalni abban, hogy a Talaj Misszió valamint a különböző partnerségek nyújtotta lehetőségek eljussanak a megfelelő és releváns hazai együttműködések számára. Magyarországon az agrárterületen egy ismert living lab működik, az ÖMKI On-Farm living labje (https://www.biokutatas.hu/hu/page/show/omki-on-farm-elo-laboratorium)

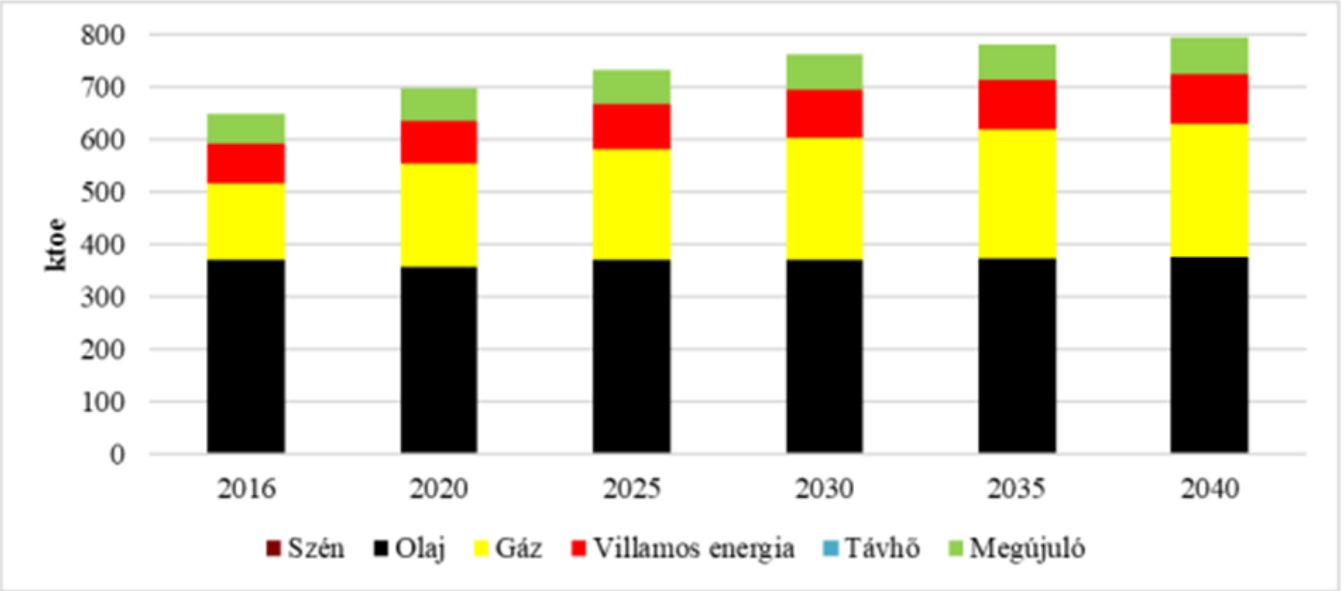
BIOEAST

A karbonsemlegesség nem érthető el a biomassza alapú gazdaság kiépítése nélkül, és fontos, hogy ösztönzést kapjanak a modellváltást segítő programok, különös tekintettel a kutatás-fejlesztésre. Ebben a biomassza alapú gazdaság jelentősége óriási, éppen ezért van szükség nemzeti stratégia kialakítása. Fontos erősíteni a K+F együttműködéseket a karbonsemleges technológiák elterjedése céljából. A BIOEAST kezdeményezés 7 témakörre fókuszál K+F partnerségek kialakítása szempontból: agroökológia, élelmiszerrendszerek, erdészet, édesvízi akvakultúra, bioenergia, oktatás, képzés, fejlett biobázisú vegyi anyagok. A BIOEAST-en belül a definiált tematikák mentén aktív hálózatok alakultak ki melyek alkalmasak további kutatás-fejlesztési partnerségek létrehozására, de a tagországok AKIS szereplőinek, akár EIP operatív csoportjainak együttműködésére is.

Megújuló energia

Megújuló energia tekintetében Magyarország a bruttó végső energiafogyasztásban legalább 21%-os megújuló energiaforrás részarányt szeretne elérni.

A magyar Nemzeti Energia- és Klímaterv (https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/hu_final_necp_main_hu.pdf) 196. oldala szemlélteti, hogy a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat szektor energiafelhasználása jelentősen nő, és 2030-ra eléri a 761 ktoe-t.

A mezőgazdasági szektor energiafelhasználás tüzelőanyag-összetételének alakulása a jelenlegi intézkedéseket figyelembe véve, ktoe Tényadat forrása: Eurostat

A mezőgazdasági kibocsátások csökkentését jelenleg a helyes mezőgazdasági gyakorlatok előírásán és különféle támogatási eszközökön keresztül kívánjuk elérni. A hulladékgazdálkodás alapvető szabályait a

hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény határozza meg. A 2020 utáni időszakra szóló célokat és intézkedéseket a készülőben lévő új hulladékstratégia fogja meghatározni. A CO2 elnyelő kapacitások fokozása érdekében a Nemzeti Erdőstratégiával összhangban jelentősen növeljük az erdővel és egyéb faállományokkal borított területek arányát, és az erdők szénmegkötő képességének megőrzése érdekében javítjuk az erdőknek a környezeti tényezőkkel szembeni ellenállóképességét. A fentiek mellett a céljaink elérését fogja szolgálni egy energia- és klímatudatos társadalom megteremtését szolgáló program, melynek egyaránt részét képezik a különböző korcsoportokat megcélzó energia- és klímatudatosságot növelő kampányok, valamint a fiatal generációkra fókuszáló oktatási tartalmú szemléletformáló intézkedések (lásd. AKIS beavatkozások tudásátadás, innováció).

8.5 Digitalizációs stratégia (a 114. cikk b) pontja)

1.Stratégiai megközelítés szükségessége a helyzetelemzés alapján

A CCO-val kapcsolatban készített SWOT elemzés bemutatja, hogy az élelmiszer alapanyag-előállítás és az élelmiszeripar teljes területén szükséges a korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése. Ehhez az Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának fejlesztése mellett szükséges egyrészt a Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása, monitoring és előrejelző-rendszerek kialakítása, másrészt a Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében. Magyar agrárium korszerűsítéssel kapcsolatos lehetőségeket támasztja alá, hogy a specifikus célkitűzések jó részében az éghajlatvédelmi szempontokat és egészséges élelmiszer iránti igényeket is szem előtt tartva (de kiemelten SO2, SO3, SO5, SO7, SO9) megjelennek az adatgyűjtéssel, digitális technológiákkal kapcsolatos a következő szükségletelemzésben megjelenő környezeti-gazdasági társadalmi elvárások. SO2: Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése Termesztéstechnológia javítása, Tartástechnológia átalakítása, fejlesztése, Post harvest technológia fejlesztése, Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban; SO3: Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés); SO5: Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével; SO7: A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára; SO9: Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével; Digitális megoldások fejlesztése minőségbiztosítás, tanúsítás, nyomon követhetőség, árujelölés terén.

2.Magyarország stratégiai megközelítése

A magyar kormányzat idejében felismerte a digitalizációban rejlő lehetőségeket, ezért Digitális Jólét Program néven elfogadta azt az országos léptékű, ágazatokra vonatkozó DESI Indexre is reagáló átfogó fejlesztési tervet, mely meghatározza a területtel kapcsolatos jövőbeni feladatokat. A Digitális Jólét Programjáról (https://digitalisjoletprogram.hu/en) rögzített feladatok célja a tudatos, értékteremtő internethasználat támogatása, a magyar gazdaság digitális átalakítása, ezáltal a magyar társadalom és a magyar nemzetgazdaság digitális fejlesztése. A Digitális Jólét Program keretében egy olyan, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) által működtetett tárcaközi munkacsoport jött létre, amely a különböző szektorok digitalizációs fejlesztéseit hivatott koordinálni. A Digitális Jólét Program keretében a Kormány szakmailag támogatta olyan területek fejlesztési koncepcióját, mint a Digitális Oktatási Stratégia; Digitális Exportfejlesztési Stratégia, Digitális Startup Stratégia és a Digitális Agrárstratégia, Mesterséges Intelligencia Stratégia. Az említett stratégiák és a különböző ágazatok átfogó digitalizációs célkitűzéseit a Nemzeti Digitalizációs Stratégia (NDS) 2021-2030 tartalmazza, amely konkrétan megfogalmazza, hogy Magyarország a digitális átalakulás szükségszerűségét felismerve a digitalizációs törekvéseket kívánja a versenyképességi és modernizációs törekvések középpontjába állítani. Az NDS kiemelt célja, hogy a meghatározott intézkedéseknek köszönhetően hazánk digitális fejlettsége az évtized közepére ne csak elérje, hanem meg is haladja az európai uniós átlagot.

Ezért fogott össze magyar Agrárminisztérium öt évvel ezelőtt az informatikai szakmával és kezdte el közösen kidolgozni Magyarország Digitális Agrárstratégiáját (DAS 2019-2027). Ennek a hosszú és alapos munkának eredményeként 2019-ben, Európában elsők között fogadta el Magyarország Kormánya a Digitális Agrárstratégiát, amely négy pilléren alapul:

1) az ágazati szereplők digitális tudásának, felkészültségének növelésén;

2) az ágazat digitális innovációs lehetőségeinek bővítésén;

3) a közigazgatás adatalapú fejlesztésén és

4) végül, de közel sem utolsó sorban az ágazati szereplők, azaz a termelők digitális átállásának, beruházásainak támogatásán.

A DAS végrehajtásában már mind a négy pillér esetében jelentős előrehaladást sikerült elérnünk nemzeti források, az átmeneti évek KAP intézkedései, valamint az uniós kutatási pályázatok segítségével. Ezen eredményekre építve szeretnénk folytatni a stratégiai végrehajtását, kibővítve a KAP Stratégiai Tervünkben kidolgozott intézkedésekkel. A DAS végrehajtásával célunk volt, hogy a mezőgazdaság adatalapú fejlesztése a termelés, az üzem és a termékpálya szintjén is megvalósuljon, ezért a DAS intézkedési tervében szerepelt a Digitális Élelmiszeripari Stratégia kidolgozása is.

Magyarország Digitális Élelmiszeripari Stratégiája (DÉS 2021-2028) 2021. év végére készült el és így figyelembe tudtuk venni a KAP Stratégiai Terv kidolgozása során. A DÉS két fő pilléren alapul:

1) termelés technológia digitalizálása, amely biztosítja a termelési folyamatok monitorozását, irányítását, a termelési adatok gyűjtésével és a termékek minőségének mérésével

2) képzés digitális átállása, amely a biztosítja a közép- és felsőfokú képzés modernizációját, valamint az élelmiszeripari vállalkozások dolgozóinak és vezetőinek digitális kompetenciafejlesztését. A DÉS végrehajtása 2022 évben indul és jelentős mértékben támaszkodik az átmeneti évek, valamint az új KAP intézkedéseire és az uniós kutatási pályázatok nyújtotta lehetőségekre.

A fenti stratégiákban meghatározott digitalizációs célok eléréséhez hozzájárulnak az egyéb EU-s alapok (ERFA, ESZA) által biztosított támogatások, de ezen fejlesztésektől lehatárolva a KAP Stratégia Terv beavatkozásai hozzájárulnak, a mezőgazdasági, élelmiszeripari, erdészeti digitalizációs törekvésekhez, csakúgy mint a vidéki kistelepülésekről is elérhető digitális szolgáltatások fejlesztésében.

A KAP Stratégiai Terv kialakításához alapul vettük a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutatóról (DESI) szóló jelentésekben megfogalmazott tagállami eredményeket. A tematikus fejezeteket illetően a DESI 2020 jelentés magában foglalja a széles sávú hozzáférés (59,8%), a digitális készségek (41,8%), az internethasználat (55,9%), a vállalkozások digitalizálása (25,3%), a digitális közszolgáltatások (57,8%), a kialakulóban lévő technológiák, a kiberbiztonság, az IKT-ágazat és annak kutatás-fejlesztési kiadásainak, valamint a Horizont 2020 forrásai tagállamok általi felhasználásának európai szintű elemzését. A 2020-as felmérés alapján Magyarország a 28 uniós tagállam között a 21. helyen áll. Az ország eredményei az elmúlt néhány évben nagyjából az uniós átlagnak megfelelő ütemben javultak.

A fenti DESI indexszel összhangban, a KAP Stratégiai Terv digitalizációs átfogó célkitűzéséhez kapcsolódva fontos kiindulási adat, hogy 2020-ban megvalósult Agrárcenzus célja, hogy felmérje a (közel 234 ezer mezőgazdasági tevékenységet folytató) gazdaságok szerkezetét és hiteles információkat gyűjtsön a magyar agrárium helyzetéről. A felmérés rámutatott, hogy a gazdálkodók jelentős része (72%) nem rendelkezik középfokú végzettséggel sem. A kérdőívben nagy szerep jutott az agrárdigitalizáció és generációváltás témakörének is. Modernizációval kapcsolatban felmérték, hogy a gazdálkodók milyen hatékonyságnövelő digitális eszközöket használnak vagy terveznek használni. Az eredmények azt mutatják, hogy a precíziós technológiák közül a legtöbben a növényállapot-felmérést alkalmazzák saját eszközzel, vagy szolgáltatásként igénybe véve (5,3 %), amit az automata kormányzás követ 3,9 %-al. Differenciált munkaműveletet a gazdálkodók csupán 3,4 %-a, döntéstámogató, illetve vállalatirányítási szoftvert a megkérdezettet mintegy 3%-a alkalmaz a mezőgazdasági termelése során. Mindamellett, fontos hangsúlyozni, hogy döntéstámogató szoftver alkalmazó a kis és közepes gazdaságok aránya növekedési tendenciát mutat, csak úgy mint a differenciált munkaműveletet a nagy gazdaságok esetében. A Green Deal és az uniós klímavédelmi ambíciók növelése, illetve a KAP ST keretében biztosított támogatások és az adatszolgáltatási kötelezettségek ösztönzik a gazdálkodót a hatékony környezetkímélő gazdálkodás folytatására, üzemek modernizálására, digitális technológiák alkalmazására. A KAP ST célja, hogy az eltérő üzemméretek figyelembevételével növekedjenek a fenti mutatók 8 %-ra.

A Elektronikus ügyintézés, transzparencia, nyomon-követhetőség szükséglethez igazodva a Kifizető Ügynökség 2021-ben bevezette a mobilGAZDA alkalmazást, ami mind a termelők, mind a falugazdászok, mind pedig a Kincstár számára előnyös, hiszen mobil applikációval gyorsítja és könnyíti az ügyintézést, adategyeztetést. A KAP ST digitalizációjának fontos kompetencia mutatószámként értelmezhető az alkalmazást letöltők és rendszeresen alkalmazók arányának jövőbeni változása.

A nemzetközi kereskedelem, a globális értékláncok érzékelhető fejlődése miatt már régen nem az egymás mellett élő gazdálkodók versenyeznek egymással, hanem a különböző kontinensek termelői. Ezért az európai és magyar mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és élelmiszerrendszer esetében kulcskérdés a termelés hatékonyságának a digitalizáció segítségével történő növelése, vagyis „többet termelni kevesebb ráfordítással", mégpedig úgy, hogy az összhangban legyen az európai és magyar agrármodell kis- és középméretű gazdaságok erősítését szolgáló politikájával és az adatbiztonsággal összefüggő szigorú elvárásokkal, integrálva a digitális ágazati nyilvántartásokat. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és élelmiszergazdaság egyik legkomolyabb kihívása a generációváltás, mindez nem véletlen, hiszen a gazdálkodás komoly és hosszú távú elköteleződést igényel. A fiatalok számára csak akkor marad vonzó az ágazatunk, ha az jövedelmező, környezet és klímabarát, valamint nem kínál jelentősen rosszabb munkafeltételeket, mint más ágazatok. A digitalizáció és ezen belül a precíziós gazdálkodás épp az, ami mindegyik felsorolt kihívás megválaszolásában segítségünkre lehet. Hiszen megfelelő tudással alkalmazva a digitalizáció növeli a termelés hatékonyságát (SO1-3 és 9), miközben segít megóvni a környezetünket (SO4-6) és vonzóvá teheti az ágazatunkat és a vidéki életformát a technológia-rajongó fiatal generáció számára is (SO 7-8).

Adatbázisok összekapcsolása

Magyarország több párhuzamos projekttel segíti az adatbázisok létrehozását, adatok tisztítását, ezáltal a bürokrácia csökkentését:

- Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszer (ENAR) https://portal.nebih.gov.hu/enar :
  - TIR - Tenyészet Információs Rendszer
  - Szarvasmarha ENAR
  - Sertés ENAR
  - Juh / Kecske ENAR
  - Baromfi Információs Rendszer
  - Lóútlevél
- A szőlő és bor ágazat elektronikus ügyintézési és ellenőrzési rendszerének kialakítása és az elektronikus pincekönyv vezetési lehetőség biztosítása (ePincekönyv) https://kifu.gov.hu/epince
- Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) https://mepar.mvh.allamkincstar.gov.hu/#/
- Webes Gazdálkodási Napló Program (WebGN) https://gn.eurofarmer.hu/home
- Erdőtérkép https://erdoterkep.nebih.gov.hu/

3.KAP Stratégiai Terv digitális átállást szolgáló beavatkozásai

A 69. cikkben megfogalmazott vidékfejlesztési pillér keretei között hangsúlyos elemként jelenik meg a modernizáció és a digitalizáció kérdése, ennek megfelelően a vidékfejlesztésre irányuló beavatkozás-típusok tekintetében a következő alapvető támogatási célok kerültek rögzítése.

A **KAP Stratégiai Terv rendelet 73. cikk alapján** az alábbi beavatkozásoknál jelennek meg közvetlenül és közvetetten digitalizációs fejlesztések:

Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása keretében mezőgazdasági üzem szintű digitalizációs fejlesztések és élelmiszeripari, valamint takarmánygyártási üzem szintű digitalizációs fejlesztések támogatására biztosítunk forrást az átmeneti időszak tapasztalatai alapján. Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése beavatkozás alapvető célja a mezőgazdasági üzemek

versenyképességének, hozzáadott érték termelésének fokozása új, innovatív és környezetbarát termesztési, tenyésztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása révén. A beavatkozás a mezőgazdasági ágazat fejlesztésén, versenyképességének javításán keresztül hozzájárul a SWOT-okban azonosított szükségletek kielégítéséhez. A több intézkedésen átnyúló tematikus cél (Cross-cutting objective) megvalósítása érdekében a kiválasztási kritériumok között az önálló innovatív vagy digitalizációs tartalom közvetetten hozzájárul az átfogó célkitűzésekhez. Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül és kívül beavatkozásokon keresztül lehetőséget biztosítunk a magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását célzó, versenyképesebb vállalati, termelési és termékstruktúra kialakításához, optimalizálásához, valamint a piacra jutást elősegítő fejlesztésekhez, melyek esetében az egyes projektek hozzájárulhatnak a digitalizációs célokhoz. Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken belül az okosfalu projektek infrastrukturális fejlesztéseinek támogatása, széles-sávú internet kiépítése/fejlesztése és a falusi WIFI hálózatok kiépítése közvetlenül hozzájárul a digitalizációs törekvésekhez, ezzel is csökkentve a vidéki térségek leszakadását (beavatkozások kódja: RD01a_E01_FRM_73, RD03_E02_FON_73, RD04_E03_FOF_73, RD42_R01_RAN_73, RD43_R02_LOC_73) .

A **KAP Stratégiai Terv rendelet** 77. cikke alapján több együttműködési beavatkozásnál megjelenik a digitalizáció, mint átfogó célkitűzés, ennek megfelelő tervezett beavatkozások:

- Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés a digitalizáció nyújtotta megoldások alkalmazásával biztosítja a tervezhető és nyomon követhető erdészeti tevékenységet, ezzel hozzájárulva a vidéki környezeti infrastruktúra javításához.
- Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu) olyan vidéki együttműködések, amelyek gyakorlati megoldásokat keresnek a helyi gazdasági, társadalmi és/vagy környezeti kihívásokra és törekszenek arra, hogy a digitális technológiák felhasználásával lehető legjobbat adják a helyi lakosságnak. Az okos falvak a társadalmi igények mentén egy vidéki központhoz is kapcsolódhatnak, amely számos szolgáltatással közelebb hozhatja a rendszer elemeit az emberekhez.
- Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés esetében partnerségek feladata, hogy az innovációval, mezőgazdasággal, erdőgazdálkodással, élelmiszeriparral, vidékfejlesztéssel, kutatással, szaktanácsadással foglalkozó különféle szereplők a meglévő tudásukat olyan innovatív, környezeti központú megoldásokra váltsák, amelyek a gyakorlatban is alkalmazhatóak, ezen fejlesztések már digitális eszközök alkalmazásával adat alapú döntéshozatali eljárásokkal valósulhatnak meg. (beavatkozás kódja: RD61_A05_EIP_77) .

A **KAP Stratégiai Terv II. rendelet** 78. cikke alapján megtervezett AKIS intézkedések mindegyike szolgálja a digitalizációt (tájékoztatási szolgáltatás, tanácsadási szolgáltatás, képzés, innováció). A legközvetlenebbül a képzések és bemutató-üzemi programok intézkedés, amelynek keretében az egyéb II. pilléres támogatások igénybe vevői számára – a jelenlegi időszakhoz hasonlóan – kötelező és választható képzéseket is tervezünk biztosítani, 100%-os támogatásintenzitás mellett. (beavatkozások kódja: RD58_A01_TRA_78, RD60_A04_ADP_78)

4.Egyéb kiemelt jelentőségű beavatkozások: Agrár-EDIH

A mezőgazdaság és élelmiszeripar digitalizációja magában foglalja a hardver eszközöket (pl. szenzorok, drónok, robotok), az adatvagyont (pl. nyilvántartások, talajtérképek, időjárási adatok, kártevők- és kórokozók felmérése), az elemzést biztosító módszereket és szoftvereket (pl. mesterséges intelligencia, döntéstámogató szoftverek), a vállalatirányítási rendszereket, valamint az e-kormányzati, e-kereskedelmi és online banki szolgáltatásokat, illetve a logisztikához kapcsolódó digitális megoldásokat. A digitális megoldások segíthetik az erőforrások hatékonyabb felhasználását, a termelés kockázatainak mérséklését, a veszteségek csökkentését, a termelékenység fokozását, a nyomon-követhetőséget és a minőségbiztosítást, valamint egyes területeken megoldást jelenthetnek a munkaerőhiányra. A termelés hatékonyságának növelése kedvező hatású a környezetre és az éghajlatra is. Ugyanakkor az új technológiákkal kapcsolatos információk és a digitális készségek hiánya, valamint a technológiák alkalmazásához fűződő megbízható

költség-haszon elemzések korlátozott elérhetősége kihívást jelent a digitális alkalmazások bevezetése szempontjából. A digitális technológiák vállalkozások, kiemelten az agrár vállalkozások általi integrálása tekintetében Magyarország továbbra is a legrosszabbul teljesítő uniós tagállamok között van. Az AEDIH szolgáltatásainak, tevékenységeinek célja, hogy segítse a vállalkozásokat a magasabb digitalizációs fokra lépni, az elsődleges (mezőgazdasági termelők) és másodlagos célcsoportnál (szaktanácsadók). Tervezett fontosabb céljaink: (1) mezőgazdasági üzem digitális érettségének vizsgálata, (2) digitális fejlesztési terv összeállítása, gazdaságossági számításokkal, (3) humánerőforrás fejlesztéséhez képzések, bemutató üzem látogatások szervezése, (4) a digitális fejlesztési terv alapján az üzem szempontjából prioritással bíró digitális megoldások kipróbálásának, tesztelésének biztosítása (mesterséges intelligencia, szenzor technológia, drón technológia, adat alapú vezetési döntéshozás, precíziós technológia), (5) digitális megoldás és termék katalógus összeállítása, (6) adat-alapú agrár szaktanácsadás biztosítása, (7) digitális agrár szaktanácsadás módszertanának összeállítása, (8) szaktanácsadók felkészítése az elkészült módszertan alapján, (8) a digitális agrár szaktanácsadási módszertan tapasztalatai alapján a start-up vállalkozások részére a CX és UX terv összeállítása, ami tartalmazza az ügyfél oldali folyamatok és a digitális felületek működésével kapcsolatos ügyfél oldali elvárásokat.

Az AEDIH célja továbbá, hogy Magyarország Digitális Agrár Stratégia alapján a következő években létrehozandó digitális közszolgálatásokat, nyílt adatokat tartalmazó adatbázisokat megismertesse a programba bekapcsolódós termelőkkel, szaktanácsadókkal és start-up vállalkozásokkal. Az AEDIH a Digitális Európa Program céljai közül elsősorban a mesterséges intelligencia felhasználását és a kapcsolódó digitális készségek fejlesztését támogatja, valamint az új digitális megoldások kapacitásépítésére összpontosít. Az AEDIH hálózatba kapcsolja a meglévő mesterséges intelligenciához kapcsolódó tesztelő és kísérleti létesítményeket. A szolgáltatások keretében hozzáférést és tesztelési lehetőséget biztosít a mezőgazdasági termelők részére. A digitális agrár szaktanácsadási módszertan fejlesztésével a mesterséges intelligencia alkalmazását fejlesztő startup vállalkozások részére az AEDIH lehetőséget nyújt a felhasználói igények pontos feltárásával és megfogalmazásával. Az AEDIH a digitális érettség vizsgálat alapján képzéseket nyújt a mezőgazdasági termelők és a szaktanácsadók részére, a képzéseket a bemutató üzem látogatások és a digitális megoldás és a termék adatbázis felhasználása egészíti ki. A képzésekhez kapcsolódik a technológiák, a digitális megoldások tesztelésének lehetősége is a termelők részére saját üzemi körülményeik között. Az AEDIH a digitális agrár szaktanácsadási módszertan fejlesztésével és a szolgáltatásaival segíti az új üzleti és közigazgatási digitális megoldások megismerését, elterjedését, a digitális köz- és üzleti szolgáltatások használatát, a nyílt adatok elérését és felhasználását. Az AEDIH hozzájárul a precíziós agrártechnológia elterjedéséhez, az adat alapú agrár döntéshozás fejlődéséhez, amelyek támogatják a klíma- és környezetvédelmi célokat, az energiahatékonyság javítását. Segíti a modern, digitális, nyílt adatokra alapuló közszolgáltatások terjedését, amelyeket Magyarország Digitális Agrár Stratégiája tartalmaz. Az AEDIH működésével, szolgáltatásaival a fejleszteni tervezett digitális agrár szaktanácsadási módszertannal növeli a digitális transzformáció iránti bizalmat a mezőgazdasági termelők körében és erősíti a digitális innovációs központok hálózatát.

Szélessávú internet

A digitális gazdaság erősödéséhez, a polgárok és a vállalkozások digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez, illetve az állami digitális szolgáltatások elterjedéséhez és igénybevételéhez alapfeltétel a megfelelő minőségű digitális infrastruktúra rendelkezésre állása. A vezetékes és vezeték nélküli hálózatok minden szintjén és minden alrendszerében olyan áteresztőképességre van szükség, amely az ország minden háztartása, vállalkozása és intézménye számára biztosítja a kompromisszumoktól mentes, hatékony hozzáférést a digitális szolgáltatásokhoz és tartalmakhoz.

A felhasználók számának folyamatos bővülése, illetve az egy felhasználóra jutó átlagos sávszélesség-igény növekedése nyomán a következő néhány évben a többszörösére fog emelkedni a digitális hálózatok forgalma Magyarországon. A növekedés fő mozgatórugója a mobilinternet és az okos telefonok terjedése, valamint a digitális on-demand videó forgalom növekedése lesz, de tömegszerűvé válhatnak a speciális

mobil alkalmazások (navigáció, energia-mérés, távfelügyelet) is.

Noha a magyar digitális ökoszisztéma egyik erőssége nemzetközi összevetésben is a fejlett (vezetékes és vezeték nélküli) digitális infrastruktúra, amely mind lefedettségben, mind szolgáltatás-minőségben eléri, esetenként meg is haladja az uniós átlagot, a célrendszerben megfogalmazottak eléréséhez a Szupergyors Internet Program (SZIP) által támogatott beruházások folytatásaként további jelentős fejlesztések szükségesek a következő években, ezekhez szükség van a piaci szereplők és az állam megfelelő együttműködésére, beruházásokat támogató környezet kialakítására.

A lakossági, vállalkozási, nem állami intézményi végpontokat, felhasználókat érintő, piaci szereplők számára megnyitni kívánt digitális hálózatfejlesztési programok (pályázatok) előkészítésének kiemelt eleme Magyarországon már évek óta a széleskörű konzultáció a fejlesztendő igényhelyek kapcsán annak érdekében, hogy állami támogatás oda ne kerüljön, ahol piaci alapon megéri szélessávú fejlesztést végrehajtani.

A jelenlegi teljes fejlesztési szükséglet Magyarország VHCN lefedéséhez mintegy 1,7 millió háztartást foglal magában. A SZIP keretében kiépített NGA technológiánál magasabb fajlagos költséggel szükséges számolni, így az egy háztartásra jutó összeg átlagosan 250-300 000 Ft körül alakul, így a teljes beruházás költsége mintegy 425-510 Mrd Ft-ra tehető. Ha a SZIP keretében alkalmazott, versenyt ösztönző pályázati rendszer keretében valósulnak meg a következő évek fejlesztései, akkor 75%-os átlagos állami támogatással számolva a támogatás összege 320-380 Mrd Ft várható.
A koncentrált, államilag felügyelt és támogatott fejlesztéseknek köszönhetően Magyarország felzárkózott az EU-s átlaghoz. A DESI 10 hálózati összekapcsoltság mutatója alapján Magyarország a 27 uniós tagállam közül a 12. helyet foglalja el. A SZIP mobil szolgáltatás bevezetésével az ország 30 Mbps újgenerációs hozzáférési hálózati teljes lefedése megvalósult, illetve a vezetékes szélessávú szolgáltatások igénybevétele (háztartások arányára vonatkozóan) 82%, mely 4 % ponttal haladja meg az EU-s átlagot. A SZIP keretében 19 000 km optikai kábel, 3 000 km új hálózati infrastruktúra (alépítmény) került kiépítésére, összességében – a piaci alapon tett vállalásokkal együttvéve – közel 400.000 háztartás számára biztosítva csatlakozási lehetőséget.

Továbbra is probléma azonban a háztartásokban elérhető internet sebességének mértéke, hiszen 2020-ban több mint 38%-kal emelkedett az adatforgalom. Jelenleg a háztartások mindössze 42%-a rendelkezik 1 Gbps sebességű internetkapcsolattal, amely értékkel az EU középmezőnyében foglal helyet Magyarország, ezért is cél 2030-ra a gigabitképes hálózatok országos kiépítése. A 2020. év végi igényhelyi lefedettséget elemezve látható, hogy a gigabitképes hálózatok jellemzően a nagyvárosok környékén épültek ki, ennek okán az igényhelyek megközelítőleg 70%-a esetében nem megoldott a gigabites hálózati csatlakozás lehetősége.

A piaci mechanizmusok számos esetben kínálnak megoldást, egyes esetekben azonban, pl. a kereslet fizetőképessége, vagy az egyszeri beruházás jelentős tétele miatt piaci alapon nem, vagy csak jelentős időveszteséggel valósulhatnak meg a beruházások. Ennek érdekében eltérő támogatási intenzitással, vissza nem térítendő támogatás formájában szükséges beavatkozni.

Az EU minden tagállam számára célként jelölte meg a gigabitképes társadalom megteremtésének ösztönzését. A digitális összekapcsoltság megerősítése érdekében a hálózatok kiépítésének ösztönzése szükséges a hozzáférési esélyegyenlőség biztosítása és a jövőállóság érdekében.

A szükséges beruházások a lakossági és vállalati szélessávú hálózati végpontok gigabitképessé tételét, a szélessávú szolgáltatások minőségének folyamatos javítását, a vezeték nélküli hálózati lefedettség növeléséhez szükséges infrastruktúra fejlesztést és a hírközlési infrastruktúra fejlesztését támogató informatikai rendszer fejlesztését kell, hogy célozzák. A 2030-ig szóló **Nemzeti Digitalizációs Stratégia (NDS)**, amelynek forrása a Digitális Megújulás Operatív Program (**DIMOP)**, illetve a Helyreállítási és

Ellenállási Eszköz (**RRF**) tervezete, célként fogalmazza meg, hogy **2030-ra rendelkezésre álljon a megfelelő szolgáltatási képességű és minőségű vezetékes és vezeték nélküli digitális infrastruktúra** annak érdekében, hogy a digitális ökoszisztéma fejlődésében ne válhasson szűk keresztmetszetté a nagy kapacitású infrastruktúra hiánya.

Az NDS négy specifikus célt fogalmaz meg a hálózatok fejlesztésével kapcsolatban:

· DI1: A gigabites kapcsolatra képes hálózattal lefedett háztartások aránya érje el 2030-ra a 95%-ot

· DI2: Az 5G hálózattal ellátott főbb közlekedési útvonalak és megyei jogú városok aránya 2023-ra érje el a 100%-ot

· DI3: A járási székhelyek Nemzeti Távközlési Gerinchálózati (NTG) végpontokkal való ellátottsága legalább 80%-ban valósuljon meg 2025-ig

· DI4: Legyen a legalább 1 Gbps sávszélességű hálózati kapcsolattal ellátott köznevelési és szakképzési intézmények aránya 100% 2025 végére

A célokat a következő intézkedésekkel kívánjuk elérni:

DI I.1 „Gigabit Magyarország 2030" hálózatfejlesztési program megtervezése és megvalósítása

Az intézkedés célja a „Gigabit Magyarország 2030" országos hálózatfejlesztési program megtervezése és megvalósítása annak érdekében, hogy 2030-ra minden igényhelyen elérhető legyen a legalább szimmetrikus 1 Gbps sebességű internetkapcsolat. Az intézkedés keretében el kell érni, hogy 2025-re a lakossági/ üzleti/közintézményi igényhelyek 75/70/65%-a, 2030-ra a lakossági igényhelyek 95%-a, míg az üzleti és közintézményi igényhelyek 100%-a rendelkezzen legalább 1 Gbps sávszélességű internet-hozzáférés lehetőségével. Az NDS nem különböztet meg vidéki és nem vidéki térségeket, a fejlesztések az egész ország területére vonatkoznak.

Az intézkedés fő elemei:

·Újgenerációs vezetékes és vezetéknélküli hálózatokat kiszolgáló távközlési alapinfrastruktúra fejlesztése;

·Gerinc-, felhordó (körzet) és helyi hálózati fejlesztések pályázati formában történő támogatása azokon a területeken, amelyeken a piac önerőből nem fejleszt;

·Szupergyors Internet Programiroda, felügyelőmérnöki hálózat és Broadband Competence Office (BCO) működtetése a gigabites fejlesztések állami támogatása és szakmai monitoringja érdekében

·Amennyiben a pályázat keretében sem valósul meg a fejlesztés, az állami tulajdonú vállalkozások szerepvállalásának elemzése, szükség esetén pénzügyi eszközök bevonásával is.

DI II.1 A Digitális Jólét Gerinchálózat (DJG) földrajzi kiterjesztése, járási székhelyek, települések bekapcsolása, kapacitásbővítése és intézmények bekötése

Az intézkedés célja a Digitális Jólét Gerinchálózat fejlesztése és kapacitásának növelése oly módon, hogy a DJG használói (pl. a köznevelési és szakképzési intézmények) rövid felhordó hálózat felhasználásával a lehető legközelebbi ponton tudjanak a gerinchálózathoz kapcsolódni. Az állami hálózat fejlesztésével csökkenthető a piaci kitettség és a felügyelt hálózatban költségmegtakarítás érhető el. A fejlesztésnek köszönhetően a sávszélesség-igény folyamatos növekedése nem jár a költségek indokolatlan megugrásával.

Az intézkedés fő elemei:

·Járásközpontokban forgalmi csomópont létrehozása;

·Hálózati probe fejlesztése, aktív forgalom figyelése a rendelkezésre állás növelése érdekében;

·Hálózati monitoring rendszer továbbfejlesztése, az esetleges hibák és azok helyének gyorsabb felderítése és a beavatkozás felgyorsítása érdekében. Ezzel magasabb szintű rendelkezésre állás és költséghatékonyabb működés érhető el;

·Forgalmi irányítás fejlesztése, a legoptimálisabb hálózati forgalom kialakítása érdekében;

·100 GBit/s-os vagy ennél nagyobb kapacitású csatornák létrehozása a gerinchálózati eszközök között, ezzel a hálózat áteresztő képességének növelése. A növekvő végponti igények és a DOS, a kutatás és a közgyűjteményi digitalizáció elvárásainak maradéktalan és zökkenőmentes kiszolgálása érdekében

szükséges a fejlesztés, amellyel elérhető, hogy a végpontokon - földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül - egységes szolgáltatás történjen;

·Eszközcserék annak érdekében, hogy a kapacitások növelhetőek legyenek, ehhez modernebb eszközpark beszerzése, melyek felügyelete, üzemeltetése egységesebb módon, költséghatékonyan történhet;

·Csatlakozási pontok létrehozása, az érintett feladat-ellátási helyek mindegyikén;

·Sötétszál-bérlettel biztosított optikai vonalon a végpontok bekötése a hálózatba;

·Pre-aggregációs csomópontok biztosítása;

·Kutatási célú hálózati megoldások (pl. Quantum kommunikáció) lehetőségének megteremtése;

·Digitális oktatási hálózati- és alkalmazásplatform megvalósítása

DI II.2 Köznevelési és szakképzési kollégiumokban az oktatási és közösségi terekben menedzselt WiFi hálózati infrastruktúrák kiépítése

Az intézkedés célja oktatási célú WiFi hálózatok fejlesztésének megvalósítása köznevelési és szakképzési kollégiumokban.

Az intézkedés fő elemei:

·Tanulószobákban, közösségi terekben és lakószobákban elérhető, központilag menedzselt WiFi hálózatok kialakítása;

·Eduroam és Guest hálózatok kialakítása, fejlesztése;

·Online csoportmunkára alkalmas tanulószobák (okos TV, kamera, mikrofon stb.) kialakítása, felszerelése és üzembe helyezése

DI III.1 Nemzeti Távközlési Gerinchálózat (NTG) kiterjesztése, sávszélességének bővítése és kapcsolódó hálózati fejlesztések

Az intézkedés célja az eddig optikai hálózattal nem rendelkező fekvőbeteg-ellátó egészségügyi intézmények, büntetés-végrehajtási intézmények, a Nemzeti Távközlési Gerinchálózati (NTG) végpontokkal nem rendelkező járási helyszínek hálózatfejlesztése. Az önkormányzatok, az állami szervek ennek révén tudnak korszerű e-közigazgatási szolgáltatásokat nyújtani. További fontos cél a lényegesen megemelkedett és emelkedő sávszélesség igények rugalmas kielégítésének biztosítása kapacitásnöveléssel.

Az intézkedés fő elemei:

·Járási aggregációs hálózat továbbfejlesztése;

·NTG gerinchálózati kapacitásának bővítése (beleértve a kormányzati dolgozók otthoni munkavégzéshez szükséges NTG hálózati kapacitások fejlesztését is);

·Kórházak optikai bekötése;

·Büntetésvégrehajtási (BV) intézmények optikai bekötése;

·Az NTG kapcsolatok biztonságos kiszolgálásához szükséges egyéb hálózati és biztonsági fejlesztések.

A célok eléréséért felelős hatóság

A Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) az Innovációs és Technológiai Minisztérium irányítása alatt a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökségről szóló 268/2010. (XII. 3.) kormányrendeletben meghatározottak alapján végzi tevékenységét. A KIFÜ tevékenysége két nagy területre bontható:

·uniós és hazai forrásból megvalósuló informatikai projektek vezetési, minőségbiztosítási feladatainak ellátása, a projektek előkészítésétől a megvalósításán keresztül azok lezárásáig,

·informatikai infrastruktúra fejlesztése és üzemeltetése, valamint arra épülő szolgáltatások nyújtása a hazai közoktatási, felsőoktatási, kutatási intézmények, közgyűjtemények számára.

Az ügynökség az elmúlt években közel 50 országos infokommunikációs projekt megvalósításában vállalt kiemelt szerepet. Jelenleg 60 projekt megvalósításában, továbbá 10 projekt előkészítésében vesz részt – ezek összértéke meghaladja a 400 milliárd forintot. Ezen belül a KIFÜ a projektcélok költséghatékony elérése érdekében mintegy 35 összesen 187 Mrd forint támogatásból megvalósuló kiemelt informatikai és

szervezetfejlesztési projektekben független minőségbiztosítást is végez.
A KIFÜ valósítja meg Magyarország eddigi legnagyobb szélessávú infrastruktúra-fejlesztési programját, a Szupergyors Internet Programot (SZIP).
2018-ban egy újabb nagy feladatot kapott a KIFÜ: a Digitális Oktatási Stratégiában meghatározott elvek mentén a Diákháló Program keretében több ezer iskolában korszerűsíti a hálózati hozzáférést a kor igényeinek megfelelő internetelérést, WiFi hozzáférést biztosítva a diákok és pedagógusok számára.

A KIFÜ dolgozta ki a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Programot is, amely a teljes magyarországi kutatási, oktatási és közgyűjteményi intézményrendszer számára biztosít integrált országos hálózati infrastruktúrát és szolgáltatásokat.

A szélessávú hálózat fejlesztését erősítette az Országgyűlés 2015. július 6-án elfogadott törvénymódosító csomagja, amely felszámolta a hírközlési hálózati fejlesztések útjában álló jogi akadályokat, így jelentősen egyszerűsödtek és gyorsabbá váltak az ügyintézési eljárások. Szintén nagy könnyebbség a szolgáltatóknak a közműadó-csökkentés, amely az új nyomvonalon létesített hírközlési közművezetékek, és a már meglévő hálózati szakaszok legalább 100 Mbit/s sebességűre történő fejlesztése esetében öt évig teljes adómentességet biztosít.
5G hálózat

Központi intézkedést, támogatási konstrukciót az 5G hálózat fejlesztésére nem tervezünk, a hálózat fejlesztését magán szolgáltatók fogják végezni.

Együttműködés az adatok felhasználásában a gazdálkodók és az állam között: Az adatok gyűjtésében és felhasználásában a gazdálkodók és az állami szervek partneri viszonyban állnak.
o Az *állam adatot szolgáltat a gazdálkodóknak* a minél hatékonyabb termelés érdekében a különböző monitoring hálózatok és a termeléshez kapcsolódó digitális alapszolgáltatások kiépítésével (pl. agrometeorológia, GNSS, MePAR és az ahhoz kapcsolódó digitális alaptérképek, szőlővédelmi rendszer, gyümölcskataszter stb…)
o A *gazdálkodók* a termelésük során keletkezett *adatok szolgáltatásával* (pl. Okos Tesztüzem, WebGazdálkodási Napló, Nemzeti Élelmiszerlánc Adatszolgáltatási Központ, hal- és vadgazdálkodási szakrendszerek stb.) segítik az államot a tervezési, szabályozási feladatainak ellátásában.

Az agrárpolitika célja, hogy megteremtse azt a környezetet, amelyben a precíziós gazdálkodás során keletkezett adatokat mind a gazdák, mind pedig az állam a lehető leghatékonyabb módon képes hasznosítani.

A mezőgazdaságban alkalmazott döntéstámogató és vállalatirányítási rendszerek jelentősége
Az elmúlt évtizedben az agráriumban olyan jelentős fejlődés zajlott le az informatika térnyerésével, hogy a hatékony és fenntartható gazdálkodás ma már nem képzelhető el a digitalizáció eszközei és a precíziós gazdálkodás technológiai eljárásai nélkül.
A XXI. században a növénytermesztés, állattenyésztés és a többi agrár ágazatban is nagy szerep jut az adatok szisztematikus gyűjtésének, tárolásának és feldolgozásának. A versenyképes gazdálkodás ma már nem valósítható meg a termelés során keletkezett adatokból kinyerhető információk felhasználása nélkül. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy olyan nagyszámú adat keletkezik naponta (*időjárási előrejelzések, növényvédelmi értesítések, elvégzett műveletek minősége, gépek működésére vonatkozó adatok stb.*), amelyet a gazdálkodók önállóan nehezen tudnak értelmezni, illetve azokból szakmai döntést könnyítő megállapításokat tenni.
Az említett kihívás megoldása érdekében –, *hogy a gazdák minél egyszerűbben a szükséges információk birtokába juthassanak* – egyre több vállalatirányítási rendszer jelenik meg a mezőgazdaságban is, amelyek gyors és hatékony módon képesek elemezni a gazdáktól beérkező nagyszámú adatot. Az adatokból kinyert információkat könnyen érthető és szemléletes formában (grafikonok, elemzések) továbbítják a gazdálkodóknak, akik így megalapozott döntéseket tudnak hozni. A főbb integrátorok és gépkereskedő

cégek (pl. KITE, AXIÁL, Agrotec, BAYER) is igyekeztek saját rendszert kiépíteni, tapasztalva a gazdálkodói igényt az ilyen jellegű szoftverek iránt. Egy vállalatirányítási rendszer kezeli és értékeli a mezőgazdasági sajátosságokat, egyúttal megkönnyíti a könyvelést, a gazdálkodási napló vezetését, a területek, gépek, inputanyagok rendszerezését, illetve a mért adatok kiértékelése alapján a fejlesztések tervezését is.

Kapcsolódás Magyarország Digitális Agrárstratégiájához: gazdálkodók és állami szervek együttműködése az adatszolgáltatásban

A digitalizáció terjedésével egyre több adat keletkezik az egyes gazdaságok, üzemek, illetve termékpályák szintjén is, amelyek komoly nemzeti értéket képviselnek. Az ágazati adatok gyűjtése, feldolgozása, illetve a közadatokhoz való hozzáférés közvetlen versenytényező a nemzetközi piacon. A gyűjtött – *termeléshez kötődő* – adatokat felhasználva olyan következtetéseket tudunk levonni, amelyek a következő években beépíthetők a termesztésbe. Állami oldalról pedig segítik a megalapozott döntéshozatalt, a támogatások hatékonyabb célzását és a jogszabályalkotást. Ennek következtében az agrárgazdaság tudatos ágazati szintű adatgazdálkodása stratégiai fontosságú. Cél az adatokhoz való hozzáférés költségeinek csökkentése és a jogszabályi környezet szükséges átalakítása. Számos állami fejlesztés valósult már meg, amelyek a digitalizáció segítségével megkönnyítik és gyorsítják a gazdák ügyintézését.

a) A stratégiában több olyan intézkedés is szerepel, amelyek a meglévő adatbázisok digitalizálását, integrációját szolgálják. Ilyen például a *Nemzeti Agrár Adat Központ (NAAK – TS 2021) és a Nemzeti Élelmiszerlánc Adatszolgáltatási Központ (NÉAK) létrehozása is*, melynek célja a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek digitális nyomonkövethetőségének támogatása, az agráriumban keletkezett adatállomány társadalmi hasznosulása, az ágazati adatintegráció kívánt mértékének elérése. Egy nemzeti szintű élelmiszerlánc adatszolgáltatási központ létrehozása – a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal bázisán – hathatósan támogatja a nyomon-követési és élelmiszerlánc-felügyeleti rendszer megerősítését.

b) Elengedhetetlen az állami háttérinfrastruktúra és intézményfejlesztés folytatása is annak érdekében, hogy a szükséges fejlesztések meg tudjanak valósulni a digitalizáció jegyében. Ezek megvalósulása révén csökkenthetővé válnak a gazdák adminisztrációs terhei is.

-*Okos Tesztüzem és Okos PÁIR:* A Mezőgazdasági Adminisztratív Adatpolitika (MAAP) részeként az Okos Tesztüzemi Rendszer (Smart FADN) és az Okos Piaci és Árinformációs Rendszer (Smart PÁIR) szoftveralkalmazás továbbfejlesztése.

A Vidékfejlesztési Program értékeléséhez és monitoringjához adatokat szolgáltató informatikai rendszerek kialakítása, továbbfejlesztése.

A fejlesztés támogatja a Közös Agrárpolitika (KAP) és a kapcsolódó EU-s és hazai szakpolitikák tervezését, megvalósítását, monitoringját és értékelését.

Az Európai Bizottság kezdeményezésére a mezőgazdasági termelőktől gazdasági és pénzügyi adatokat gyűjtő FADN rendszer FSDN (Farm Sustainability Data Network) rendszerré alakul át, az adatgyűjtések kiegészülnek a környezeti és társadalmi fenntarthatósághoz kapcsolódó adatokkal.

Az Európai Unió következő költségvetési ciklusra vonatkozó Közös Agrárpolitikája (KAP) a fenntarthatóságra minden eddiginél nagyobb hangsúlyt fektet, ezzel illeszkedve a szintén 2020-ban elfogadott Zöld Megállapodáshoz (European Green Deal), a Farm to Fork Stratégiához és a Biodiverzitás Stratégiához.

Az FSDN rendszer kialakításához szükséges fenntarthatósági adatok begyűjtése során előnyben kell részesíteni a meglévő adatgyűjtések közötti adatátvételt, elsősorban a mezőgazdasági termelők adminisztratív terheinek csökkentése érdekében. A rendszer az Agrárstatisztikai Információs Rendszer (ASIR), valamint a külső adatbázisok adatait (pl.: Nébih: webalapú gazdálkodási napló (WebGN), nitrát adatlap) adatkapcsolatokon keresztül éri el.

A fejlesztés keretében átvenni tervezett adatok a mezőgazdasági termelők környezeti teljesítményéhez kapcsolódnak:

• növényvédőszer kijuttatás,

• részletes antibiotikum felhasználás,

• korcsoportok szerinti állatlétszám,

• trágyakezelés, trágyatárolás és trágya kijuttatás,

• istállón belüli technológia,
• takarmányozás,
• legeltetés,
• műtrágya kijuttatás,
• agrotechnológiai műveletek.

Az átvett adatok segítségével becsülhető a mezőgazdasági termelők ÜHG-kibocsátása, nitrogénmérlege és ammóniakibocsátása, a környezeti adatokból képzett mutatókat pedig fel lehet használni a KAP indikátorainak számításához.

-*Mobilgazda***:** A Magyar Államkincstár által kifejlesztett Mobilgazda nevű alkalmazás nagy könnyebbséget nyújt az agrár-és vidékfejlesztési támogatásokat kérelmezők számára. Az applikáció a termelők, a falugazdászok, illetve a Kincstár számára is kölcsönösen előnyös, hiszen gyorsítja, könnyíti az ügyintézést, adategyeztetést.

-*E-pincekönyv***:** Az E-pincekönyv nem csak a nyilvántartások elektronizálására korlátozódik, hanem a különböző informatikai rendszerek összekapcsolásával megkönnyíti a hatóságok feladatát, amely hozzájárul a megalapozott ágazati döntések meghozatalához is, illetve a gazdálkodó évekre visszamenőleg látja a tevékenységéhez kapcsolódó adatokat.

-*Földmegfigyelési Információs Rendszer (FIR):* A Copernicus Európai Földmegfigyelési Programba illeszkedő projekt célja, hogy a közigazgatás és a társadalom szereplői számára hasznos, naprakész műholdas földmegfigyelési adatokat szolgáltató, egységes és integrált rendszer valósuljon meg. A földmegfigyelési adatok különösen a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, vízügy, környezetvédelem, honvédelem, katasztrófavédelem területén bírnak kiemelt jelentőséggel, hiszen az online elérhető, naprakész Sentinel űrfelvételek segítségével például nyomon követhető a művelés alá vont területek és az erdőborítottság nagyságának változása vagy akár a belvíz által elöntött területek nagysága is, a Sentinel műholdak által alkalmazott kamerák (pl NDVI) segítségével beazonosíthatók a táblán belüli különböző területek növényfejlettségi viszonyai, melyek több éves összefüggésben biztosíthatják a beavatkozási zónák kialakítását.

Támogatások

Az említett folyamatokat figyelembe véve, illetve a gazdák digitális átállásának elősegítése érdekében került meghirdetésre a Vidékfejlesztési Program (VP 2014-2020) keretében 2021 júliusában a precíziós gazdálkodást támogató felhívás is („*Mezőgazdaság digitális átállásához kapcsolódó precíziós fejlesztések támogatása*”). A VP keretében 100 milliárd forintnyi forráskeret állt rendelkezésre a szántóföldi növénytermesztés és a kertészet ágazatok részére a digitális átállás és a precíziós fejlesztések támogatására. Kiemelt célja volt a pályázatnak, hogy a korszerű gépek, eszközök és az igénybe vehető szolgáltatások révén a mezőgazdasági vállalatok és gazdaságok hatékonyabb, jövedelmezőbb termelést tudjanak kialakítani a környezet megóvását szem előtt tartva.

212 milliárd forintnyi támogatásra nyújtottak be kérelmet a gazdálkodók (összesen 2905 darab pályázat érkezett be). Az eddig meghozott támogatói döntések eredményeként immár 1131 termelő részesült 96 milliárd forint támogatásban, de ezek a számok még folyamatosan emelkedni fognak. A magyar gazdák nyitottak a precíziós technológiák igénybevétele iránt, mivel összesen 8 052 db gép beszerzésére nyújtottak be támogatási igényt, melyek közül eddig 3 360 db gép beszerzése került támogatásra. A táblázat második része mutatja, a pályázat során döntéstámogató szolgáltatásként igénybe vett önállóan nem támogatható tevékenységeket, melyeket a gazdálkodók leginkább igénybe vesznek.

Önállóan támogatott eszközök	**Igényelt (db)**	**Támogatott (db)**
Helyspecifikus, illetve precíziós munkavégzésre alkalmas **mezőgazdasági erőgépek** (beleértve az önjáró permetezőket), **traktorok** beszerzése	3011	1203
Helyspecifikus, illetve precíziós munkavégzésre alkalmas,	819	402

teljesítményfokozó, hozamtérképező rendszerrel felszerelt, szemestermény-betakarításra alkalmas **kombájnok** és a hozzájuk kapcsolódó adapterek, vágóasztalok beszerzése.		
Helyspecifikus, illetve precíziós munkavégzésre alkalmas, teljesítményfokozó, hozamtérképező rendszerrel vagy más, a precíziós gazdálkodás követelményeinek megfelelő egységekkel felszerelt **egyéb betakarítógépek** beszerzése.	93	38
Helyspecifikus, illetve precíziós munkavégzésre alkalmas munkagépek beszerzése (beleértve permetezőgépeket és sorközművelő eszközöket).	4129	1717
10 évnél nem régebben gyártott, mezőgazdasági erőgépek, traktorok, munkagépek helyspecifikus művelésre alkalmassá tétele **modernizálása révén**	999	519
Önállóan nem támogatható tevékenységek (döntéstámogató)	**Igényelt (db)**	**Támogatott (db)**
Precíziós**, georeferált talajmintavétel és az** ahhoz kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások igénybevétele	1924	820
Műholdas és földközeli távérzékelési adatok beszerzése és elemzése és az ahhoz kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások igénybevétele**,**	1122	545
Menedzsment-zónák lehatárolása különféle eljárásokra alapozva és az ahhoz kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások igénybevétele	815	464
Differenciált anyagkijuttatási tervek és térképek készítése és az ahhoz kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások igénybevétele	598	261
Farm-menedzsment, mezőgazdasági döntéstámogató szoftverek üzemeltetése és az ahhoz kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások igénybevétele	766	400

A precíziós eszközök beszerzésének támogatása a 2023-27-es programozási ciklusban is hangsúlyos szerepet fog betölteni a KAP ST végrehajtásakor.

Társadalmi viszonyok:

A 2020-ban lezajló Agrárcenzus is rákérdezett arra, hogy a gazdálkodók miért nem használnak precíziós eszközöket. Ennek eredményeiből kiderül, hogy

-a legtöbb gazda (123,3 ezer fő) azért nem használ ilyen eszközöket, mert úgy gondolja, hogy *nincs rá szükséges a termelés során,*

-a második legtöbben (22 ezer fő) azt nyilatkozták, hogy *nem rendelkeznek a szükséges ismeretekkel,*

-harmadik helyen szerepel (8,9 ezer fő válaszolta) indokként *a digitális eszközök magas ára,*

-csupán 1500 fő jelölte meg válaszként azt, hogy azért nem alkalmaz precíziós eszközöket, mert *korlátozottan érhető el képzés és szaktanácsadás.*

Mellékletek

Az előzetes értékelésről és a 2001/42/EK irányelvben említett stratégiai környezeti vizsgálatról (SKV) szóló I. melléklet

1. Az előzetes értékelések folyamatának és eredményeinek összefoglalása

Ex ante értékelés összefoglaló

A. HÁTTÉR

A KAP Stratégiai Terv előzetes értékelésének feladata a tervezés nyomon követése és az elkészülő munkaközi változatok értékelése az SPR 139. cikkében meghatározott módon és szempontok szerint.

Jelen dokumentum az előzetes értékelés értékelési jelentése a már teljes és az Európai Bizottság részére 2021. december 30-án hivatalosan benyújtott magyar KAP Stratégiai Terv, a 2022. május 26-i, hivatalosan ex ante értékelésre átadott, nem végleges és nem jóváhagyott SFC export munkaváltozat, illetve számos esetben további, még frissebb dokumentumok alapján készült.

Az Agrárminisztérium (AM), mint megrendelő, egy közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott Field Consulting Services Zrt. és Collective-Intelligence Kft. által vezetett konzorciumtól rendelte meg a KAP Stratégiai Terv előzetes értékelés elkészítését az AM által jóváhagyott Indító Jelentésében definiált tartalommal, mely feladatát a nyertes konzorcium külső szakértők bevonásával a 2021. július 5-i határidőre teljesítette. Ezzel lezárult az ex ante értékelés és az SKV folyamat jogi hátterét biztosító szerződés, amely még a KAP reform korábbi lezárásával számolva került előkészítésre 2019-ben. Új jogi háttér biztosítása, így az ex ante értékelés és az SKV folyamat folytatása csak újabb közbeszerzési eljárás lefolytatása után vált újra lehetségessé.

Az Agrárminisztérium (AM), mint megrendelő, a közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott Field Consulting Services Zrt. és Collective-Intelligence Kft. által vezetett konzorciummal 2022. április 4-én kötött szerződésének egyik feladataként rendelte meg a KAP Stratégiai Terv előzetes értékelés frissített elkészítését, a 2021. december 30-án hivatalosan az Európai Bizottság részére benyújtott KAP Stratégiai Tervre, majd a 2022. május 26-án hivatalosan ex ante értékelési alapként átadott dokumentumokra vonatkozóan, mely feladatát a nyertes konzorcium külső szakértők bevonásával, határidőre teljesítette.

Jelen dokumentum a megelőző értékelési jelentések tartalmára is támaszkodva, a KAP Stratégiai Terv Európai Bizottság részére benyújtott, hivatalos dokumentumok és munkaváltozatok alapján, valamint a tervezési folyamat munkadokumentumainak figyelembe vételével foglalja össze az értékelők korábbi és jelenlegi tervezéstámogató megállapításait és javaslatait, tevékenysége átöleli a hivatalos ex ante értékelői támogatás nélküli tervezés időszakát (2021. július 6. – 2022. április 3.) is, így egységes keretbe foglalja a KAP Stratégiai Terv 2022. július 15-ig megvalósított előzetes (ex ante) értékelését.

B. MIT ÉS HOGYAN ÉRTÉKELTÜNK?

A KAP Stratégiai Terv tervezéséhez kapcsolódó előzetes értékelés 2020-tól kezdődően folyamatos, formatív értékelésként valósult meg. Az értékelés eredményeképpen előállított három értékelési jelentés lefedte az SPR és az ENRD által elvárt, szükségszerűen vizsgálandó átfogó témákat (1: helyzetelemzés, SWOT és szükségletek; 2: beavatkozási stratégia; 3: monitoring, adatgyűjtés és végrehajtás), majd egy negyedik, szintézis jelentésben összegezte azokat. Ez a szintézis jelentés és a kiemelt beavatkozások koherencia-elemzéseinek eredményei alkották a 2021. év végén a Bizottság részére hivatalosan benyújtott KAP Stratégia Terv 1. sz. mellékletét.

A jelen jelentés részletesen mutatja be az egyes témákhoz kapcsolódó észrevételeket és javaslatokat a hivatalos tervdokumentum és jellemzően a 2022. május 26-i munkaváltozat alapján. Ugyanakkor kiemelendő, hogy a KAP Stratégiai Terv tervezése egészen az Európai Bizottsági elfogadásig még folyamatban van, és amíg ez le nem zárul, addig akár a tervdokumentum korábban már vizsgált elemei is változhatnak.

A dokumentum strukturálása kapcsán szem előtt tartottuk az értékelési folyamat során is maximálisan lekövetett ENRD ajánlásokat, értékelési kérdéseket, javasolt módszereket és értékelés-támogató

eszközöket, melyek jellemzően a dokumentum fejezet-struktúráját adják. Az egyes fejezeteken belül a tematizálás alapját – ahol csak lehetséges és releváns - az SO struktúra, azon belül pedig az ENRD által javasolt értékelési kérdések és szempontok jelentették.

Jelen dokumentum célcsoportja elsősorban a tervezésben közvetlenül részt vevő szakértők, illetve a szakpolitikai döntéshozók, és nem a széles nyilvánosság, mivel célja a tervezési eredményekre történő konstruktív visszajelzéssel a tervezési folyamat támogatása. A jelentés ennél fogva jellemzően szakkifejezéseket használ és számos része kevésbé közérthető.

A jelen dokumentumban bemutatott tartalom az értékelők megrendelővel részeiben már igen, de teljeskörűen még nem egyeztetett álláspontját tükrözi. A megállapítások és javaslatok tervezőkkel való egyeztetése folyamatos, a teljeskörű egyeztetés jelen jelentés benyújtását követően várható.

C. ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

Az értékelésre átvett munkaanyagok jellemzően jó minőségű szakmai háttér-dokumentumok, amelyek organikus összehangolása és a korábban javasolt ex ante értékelői kiegészítésekkel történt továbbfejlesztése szakértői véleményünk szerint megfelelő alapot szolgáltatott a KAP Stratégiai Terv tervezésének célszerű és ENRD ajánlásokhoz illeszkedő folytatásához.

A KAP Stratégiai Terv tervezése szükségszerűen – a szakpolitikai felelős, illetve a megvalósításért felelős intézményrendszer kapacitásai, tapasztalatai okán – a korábbi, elsősorban a VP, illetve kisebb részben az ÚMVP gyakorlatokra alapoz, ezeket tekinti viszonyítási pontnak. Ez fontos elvi kiindulópont a szervezeti tanuláshoz, és jól tükrözi azt a Bizottsági elvárást, mely a korábbi tapasztalatok használatára vonatkozik. Kivételes lehető¬séget teremtett e korábbi tapasztalatok számbavételére az a VP eredményekre vonatkozó 19 tematikus értékelés, mely 2020-ban és 2021-ben készült el, és amelyek egyik alapvető célja a tényalapú tervezés támogatása volt.

A VP, mint stabil tervezési kiindulópont mellett azonban a KAP Stratégiai Tervnek számos ponton többnek, illetve másnak kell lennie, mint a VP-nek. A szabályozási változások, az új, teljesítményhez kötött megvalósítási rend, a KAP I. tervezési elvárásai, a zöld elvárások jelentős erősödése és a 2021-22-es átmeneti időszakra való külön tervezés mind-mind kihívások elé állítják az intézményrendszeri szereplőket.

Érthető tehát, hogy a tervezési folyamat kapacitásigénye növekedett: a tervezés nem csak számos belső-külső egyeztetést, partnerséget igényelt, hanem egy olyan időszakban történt, amikor a tervezési humán kapacitások leterheltsége rendkívül magas. Az alaptevékenységen túl a 2020 időszak zárása (ÉVJ), a 2021-2022 átmeneti években megjelenő új felhívások megjelentetése, a korábbi időszak értékelése (19 tematikus értékelés), a tervezéssel párhuzamosan folyó ex ante és SKV folyamatok, és a 2022. közepén elindult szervezeti változások mellett a rendszer szereplői egyszerre próbáltak szabályos, megalapozott és végrehajtható, a nemzeti érdekeket jól szolgáló programot és végrehajtási rendszert tervezni 2023-2027-re.

A külső kompetencia és kapacitás bevonása (ex ante értékelők, SKV értékelők, külső szakértők, környezeti hatásmonitoringot végzők) mellett a tervezők munkáját további innovatív, IT alapú tervezés-támogató eszközök is segítették. Olyan informatikai megoldások álltak már rendelkezésre, a közösségi média olyan lehetőségeket kínált a célcsoportok gyors és akár reprezentatív elérésére (pl. társadalmi hatásmonitoring (THM) és a tematikus értékelések eredményeiből fakadóan olyan naprakész, tematikus ismeretek és számadatok álltak a tervezők rendelkezésére, melyek érdemben tudták támogatni az álláspontok kialakítását, az opciók közötti vezetői döntések előkészítését.

Összefoglalóan a 2021.12.30-án hivatalosan benyújtott KAP Stratégiai Terv v.1.0 és a még nem végleges és nem jóváhagyott részanyagok és munkaváltozatok alapján úgy látjuk, hogy a tervezési folyamat a várakozásoknak megfelelően, a szabályozás adta lehetőségek mentén, valamint a tervezési környezet által támasztott kihívások ellenére elfogadható – de amennyiben erre lehetőség van, akkor a megfogalmazott javaslatok mentén még továbbfejleszthető - eredményeket hozott.

D. A HELYZETELEMZÉS, A SWOT ÉS A SZÜKSÉGLETELEMZÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSAI

1. Továbbra is agrárdominanciájú a SWOT és a szükségletek köre, vagyis az agrárium erősségei, gyengeségei, lehetőségei és veszélyei és az ezekre épülő igények jellemzően megfelelő alapossággal

megjelennek. Ugyanakkor a vidékfejlesztési, környezeti, természeti szempontok, illetve az erdészet képviselete elmarad ettől, bár ki kell emeljük, hogy e témák megjelenítése jelentősen javult a tervezési folyamat során.

2. A helyzetértékelések és a környezeti stratégiai dokumentumok vonatkozó szakaszainak alapvető összehangolása megtörtént. Az EU Green Deal, az EU Biodiverzitás Stratégia 2030 és az időközben elkészült Natura 2000 PAF témákra a KAP Stratégiai Tervben történő szerepeltetése még tovább erősíthető lett volna.

3. A KAP I-II közötti összhangra az SO-k leírásai csak egy-egy esetben térnek ki, pedig az I. pillér hatásai alapvetően befolyásolják a hazai környezeti állapotokat. A KAP I. pillérére vonatkozó direkt megállapítások a releváns helyeken és hangsúlyosan szerepeltethetők lettek volna.

4. A zöldítés és a jó környezeti és éghajlati teljesítményhez kapcsolódó ösztönző rendszer tervei, a hálózatokra vonatkozó terveket és a mezőgazdasági ismeretek és innovációk és rendszerére (AKIS) vonatkozó tervek megalapozásához szükséges tartalmi elemeket megfelelő minőségben és mennyiségben tartalmaznak. Ezek lényegében megalapozzák a következő programozási időszak szakmailag indokolt újításait ezeken a területeken.

5. A hátrányos régiók kezelése, fejlesztése, KAP stratégiai területi differenciáltsága tekintetében az SO-k leírásai kevés SO kapcsán mutatnak fel valódi elemzési pontokat. A helyzetértékelés és SWOT, és így a szükségletek köre is túlnyomó részt országos megállapításokat tartalmaz, a területileg igen eltérő agrár és egyéb, például iskolázottsági adottságok ellenére.

6. A vidékfejlesztési irányultság – több ezt célzó fejlesztést követően – továbbra is alulreprezentált a SWOT-ban, annak ellenére, hogy a fiatal termelők megtartásának, az agrobiznisz vonzóvá tételének alapvető fontosságú, hosszú távon jelentkező tényezője a vidék, a falvak élhetősége. Ehhez jól kapcsolódik a Magyar Kormány döntése, amely célul tűzte ki, hogy az EU 20 legszegényebb régiója között egy magyar térség se szerepeljen (5. országépítési cél).

7. A KAP Stratégiai Tervnek a hazai Operatív Programokkal való összhangjával és lehatárolásaival, azok lehetséges és javasolt kezelési mechanizmusaival kapcsolatban a SWOT továbbra is minimális támpontot ad. A korábbi időszakban több probléma is adódott pl. az élelmiszeripar, illetve az 5000 fő alatti vidéki települések forrásokkal való kiszolgálásával, melyekben sok esetben nem optimális megoldások születtek, melyek megismétlését javasolt lenne elkerülni.

8. A SWOT-elemzés általánosságban átfogó, koherenciája megfelelő az Európai Bizottság által megadott keretek között értelmezve.

9. Továbbra is fennáll, hogy nem minden SWOT elem következik közvetlenül a helyzetértékelések megállapításaiból, gyakran ezek egy-egy lényegi aspektusára koncentrál csak, egyes esetekben hiányzik. Ez nem meglepő a SWOT hosszú és sokszereplős kidolgozási folyamatát ismerve. A helyzetértékelés és a SWOT megállapítások koherenciája a tervezés során több ütemben lényegesen javult, azonban a tervezés utolsó időszakában a feladatok összetorlódása vélhetően nem tette lehetővé a struktúrák és logikai láncolatok maradéktalan letisztítását.

10. A SWOT dokumentumok minősége különböző, azonban alapvető feladatát mindegyik betölti. A megállapítások alátámasztottsága, részletezettsége nem egyenszilárd, de ez nem is könnyen megvalósítható tekintettel az eltérő komplexitásra, illetve tematikus volumenre.

11. A példamutatóan széles SWOT partnerség mellett a zöld- és környezetvédelmi szervezetek nem hangsúlyos mértékben, a vidékfejlesztési szervezetek csekély mértékben vettek részt az egyeztetésekben. A tervezési folyamatot végig követő partnerségről megállapítható, hogy az agrárszakterületen (itt beleértve az erdészeti és élelmiszeripari szereplőket is) olyan mértékben széleskörű volt a partnerségi bevonás, amely már a SWOT és Helyzetértékelés koherenciáját lehetséges, hogy inkább gyengítette, mint erősítette. Ehhez képest, így e terület partnerségi szempontból is alulreprezentált az agrárterülethez képest, ez is oka lehet a tartalmi hiányoknak, aránytalanságoknak.

12. A szükségletek önmagukban értelmezett minősége és megfelelősége alapvetően jó. A szükségletek rangsorolását megelőző szükséglet újra-besorolás (SO-k között, főszükséglet vs. alszükséglet, összevonások és szétbontások) eredményeképpen a szükségetek minősége jelentősen javult, ahogy a korábbi értékelések eredményei is jelentős arányban beépültek a tervezésbe. Mivel a szükségletek közvetlen megalapozói a beavatkozásoknak, így a tervezés utolsó időszakában vélhetően ezek prioritást élveztek, a távolabbi megalapozást képviselő SWOT és Helyzetelemzési tételekhez képest.

13. A szükségletek kapcsán továbbfejlesztésre azonosított főbb témák – a helyzetelemzés és a SWOT értékelés eredményeivel összhangban és azokat megerősítve – a zöld és környezeti témák, a vidékfejlesztés (benne: hátrányos helyzetű térségek) és az erdészet voltak. Ezekre stratégiai szintű és tematikus fókuszú (tehát nem az egyes SWOT és szükséglet tételekre ill. az azokra adott értékelési észrevételekre tételesen és technokrata módon alapozott, hanem a témát egységként kezelő és csak az adott témára fókuszáló) szakértői – tervezői egyeztetések lefolytatását javasoltuk, ugyanakkor az egyeztetések lefolytatására idő hiányában már nem volt érdemi lehetőség. A dokumentált indokolt és konkrét javaslatot tartalmazó értékelői kérések külön egyeztetések hiányában is átvezetésre kerültek.

14. A szükségletek priorizáláshoz kapcsolódó munkamódszer életszerű és jól dokumentálható volt, ugyanakkor az eredményt önmagában tekintve szükségszerűen szubjektív, mely a tényszerű alátámasztásokkal (SWOT) való egyeztetést követően vált alkalmassá a beavatkozások alátámasztására. A szükségletek priorizálása és annak értékelése (ld. ENRD 1.7. kérdés) következtetni enged az egyes témák súlyára, tekintettel arra, hogy a szükségletek prioritása egyben jelentős tényező a beavatkozások fontosságának, kereteinek meghatározásakor. A nem kötelező rangsorolás ennél még többet mutat: láthatóvá teszi témáktól függetlenül, hogy mely beavatkozási területek várhatóan milyen súllyal képviseltetnek a stratégia portfóliójában. A rangsoroláshoz alkalmazott módszer szerint a munkacsoport résztvevők pontozásainak átlagából (illetve az átlagok átlagából) kerültek meghatározásra a priorizálás alapjául szolgáló értékek úgy, hogy több személyi, illetve szervezeti duplikációs lehetőség is kiszűrésre került.

15. A szükségleti rangsorolás eredménye jól követi az agrár- és vidékfejlesztés evolutív fejlődését és összhangban van a szektorra vonatkozó globális és uniós elvárásokkal és trendekkel. Értékelésünk alapján kifejezetten üdvözölt, hogy a társadalmi aspektus elismerése mellett a versenyképességi, digitalizációs és fenntarthatósági célok egyaránt magas prioritással szerepelnek.

16. A rangsorolásra építhető beavatkozás struktúra nem csak szerves folytatást, hanem történelmi lehetőséget is teremtett: egyedülálló alkalmat, hogy e két szempont, a növekedési-fejlesztési célok és a fenntarthatósági és zöld elvárások kielégítése kivételesen ne egymás kárára, egymással versengve, hanem a digitalizáción és innováción keresztül egymást támogatva állítsák új fejlődési pályára a hazai agráriumot, melyre a Kormánydöntésnek megfelelően kihirdetett, rendkívül magas, 80%-os hazai társfinanszírozási rátából következő többszörösére növekvő (top-up) támogatási volumen példa nélküli lehetőséget teremt.

A fentiek a helyzetelemzés, a SWOT és a rangsorolt szükségletek kapcsán az értékelők legfontosabb megállapításai a hivatalosan értékelésre átadott, hivatalos KAP Stratégiai Terv alapján.

Összefoglalóan úgy látjuk, hogy a KAP Stratégiai Tervben szereplő SWOT az előzetes értékelés korábbi, 2021. július 5-i első jelentéséhez képest érdemben változott és a változtatások előnyére váltak: a SWOT jobban kiforrott, a szükségletek aktualizálásán keresztül a beavatkozás-tervezés alátámasztására alkalmassá vált. Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet, hogy a beavatkozások várható további változásaival összhangban a korábban kialakított beavatkozási logikai alátámasztás (helyzetelemzés, SWOT és szükségletek) további változásokat igényelhet, melyek a teljes beavatkozási logikai rendszerre hatást gyakorolhatnak.

E. A BEAVATKOZÁSI LOGIKÁRA, A CÉLOKRA ÉS A MÉRFÖLDKÖVEKRE VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

A KAP Stratégiai Terv – korábbi tervezési időszakokhoz képest – új kihívása a monitoring rendszert és az éves elszámolást is érintő egységösszeg-rendszer bevezetése. A tervezési szakaszban is nagy jelentőséggel bír ez az elem, hiszen a későbbi tényértéket (néhány jogszabályban rögzített kiegészítő lehetőség kivételével) alapvetően a tervértékekkel vetik majd össze, ezért különösen fontos a megfelelő, körültekintő és később jól hivatkozható tervezési kalkuláció megjelenítése a KAP Stratégiai Tervben.

Az SFC-ben rögzített egységösszeg-számításra vonatkozó módszertanok kialakításra vonatkozóan részletes javaslatot rögzítettünk, melynek legfontosabb elemei: az egységösszeg kalkuláció mellett a minimum és maximum értékek magyarázatára is szükség van (amennyiben megjelennek ilyenek); IACS beavatkozás és átlagos egységösszeg esetében részletesen indokolni kell az egységes egységösszeg elvetésének okát; a kalkulációt megalapozó adatforrásokat és az alkalmazott korrekciós módszereket

pontosan meg kell jelölni. Ezek nagy része jelen dokumentum elkészítésének időszakában még felülvizsgálat alatt volt;

Javasoljuk a részletes háttérszámításokat tartalmazó adatbázisokat és kalkulációs táblázatokat strukturáltan megőrizni, a Monitoring Osztály felügyelete alatt.

Az R indikátorok és a beavatkozások összerendelésével kapcsolatos elvárásokat, jogszabályi előírásokat a KAP ST többségében megnyugtató módon teljesítette. Néhány esetben a követelmény teljesítésének megítéléséhez nem állt rendelkezésre elegendő információ, illetve további néhány esetben kérdés merült fel a teljesítésre vonatkozóan; a kapcsolódó fejezetben ezek a felvetések és javaslatok részletesen rögzítésre kerültek.

A Specifikus Célkitűzések (SO)– R indikátorok – Beavatkozások – Szükségletek összefüggésrendszer minden elemére jellemző a széleskörű összerendelés, amely magában foglalja a kifejezetten releváns kapcsolatok mellett a parciálisabb, kevésbé jelentős kapcsolódásokat is. Ez az összerendelési technika elfedi a valódi, lényegi, esszenciális összefüggéseket. Annak érdekében, hogy a beavatkozási logika és a relevancia egyértelműen kirajzolódjon, javasolt az összerendezések „tisztítása", és – a beavatkozások és R indikátorok mintájára – csak azoknak a kapcsolódásoknak a jelölése, ahol az összefüggés közvetlen és jelentős mértékű. A beavatkozási logika a feltétele annak is, hogy a KAP ST 2. fejezetében a célkitűzések indokoltságának bemutatása koherens módon elkészíthető legyen.

A KAP ST későbbi teljesítményértékelésének középpontjában az R indikátorok, azon belül a „PR" jelölésű eredményindikátorok állnak majd; a tervértékek teljesítésétől való elmaradás komoly szankciókkal jár. Ennek megfelelően mérlegeltük az egyes eredményindikátorok teljesítésének kockázatát több szempontból (pl. erős függés egy beavatkozástól; top-up aránya; újszerű beavatkozásra alapozás; kalkulációs kihívások). Összesen 18 db (köztük 7 db „PR") R indikátor esetében van alapvető kockázat: erősen befolyásolja az értéküket egy beavatkozás, ugyanakkor az értékük eléréséhez – ha jóval kisebb intenzitásban is, de – hozzájárulnak más beavatkozások is.

Ettől jóval magasabb a kockázat 5 db R (mégpedig: R.02, R.11, R.38, R.40, R.43PR) indikátor esetében, amelyek egyetlen beavatkozásra támaszkodnak. A tervezés véglegesítése során megfontolandó legalább még egy – közvetlen és erős kapcsolattal bíró – beavatkozás hozzárendelése a jelzett indikátorokhoz, amennyiben van ilyen. Illetve e kockázat mérséklése a beavatkozások megvalósítása során mindenképp kiemelt figyelmet kell, hogy élvezzen, különösen az R.43PR indikátor esetében.

Jóval 50% feletti top-up arány jelenik a következő „PR" jelölésű indikátorok esetében a következőknél: R.01PR (59%), R.19PR (83%), R.17PR (61%), R.41PR (70%). Forráscsökkenés esetén az eredményindikátorok csökkenése várható; megfontolásra javasolt a jövőbeni szankció elkerülése érdekében az eredményindi¬kátorok elérését kifejezetten befolyásoló beavatkozások top-up forrás arányának jelentős csökkentése.

Minden más beavatkozáshoz képest magasabb kockázatot hordoz (már a korábbiakban is kiemelésre került):

• Az RD33b_G17_AMR_70 Antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem kompenzációs kifizetése beavatkozás az R.43PR indikátor egyedüli felelőse úgy, hogy maga a beavatkozási újszerű.

• Kiemelt figyelmet kíván továbbá 3 beavatkozás ugyancsak a „PR" eredményindikátorok teljesítése miatt:

o DP17_G01_ECOS_16 Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme) – Több beavatkozás között, de az értéket döntően egyedüliként biztosítja az R.14PR és az R.12 kapcsán, e mellett 7 db (!) kiemelt eredményindikátor esetében is fontos szerepet játszik úgy, hogy újszerű maga a beavatkozás.

o RD19_G01_AEC_70 Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG) – Egyedüli befolyása az R.33 esetében jelenik meg, de e mellett, ha nem is egyedi, de erős befolyással bír 7 db (!) kiemelt eredményindikátor értékére.

o RD20_G02_ORT_70 Ökológiai gazdálkodás támogatása – Az R.29PR indikátor esetében egyedüli befolyása van, két további kiemelt eredményindikátor erősen épít az eredmény tekintetében rá.

F. A STRATÉGIAI TERV KOHERENCIÁJÁRA VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

Az ex ante értékelés keretében a koherenciát a teljes tervezési logika mentén, a helyzetelemzés és a

SWOT megállapításain alapuló szükségletekből kiindulva, a beavatkozások ezekre való építettségén keresztül az indikátorok, célértékek, továbbá a szükséges pénzügyi keretek rendelkezésre állásán keresztül vizsgáltuk.

A vizsgálatot kiemelt témák köré csoportosítottuk, annak érdekében, hogy a leggyorsabban tudjunk reagálni, és a leghangsúlyosabb kérdésekben adjunk segítséget, folytatva a 2020-21 években megkezdett ex ante értékelési gondolatmenetet. A témák kiválasztása során korábban figyelemmel voltunk az EU szintű tematikus fókuszokra, a hazai szakpolitikai igényekre és elvárásokra, valamint azokra a beavatkozáscsoportokra, melyek pénzügyi súlyuknál és/vagy a terv megvalósítására vonatkozó potenciális átfogó hatásaiknál, újdonságtartalmuk, valamint multiplikátor hatásuk alapján az ex ante értékelés szempontjából kiemelendő területnek tartottuk.

Ennek megfelelően a koherencia értékelés tematikus tárgyai a következők:

- Megújuló energia
- Antimikrobiális szerek
- Generációváltás
- LEADER
- Digitalizáció
- Zöld beavatkozások
- Beruházások

Az egyes tematikus koherencia-elemzések a legtöbb esetben standard struktúrát követnek – logikusan lekövetik a tervezési folyamat fő mérföldköveit és az azok eredményeképpen előállt eredménytermékeket. Ugyanakkor a zöld architektúra esetében az elemzést egyszerűsítve jelenítettük meg, tekintettel arra, hogy ezzel a témakörrel a Stratégiai Környezeti Vizsgálat párhuzamosan készült jelentése behatóan foglalkozott.

Elemzéseink szerint az egyes témákon belül szereplő beavatkozási koherencia jellemzően sokkal fejlettebb a korábbi verziókhoz képest, ugyanakkor az adattartalom még több ponton hiányos a részletek megítéléséhez. A logikai kapcsolatok megfelelő bemutatásának korlátja a beavatkozási logika végleges verziójának hiánya.

Az egyes beavatkozásokra vonatkozóan részletes visszajelzéseket (pozitív visszajelzéseket és kritikákat) is megfogalmaztunk annak érdekében, hogy a tervezők egy keresztmetszeti elemzés eredményeképpen más szemszögből ellenőrizhessék a beavatkozási tervek koherenciáját.

G. A PÉNZÜGYI TERVRE VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

A KAP Stratégiai Terv pénzügyi terve még nem végleges, ugyanakkor a vizsgált 20220.05.10-i verzió már olyan vezetői döntések birtokában készült el, melyek alapján lényegi mozgásokra a tervezők és az értékelők akkor nem számítottak.

A pénzügyi terv készítése során a tervezők figyelembe vették és alkalmazták az SPR pénzügyi tervezésre vonatkozó előírásait, korlátait, ring-fencing kritériumait. A vizsgált pénzügyi terv ezeknek a feltételeknek megfelel.

Az uniós abszorpciós elvárások a pénzügyi terv uniós finanszírozású oldalára vonatkoznak. Mivel A KAP I. pillér támogatások kifizetése viszonylag nagy biztonsággal várható (illetve az I. pilléren belül az eddigi tapasztalatok alapján valójában csak az új AÖP beavatkozás kapcsán várható bizonytalanság), így az uniós források (társfinanszírozás és önerő nélkül) KAP I. pillérben való allokációjával alacsony az abszorpciós kockázat és kitettség is. Mivel a kedvezményezetti önerő a KAP II. pillérben elvárás a projektek megvalósításához, így a KAP II. pillér beavatkozásainak esetleges abszorpciós nehézségei nem veszélyeztetik uniós források kifizetését.

A mezőgazdasági szektor 2027-ig tartó periódusának hitelfelvételi helyzetére vonatkozóan nehéz megalapozott becslést készíteni a jelenlegi turbulens időszakban. A tervezők nincsenek könnyű helyzetben, hiszen évekre előre lenne szükséges reális makrogazdasági prognózisokra építő és azokra reagáló pénzügyi modelleket készíteniük a KAP Stratégiai Terv források abszorpciójára vonatkozóan, melyet az önrész biztosításának lehetősége, és így a hitelfelvételi lehetőségek nagy mértékben meghatároznak.

A központi kormányzat által is jelenleg bizonytalannak prognosztizált gazdasági környezetben - melynek részei a COVID időszakot követő keresleti túlsúlyok, a részben az ukrán-orosz háború következtében kialakult magas energiaárak, valamint a korábbi konjunktúra következtében magas bérek közvetlen hatásai, és a többek közt ezek által gerjesztett infláció, továbbá számos külpiac elérésének nehézsége – a vállalatok beruházási kedve a KAP Stratégiai Terv megvalósítási időszak éveiben (2023-27) várhatóan alacsonyabb lesz annál, mint amit a tervezési időszak első éveiben prognosztizáltak.

A vállalatok a VP gyakorlatilag 2014-22 közöttre nyúló megvalósítási időszakában kifejezetten sok beruházást hajtottak végre – köszönhetően az akkori gazdasági konjunktúra időszakában felhalmozott, így rendelkezésre álló és helyét kereső tőkének és a globálisan kedvező, piaci szinten is alacsony kamatkörnyezetnek. A kiköltekezést követően, valamint az előző bekezdésben bemutatott makrogazdasági kilátások és néhány fontos exportpiac bizonytalanságai miatt a vállalatok tőkepozíciója és bevételi várakozása gyengébb, új kapacitásbővítő beruházásaik működésével jellemzően magasabb teljes költségszinten üzemelnek, a hitelkamatok pedig magasak (kivéve az államilag támogatott, elsősorban KKV szektor számára elérhető kedvező hitelfelvételi lehetőségeket, mint például az Agrár Széchenyi Kártya).

A KAP Stratégiai Terv nehéz helyzetben van akkor, amikor évekre előre kellene tervszerűen lekövetnie az előttünk álló évek kihívásait. Ennek néhány jele a szövegben is látszik (pl. a tervezés kezdetekor még az SO2 SWOT tételek között szereplő „Kedvező hitelezési környezet” már most tervezői törlésre került a ma ismert helyzet alapján). Főként a beruházásokat támogató (ÉLIP, mezőgazdasági üzemek, erdészet) beavatkozások esetén félő, hogy a magas keretösszegek megfelelő elköltése nehézségekbe ütközhet. Ezt ellensúlyozza, hogy ezek a beruházási beavatkozások az uniós forrásabszorpciós előírások szempontjából előnyösebb KAP II. pillérben találhatók, és a keretösszeg jelentős részét top-up források adják, melyek rugalmasan, dinamikusan és tagállami szinten igazíthatók a kereslethez.

Bár nem előírt ex ante értékelési feladat, a megvalósítási időszaki AM vezetői mozgástér azonosításának elősegítésére megvizsgáltuk, hogy mely beavatkozás-csoportok érintettek a top-up finanszírozással. A top-up források összege a 2022.05.10-i pénzügyi tervnek megfelelően 4,232 milliárd euró. A forrásallokáció jelentős koncentrációt mutat. A top-up források 55%-a két beavatkozás-csoporthoz köthető (ÉLIP, mezőgazdasági üzemek fejlesztése), míg a források közel 80%-a e két beavatkozáshoz és az erdészeti beavatkozásokhoz, vállalkozásfejlesztéshez és digitalizációhoz kapcsolódik.

E beavatkozások forráskeretének túlnyomó részét a top-up források teszik ki. Az ezekhez rendelt top-up forrás összege mintegy 2,9 milliárd EUR, vagyis folyó áron csaknem 1.200 milliárd forint. A top-up teljes forráskereten belüli aránya a vizsgált beruházási beavatkozástól függően 90% feletti is lehet (a két legnagyobb forráskerettel rendelkező beavatkozás esetén kb. 90%). A kormányok szerte a világon egy globális válságra kezdenek felkészülni, melynek akár hatása lehet a költségvetési forrásokból finanszírozott top-up keretekre is. Amennyiben a hazai költségvetés helyzete kikényszeríti, akár sor kerülhet a túlnyomóan top-up forrásokból tervezett beavatkozások keretének csökkentésére, vagy a keretek felhasználásának halasztására. Mivel általában az O indikátorok, és így közvetve az R indikátorok célértékeinek tervezése során a top-up forrásokat a tervezők figyelembe vették, ezért egy esetleges top-up keret csökkentés a top-up keretre tervezett R indikátor-értékek várható elmaradásával járna, mely egyúttal növelhetné a pénzügyi szankciók kockázatát is.

Javasoljuk a legnagyobb forráskerettel rendelkező mezőgazdasági üzemek támogatása, ÉLIP és erdészeti beavatkozások forráskeretének felülvizsgálatát az aktuális makrogazdasági helyzetnek és prognózisoknak megfelelően, tekintettel a külső környezeti és a vállalati pénzügyi adottságokra és lehetőségekre. Amennyiben ennek eredményeképpen arról születne döntés, hogy a források egy része átcsoportosítható más beavatkozások számára, akkor javasoljuk, hogy ezek kedvezményezettjei az AKG, illetve a nem termelő beruházások (NTB) legyenek. Az AKG kapcsán végzett elemzésünk mintegy 218 milliárd forintos hiányt azonosított a 2025-27 időszakra vonatkozóan (fenntartás), mely megoldásra és forráskeret átcsoportosításra vár a KAP Stratégiai Terv hivatalos újrabenyújtásáig. Az NTB jelenti véleményünk szerint a leghatékonyabb módját a környezet/természet védelmének és egyúttal a kapcsolódó R indikátorok teljesítésének, így a forrásnövekmény fajlagosan előnyös abszorpciót és indikátor-érték növekményt képes előidézni.

Javasoljuk annak átgondolását, hogy a tervezési céllal használt és a megvalósítási időszakban várhatóan gyengébb forint-euró árfolyamból fakadó magasabb forintban értelmezett támogatási forráskeretek felhasználásának milyen javasolt koncepcionális forgatókönyvei lehetségesek. A potenciális

árfolyamnyereség egyik felhasználási módjaként javasoljuk az AKG fenntartás, valamint az NTB finanszírozás átgondolását.

H. AZ INTÉZMÉNYI KAPACITÁSOKRA, AZ ADATGYŰJTÉSRE ÉS VÉGREHAJTÁSRA VONATKOZÓ JAVASLATOK

1. Javasoljuk az új eljárásrendben a kifizető ügynökség (KÜ) és közreműködő szervezeti (KSz) szerepkört egyértelműen szétválasztani és megteremteni a lehetőségét több közreműködő szervezet kijelölésének. A közreműködő szervezeti funkciók esetében biztosítani kell, hogy az IH által igényelt szolgáltatások rugalmas igénybevételének mind jogi-szerződési, mind folyamat-oldali feltételei adottak legyenek. Ez rendkívül fontos, ha ugyanaz a szervezet kerül kijelölésre mindkét szerepkörben, de jelentős előnyei lennének egy olyan felállásnak, amelyben több közreműködő szervezet is az IH rendelkezésére áll.

2. Javasoljuk a tárca irányítása alá tartozó háttérszervezetek közül KSz-eket kijelölni a speciális szakmai kompetenciákat igénylő beavatkozásokhoz, és a MÁK-ot is KSz-ként kijelölni a területalapú és beruhá¬zási beavatkozások kezelésére. Így a KÜ nagyobb kapacitást tudna az egységes kérelmek kezelésére és a kifizetésekre allokálni. Ha több KSz kerülne kijelölésre, akkor a projektkiválasztásba az adott téma¬területnek megfelelő szakértelemmel rendelkező kapacitások vonhatók be, illetve több KSz esetén kevésbé kell tartani egy-két szűk keresztmetszet általános korlátozó hatásától.

3. Javasoljuk a KSz funkciók között feltüntetni a KAP Stratégiai Terv céljainak elérését szolgáló olyan tevékenységeket, amelyekre jelenleg a végrehajtási rendszer nem tud megfelelő kapacitást biztosítani. Ilyen lehet például a potenciális kedvezményezettek célzott tájékoztatása, a projektgenerálás és a projektötletek kidolgozásának támogatása tanácsadással, mentorálással.

4. Javasoljuk, hogy a kedvezményezettek képzettségét, felkészültségét fejlesztő funkciók, kiemelten a Zöld Támogató Hálózat már az új megvalósítási időszak elején rendelkezésre álljon. Ez lehetővé teszi, hogy a kérelmezők megfelelő információk alapján hozzák meg fejlesztési döntéseiket és dolgozzák ki projektjavaslataikat (kiemelten a zöld területen, ahol erre kifejezetten nagy igény mutatkozik).

5. Javasoljuk a jelentéstételi elvárások változásaira (volumenének, részletezettségének növelésére és szigorodására) reagálva a jelenlegi rendszer továbbfejlesztését. Ennek keretében javasoljuk a KAP Stratégiai Terv monitoring feladatai terén folytatott munkamegosztásra vonatkozó együttműködési megállapodás előkészítését és megkötését az IH és a KÜ között, melyben rögzíteni kell az indikátorok előállításának módszertanát a KAP Stratégiai Terv Adatfeldolgozási Kézikönyvre hivatkozva.

6. Javasoljuk miniszteri utasításban vagy a minisztérium SzMSz-ében rögzíteni a KAP Stratégiai Terv indikátoraival kapcsolatos szakmai kapcsolattartásra történő kijelölést. Továbbá javasoljuk az Indikátor almunkacsoport által készített KAP Stratégiai Terv Adatfeldolgozási Kézikönyvet szintén miniszteri utasításként megjelentetni, és ezzel rögzíteni az indikátorok definícióját és a célértékek számítási módszereit.

7. Javasoljuk a megnövekedett és komplexebb adatigények kiszolgálását támogató informatikai fejlesztések mielőbbi elindítása érdekében a tervezett informatikai beszerzések elindítását. Jelenleg a követelmények megfogalmazása zajlik. Az ehhez szükséges projekt erőforrásai és szerződéses keretei biztosítottak. Az informatikai fejlesztés pénzügyi kerete szintén biztosított, a fejlesztő beszerzése előkészítési szakaszban tart.

8. Javasoljuk az eljárásrend mielőbbi kialakítása során a lehető legkisebb változást érvényesíteni a 2014-20 időszakban kialakult és megszilárdult rendszerhez képest, hogy a betanulás és átállás időigénye és az ebből fakadó hibalehetőségek száma minél kisebb legyen. Javasolt olyan szabályozás kialakítása, amely biztosítja a vidékfejlesztés számára fontos szabályozási önállóságot úgy, hogy a lehető legnagyobb mértékben megegyezik a 2014-2020 időszakban alkalmazott jogi megoldással. Ez azért is fontos, mert a jogi háttér jelentős változtatása a Kifizető Ügynökség ügyrendjének jelentős változását, így a támogató informatikai rendszer jelentős átalakítását is igényelné. Ez várhatóan olyan mértékű csúszást okozna, amelyre a KAP Stratégiai Terv feszített végrehajtási ütemezése nem ad lehetőséget.

9. Javasoljuk a KAP Stratégiai Terv eljárásrendjében Pályázat Előkészítő Munkacsoport (PEMCS) fórum szerepeltetését, és annak kötelező tagjaként az IH és a Kifizető Ügynökség Monitoring szervezeti egységének és javasoltan a KSz bevonását. Az új időszak eljárásrendjének kialakítása során úgy kell szabályozni a pályázati felhívások előkészítésének, módosításának folyamatát, hogy ebben az érintett

indikátorok felelősei és a monitoringért felelős szervezetek egyaránt helyet kapjanak.

10. Az eljárásrendben meg kell alapozni a végrehajtási kapacitásokat kímélő és az adminisztratív terheket csökkentő támogatáskezelési megoldások alkalmazását. Ilyen egyszerűsítési lehetőségek például, de nem kizárólag az előminősítési rendszer, objektív („automatikus") bírálat, biztosíték nélküli előleg és egyszerűsített költségelszámolás.

11. Javasolt a környezeti hatásmonitoring fenntartása és megerősítése 2023-at követően is. Ennek keretében a pályázati felhívásokban, jogcímrendeletekben javasolt előírni a környezeti monitorozással kapcsolatos tevékenységek tűrési kötelezettségét, valamint javasolt az érintett területeket előnyben részesíteni a projektkiválasztás során, hogy a gazdálkodók együttműködési hajlandósága növekedjen.

12. Javasolt magasabb szintű adattranszparencia megvalósítása a monitoring rendszer hatékonyabb működése érdekében. Erre lehetőséget teremthet például a támogatott területek fedvényének biztosítása az adatgyűjtő szervezetek felé.

13. Javasolt a környezeti adatgyűjtésben érintett partnerszervezetekkel (pl. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület) hosszútávú együttműködési megállapodások kidolgozása és megkötése, még a támogatási ciklus elején.

14. Javasolt az eddig is igénybe vett külső kapacitásoknak (pl.: nemzeti park igazgatóságok) az új támogatási időszakban történő további bevonása a helyszíni ellenőrzésekbe. A Magas Természeti Értékű területek ellenőrzése során például ezzel biztosítható a szükséges kompetencia megléte a környezeti állapot megfelelő megítéléséhez. Indokolt lenne bővíteni az ilyen szakemberek körét, figyelembe véve, hogy ennek önmagában a jelentős szakemberhiány is korlátja.

15. Javasolt a Területi Monitoring Rendszer folyamatos továbbfejlesztése a helyszíni ellenőrzés támogatása érdekében. A rendszer és a módszertanok folyamatos fejlesztésével a jövőben még inkább törekedni kell rá, hogy az előírások legszélesebb köre legyen távérzékeléssel követhető, ellenőrizhető.

16. Javasolt egy dedikált szervezeti egység (például osztály) létrehozása az IH-n belül az értékelések menedzsmentjére, és az új funkció megerősítése legalább három munkatárssal. Az új szervezeti egység feladata lehetne többek között az értékelési terv kidolgozása (a folyamatos értékelés elvének érvényesítésével), a 2014-2022 időszak értékeléseire vonatkozó tudásmenedzsment és disszeminációs tevékenység elindítása, működtetése.

17. Javasolt a monitoring és értékelési funkcióban dolgozó munkatársak számára képzési és fejlesztési lehetőségek biztosítása a monitoring és értékelési jó gyakorlatok tekintetében az ENRD-n keresztül.

18. Javasolt a létszám további bővítése mind az IH, mind a közreműködő szervezeti funkció esetében, összhangban a következő évekre előre tervezhető ügyek volumen-növekedésével.

19. Javasolt a bérek emelése és a szervezeti változások minimalizálása a fluktuáció stabilizálása és visszaszorítása érdekében. A bérek folyamatos igazítása a piaci viszonyokhoz várhatóan önmagában csökkenteni tudja a fluktuáció mértékét. Emellett a szervezeti átalakításokat a legszükségesebb mértékűre javasolt korlátozni, és aktív változáskezeléssel lekísérni a rendszerben tapasztalatokkal rendelkező munkatársak megtartása és motivációjának megteremtése és fenntartása érdekében.

20. Javasolt egy humán erőforrás menedzsment szervezeti egység kialakítása az IH-ban és a közreműködő szervezeti funkciót ellátó szervezetekben a növekvő létszám okozta kihívások és az eddig intézményesített formában nem alkalmazott HR funkciók megvalósítására. Ennek egyik legfontosabb új feladataként teljesítmény¬értékelési rendszer bevezetése javasolt az IH és a KÜ állománya számára (a Technikai Segítségnyújtás források felhasználásával), amely egyben a maradást jutalmazó pénzügyi ösztönzőként is működik.

I. AZ EGYSZERŰSÍTÉSI LEHETŐSÉGEKRE VONATKOZÓ JAVASLATOK

Intézményrendszeri munkaterhelés

1. Javasoljuk, hogy a KAP Stratégiai Terv következő változatának benyújtását követően készüljön egy kapacitásmodell, amelyből előre jelezhetők az egyes intézményrendszeri funkciók kapacitásigényei. E modell rendszeres futtatásával a kapacitás előrejelzések aktualizálhatók. Ezáltal a vezetők pontos képet kaphatnak arról, hogy az egyes döntések (pl.: megjelentetés időpontja) milyen hatást gyakorolnak az igényelt kapacitásokra és azok ütemezésére. Sok esetben apróbb ütemezési változásokkal, vagy a

kapacitások időszakos átcsoportosításával jelentős gyorsítás érhető el az átfutási idők tekintetében. Ilyen kapacitásmodell készült már Magyarországon a Miniszterelnökség megbízásából, így technikai, módszertani előzmény és összevetési alap is rendelkezésre áll.

2. Javasolt a humán erőforrás terhelésnövekedéshez illeszkedő bővítése, lehetőség szerint egy megalapozott kapacitástervezés eredményeképpen (ld. előző javaslatunk). Ugyanakkor ez önmagában a hirtelen megnövekedő munkaterhelés kezelésére megoldás csak, a munkacsúcsok viszont nem állandóak, így felesleges azokra méretezni az állandó kapacitásokat. A hosszú betanítási időigény miatt nem is lehet mindig megfelelő bővítést elérni a rendelkezésre álló idő alatt.

3. Javasolt előminősítési rendszert kialakítani a nagy volumenű forrást érintő, komplex bírálati szempontokkal rendelkező fejlesztési témakörök esetében, mint például élelmiszeripari beruházások, innovációs projektek, állattenyésztési beruházások, kertészeti beruházások, terménytárolók és szárítók, rövid ellátási láncok.

4. Javasolt megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy a mezőgazdasági beruházási támogatások esetében az FADN-hez való csatlakozás legyen az előminősítés része, ezzel számos értékes gazdálkodási adat transzparens megismerése válna lehetővé, jobb célzási lehetőséget kínálva a jövőbeni beavatkozások tervezéséhez, pályázati paraméterek finomhangolásához. Javasolt ehhez egy pályázati felhívás kidolgozása és megjelentetése.

Egyszerűsített költségelszámolás

5. 12 vidékfejlesztési beavatkozás esetében javasoljuk megvizsgálni azt, hogy a már megjelölt kifizetési opciók mellett lehet-e alkalmazni az átalányelszámolást, vagy a százalékos átalányelszámolást.

6. 12 vidékfejlesztési beavatkozás esetében javasoljuk felülvizsgálni a kifizetési módokra vonatkozó jelölést, mivel az csak az átalányelszámolásra terjed ki. Lehetségesnek látjuk, hogy az esetek egy részében egyösszegű átalányfinanszírozásról lehet szó, vagy szükséges lehet a kedvezményezettnél ténylegesen felmerült költségek térítése kategória jelölése is.

7. 2 vidékfejlesztési beavatkozás esetében javasoljuk felülvizsgálni az egységköltség opció szerepeltetését. E beavatkozások jellemzően olyan beruházásokat finanszíroznak, amelyek költségszerkezete koncentrált, relatív kevés bizonylattal lefedhető. Ilyen esetben az egyszerűsített költségelszámolás előnyei nem olyan jelentősek, amely indokolná a többlet erőforrásráfordítást, és kockázatvállalást. Az átalányfinanszírozást ezekben az esetekben is indokoltnak látjuk.

8. 5 vidékfejlesztési beavatkozás esetében javasoljuk az egységköltség megoldás mellőzését az önkormányzati kedvezményezettek várhatóan jelentős számára tekintettel, mivel az önkormányzati számvitelben nehezen kezelhetők az egységköltségek alkalmazása mellett várható veszteségek, nyereségek. Ilyen esetben a tételes elszámolás, átalányköltségek kombináció kevesebb kockázattal jár.

9. Javasoljuk a szektorális beavatkozások esetében a kifizetési megoldásokra vonatkozó jelölések átfogó egyeztetését és felülvizsgálatát. Jelen információink alapján nem látjuk feltétlenül indokoltnak ennyi beavatkozás esetében megjelölni az összes kifizetési opciót.

10. A méhészeti és borászati beavatkozások esetében a jelölések egyelőre hiányoznak, javasoljuk pótolni.

Gazdálkodói kérelmek támogatása

11. Javasolt a monitoring és IT fejlesztés keretében egy olyan funkciót kialakítani még 2022 során, amely testreszabott és megalapozott segítséget nyújt a gazdálkodóknak a zöld architektúra támogatásaival kapcsolatos döntésekben. Ennek keretében javasoljuk e funkció adatigényét a MePAR a természeti értékeket leképező fedvényeire és a már igénybevett korábbi támogatásokra alapozni. Javasolt a funkciót úgy kialakítani, hogy az ajánlások minél közvetlenebb és gyorsabb módon jussanak el a gazdálkodókhoz. Ehhez javasoljuk, hogy legyenek igénybevehetők a Zöld Támogató Hálózatot működtető Nemzeti Agrárgazdasági Kamara csatornái. Javasolt egy ilyen rendszerben egy erős alapcsomagot kialakítani azok számára, akik esetében az adottságok nem indukálnak specifikus ajánlást, mert jellemző, hogy az ügyfelek az alapcsomagot választják.

12. Javasolt a döntéselőkészítő támogatás bevezetését követően a rendszert a szakpolitikai célok további támogatására felhasználni. Ennek keretében javasoljuk a felkínált előírások környezeti teljesítményszintjét évről évre emelni. Jellemző, hogy egy kezdeti vállalás után az ügyfelek könnyebben elfogadják a következő lépcsőt, mintha rögtön kellene nagyobb lépést megtenniük. Javasoljuk továbbá, hogy a rendszer adjon pozitív visszajelzést a döntésekkel kiváltott környezeti hatásokról. A visszajelzések alakítják a teljesítéssel kapcsolatos jóérzéseket, amelyek elvesztése ellen már várhatóan tenni fognak az érintettek.

J. A STRATÉGIAI TERV MÁS (OPERATÍV) PROGRAMOKKAL VALÓ LEHATÁROLÁSAIRA ÉS SZINERGIÁIRA VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

Gyakorlatilag minden 2021-27 Operatív Program, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv, illetve a releváns hazai programok közül a Magyar Falu Program is rendelkezik olyan azonosított területekkel, témákkal, célcsoportokkal, melyek potenciálisan átfednek a KAP Stratégiai Terveben tervezett beavatkozásokkal.

Ezekben az esetekben a megoldást a lehatárolások megfelelő beállítása jelenti, lehetőség szerint úgy, hogy a lehatárolás nem csupán rugalmas, a támogatáspolitikai rendszer keresleti és kínálati oldali szereplői számára egyaránt megnövekedett befogadóképességet hozzon létre, hanem ezek komplementaritásának, egymásra épülésének biztosításával egymást támogató, szinergikus megoldásokat eredményezzenek.

A programok jelenleg még tervezés alatt állnak. A korábbi időszak tapasztalatai alapján a tervezők már rendelkeznek elképzelésekkel a lehatárolásokat illetően, ugyanakkor sem ezek végleges, mindkét érintett programban történő összehangolt szerepeltetése, sem az Európai Bizottság által gyakran hiányolt szinergialehetőségek koordinált egyeztetése és fixálása még nem valósult meg maradéktalanul.

A KAP Stratégiai Terv ex ante értékelésének keretében kezdeményezett, más OP tervezőkkel történő egyeztetésekre irányuló folyamatot minden érintett minisztérium őszintén üdvözölte. A potenciálisan átfedő területek vezetői és szakértői azonosítása megkezdődött, de még nem zárult le, így még van lehetőség konstruktív megoldások közös alkalmazására.

Egy ilyen, összehangolt és szinergiára törekvő megoldásként javasoljuk a KAP Stratégiai Tervben és az Operatív Programokban szereplő egyes felhívások komplex projektekként való kezelését és az ezt támogató innovatív és koordinált eljárásrendi elemek alkalmazását a lehatárolási problémák elkerülése a potenciális – és minden érintett programban az Európai Bizottság felé bemutatható - szinergia lehetőségek kihasználása érdekében.

Több felhívás-pár esetében is alkalmazható eszköz lehet az „egymásra épülő felhívások” alkalmazása: két átfedő beavatkozás esetén a másodikként megjelenő felhívással együtt a pályázati felületen kiírásra kerülhet egy olyan (tájékoztató) dokumentum, amely mindkét felhívásról egy rövid összefoglalót és a két kiírás közötti kapcsolatot mutatja be. A javasolt dokumentum tájékoztató szerepet töltene be, jogi kötelezettséget nem keletkeztetne az Irányító Hatóságok számára. A felhívásokhoz kapcsolódó hivatalos információkat továbbra is az érintett pályázati felhívások tartalmaznák, amelyek hivatkozásra kerülnek a tájékoztatóban. A két program adott kapcsolódásában érintett egy-egy felhívás/jogcímrendelet biztosíthatna plusz pontot a projekt kiválasztás/kérelem bírálat során annak a kedvezményezettnek, aki a bírálatig támogatási kérelmet nyújt be a másik felhívásra is, és ezzel részt vesz a szinergikusan összepárosított támogatási lehetőségek kihasználásában – összhangban a minisztériumok közti koordináció eredményeképpen így megtestesülő szakpolitikai szándékkal. Ez a megoldás előzetes információink szerint több Program esetén is alkalmazható.

SKV összefoglaló

Az SKV társadalmi egyeztetése

A stratégiai környezeti vizsgálat folyamatában az érintett szervezetek és a nyilvánosság bevonásának különösen nagy jelentősége van. Ezt a tevékenységet – az SKV csapat részeként – a témában jelentős referenciákkal és hitelességgel bíró Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) bonyolította.

A társadalmi egyeztetés előkészítési szakaszában az érintett társadalmi csoportok meghatározása valósult meg, mely során a korábbi tapasztalatok és az ENRD vonatkozó ajánlása alapján több mint 300 civil, szakmai, tudományos, mezőgazdasági, üzleti szervezet elérhetőségi adatbázisának elkészítése történt meg. A Magyar Természetvédők Szövetsége, mint a társadalmi egyeztetésért felelős szervezet honlapján (www.mtvsz.hu) aloldalt hozott létre a KAP Stratégiai Terv SKV folyamatának társadalmi egyeztetéséhez, valamint a www.facebook.com közösségi oldalon zárt csoportot alakított ki.

Az SKV tematikai jelentés egyeztetése során a környezet védelméért felelős szervek, illetve az Országos Környezetvédelmi Tanács (továbbiakban: OKT) és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (továbbiakban NFFT) szakmai véleményének kikérésére került sor 2021. januárjában. A beérkezett vélemények feldolgozásával és összefoglalásával került véglegesítésre az SKV tematikai jelentése.

Az SKV környezeti értékelés egyeztetése során a KAP Stratégiai Terv elkészítéséért felelős Agrárminisztérium 2022. augusztus végén megküldte a KAP Stratégiai Terv egyeztetési dokumentációját a környezeti értékeléssel együtt a környezet védelméért felelős szerveknek, valamint az OKT-nak és az NFFT-nek. Ezzel párhuzamosan sajtóközlemény adott ki a minisztérium és szeptember 2-án a Magyar Nemzet napilapban sajtóhirdetés jelent meg az egyeztetésről. A folyamatról az Agrárminisztérium honlapján, az egyeztetést végző Magyar Természetvédők Szövetsége honlapján, továbbá az említett Facebook csoportban jelent meg hír. A Minisztérium 317 civil, szakmai, tudományos, mezőgazdasági és üzleti érdekeltet, illetve az Országos Környezetvédelmi Tanács és Vidékfejlesztési Program Monitoring Bizottsága tagjait közvetlen elektronikus levélben is felkérte a véleményezésre. A hatóságoknak és a társadalmi partnereknek a véleményezésre 31 nap állt rendelkezésre.

A személyes véleményezés biztosítására 2022. szeptember 27-én partnerségi műhelytalálkozót szervezett az agrár tárca a minisztérium budapesti épületében. A közel 3 órás fórumon 18 fő vett részt, a fórum részletes emlékeztetőjét a 4. melléklet tartalmazza.

Az egyeztetések során a következő, a környezet védelméért felelős szervek megkeresése valósult meg:

• az országos környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság
• az országos tisztifőorvos
• az erdőgazdálkodásért, talajvédelemért, termőföld mennyiségi védelméért és agrár-környezet védelemért felelős miniszter
• Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
• a bányászati ügyekért felelős miniszter
• Budapest Főváros Kormányhivatala
• a kulturális örökség védelméért felelős miniszter
• Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

A társadalmi egyeztetés során közvetlenül bevont szervezetek a következők:

• Az Országos Környezetvédelmi Tanács és tagjai
• A Vidékfejlesztési Program Monitoring Bizottságban képviselt szervezetek
• A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács
• Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
• Természetvédelmi és környezetvédelmi civil szervezetek
• A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei igazgatóságai
• A KAP Stratégiai Terv céljai és beavatkozásai szerint érintett más állami, gazdálkodói, civil és önkormányzati szervezetek és érdekcsoportokat képviselő szervezetek

Az SKV eredmények közzétételének helye

Az SKV benyújtott változata, valamint a beérkezett vélemények összefoglalója és kezelésük módja 2022 október végén megjelenik a www.mtvsz.hu honlapon, a palyazat.gov.hu honlapon, valamint az am.gov.hu honlapon. A folyamatba bevont - fent felsorolt - hatóságok számára észrevételeikre tételes választ készítünk.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatásai az éghajlatváltozás mérséklésére, az ahhoz való alkalmazkodásra és fenntartható energia hasznosításának terjesztésére

Összességében a KAP Stratégiai Terv várható egyenlege az éghajlatváltozás mérséklése szempontjából

nem állapítható meg egyértelműen jelenleg. A Terv jelentős számban tartalmaz olyan támogatási elemeket, amelyek csökkenthetik a mezőgazdasági kibocsátást, és növelhetik hazán területének szénmegkötő képességét. Ugyanakkor a támogatott beruházások tovább fokozhatják az alapanyag termelés intenzitását, amely nagyobb negatív hatást jelenthet, mint a kibocsátás csökkentés eredménye. Az eredő a támogatott projektek műszaki részleteitől, és a gazdálkodási gyakorlatra kifejtett ösztönzőktől függ. Ezekre a pályázati felhívások lesznek igazán hatással, ilyen szintű részleteket a KAP Stratégiai Terv műfajának megfelelően nem tartalmaz. Ezért fontos a Terv végrehajtása során a támogatási konstrukciók részletszabályainak kidolgozása során kiemelt szempontként kezelni az éghajlatváltozás mérséklését, és ennek eredményességét környezeti hatásmonitoringgal visszamérni.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatásai a talajminőség védelmére és a talajerózió megelőzésére

A talajminőség védelme és a talaj erózió megelőzése szempontjából várhatóan a KAP Stratégiai Terv előrelépést jelent. Ennek feltétele az, hogy a gazdálkodók jelentős nagyságú területen válasszanak a talaj minőségének megőrzését szolgáló előírásokat, elsősorban az Agroökológiai Alap Program keretében, és a talaj erózióval érintett területek művelése visszaszoruljon a kondicionalítás változása és az Agro-ökológiai földhasználat-váltást és fenntartást ösztönző kifizetések megjelenésének hatására. Mivel a talajok újratermelődése csak hosszú időtávon mérhető, ezért kiemelten fontos, hogy ezen a területen már ebben a támogatási periódusban legyen jelentős előrelépés. Ezért már a megvalósítás első éveitől, a kérelmek támogatása után érdemes majd vizsgálni a potenciális hatásokat, illetve a ciklus második felétől a hatásmonitoringon keresztül figyelni kell a talajállapotban megjelenő valós hatásokat is. A támogatási feltételek szigorítását addig kell fokozni, amíg el nem éri a mezőgazdaság a fenntarthatóságot a talaj állapota szempontjából is.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatásai a felszíni és felszín alatti vizek tápanyag- és peszticid szennyezésekkel szembeni védelmére és mennyiségi védelmére

Összegzésképpen azt lehet megállapítani, hogy a KAP Stratégiai Terv negatív és pozitív hatást is fog gyakorolni a vizek minőségére. Ezek eredője nem állapítható meg előre. A pozitív összhatás akkor érhető el, ha a vízvédelmi szempontok beépülnek a támogatási konstrukciók részletszabályaiba és bírálati szempontjaiba. Ebben az esetben is fontos mind a potenciális hatások becslése, mind a hatások visszamérése már a megvalósítás során.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatásai a levegőminőség javítására, a fenntartható hulladékgazdálkodásra és a körforgásos gazdaság előmozdítására

Egyes mezőgazdálkodási gyakorlatok, amennyiben a fenntarthatósági szempontokat irányadónak tekintik, hozzájárulhatnak a levegőszennyezés csökkenéséhez, főként a szilárd szemcsék és a levegőben szállított peszticidek esetében. Ezek közül kiemelendő az „Agro-ökológiai alapprogram”, amely a választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés és az ültetvények sorközének takarása a fedetlen talajfelszín minimalizálásával segíti a levegő minőségének védelmét. „Agro-ökológiai nem termelő beruházások”, az azok fenntartását szolgáló „Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetések” és a „Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása” egyes elemei a talajfedettség növelésével, a szélsebesség csökkentésével és az öntözhető területek területének növelésén keresztül, lokálisan hozzájárulhatnak a levegő porszennyezettségének mérsékléséhez.
Összességében a KAP Stratégiai Tervtől pozitív hatás várható a levegőminőségre, a fenntartható hulladékgazdálkodásra és a körforgásos gazdaság megvalósítása szempontjából, főleg, ha a szemléletformáló akciókkal az előírások betartása mellett a gazdálkodók hozzáállását is sikerül megváltoztatni és ez érdemben kihat a gazdálkodási gyakorlatra.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatása a biológiai sokféleség védelmére, az ökoszisztéma

szolgáltatások gyarapítására, valamint az élőhelyek és Natura 2000 hálózat védelmére

A Stratégiai Terv beavatkozásai közül a biodiverzitás és az ökoszisztéma szolgáltatások szempontjából a legmagasabb értékkel azok rendelkeznek, amelyek az ökológiai rendszerekre gyakorolt káros hatások mérséklése, és az élőhelyek helyreállítása felé mutató, igazoltan pozitív hatású intézkedéseket tartalmaznak, ugyanakkor a leginkább kompromisszum-mentesek, kevés bennük a semleges hatású intézkedés, illetve nem járnak együtt a terhelések növekedésével és a termelés intenzifikációjával.

Az AKG célzott intézkedései az elmúlt ciklusok tapasztalatai alapján képesek az élőhelyekre, egyes fajokra gyakorolt káros hatások mérséklésére. Fontos, hogy ebben a ciklusban újra megfelelő hangsúlyt kaphasson, illetve bővülhessen is a „Magas Természeti Értékű Területek" támogatásainak köre, mivel igazoltan ezek a célzott támogatások rendelkeznek a legnagyobb környezeti hozzáadott értékkel. Ezzel összefüggésben a kiválasztás során garantálni kell a legmagasabb szintű vállalásokat tevő termelők előnyben részesítését. Az AKG előírásait össze kell hangolni a KAP zöld felépítményének további elemeivel (kondicionalitás, AÖP, Natura 2000 kompenzáció, nem termelő beruházások) annak érdekében, hogy a kötelező és önkéntes előírások egymást kiegészítve a lehető legnagyobb fokú, legjelentősebb területi lefedettségű és leghosszabb távra ható ösztönzést jelenthessenek a gazdálkodók számára.

A Natura 2000 gyep- és erdőterületek ökológiai állapotának fenntartását, illetve a gyepterületek gyepként való megőrzését célzó kompenzációs kifizetések nemzetközi összevetésben is kiemelkedően sikeres támogatási formát jelentenek.

A mezőgazdasági területek ökológia hálózatának és magas ökológiai értékű tájelemeinek helyreállításában, illetve a szántóföldi művelésre korlátozottan alkalmas területek földhasználat-váltásának ösztönzésében kulcsfontosságú, és minden elemében ökológiai haszonnal járó támogatási forma az agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés. A mezőgazdálkodás környezeti terhelésének mérséklését, kiemelten a kémiai növényvédőszerek körének szűkítését és a kijuttatott mennyiség csökkentését szolgálja az ökológiai gazdálkodás támogatása, illetve a méhészeti beavatkozások egyes intézkedései. Utóbbi esetében külön ki kell emelni a méhegészségügyi és környezetterhelési vizsgálatok támogatását, ami hozzájárul a méhekre veszélyes növényvédőszerek azonosításához, hatásuk monitorozásához.

Az agro-ökológiai alapprogram valamennyi előírása hozzájárulhat a mezőgazdasági gyakorlat megváltoztatásához – így a környezetterhelés csökkentéséhez – a szántók, gyepterületek, illetve az ültetvények esetében, bár a hatás várható mértéke nagyon különböző lehet.

A klímaváltozás hatásai az utóbbi években egyre nyilvánvalóbbá váltak, az ezekhez való alkalmazkodás elképzelhetetlen a változatos biológiai alapok megőrzése, fenntartása nélkül. Ezen célokat a természetes biodiverzitás mellett kiemelkedően szolgálják az agro-biodiverzitás, azaz növényi és állati genetikai erőforrások sokféleségének megőrzését szolgáló beavatkozások.

A várhatóan jelentős negatív természetvédelmi hatással járó beavatkozások között első helyen említendő a mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása, melynek célja a vízfelhasználás hatékonyságának javítása. Az öntözés és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra (lineárok, öntöző árkok) közvetlen negatív természetvédelmi hatásokkal bír (pl.: földön fészkelő madárfajok fészkeinek, fiókáinak elpusztítása, ütközésveszély, ökológiai csapdák kialakulása). Az öntözés megnyitja a lehetőségét az intenzív szántóföldi és kertészeti kultúrák termesztése előtt azokon a területeken is, ahol korábban döntően extenzív szántóművelés zajlott, így az alkalmas élőhelyek tovább zsugorodnak. Vízhiányos területeken az öntözés a felszíni és felszín alatti vízkészletek további kimerülésével, a vízhiány fokozódásával járhat.

A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű és átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás egyik alapfeltételeként meghatározott mezőgazdasági tevékenység termelő tevékenységgel történő teljesítése a kedvezőtlen termőhelyi adottságú, így szántóművelésre korlátozottan alkalmas területek (aszályos, belvizes és eróziós) használatára, valamint a megművelt területek maximalizálására – így pl. a mezőgazdasági ökológiai hálózat elemeinek művelési célú igénybevételére – sarkallják az érintetteket, mely közvetlen és jelentős negatív hatásként értékelendő és ellentétes a biodiverzitás-stratégiák céljaival. E hatást tompítja, hogy az említett támogatás igénybevételére a mezőgazdasági termelő a terület kultúrállapotban tartásával („maintenance") is jogosult.

A mezőgazdasági hulladék (biomassza) energetikai felhasználása a Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért beavatkozás keretében járhat kedvező hatással az ÜHG-

kibocsátás mérséklése szempontjából, ugyanakkor az elsődlegesen energetikai célú biomassza- termelés jelentős többlet környezetterhelést is jelenthet a termelés intenzifikációja (talajdegradáció, növényvédelem), az élőhelyek átalakítása és elvesztése révén.

Közvetlen negatív hatással lehet a mezőgazdasági területek gerinctelen faunájára, valamint az ezekkel táplálkozó védett gerinces állatfajokra a kiskérődző és szarvasmarha-ágazat állatjóléti beavatkozásaiban szereplő endo- és ektoparaziták elleni védekezés támogatása. A nem-szelektív szerekkel (piretroidok) történő rovarirtás a repülő rovarokkal táplálkozó madár- és denevérfajok táplálékforrását gyéríti, az ürülékkel talajba jutó hatóanyagok (pl. ivermectin) pedig a talajban, illetve a talaj felszínén élő faunára lehet káros hatással.

A KAP Stratégiai Tervtől remélhető számos korábban elpusztult mezőgazdasági élőhely visszaállítása, illetve a még megmaradtak érdemi védelme. Ha ez meg tud valósulni – és a közvetlen, valamint közvetett negatív hatással jellemezhető beavatkozások átalakításra kerülnek - az várhatóan kedvező hatással lehet a biodiverzitás alakulására is.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatása a táj megőrzésére, a táji elemek és kulturális örökség védelmére

Összességében pozitív hatás remélhető a KAP Stratégiai Tervtől a táj megőrzése szempontjából, de ehhez szükség van arra is, hogy a gazdálkodók környezeti, táji tudatossága növekedjen ezen a területen és ne csak az előírások minimális teljesítése legyen a cél, hanem a gazdálkodó is kezelje értékként az általa művel területen fellelhető tájképi, természeti, kulturális értékeket. Ezt a szemléletformáló célú akcióktól lehet várni.

A KAP Stratégiai Terv beavatkozásainak hatása a fenntartható fejlődésre, az emberi egészségvédelemre, a társadalmi igazságosságra és a kulturális örökségre

A KAP Stratégiai Terv több téren járulhat hozzá egy fenntarthatóbb, igazságosabb társadalom kialakulásához. Ugyanakkor az ehhez biztosított források önmagukban nem elegendőek a fennálló problémák kezelésére. Ezért ezen a téren szükség van a többi fejlesztési program hathatós támogatására is.

Általános értékelés

A beavatkozások értékelésének eredményeként általánosságban elmondható, hogy a KAP Stratégiai Terv megvalósítása környezeti biztosítékokat teremt a zöld felépítmény garanciális elemeivel, elsősorban a kibővített kondicionalitás kötelező előírásaival. A környezeti irányelvek és a stratégai jelentőségű környezeti alapfeltételek betartásának megkövetelésével a hasznosított mezőgazdasági területeken a környezeti állapot romlása elvben megakadályozható.

A zöld felépítmény önkéntes elemeinek támogatásaival a Közös Agrárpolitika gazdasági szempontból is reális alternatívát teremt a környezetkímélő földhasználatot folytató mezőgazdasági termelők számára. Ezen támogatások hozzájárulhatnak a környezeti állapot javulásához szinte valamennyi környezeti tényező tekintetében.

Mindezek mellett a Közös Agrárpolitika támogatásai közvetlen vagy közvetett módon hozzájárulhatnak a mezőgazdasági termelés intenzívebbé válásához. A magasabb inputanyag használattal, hatékonyabb technológiával megvalósított agrártermelés számos környezeti probléma okozója. A támogatások által fűtött irracionális földhasználat és a mezőgazdasági ökológiai hálózat elemeinek eróziója szintén részben a terv negatív környezeti hatásaihoz sorolandó.

A KAP Stratégiai Terv nélküli állapot megítélése tehát kettős. Egyrészt a környezeti garanciák és az önkéntes környezeti célú támogatások hiánya a környezetbarát földhasználat terét szűkítené. Másrészt a mezőgazdasági termelés intenzitására gyakorolt hatásának elmaradásával elképzelhető az inputanyagok használatának csökkenése továbbá az arra nem alkalmas földterületek megművelésének elmaradása. Ez bizonyosan környezeti előnyökkel járna. Mindemellett valószínűleg a földhasználat intenzitásának erős differenciálódása is következménye lehetne a terv hiányának: a jó minőségű termőterületek művelési

intenzitása – többek között a környezeti garanciák hiánya miatt – tovább erősödne, míg a gyenge minőségű termőföldeken a művelés fennhagyása is elképzelhető a terv hiányában.

2. Az előzetes értékelésben és a stratégiai környezeti vizsgálatban megfogalmazott ajánlások és azok alkalmazási módja

Cím / Hivatkozás	A javaslat kategóriája	Dátum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
1.	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
11.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X				
12.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
13.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X				
14.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022		X		X	X			X		
15.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022		X		X	X			X		
16.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022		X		X	X			X		
17.	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
18.	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19.	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
191	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022				X	X	X				
192	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022				X	X	X				
193	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022				X	X	X				
2.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
20.	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
21.	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
22.	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
23.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X						
231	Beavatkozási logika/hozzájárulás a célkitűzésekhez	13-10-2022	X							X		
24.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X						
25.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
26.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
27.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-					X	X				

Cím / Hivatkozás	A javaslat kategóriája	Dátum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
		2022										
28.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
29.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X				
3.	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022				X	X	X				
30.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
31.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
32.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
33.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
34.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
35	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X				
36	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
37	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
38	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
39	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
4.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
40	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
41	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
42	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
43	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
44	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
45	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
46	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
47	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
48	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
49	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
491	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022				X	X	X				
492	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022				X	X	X				

Cím / Hivatkozás	A javaslat kategóriája	Dátum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
5.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X					
50	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022									X	
501	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022									X	
51	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X			X	
52	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X		X		
53	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022						X				
54	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X					
55	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X					
56	Külső/belső koherencia	15-07-2022						X		X		
57	Külső/belső koherencia	15-07-2022								X	X	
58	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X	X	X				
59	Külső/belső koherencia	15-07-2022						X		X		
6.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
60	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X	X			X		
61	Külső/belső koherencia	15-07-2022								X		
62	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X			X		
63	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X				X		
64	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X			X		
65	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X	X	X		X		
66	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X		X				
661	SKV-specifikus ajánlások	13-10-2022				X		X				
662	Beavatkozási logika/hozzájárulás a célkitűzésekhez	13-10-2022							X			
67	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X					
68	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
69	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
7.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
70	SKV-specifikus ajánlások	15-07-						X				

Cím / Hivatkozás	A javaslat kategóriája	Dátum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
		2022										
71	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
72	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
73	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
74	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022				X	X	X				
75	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
76	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X					
77	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X					
78	Külső/belső koherencia	15-07-2022									X	
79	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X	X	X				
8.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
80	Külső/belső koherencia	15-07-2022									X	
81	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X	X	X			X	
82	Külső/belső koherencia	15-07-2022						X				
83	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X		X		X		
84	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X		X		X		
85	Külső/belső koherencia	15-07-2022						X				
86	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X						
87	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X						
88	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X						
89	Külső/belső koherencia	15-07-2022						X				
9.	SKV-specifikus ajánlások	15-07-2022					X	X				
90	Külső/belső koherencia	15-07-2022					X			X		
91	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X	X	X		X		
92	Külső/belső koherencia	15-07-2022						X		X		
93	Külső/belső koherencia	15-07-2022				X				X		
94	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Cím / Hivatkozás	A javaslat kategóriája	Dátum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
95	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
96	Külső/belső koherencia	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
97	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
98	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
99	Az adminisztratív teher csökkentésére irányuló intézkedések	15-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

1. - Ismertetés

Javasoljuk a beavatkozási logika felülvizsgálatát a következők szerint:

- az SO-t megalapozó szükségletekre reagáló beavatkozásokhoz az 5. fejezetben a szükségletekre épülő célkitűzés kerüljön hozzárendelésre
- az R indikátor beavatkozáshoz rendelése, (3) az SO-k és R indikátorok kapcsolatának rögzítése során kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tervezett beavatkozások eredményei reprezentálva legyenek, és igazolható legyen a szükségletekre adott válasz
- a beavatkozási logika bármely két elemének összerendelése esetében a legfontosabb, megalapozó szempont legyen az, hogy kizárólag és kifejezetten a közvetlen és jelentős mértékű kapcsolódások kerüljenek csak nevesítésre

Bár a KAP Stratégiai Terv beavatkozási logikája összességében érthető, az SFC (2022.05.26-i verzió) 2. és 5. fejezete alapján látható, hogy a koherencia még továbbfejleszthető:

- A szükségletek által meghatározott célkitűzésekre reagáló beavatkozások köre, illetve az ennek eredményét bemutató eredményindikátorok visszacsatolása a megfelelő specifikus célkitűzéshez több esetben nem alkot befejezett logikai láncot
- A specifikus célkitűzések alapját szolgáló szükségletekre reagáló beavatkozások eredményeit bemutató indikátorok nem kerültek minden esetben összevezetésre a releváns SO-val

Az ex ante jelentés mellékleteiben külön fejezet és részletes táblázatok mutatják be az egyes beavatkozási témák koherenciáját érintő megállapításokat és javaslatokat.

1. - Indokolás

A részletes javaslatokat a tervezők folyamatosan igyekeznek figyelembe venni a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztése során.

10. - Ismertetés

A forgatás nélküli művelésre vonatkozó gyakorlat környezeti hozzáadott értéke elvitathatatlan, ugyanakkor fontos ezzel párhuzamosan a növényvédőszerek használati korlátozását is előírni.

A forgatás nélküli talajművelés alkalmazása esetenként jelentős növényvédőszer-használattal járhat. Az előírás megfogalmazása során törekedni kell a technológia szempontjából még elfogadható, de a minimális környezeti terheléssel járó növényvédőszer-használat meghatározására.

10. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők. Az előírások megvalósíthatóságával kapcsolatban további elemzés szükséges a bevezetés előtt.

11. - Ismertetés

A biodiverzitás-csökkenését megállító kiegészítő intézkedéscsomag bevezetése: a Natura 2000 szántóföldi kompenzációs kifizetések bevezetése.

A javasolt hiányzó támogatási elem jelentősen hozzájárulhat a tartósan negatív trendet mutató biodiverzitást érintő folyamatok megváltoztatásához. A javasolt támogatási elem hozzájárul a növényvédőszer-használat csökkentésének stratégiai céljaihoz és több ágazat (vadgazdálkodás, méhészet) számára is kedvező élőhelyi változásokat idéznek elő. A bevezetésre javasolt beavatkozás a KAP Stratégiai Terv és a Natura 2000 PAF közötti magasabb szintű összhang lehetőségét segíti elő. A beavatkozás bevezetése hozzájárul a 28/2017. (X. 25.) AB határozat végrehajtásához.

11. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők, ugyanakkor a jelenlegi tervezési periódusban a javaslat bevezetésének pénzügyi, végrehajtási feltételei nem adottak. Az új kifizetés bevezetése a következő tervezési ciklusban reális.

12. - Ismertetés

Víz Keretirányelv kompenzációs kifizetés bevezetése.

A hazai felszíni és felszín alatti vizek állapotának megőrzése és javítása érdekében indokolt a Natura 2000 kompenzációs rendszerhez hasonló támogatási intézkedés bevezetése.

12. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők, ugyanakkor a jelenlegi tervezési periódusban a javaslat bevezetésének pénzügyi, végrehajtási feltételei nem adottak. Az új kifizetés bevezetése a következő tervezési ciklusban reális.

13. - Ismertetés

A biodiverzitás-csökkenését megállító kiegészítő intézkedéscsomag bevezetése:
Hosszú távú parlagon tartás/méhlegelő kialakítás TECS és gyeprezervátum TECS bevezetése a Magas Természeti Értékű Területeken.

A javasolt hiányzó támogatási elem jelentősen hozzájárulhat a tartósan negatív trendet mutató biodiverzitást érintő folyamatok megváltoztatásához. A javasolt támogatási elem hozzájárul a növényvédőszer-használat csökkentésének stratégiai céljaihoz és több ágazat (vadgazdálkodás, méhészet) számára is kedvező élőhelyi változásokat idéznek elő. A Magas Természeti Értékű Területek programjának két fent említett tematikus előíráscsoportjának javaslata az EU Bizottság által támogatott Birds&Farmland Initiative keretében, a hazai partner (MME) kezdeményezésében készült.

13. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők. Az új AKG elindítására 2024-től kerül sor. A javaslat érvényesítésére akkor lesz lehetőség.
A KAP ST nem zárja ki az új TECS bevezetésének lehetőségét.

14. - Ismertetés

Különálló megújuló energiatermelési beavatkozás

Javasoljuk a megújuló energetikai beruházások támogatására külön beavatkozás indítását, melyet a mezőgazdasági, élelmiszeripari és kistelepülési, tanyasi beruházási beavatkozásokhoz tartozó keretösszegről javasolt leválasztani és amely az R.15-höz kötötten dedikáltan megújuló energiatermelési kapacitást növelő célt szolgál.

Javasolt a beavatkozás keretösszegét legalább 90 milliárd forintban meghatározni annak érdekében, hogy a KAP Stratégiai Terv más programokhoz hasonlóan, a rendelkezésére álló forrásokkal arányosan járuljon hozzá a Nemzeti Energia és Klímatervben (NEKT) a hazai energiatermelés karbonsemlegességéhez kitűzött célokhoz.

Egy új, különálló megújuló energetikai beruházási beavatkozásra allokált 90 milliárd forintos keretösszeg 50%-os támogatási arány mellett mintegy 300 MW megújuló kapacitás (R.15) megvalósítását teszi lehetővé, mely a NEKT jelenlegi- és célérték különbözet 10%-a. Az új beavatkozás az R.15 célérték kétszeresre növelését teszi lehetővé (jelenleg: 151 MW).

Az uniós és hazai szakpolitikai célokkal összhangban és az R.15 indikátorhoz kapcsolódó célérték elérésének biztosítása érdekében javasolt közvetlenül a cél érdekében felhasználható források rendelkezésre bocsátása. A piaci folyamatok – zöld átállás, magas fosszilis energiaárak, ellátásbiztonság – mind növekvő piaci keresletet eredményeznek, így a vállalkozók beruházási hajlandóságát is élénkülő trend jellemzi.

A fenti megközelítésnek megfelelően a különálló megújuló energetikai termelést támogató beruházások modellezésénél a három releváns beavatkozást vettük alapul ((1) Mezőgazdasági üzemek fejlesztése, (2) Élelmiszer-feldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági termékek értéknövelésével, (3) Kistelepülések és tanyák infrastruktúra fejlesztése). A VP energiahatékonyságra és megújuló energetikára vonatkozó tematikus értékelése alapján feltételezzük, hogy a vállalati kedvezményezettek (1-2) 20%-a, míg a kistelepülési kedvezményezettek (3) 80%-a végez majd olyan mértékű ingatlan felújítást vagy új fejlesztést, mely energetikai fejlesztést is megkövetel. Szintén a korábbi értékelések alapján úgy becsüljük, hogy az egyes ingatlan beruházási összegeken belül átlagosan 15%-a lesz a megújuló energetikai fejlesztésre fordított összeg.

E logika mentén egy új, különálló megújuló energetikai beruházási beavatkozásra allokált 90 milliárd forintos keretösszeg 50%-os támogatási arány mellett mintegy 300 MW névleges beépített kapacitás megvalósítását teszi lehetővé. Figyelembe véve a Nemzeti Energia és Klímaterv előírását (mely alapján Magyarország megújuló energiaelőállításának központi elemét a napelemes kapacitások bővítése jelenti, és amelyek nagysága a 2016-os 680 MW-ról 2030-ra 6500 MW-ra kell növelni), ez a 3000 MW-os jelenlegi és a 6500 MW-os célérték különbözetének csaknem 10%-át jelenti.

Tapasztalati alapon és széleskörű alkalmazhatóságánál, egyszerű telepítésénél és elszámolásánál fogva a megújuló energiatermelési kapacitás várhatóan túlnyomó részben napelemes, kisebb részben napkollektoros, biomassza kazán és geotermikus fejlesztéseket támogathat. Ennek megfelelően a javasolt keretösszeg meghatározásánál napelemes fejlesztésből indultunk ki, figyelembe véve, hogy a fejlesztés keretében beépített kapacitás nem haladhatja meg a gazdaság saját energiafelhasználását.

14. - Indokolás

A tervezők elfogadták a javaslatot és a külön beavatkozás létrehozása megtörtént a KAP ST-ben.

15. - Ismertetés

Telephelyfejlesztés (új építés vagy felújítás) esetén kötelező megújuló energia termelés

Javasolt a megújuló energiatermeléssel kapcsolatos előírások specifikus megfogalmazása. Ennek keretében javasolt előírni, hogy a telephelyfejlesztési, épületfelújítási beruházások esetén, mind az új építés, mind a mélyfelújítás esetén javasoljuk előírásként rögzíteni a megújuló energiatermelési fejlesztés használatát, legalább olyan mértékben, amely az új/felújított épület energiafelhasználásának (hő- és / vagy villamos energia) 50%-át fedezi.

A TNM rendelet 2022.06.30-tól az új építésű ingatlanok és minimum 50%-ot elérő felújítás esetén előírja

a közel nulla energiaigény (KNE) követelményszintnek történő megfelelést, mely megújuló energiatermelés használata nélkül gyakorlatilag nem elérhető. A lakóépületek mellett a gazdasági épületek, és önkormányzati ingatlanok kapcsán is indokolt hasonló követelmények érvényesítése. Figyelembe véve az uniós Fit for 55 célokkal összhangban lévő hazai NEKT energiastratégiai célokat (2030-ra 6500 MW névleges napelemes kapacitás), valamint a jelen háborús helyzet kapcsán többszörösére növő fosszilis energiahordozó-költségeket és a felértékelődött ellátásbiztonsághoz és önellátáshoz kapcsolódó szempontokat, indokoltnak látjuk a támogatást a KAP Stratégiai Terv céljai és az ennek hátteréül szolgáló uniós zöldítési elvárások mellett a hazai szakpolitikai és a hosszú távú nemzetgazdasági célok, valamint a vállalkozások biztonságos és fenntartható működésének szolgálatába is állítani. A kötelező előírás biztosíthatná azt, hogy a megújuló energia beavatkozás kerete felhasználásra kerül és az R.15 indikátor célértéke növekszik.

15. - Indokolás

A tervezők egyetértenek a javaslat szakmai irányával.

A zöld beruházási beavatkozásokból finanszírozott fejlesztéseknél kötelező lesz az energetikai fejlesztés.

Ugyanakkor minden beruházásra nem lehet kiterjeszteni ezt a követelményt, mert lesznek olyan fejlesztések, amelyek nem érintenek például építményeket, így a megújuló energia elvárással való összekötés életszerűtlen lenne.

16. - Ismertetés

Fajlagos költségek felhasználása az indikátorszámításban a GINOP benchmark értékei alapján

A megújuló energiatermelést dedikáltan és meghatározó mértékben támogató Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása (RD01c_E01_FRM_73) beavatkozás keretében a beépített megújuló energia termelési kapacitásokra vonatkozóan egységesen az 1100 EUR / kWp fajlagos értékek használatát javasoljuk. Ez az érték a jelenlegi és várható HUF/EUR árfolyammal és az inflációval korrigáltan figyelembe veszi a GINOP-ban alkalmazott fajlagos értékeket, túlnyomórészt napelemes rendszerek telepítésére, mint várhatóan meghatározó technológiára alapoz.

Az R.15 célértékének meghatározásakor a fajlagos érték mellett a tervezők figyelmébe ajánljuk azt a tervezetként már létező szabályozást, melynek hatályba lépése esetén a további napelemes rendszerek engedélyezéséhez – a hálózati anomáliákat és túlterhelést megelőzendő – előírják a megfelelő tárolási kapacitások biztosítását is. Ez rendszermérettől függően az adott rendszer beruházási értékének 30-60%-át is kiteheti, így javasolt egy átlagos, 40-50%-os értékkel kalkulálni.

A fent bemutatott, a GINOP-ban évek óta alkalmazott és több alkalommal felülvizsgált (utolsó verziót ld. GINOP-4.1.5-22) fajlagos értékek használata műszakilag alátámasztott és piaci oldalról validált. Támogatáspolitikai szempontból előnyös, hogy ha az értékek a KAPST-ban és a GINOP-ban hasonlók, mert így nem igényelnek további magyarázatot egyik programban sem (NB: a GINOP Plusz már nem folytatja a vállalkozások megújuló energetikai támogatását) az EU Bizottság felé. A fajlagosok piaci realitásokat tükröznek, melyekhez kapcsolódó általános megtérülési időket a magas fosszilis energiaárak jelentősen leszorították az elmúlt időszakban, így nem tekinthetők a piaci mechanizmusokat korlátok közé szorító értékeknek, csupán a reális árak meghatározását szolgálják.

16. - Indokolás

A javaslatot a tervezők figyelembe vették az érintett beavatkozások pénzügyi keretének és egységösszegének, valamint a kapcsolódó R indikátor tervezésénél.

17. - Ismertetés

HACS kiválósági program a fejlesztési források helyi szinergiájának növelése érdekében

A LEADER Helyi Akciócsoportok a magyar területfejlesztés rendszerének meghatározó elemét képviselik. Az egyetlen olyan szervezetrendszer, amely az ország teljes vidéki területét lefedi, és dedikált feladata a fejlesztési források szinergiájának növelése helyi szinten. A LEADER megközelítés és a HACS

„infrastruktúra” ideális ahhoz, hogy a különböző fejlesztési programok közötti szinergiát növelje helyi szinten. Érdemes ezt itthon a LEADER stratégiai céljai között kiemelten kezelni és a KAP Stratégia szintén, valamint a társminisztériumok felé támogatni.

Ahhoz, hogy a HACS-oknak kellő mértékű hatása legyen a környezetük fejlesztési programjaira ilyen tekintetben több kapacitásra van szükségük.

A HACS-ok szervezetében jelenleg 2 fő teljes állású alkalmazott tevékenykedik, az ország mind a 105 HACS területén. A KAP Stratégiai Terv megvalósítása keretében e HACS-oknak ismételten be kell majd nyújtaniuk a Helyi Fejlesztési Stratégiájukat (HSF) annak érdekében, hogy státuszuk megújításra kerüljön. Fontos, hogy a 2023-2027 időszakra vonatkozó HFS elkészítése során a HACS-ok számára kiemelt előírásként kerüljön előírásra a helyi léptékű szinergia elősegítsége. Javaslatunk alapján a jelenleg 2 fő / HACS rendszert megtartva a jól teljesítő HACS szervezetek a 2014-20 időszakra vonatkozó eredményességi alapon és a 2014-20 közti, nem VP programokkal való helyi összehangolás és szinergia növelése érdekében az igényekhez igazodva további egy-három fővel bővülhetnének 3-5 fő / HACS-ra. Ezt a lehetőséget „HACS kiválósági program” néven meghirdetve, a fő küszöbértékeket elérő HACS-ok számára javasoljuk megnyitni azzal, hogy a HACS-oknak a HFS kapcsán nyilatkozniuk kell a HACS kiválósági programban való részételi szándékukról, bemutatva a 2014-20 időszak releváns eredményeit, mint alátámasztást. A HACS kiválósági programban kiválasztási kritérium lehet a korábbi években a HACS közreműködésével megszerzett (nem csak VP) támogatási összeg, valamint a más OP-kból és hazai programokból megszerzett támogatási összeg), melyhez megfelelően motiváló, a valóban jól teljesítőket premizáló küszöbértéket kell társítani.

Feltéve, hogy a HACS kiválósági program támogathatósági limitjeit úgy határozzuk meg, hogy azon a HACS-ok 30%-a sikerrel szerepeljen, és ezek mindegyikénél átlagosan +2 főt tervez foglalkoztatni (tehát 4 főt a mostani 2 helyett), akkor ennek becsült forrásigénye a következő a KAP ST teljes időhorizontján: 30 HACS x 2 fő x 5 év x 12 MFt évi teljes munkáltatói ráfordítás = 3,6 milliárd forint.

A HACS-ok differenciált fejlesztése indokolt. A jól működő HACS-ok kiválósági alapon, a meglévő HACS-ok szerzett jogait nem sértő módon történő pozitív diszkriminációja elősegítheti a jól teljesítők továbbfejlesztését. A HACS-ok lényeges szerepet tölthetnek be a különböző források helyi és összehangolt megteremtésében, ennek segítségével pedig az Európai Bizottság által a VP kapcsán többször megkérdőjelezett, más programokkal való szinergia decentralizált és helyi igényekre alapozott elősegítése kapcsán.

17. - Indokolás

A tervezők egyetértenek a javaslattal.

A javaslathoz kapcsolódva a HACS-oknak lehetőségük lesz a KAP ST időszakában a fejlesztési projektek a HACS által kezelt forrásból történő megvalósítására. A projektek megvalósítása egyben forrást biztosít a fejlesztő, facilitáló munkában közreműködő kollégák felvételére.

18. - Ismertetés

Összehangoltabb vidékfejlesztés elősegítése.

A LEADER keretében lehetőség van a vidékfejlesztés KAP Stratégiai Terv keretén belül történő koordinációjának és még jobb hasznosulásának elősegítésére is. Amennyiben egy HACS által képviselt HFS-hez való bizonyított illeszkedés plusz pontokat jelenthetne a KAPST II. pillér vidékfejlesztési és mezőgazdasági pályázatainak értékelésénél, akkor ez a helyi beavatkozások igény-alapúságát és összehangoltságát, így meg-valósíthatóságát és fenntarthatóságát is elősegítené.

A HACS-ok által készített HFS szerepének növelésével a HFS-ek célzottsága és helyi elfogadottsága sokat javulhat. A helyi szereplők még inkább kézzel fogható értéket látnának a helyi stratégiához történő illeszkedésben, a helyi stratégiai célok előmozdításában való egyéni részvételben. A HACS-ok a plusz pontok odaítélésével előszűrő szerepet is betöltenek, mely jellemzően emeli a támogatási kérelmek átgondoltságát, általános minőségét és az egyes pályázatok előkészítését nagyobb arányban

decentralizálná. Így a LEADER megközelítés és a HFS a HACS számára biztosított forrásokon túlmutató fejlesztési hatást tudna kifejteni a szociális, foglalkoztatási, helyi életminőség terén tapasztalható problémák kezelése érdekében.

18. - Indokolás

A projektkiválasztási eljárás során problémát okozhat a HFS-hez való illeszkedés megítélése, ezért a javaslatot nem támogatjuk.

19. - Ismertetés

LEADER képzési és mentorálási program elindítása a KAP Hálózat keretein belül

A HACS-okban dolgozó alkalmazottak célzott és folyamatos képzésével lehetőség lenne a helyi szociális, foglalkoztatási és versenyképességi problémák kezelésében való szerepük növelésére a helyi szinergiák kihasználása érdekében. Javasoljuk egy olyan folyamatos képzési és tájékoztatási program biztosítását a HACS munkatársak részére, melynek eredményeképpen a növekednek felkészültségük és ezen keresztül a HACS-ok pozitív hatása ezen területeken.

A képzési és mentorálási programra jó példa és analógia lehet az MKIK által uniós támogatással végzett, 3,6 milliárd forint keretösszeggel 2018 óta folyó Országos Vállalkozói Mentorprogram. Ennek keretében a legkisebb vállalkozások információs, képzési, mentorálási és akár egyéni tanácsadási szolgáltatásokat tudnak igénybe venni. A résztvevő vállalkozások szakértői és mentori (hasonló fejlesztések terén már tapasztalattal rendelkező közepes- vagy nagyvállalat) segítség-gel, iránymutatással, helyi MKIK koordinátori támogatás mellett. Egy LEADER képzési és mentorálási program hasonló elven, folyamatok-kal és keretösszegből lehetne működtethető, mellyel a helyi szinergiák kihasználásának új lehetőségei nyílhatnak meg úgy, hogy ez egyben az Európai Bizottság felé prezentálható szinergia-teremtési eszközt is jelent, melyből valamennyi helyi fejlesztés profitál, programtól és finanszírozási lehetőségtől függetlenül.

A vidékfejlesztés céljaira szánt források jelentős növekedése várható a 2023-2027 időszakban. Ahhoz, hogy ez a forrás eredményesen hasznosuljon szükség van a vidékfejlesztéssel kapcsolatos tudás, jó gyakorlatok megfelelő szintjére az érintettek körében. Ehhez jó platformot nyújt a LEADER HACS hálózat, amely a helyi szereplőkkel fenntartott kapcsolatán keresztül képes lehet az információk átadására, saját forrásai tekintetében pedig azok alkalmazására. Így a HACSok képzésével jelentős multiplikátor hatás érhető el.

19. - Indokolás

A tervezők egyetértenek a javaslattal. A KAP ST időszakában hangsúlyos feladata le a KAP Hálózatnak a LEADER HACS-ok képzése és mentorálása.

191 - Ismertetés

A beavatkozásokhoz kapcsolódó információáramlás biztosítása érdekében – különösen a kis gazdaságméretű pályázók számára – indokolt ingyenes tanácsadás biztosítása.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

191 - Indokolás

Többek között emiatt hozzuk létre az AKIS keretében a Zöld Támogató Hálózatot.

192 - Ismertetés

Megfontolásra javasolt egyes célkitűzések (pl. biodiverzitás megőrzése, vízvisszatartás) esetében az eredményalapú megközelítések bevezetése.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

192 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

193 - Ismertetés

Az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések segítségével elő kell segíteni az ártéri tájgazdálkodási térnyerését az arra alkalmas területeken.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

193 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

2. - Ismertetés

A számos, a természet-, és környezetvédelem területén már érvényesített pozitív előrelépést elismerve, szükségesnek látjuk a KAP Stratégiai Terv környezeti ambíció szintjének további növelését az 1.0-ás változathoz képest.

Erre jó lehetőségnek látjuk az Agro-ökológiai nem termelő beruházások keretének jelentős növelését, mivel ezen keresztül egyszerre javítható a biodiverzitás, a talaj és vízvédelem, valamint a beporzók helyzete is.

Javasoljuk a KAP Stratégiai Terv 05.10-i pénzügyi tervében található 19 910 349 EUR (total public expenditure) keretet a háromszorosára növelni. Ezzel párhuzamosan a kapcsolódó R17, R26, R32 eredmény indikátorok célértékei, valamint az O21 kimeneti indikátor célértéke is megnövelendő. Megfelelő mértékben szükséges ezen beruházások fenntartására szánt keret növelése is.

Az Agro-ökológiai nem termelő beruházások olyan elem a KAP Stratégiai Terv rendszerében, amelynek segítségével fajlagosan az egyik leginkább hatékony módon érhetőek el a természet-, környezetvédelem céljai, és a kapcsolódó indikátorok értékének (így a környezeti ambíciószint) növelése.

További előnye lehet a módosításnak az, hogy nem érinti a zöld-architektúra jelenleg is meglehetősen komplex rendszerét, így kisebb eséllyel bontja meg a támogatások koherenciáját.

2. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával a tervezők egyetértenek. A KAP ST-be betervezett AÖNTB keretösszeg több mint hétszer nagyobb a 2014-2020-ban felhasznált forrásnál.

A forrásallokáció jelenlegi kötöttségei mellett további lehetőség nem látszik az AÖNTB keret bővítésére, de ha lesz kellő gazdálkodói érdeklődés és a végrehajtás során keletkezik felhasználható forrás, az AÖNTB prioritást fog élvezni az átcsoportosításoknál.

20. - Ismertetés

A KAP Stratégiai Tervben és az Operatív Programokban szereplő egyes források komplex felhívásokban történő kezelése

A tervezés során azonosításra került több olyan KAP ST beavatkozás, amelynek van olyan párja valamelyik operatív programban, amellyel lehetőség van szinergiák kiaknázására. Azt javasoljuk, hogy ilyen esetekben a szokásos pályázati felhí-vások mellett kerüljön megjelentetésre egy új, tájékoztató dokumentum: felhívás komplex projektekre tárgyban, amely bemutatja a két pályázati felhívást, kiemelve a kapcsolódásokat. Javasoljuk, hogy ezen felhívások bírálati szempont-rendszerében kapjon többlet pontokat az a pályázó, aki a másik pályázati felhívásra is ad be pályázatot.

Javasolt támogatáskezelési lépések:

• A másodikként megjelenő felhívással együtt a pályázati felületen kiírásra kerülhet egy olyan dokumentum, amely mindkét felhívásról egy rövid összefoglalót és a két kiírás közötti kapcsolatot mutatja be (felhívás komplex projektek-re). Ez a dokumentum csak támogatások lényegi bemutatására és a kapcsolatok ismertetésére szorítkozik, a részletes fel-tételeket továbbra is az egyes pályázati felhívások fogják tartalmazni.

• Mindkét felhívás biztosíthatna plusz pontot annak a kedvezményezettnek, aki a bírálatig kérelmet nyújt be a másik felhívásra is, így részt vesz a szinergikusan összepárosított támogatási lehetőségek kihasználásban.

• Az Irányító Hatóságok vállalják, hogy a benyújtott kérelmekről tájékoztatják egymást.

A KAP ST-OP-k egyeztetés során azonosított felhívás párok:

• KAP Stratégiai Terv: mezőgazdasági és erdészeti vállalkozások digitalizálása – DIMOP Plusz: KKV digitális készségfejlesztés

• KAP Stratégiai Terv: állattenyésztéssel kapcsolatos fejlesztések – KEHOP Plusz: trágyára alapuló biogáz termelés

• KAP Stratégiai Terv: vidéki infrastruktúra fejlesztése – DIMOP Plusz: közszolgáltatási applikáció fejlesztés

• KAP Stratégiai Terv: helyi szintű wifi hozzáférés- DIMOP Plusz: szélessáv fejlesztés

• KAP Stratégiai Terv: mezőgazdasági, élelmiszeripari digitalizáció – DIMOP Plusz: Big Data, AI

• KAP Stratégiai Terv: nem termelő beruházások (NTB) fenntartása - KEHOP Plusz: élőhelyfejlesztés, rekonstrukció

Javasoljuk továbbá, hogy ezen együttműködési lehetőségekkel kerüljön kiegészítésre a KAP Stratégiai Terv az alapok közötti koordinációjával foglalkozó 4.5 fejezete.

A KAP Stratégiai Terv, az Operatív Programok és a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv számos területen fog átfedő módon fejlesztéseket finanszírozni. Ezen esetekben biztosítani kell azt, hogy a támogatások szinergia lehetőségekkel élve vehetők figyelembe. A javasolt módszer relatív egyszerűen megvalósítható és nem igényel se eljárásrendi, sem informatikai fejlesztést egyik oldalról sem.

20. - Indokolás

A javaslatot a tervezők elfogadták. A KAP ST 4.5 fejezete már a javaslattal összhangban került kialakításra.

A KAP ST véglegesítése keretében megtörtént a többi program tervezőinek megkeresése és a kapcsolódások azonosítása.

21. - Ismertetés

A vidékfejlesztési támogatások koordinációjának javítása a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során

Javasoljuk a KAP Stratégiai Tervben rögzíteni azt, hogy a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósítása a LEADER HACS-ok tervezési munkáján keresztül fog megvalósulni. Ennek érdekében a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során előírásra kerülne, hogy a LEADER HACS vizsgálja meg az érintett megyék Integrált Területi Programját és saját céljait komplementer módon alakítsa ki, törekedve a szinergiára. Továbbá javasolt a TOP Pluszban is rögzíteni, hogy a megyéknek kötelező konzultációs lehetőséget biztosítani a megyében működő LEADER HACS-ok számára azzal a céllal, hogy a tervezett fejlesztéseket összehangolják.

A vidékfejlesztés terén jelentős átfedés található a KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz által támogatott célok, területek között. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek

egymás hatását megsokszorozva, a teljes értékláncok mentén biztosítsák a fejlesztéseket. Ehhez elengedhetetlen valamilyen koordinációs mechanizmus működtetése. Ennek biztosít fórumot jelen javaslat.

21. - Indokolás

A tervezők elfogadják a javaslatot.

A KAP ST véglegesítése keretében megtörtént a TOP tervezőinek megkeresése, és az együttműködés kezdeményezése.

22. - Ismertetés

Javasoljuk az egyszerűsített költségelszámolási megoldásokkal kapcsolatos tervek felülvizsgálatát a KAP Stratégiai Tervben a következők szerint:

• 12 vidékfejlesztésre irányuló beavatkozás esetében javasoljuk megvizsgálni azt, hogy a már megjelölt kifizetési opciók mellett lehet-e alkalmazni az átalányelszámolást, vagy a százalékos átalányelszámolást.

• 12 vidékfejlesztésre irányuló beavatkozás esetében javasoljuk felülvizsgálni a kifizetési módokra vonatkozó jelölést, mivel az csak az átalányelszámolásra terjed ki. Lehetségesnek látjuk, hogy az esetek egy részében egyösszegű átalányfinanszírozásról lehet szó, vagy szükséges lehet a kedvezményezettnél tény-legesen felmerült költségek térítése kategória jelölése is.

• 2 vidékfejlesztésre irányuló beavatkozás esetében javasoljuk felülvizsgálni az egységköltség opció szerepeltetését. Ezen beavatkozások jellemzően olyan beruházásokat finanszíroznak, amelyek költségszerkezete koncentrált, relatív kevés bizonylattal lefedhető. Ilyen esetben az egyszerűsített költségelszámolás előnyei nem olyan magasak, amely indokolná a szükséges erőforrás ráfordítást, és kockázatvállalást. Az átalányfinanszírozást ezekben az esetekben is indokoltnak látjuk.

• 5 vidékfejlesztésre irányuló beavatkozás esetében javasoljuk az egységköltség megoldás mellőzését az önkormányzati kedvezményezettek várhatóan jelentős számára tekintettel, mivel az önkormányzati számvitelben nehezen kezelhetők az egységköltségek alkalmazása mellett várható veszteségek, nyereségek. Ilyen esetben a tételes elszámolás, átalányköltségek kombináció kevesebb kockázattal jár.

• Javasoljuk a szektorális beavatkozások esetében a kifizetési megoldásokra vonatkozó jelölések átfogó egyeztetését és esetleges felülvizsgálatát. Jelen információink alapján nem látjuk feltétlen indokoltnak ennyi beavatkozás esetében megjelölni az összes kifizetési opciót. méhészeti és borászati beavatkozások esetében ezek a jelölések egyelőre hiányoznak.

A KAP Stratégiai Tervből egyértelműen megállapítható, hogy Magyarország jelentős előrelépést tervez a kifizetések egyszerűsítése terén. A Vidékfejlesztési Programhoz képest jelentősen több beavatkozás esetében várható egyszerűsített kifizetés. Az egyszerűsített kifizetési megoldásokkal kapcsolatos, más operatív programokban szerzett tapasztalatok alapján javasoljuk egyes beavatkozástípusok esetén a jelenlegi terv verzióban alkalmazott jelölések felülvizsgálatát. Az ex ante értékelési jelentésben részeként részletes táblázatot készítettünk a kifizetéstípusokról, és javaslatainkról.

22. - Indokolás

A javaslatok átnézésre kerültek a tervezők részéről az érintett beavatkozásoknál.

23. - Ismertetés

A beavatkozás állattartó ágazatra gyakorolt pozitív hatása mellett a potenciálisan megnövekvő környezeti hatások (ÜHG kibocsátás, zaj-, bűz-, hulladékterhelés növekedése) kezelése a KAP Stratégiai Terv más beavatkozásaival szinergiában fontos feladat (pl. állattartó telepek környezeti terhelését csökkentő beruházások támogatásával).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

23. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

231 - Ismertetés

Javasoljuk olyan átfogó értékelés készítését, amely megvizsgálja a hazai KAP Stratégiai Terv végrehajtásának társadalmi hatásait és a vissza-csatolás lehetőségét biztosítja a támogatási rend-szer társadalmi igazságossághoz való magasabb szintű hozzájárulása érdekében.

A támogatási rendszer működése kedvezményezettek szintjén változtathat a jövedelmi viszonyokon és befolyásolhatja a gazdálkodás jövedelmezőségét. Bár a támogatási rendszer tartalmaz fékeket és ellensúlyokat pl. a gazdaságméretből adódó torzítások kezelésére, időről időre indokolt a társadalmi hatások felülvizsgálata.

231 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

24. - Ismertetés

Indokolt lehet a beavatkozás keretében változó ÜHG kibocsátás mérése a gazdasági/ágazati előnyök és a környezeti terhek egyensúlyának nyomon követése érdekében, ezen kívül az állati eredetű termékdiverzitás növekedésének nyomon követése.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

24. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

25. - Ismertetés

A hazai zöldségek- és gyümölcsök az uniós átlagnál nagyobb mértékben tartalmaznak veszélyes növényvédőszer-maradványokat. A növényvédőszer-használat érdemi, jelentős csökkentését célzó, illetve az ökológiai átállást segítő beruházások ezért kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjanak a beavatkozások feltételrendszereiben, illetve a pályázatok kiválasztása során.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

25. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

26. - Ismertetés

A zöldség és gyümölcságazatban az öntözés alapvető eleme a technológiának, ezért elsődlegesen azokat a gazdálkodásokat javasolt támogatni, amelyekben az öntözés tervezése során figyelembe vették a térségi vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglaltakat, az öntözővíz forrása, volumene, valamint a felszíni és felszín alatti vízkészleteket érintő potenciális szennyezések tekintetében.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

26. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

27. - Ismertetés

A méhészeti képzési anyagok fejlesztése vonatkozásában indokolt a természetvédelmi ágazat állami és civil szereplőinek bevonása, egyfelől a közös célkitűzések kihangsúlyozása és közös programok kidolgozása (pl. méhek szempontjából veszélyes növényvédőszerek használatának szigorú tilalma), valamint a szakmai ellentétek (pl. egyes jól mézelő idegenhonos és inváziós növényfajok megítélése, egyes védett madárfajok kártétele) tisztázása érdekében.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

27. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

28. - Ismertetés

Az újratelepítések és ültetvény-átalakítások során javasoljuk előnyben részesíteni a környezetkímélő agrotechnikai megoldásokat: pl. a talajbolygatás minimalizálása, gyepes sorközök kialakítása, csökkentett növényvédőszer-használat.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

28. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

29. - Ismertetés

Az újratelepítések tervezése és engedélyezése során beállt, természetes élőhelyek (pl. gyepek) megszüntetése nem támogatható, illetve az élő-helyek megszüntetése egykori szőlőterületek visszaállítása érdekében nem tekinthető újratelepítésnek/átalakításnak.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

29. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

3. - Ismertetés

Javasoljuk az Agro-ökológiai Alapprogram, és az Agro-ökológiai nem termelő beruházások felhasználásával kapcsolatos adminisztratív terhek jelentős csökkentését a kérelmezési megoldás jelentős egyszerűsítésével.
Javasoljuk, hogy ezek a támogatások az egységes kérelemben úgy kerüljenek megjelenítésre, hogy a gazdálkodó az igényelt terület sajátosságai alapján lásson javaslatot előírásokat. Ez megoldható a MePAR fedvényekre alapozó algoritmus kidolgozásával.
Javasoljuk továbbá, hogy az Agro-ökológiai nem termelő beruházások minden évben igényelhető legyen, ameddig a keret kitart. Ezáltal biztosítható, hogy a gazdálkodói érdeklődés elérje azt a mértéket, amely szükséges a tervezett pozitív természeti, környezeti hatások eléréséhez.

A KAP Stratégiai Terv környezeti céljainak elérését szolgáló beavatkozások egy összetett rendszert képeznek, amely számos szabályával nehezen értelmezhető a gazdálkodók számára. Ezek a vállalások, fejlesztések nem feltétlen kapcsolódnak a gazdaság közvetlen érdekeihez, így a kérelmezők kevesebb energiát fordítanak ezek megértésére. Ezért akkor van esély arra, hogy a gazdálkodók is a szükséges számban veszik igénybe ezeket a támogatásokat, ha ezek egyszerűen áttekinthetők és igénybe vehetők. A

javasolt megoldás kialakítható a MePAR megfelelő fedvényei alapján, a támogatások igénybevételének ellenőrzése során pedig jól használhatóak a Területi Monitoring Rendszer adatai. Ezen informatikai fejlesztések fedezete biztosítható a már elindított KAP Stratégiai Terv Monitoring IT fejlesztés keretében.

3. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával a tervezők egyetértenek. Ugyanakkor nem javasolt az egységes kérelem rendszerét terhelni ezzel az új funkcióval.
Ezt a funkciót a javaslatnak megfelelően, de külön rendszerként tervezzük megvalósítani, úgy, hogy a gazdálkodó javaslatot kapjon a releváns támogatásokról/előírásokról az IT rendszeren keresztül.
A funkció előkészítése része a már elindult IT előkészítési projektnek.

30. - Ismertetés

Javasoljuk a zöldszüreti támogatás megszüntetését. Ez a tisztán piacszabályozó támogatási forma környezeti fenntarthatósági szempontból nem indokolható, hiszen a művelésből származó környezeti externáliák (gépek kibocsátása, növényvédelem) jelentkeznek, ám ezek nem ellensúlyozódnak semmilyen gazdasági megtérüléssel: a támogatás tehát nettó környezeti terhelést okoz.

30. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

31. - Ismertetés

Az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések keretében gondoskodni kell a speciális földhasználatot igénylő környezeti problémák kezelésének támogatási lehetőségeiről.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

31. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

32. - Ismertetés

A továbbiakban is biztosítani kell a Magas Természeti Értékű Területek természetvédelmi célú földhasználatának támogatását. Az MTÉT program szükséges felülvizsgálata és bővítése hozzájárul a biodiverzitás csökkenés lassításához. Indokolt a rendszer bővítése a speciális földhasználatot igénylő fajok védelmét szolgáló tematikus előíráscsomagokkal (pl. rákosi vipera védelmét szolgáló előíráscsomag bevezetése, a túzokvédelmi földhasználatot segítő előíráscsomag továbbfejlesztése, ún. gyeprezervátum előíráscsomag elindítása, Birds@Farmland projekt eredményeinek beillesztése).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

32. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

33. - Ismertetés

A zonális jellegű környezeti problémák (pl. aszály, belvíz, erózió) megoldási lehetőségeinek további támogatása a beavatkozás keretein belül prioritást kell, hogy élvezzen.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

33. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

34. - Ismertetés

A vízvisszatartást segítő előíráscsoportok megőrzése és bővítése szükséges, különösen azokon a területeken, ahol a vonatkozó stratégiai dokumentumok (pl. a Vízgyűjtőgazdálkodási Tervek) erre vonatkozóan iránymutatást tesznek.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

34. - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

35 - Ismertetés

A horizontális tematikus előíráscsoportok keretében az apróvad- és beporzóvédelmi előírások markáns megjelenítése szükséges, akár önálló tematikus előíráscsoport formájában is.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

35 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

36 - Ismertetés

Az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések keretében indokoltnak mondható a választható előírások rendszerének megőrzése.

A hatásértékelések előzetes eredményei alapján ezeknek jelentősége lehet a környezeti teljesítmény szempontjából, így megtartásuk/bővítésük indokolt.

36 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

37 - Ismertetés

A környezeti hatások maximalizálása érdekében megfontolandó egy-egy terület hosszabb távú (az öt éves támogatási cikluson túlmutató) támogatásának kivitelezése a beavatkozás keretein belül. Ez vagy a támogatási szerződések időtartamának meghosszabbításával, vagy a kiválasztási szempontrendszerben a korábban támogatott területek előnyben részesítésével megvalósítható.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

37 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

38 - Ismertetés

A pályázati felhívás összehangolása szükséges, célterületi, tartalmi és végrehajtási szempontból a KAP Stratégiai Terv más, környezetbarát földhasználatot és földhasználatváltást szolgáló támogatásokkal (pl. nem termelő beruházások beavatkozás).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

38 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

39 - Ismertetés

A kiválasztási szempontrendszerben a beavatkozás valamennyi előíráscsoportja tekintetében összességében (nem tematikus előíráscsoportonként) garantálni kell a legmagasabb környezeti vállalásokat tévő mezőgazdasági termelők előnyben részesítését.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

39 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

4. - Ismertetés

A KAP Stratégiai Terv vertikális koherenciájának növelése a nem termelő területek kiterjedésének növelése és a környezeti célkitűzések elérése érdekében.

Ennek érdekében a kondicionalitás kötelező szintjeinek emelése szükséges, az alábbiak szerint:

GAEC1 Az állandó gyepterületek megőrzése előírás további szigorítása (nem csupán az országos arányok rögzítése) indokoltnak mondható, az alábbiak szerint:

- *gyepterületek gazdaság szintű megőrzése kötelező, vagy*
- *gyepterületek feltörése tilos*

GAEC4 Vízvédelmi sávokra vonatkozó előírások:

Megítélésünk szerint a vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása során jelenleg érvényben lévő szabályozás szigorítása szükséges. Az előírásnak a tápanyagutánpótlás során felhasznált alapanyagok és a növényvédőszerek kijuttatásának korlátozása mellett vagy

1. a puffersáv szélességének növelésével (min. 5 m általános szabályként), vagy
2. a művelési mód megváltoztatásával (pl. 6 méter szélességű mezsgyék, gyepes sávok létrehozásának kötelezettségével) kell garantálni a közvetlen és diffúz vízszennyezés megakadályozását

A vízvédelmi parti sávok méretét célszerű lenne szinkronba hozni a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényben, továbbá a 83/2014. (III.14.) Korm. rendelet 1.§ 11. pontjában részletezett meghatározott parti sávokra vonatkozó szélességekkel, amelyek a mederfenntartási és vízkárelhárítási munkák elvégezhetőségét biztosítja. Ennek a közérdekű korlátozásnak a gazdálkodók részéről történő végrehajtását is biztosítaná a támogatás feltételeként történő kötelező kialakítás előírása (a parti sáv szélessége a vizek besorolásától függően a partéltől számított 3, 6, illetve 10 méteres területsáv).

A belvíz veszélyeztetett és aszályérzékeny területeken megfontolandónak tarjuk a belvíz és csapadékvíz elvezetése tilalmának bevezetését, valamint az aszályérzékeny területeken a nagy vízigényű növénykultúrák tilalmának előirányozását.

Az eróziós intézkedésekkel érintett területek bővítése (esetlegesen az aszály- és belvízérzékeny területek bevonásával is) és földhasználatváltási célterületek lehatárolása indokolt az összetett környezeti problémák (erózió, defláció, szárazodás, biodiverzitás csökkenés) csökkentése érdekében. Ezzel az erőltetetten művelésben tartott területek kiterjedésének csökkentése érhető el. Fentiek céljából a HMKÁ5 előírásait kiegészíteni javasoljuk a következő előírással:

„A földhasználatváltási célterületeken a forgatásos talajművelés nem megengedett.”

GAEC 8 esetében indokolt lehet a *tájképi elemek/nem termelő elemek arányának növelése* (3 %-ról

legalább 4 %-ra), valamint a nem termelő beruházásokkal létrehozott területek kellően magas súlyozási tényezővel történő alkalmazása.

Ezzel együtt indokolt a *nitrogén megkötő növények súlyozási tényezőjének csökkentése* (1 pontról maximum 0,5 pontra), mivel feltételezhető, hogy a mezőgazdasági termelők jelentős hányadban ezen növényfajok termesztésével kívánja kielégíteni a hivatkozott HMKÁ előírást – a korábbi zöldítéses tapasztalatok alapján.

A nem termelő tájképi elemek előírásai közé javasoljuk beilleszteni *a mezőgazdasági területeken elhelyezkedő tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyek* megőrzésének előírását, mely hozzájárul kulturális örökségünk hosszútávú megőrzéséhez.

Megfontolásra javasoljuk továbbá *a mezőgazdasági hasznosítású területeken elhelyezkedő feszületek és határjelző kőhalmok* megőrzését célzó előírás bevezetését.

A termőhelyi adottságoknak nem megfelelő földhasználat számos környezeti problémát okoz. A javaslat a KAP Stratégiai tervben jelenleg szereplő, a nem termelő területek kialakítását és fenntartását szolgáló több elemből álló eszközrendszer (AÖP, NTB létesítési és fenntartási támogatás) kiegészítése oly módon, mely garantálja a környezeti károk elkerülését és elősegíti a gazdálkodók csatlakozási hajlandóságát.

A nem termelő területek növelése jelentősen hozzájárul a növényvédőszer-használat csökkentésének stratégiai céljainak eléréséhez. A Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásaihoz javasolt módosítások a KAP alapkövetelményeinek magasabb környezeti hozzájárulását eredményezik, melyet a romló környezeti paraméterek indokolnak.

4. - Indokolás

A javaslatok részletes egyeztetésére sor került. A szakmai irányban egyetértés van, de a megvalósítás módjában más irányt javasol a KAP ST.

A földhasználatváltás a kondicionalitás révén történő ösztönzése szociális problémákhoz vezethet, mert jellemzően olyan termelőket érint, akik gyenge jövedelmezőség mellett gazdálkodnak és az érintett területek jelentős szerepet játszanak a megélhetésükben.

A fentiekre tekintettel a földhasználatváltás az AÖP-n és az AÖNTB-n keresztül kívánja ösztönözni a szakpolitika.

40 - Ismertetés

A kiválasztási szempontrendszerben előnyt kell, hogy élvezzenek azon mezőgazdasági termelők, akik környezetvédelmi célú földhasználatváltás fenntartása érdekében igényelnek agrár-környezetgazdálkodási támogatást.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

40 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

41 - Ismertetés

A kiválasztási szempontrendszerben előnyt kell, hogy élvezzenek azon mezőgazdasági termelők, akik olyan területekkel pályáznak, melyek korábban is kaptak agrár-környezetgazdálkodási kifizetést.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

41 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

42 - Ismertetés

Ökológiai gazdálkodás támogatása: Javasoljuk minél nagyobb területi térmérték támogatás alá vonását, a jelentősebb környezeti pozitív hatás elérése érdekében. A tervezési időszak alatt a területek csökkentése elkerülendő.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

42 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

43 - Ismertetés

Előnyben részesíteni a vízvédelmi szempontból érzékeny területet (erózió-, belvíz-, aszály-, nitrát-érzékeny területek), beleértve az ivóvízbázisvédelmi célterületeket is.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

43 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

44 - Ismertetés

Agro-ökológiai földhasználat-váltás: A kiválasztási szempontrendszerben a beavatkozás valamennyi célterülete tekintetében összességében garantálni kell a legmagasabb környezeti vállalásokat tévő mezőgazdasági termelőket.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

44 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

45 - Ismertetés

Agro-ökológiai földhasználat-váltás: Az agro-ökológiai nem termelő beruházások a más operatív programok keretében támogatott tevékenységek (pl. KEHOP élőhelyfejlesztési, illetve vízügyi beruházások) hatásterületeiről jelentkező mezőgazdasági termelők előnyben részesítése a pályázat kiválasztási szempontrendszerében (pl. az érintett természetvédelmi, ill. vízügyi szervek támogató nyilatkozatának becsatolásával).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

45 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

46 - Ismertetés

Agro-ökológiai földhasználat-váltás: A nem termelő beruházások esetében - különösen a felszíni vizek megőrzését célzó intézkedések vonatkozásában – megfontolandó az ún. eredményalapú kifizetési rendszer bevezetése.

Tekintettel arra, hogy a vízmegőrzést célzó beruházások és azok fenntartása egyedi, az adott terület adottságaitól nagyban függő eredménnyel jár, a kifizetési rendszert ehhez lenne szükséges igazítani. Az

eredményalapú kifizetési rendszer potenciális indikátorai lehetnek pl. a megőrzött víz mennyisége (m3) nem releváns vagy a vízborítással és tartós nedvességgel rendelkező talajok kiterjedése (hektár), vagy a vízborítás időtartama.

46 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

47 - Ismertetés

Agro-ökológiai földhasználat-váltás: A vízvédelmi célokat szolgáló nem-termelő beruházások esetében előnyben kell részesíteni a vízvédelmi szempontból érzékeny területen gazdálkodókat, valamint a diffúz szennyezés miatt nem jó állapotú felszíni víztesteken és felszín alatti vizek területén gazdálkodókat a VKI 2027-ig kijelölt céljainak elérése érdekében.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

47 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

48 - Ismertetés

Agro-ökológiai földhasználat-váltás: Megfontolandó, hogy a vízvédelmi célú beavatkozások egy része az öntözésfejlesztési beruházásokkal összevonva kerüljön meghirdetésre, és csak komplex vízgazdálkodási rendszerek fejlesztése kerüljön támogatásra.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

48 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

49 - Ismertetés

Agro-ökológiai földhasználat-váltás: A jogosult területek meghatározásánál, vagy a kiválasztási szempontrendszer alakításánál javasoljuk figyelembe venni az országos stratégiai természetvédelmi tervezési projektek (KEHOP Nösztép, Zöld Infrastruktúra, Tájkarakter) keretében elkészült térinformatikai adatbázisokat és szakmai eredményeket.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

49 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

491 - Ismertetés

Agro-ökológiai föld-használat-váltást és fenntartást ösztönző kifizetés: A beavatkozás segítségével indokolt az ártéri tájgazdálkodás elősegítése a mezőgazdasági és erdőterületeken.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

491 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

492 - Ismertetés

Javasolt az állati génmegőrzés keretében támogatott fajták tekintetében ezen fajták gazdasági hasznosításának elősegítése. Ennek megfelelően megfontolandó a kiválasztási feltételek között a márkázott/védjegyes termékelőállítási rendszerekben való részvétel, vagy földrajzi árujelzővel rendelkezés szerepeltetése.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

492 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

5. - Ismertetés

A korábbi, kondícionalitásra tett SKV javaslatnak megfelelően a maximális táblaméret csökkentése indokolt lehet 30 hektár körüli értékre.

A gyakorlat bevezetésének komoly jelentősége lehet a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban, valamint a szélerózió csökkentésében.

5. - Indokolás

A javaslatot a tervezők elfogadják, az átvezetésre került a KAP ST-ben.

50 - Ismertetés

Állatjólét: A belső élősködők elleni védekezés alkalmazása során garantálni kell a káros hatóanyagok (Ivermectin) természetbe jutásának megakadályozását.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

50 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

501 - Ismertetés

A beavatkozás keretében kerülni kell a közvetlen környezeti problémákat okozó tevékenységek támogatását (pl. állattartó telepek rovarirtása).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

501 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

51 - Ismertetés

Állatjólét: A beavatkozás keretében indokolt lehet megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy milyen módon segítheti az a hazai gyepterületek legeltetéses állattartással történő fenntartását. Ez a megoldás mind állatjóléti, mind pedig környezet- és természetvédelmi szempontból is kedvező lehet. A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

51 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

52 - Ismertetés

Erdő-környezetvédelem: Tisztások visszaalakítása estében a legalább 3 védett faj számára élőhely funkció mellett javasolt bevonni a tájkarakter egység kiemelkedő tájképi adottságának vizuális érzékelésére, kilátópontként funkcionáló tisztások megőrzésének indokát is.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

52 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

53 - Ismertetés

Erdő-környezetvédelem: A NATURA 2000 kijelöléssel nem rendelkező egyes állományokban egyes környezeti értéknövelő gazdálkodói vállalások esetében javasolt a „tájkép és/vagy tájkarakter szempontjából jelentős faegyedek” megőrzésének bevonása a vállalások közé.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

53 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

54 - Ismertetés

Javasolt a talajforgatás nélküli művelés (no till) eszközbeszerzésének támogathatósága.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

54 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

55 - Ismertetés

Mezőgazdasági üzemek fejlesztése: Kiválasztási szempontok között javasolt szerepeltetni a fenntartható vízgazdálkodás, vízfelhasználás és vízvédelem szempontjait érvényesítő megoldásokat.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

55 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

56 - Ismertetés

Mezőgazdasági üzemek fejlesztése: Javasoljuk, hogy épület, építmény építése, fejlesztése, felújítása esetén előnyben részesüljenek a barnamezős beruházások és/vagy az adott tájra jellemző építészeti megoldások (elhelyezés, méret, forma, anyag, szín).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

56 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

57 - Ismertetés

Mezőgazdasági üzemek fejlesztése: Indokolt lehet a kiválasztási szempontok között szerepeltetni a helyi piacra termelés előnyben részesítését, például olyan formában, hogy a termelő részt vesz helyi, közösség által támogatott gazdálkodási rendszerekben, rövid ellátási láncban vagy vállalja a részvételt.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

57 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

58 - Ismertetés

Mezőgazdasági üzemek fejlesztése: A fenntarthatósági szempontok átfogó érvényesítésének jó eszköze és referenciája lehet a DNSH elv alkalmazása.

Az EU 2020/852 rendelete (Taxonómia rendelet) alapján egy gazdasági tevékenység akkor tekinthető fenntarthatónak, ha a tevékenység lényegesen hozzájárul a meghatározott környezeti célkitűzések valamelyikéhez és ezzel egyidejűleg nem okoz jelentős kárt a környezetvédelmi célkitűzések egyikében sem.

58 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

59 - Ismertetés

Erdőtelepítés: A telepítés helyszínének kijelölése, a fafajösszetétel megválasztása és a művelés módjának kialakításának során figyelembe kell venni adott természetes élőhelyre, Natura 2000 területre, védett természeti területre, tájkarakter egységre és zöld infrastruktúra területére vonatkozó minőségi célkitűzéseket és kezelési irányelveket.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

59 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

6. - Ismertetés

A talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy mikrobiológiai, illetve N-megkötő készítmények alkalmazása többlet/helyettesítő inputanyagok használatával teszi lehetővé az AÖP előírásainak teljesülését. Az előírás törlése, vagy kiegészítése javasolt, oly módon, hogy az garantálja a felhasznált egyéb tápanyagutánpótló anyagok kizárását.

A gyakorlat kiegészítése nélkül nem garantálható a környezeti szempontból indokol inputanyag bevitel csökkentés.

6. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők. Az AÖP pontozási rendszere módosításra került a felvetésnek megfelelően.

60 - Ismertetés

Erdőtelepítés: A klimatikus szempontok fokozott figyelembevétele szükséges a telepítések támogatásának meghatározása során.

A nem megfelelő éghajlati adottságokkal jellemezhető területek kivitelezett erdőtelepítések a talaj víztartalmára és a felszín alatti vizek mennyiségére negatív hatást gyakorolhatnak.

60 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

61 - Ismertetés

Erdőtelepítés: A természetközeli, valamint az ökológiai hálózat elemeit összekötő fásszárú növényközösségek telepítésének kiemelt támogatása javasolt, melynek térbeli fókuszai a hazai zöldinfrastruktúra térképezés (NÖSZTÉP) eredményterületei lehetnek.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

61 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

62 - Ismertetés

Erdőtelepítés: Vízvédelmi szempontból alapvető fontosságú, hogy vízvédelmi és vízbázisvédelmi szempontból érzékeny területeken, különösen többszörösen érzékeny területeken megvalósuló telepítések valósuljanak meg, mind a kiválasztási kritériumoknál többlet pontokkal, mind támogatási intenzitás növeléssel.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

62 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

63 - Ismertetés

Erdőtelepítés: A klimatikus viszonyok elsődleges vizsgálata és azok erdőtelepítési támogatások keretében jogosultsági kritériumként történő meghatározása mellett javasoljuk a kiválasztási szempontok esetében előnyben részesíteni az alábbi területeket:

• Natura 2000 hálózat területeit, védett természeti területeket,
• ökológiai- és a zöld infrastruktúra hálózat kijelölt területeit,
• vízvédelmi és vízbázisvédelmi szempontból érzékeny területeket,
• szél- vagy víz erózióval érintett területeket,
• különösen többszörösen érzékeny területeket.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

63 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

64 - Ismertetés

Erdőgazdálkodás: Valamennyi tevékenység esetében fontos a talajminőség védelme, talajerózió szempontjából fontos a kisebb mértékű beavatkozások alkalmazása (pl. kisebb gépek, a lejtőirányú munkák elkerülése). Szintén fontos feladat az erdők megfelelő vízrendezése (inkább vízvisszatartási technikák, kisebb területrendezések megvalósítása).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

64 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

65 - Ismertetés

Vidéki infrastruktúra: Javasolt a kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek között megnevezni, hogy a fenntartási és üzemeltetési tervnek, megvalósíthatósági tanulmánynak tartalmaznia kell, hogy az adott beruházás hogyan szolgálja a környezet- és természetvédelmi és éghajlatvédelmi lokális és regionális célokat.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

65 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

66 - Ismertetés

Vidéki infrastruktúra: Az infrastrukturális fejlesztések környezeti hatékonyságának növelése érdekében javasoljuk a meglévő infrastruktúrákra épülő beruházások (pl. barnamezős területek hasznosítása) előnyben részesítését és a zöld felületek beépítésének korlátozását.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

66 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

661 - Ismertetés

Az IKT technológiák táji hatásai miatt azok tervezése során a tájba illesztés kritériumait kiemelten kell kezelni.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

661 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

662 - Ismertetés

Megfontolásra javasoljuk a fiatal gazdák induló támogatása esetén a minimális elvárt gazdaságméret csökkentését, annak érdekében, hogy a kezdő agrárvállalkozókat is támogassa a beavatkozás.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

662 - Indokolás

A végrehajtás során kezeljük.

67 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Csak az adaptív eljárások, földhasználat váltás és a biológiai alapokban rejlő lehetőségek kimerülése után kerüljön sor az öntözött területek bővítésére, öntözővizet biztosító műszaki berendezések telepítésére.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

67 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

68 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Kötelezően megvalósítandó tevékenységként javasoljuk a területi adottságoknak leginkább megfelelő vízvisszatartás műszaki feltételeinek megteremtését (pl. tározók építése, szabályozható műtárgyak telepítése, elvezető árkok megszüntetése).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

68 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

69 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mező-gazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Kizárólag víztakarékos vízfelhasználási technológiák támogatása javasolt.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

69 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

7. - Ismertetés

A nitrogénmegkötő növények és az ökológiai másodvetés beszámításának megváltoztatása a HMKÁ 8 alapján meghatározott nem termelő elemek közé, oly módon, hogy azok vagy törlésre kerüljenek, vagy az ezekkel a kultúrákkal történő teljesítés pontértéke 1 pontra csökkenjen.

A zöldítés tapasztalatai alapján a mezőgazdasági termelők előszeretettel váltják ki a termelés csökkentésére vonatkozó kötelezettségeiket (pl. zöldítés ökológiai fókuszterületek kialakítása) nitrogénmegkötő növények, vagy ökológiai másodvetés termelésével. Ez a megoldás nem eredményezi az agrárkörnyezet megfelelő szükséges változását, ezért indokolt a javasolt módosítás.

7. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők. Az AÖP pontozási rendszere módosításra került a

felvetésnek megfelelően.

70 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Az öntözésfejlesztés kiegészítő infrastruktúrájának kialakításakor – elsősorban az öntözővizet szállító árok- és csatornarendszer kialakításakor – az ökológiai csapdaként funkcionáló megoldások elkerülése indokolt.

A műanyagfóliával bélelt csatornarézsűk számos állatfaj egyedeinek pusztulását okozhatják.

70 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

71 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Védett természeti területeken és Natura 2000 területeken az öntözésfejlesztést szolgáló beruházások - azok közvetlen élőhelyátalakító hatása miatt - nem összeegyeztethetők a hazai természetvédelmi célokkal és az EU Madár- és Élőhelyvédelmi Irányelveivel. Az öntözésfejlesztési beruházásokat ezeken a területek nem tartjuk támogathatónak.

71 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

72 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: A pályázati kiválasztási folyamatban nagyobb ösztönző támogatás, a kiválasztási kritériumoknál prioritás biztosítása javasolt, ha a pályázó vállalja a teljes üzemi vízellátó rendszer integrált tájgazdálkodási célú fejlesztését területi vízvisszatartással, vízvisszatartó vízrendezéssel, különösen akkor, ha azt együttműködésben pl. a javasolt tájgazdálkodási közösség valósítja meg.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

72 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

73 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Az öntözésfejlesztést célzó beavatkozások tekintetében jogosultsági kritériumok meghatározása során a védett és Natura 2000 területek kizárása indokolt.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

73 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

74 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Kiválasztási elvek között megjelenő, 3. „Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése” szempontot javasoljuk bővíteni a következők szerint: 3. „Környezet-, klímavédelmi, tájgazdálkodási és adaptációs szempontok érvényesítése”

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

74 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

75 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: Vízhiányos területeken csak a nagy vízigényű kultúrák területi korlátozásával legyen támogatható az öntözésfejlesztés, vagy csak akkor, ha a szükséges vízkészlet tározóban történő visszatartása megtörténik.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

75 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

76 - Ismertetés

A vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások és a vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása: A kiválasztási feltételek közé szükséges beépíteni, hogy a beruházás abban az esetben támogatható (KAP Stratégiai Terv 74. cikke) ha „az érintett víztest a vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben nem kapott jónál rosszabb minősítést vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt”.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

76 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

77 - Ismertetés

Erdőtüzek: Javasoljuk, hogy a pályázatok elbírálásának alapját képező projektterv és fenntartási terv térjen ki a várható környezeti hatások felmérésére. A feltáró- és tűzpászták, valamint a víz-visszatartást szolgáló létesítmények tervezése során garantálni kell a természetvédelmi érdekek érvényesülését, továbbá figyelmet kell fordítani a talaj, valamint az erdőállományban található jelentős faegyedek (biotópfák) kíméletére.

77 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

78 - Ismertetés

Együttműködés: Javasoljuk elsődlegesen olyan minőségrendszerek kialakításának, továbbfejlesztésének, illetve bevezetésének támogatását, amelyek a földrajzi eredet vagy hagyományos termesztési/ feldolgozási

eljárás igazolása mellett a termékek előállításának környezeti és társadalmi paramétereiről is számot adnak, azaz a minősítés által megismerhetővé válik a termékeket előállító gazdaságok fenntarthatósági teljesítménye.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

78 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

79 - Ismertetés

Képzés, tanácsadás: A képzési és tanácsadási programok környezeti hatásainak javítása érdekében elvárt, hogy minden képző és tanácsadó rendelkezzen átfogó és szakspecifikus fenntarthatósági és környezeti integrációs ismeretekkel, beleértve az EU mezőgazdasági politikához kapcsolódó környezetvédelmi rendszer ismeretét is.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

79 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

8. - Ismertetés

Az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett biológiai ágensek kizárólagos alkalmazása az ültetvényterület legalább 50%-án.

A szántóterületek legalább 30%-án kizárólag talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy mikrobiológiai készítmények alkalmazása.

8. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők. Az előírások megvalósíthatóságával kapcsolatban további elemzés szükséges a bevezetés előtt.

80 - Ismertetés

REL: Javasoljuk előnyben részesíteni azon REL-rendszerek támogatását, amelyekben megfelelő minősítési rendszerek képesek igazolni a termékek eredetét és biztosítani a rövid ellátási lánc teljes átláthatóságát, illetve a fogyasztók számára megismerhetővé teszik a REL-értékesítésben részt vevő gazdálkodók környezeti (illetve társadalmi, gazdasági) fenntarthatósági teljesítményét.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

80 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

81 - Ismertetés

Társadalmi vállalkozások: Javasoljuk előnyben részesíteni azokat a gazdaságokat, illetve szociális szövetkezeteket, amelyek környezetkímélő módon gazdálkodnak (pl. vegyszermentes és/vagy ökológiai termesztés) illetve a feldolgozás, szolgáltatás során tetten érhetően érvényesítenek környezeti szempontokat.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

81 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

82 - Ismertetés

Ökoturisztikai együttműködés: A védett, illetve Natura 2000 területeket érintő fejlesztések esetében a vonatkozó hatásvizsgálatok és hatásbecslések elvégzése kötelező. Ezektől függetlenül javasoljuk a beavatkozáshoz kapcsolódóan egy olyan útmutató elkészítését, amely iránymutatást ad az aktív- és ökoturisztikai fejlesztések természeti és táji adottságokhoz, illetve lokális terhelhetőséghez való illesztésére, a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítésére vonatkozóan.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

82 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

83 - Ismertetés

Ökoturisztikai együttműködés: A pályázatoknak ki kellene zárnia a táji és környezeti terheléssel járó turisztikai rendezvényeket (pl. nagy térségi fesztiválok).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

83 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

84 - Ismertetés

Ökoturisztikai együttműködés: A beruházásoknál el kell kerülni a nagyléptékű szálláshely kialakításokat.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

84 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

85 - Ismertetés

Ökoturisztikai együttműködés: A védett területeket érintő fejlesztéseknél javasoljuk bekérni az illetékes nemzeti park igazgatóság véleményét a projekttervhez.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

85 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

86 - Ismertetés

Biomassza együttműködés: A bioenergia termelést a lehető legnagyobb mértékben a mezőgazdasági hulladékokra és maradékokra kell alapozni. A kiválasztás kritériumrendszerébe javasoljuk beépíteni, és elsődleges prioritásként figyelembe venni az energiaforrásként felhasznált alapanyagok eredetét,

előállítási körülményeit. Javasoljuk, hogy az intenzív gazdálkodásból származó, elsődlegesen energetikai felhasználásra termelt biomassza negatív értékelést kapjon a mezőgazdasági hulladékokkal szemben.

86 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

87 - Ismertetés

Biomassza együttműködés: Fa eredetű biomassza energetikai felhasználása - a kaszkád-elv alapján - csak akkor támogatható, ha a szóban forgó faanyag (pl. faapríték, faipari hulladék) másodlagos alapanyagként sem hasznosítható tartós termékek előállításához (pl. forgácslapok).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

87 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

88 - Ismertetés

Biomassza együttműködés: Az egyes pályázatok értékelési szempontrendszerébe javasolt beépíteni a várt ÜHG megtakarítás számítását, illetve a kiírásban meg kell fogalmazni egy minimum megtakarítási értéket. A számításhoz a RED II 2018/2001 irányelv mellékletei használhatóak.
A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

88 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

89 - Ismertetés

Vadgazdálkodás: A beavatkozás keretében olyan együttműködések létrehozása indokolt, melynek együttes hasznai vannak mind a mezőgazdasági termelés, mind pedig a biodiverzitás megőrzése szempontjából, ezért elsősorban olyan vadászható fajokkal kapcsolatos konfliktusok megoldására szükséges fókuszálni, melyek állományai érzékenynek mondhatók, és hosszútávon a csökkenés jeleit mutatják (pl. mezei nyúl, vadászható vadlúdfajok).

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

89 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

9. - Ismertetés

A gyepterületekre vonatkozó gyakorlatok kiegészítése indokolt (pl. extenzív legeltetéses állattartás, őshonos haszonállatfajták legeltetése), valamint szükséges a jelenlegi előírás kondícionalitás keretében történő előírása, vagy pontértékének csökkentése.

A gyepterületekre vonatkozó gyakorlatok kiegészítése az alábbi területeken lehet indokolt (figyelemmel az AKG intézkedéssel való átfedésre is):

- Az extenzív gyephasználatot előíró szabályozás (kíméletes, gyeptípushoz igazodó legelteltetés)
- Legeltetést alkalmazását elősegítő előírás (pl. őshonos haszonállattal történő legeltetés)
- A természetkímélő kaszálási módok preferálását szolgáló előírás (szársértő kaszák tilalma,

alternáló kaszák előírása)

- A gyepterületek esetében önálló előírásként javasoljuk a minimális tarlómagasság szabályozását, az alábbiak szerint: A kaszálás során minimálisan 10 centiméteres tarlómagasság fennhagyása kötelező.

A gyepterületekre vonatkozó gyakorlat jelenleg csupán a gyepek – egyébként nem kívánatos – kiszántását korlátozza, ezzel lényegében a közvetlen környezeti kár elkerülését eredményezik, ezért az ambíció szintjének emelése szükséges. A felsorolt előírástípusok rugalmasabbá teszik az AÖP gyepekre vonatkozó gyakorlatainak a körét, és egyúttal növelik annak környezeti hozzáadott értékét.

9. - Indokolás

A javaslat szakmai irányával egyetértenek a tervezők. Az AÖP egyes előírásai módosításra kerültek a felvetésnek megfelelően.

90 - Ismertetés

LEADER: Javasoljuk támogatható célként beilleszteni a következőket: a helyi természeti értékek és természeti erőforrások védelme, területek helyi védetté nyilvánításának előkészítése, helyi védett területek fenntartása, természetvédelemmel kapcsolatos helyi szemléletformálás.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

90 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

91 - Ismertetés

LEADER: Javasoljuk, hogy a LEADER csoportok segítése, mentorálása során kiemelt szempont legyen a környezeti és éghajlatvédelmi szempontok integrációja, a specifikus integrációs lehetőségekre fel kell készíteni a mentorokat.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

91 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

92 - Ismertetés

LEADER: A helyi természeti értékek turisztikai attrakcióként való kiaknázása esetén a területileg illetékes nemzetipark-igazgatóságok és a helyben aktív, illetve országos hatókörű természetvédelmi civil szervezetek bevonása a közösségi tervezésbe. Az esetleges jogi kötelezettségeken túl (környezeti hatásvizsgálat, ill. Natura 2000 hatásbecslés) részletes hatásbecslés készítése a fejlesztés következtében várható többletterhelés (pl. a forgalom növekedése) mértékére, hatásaira vonatkozóan, illetve hatásmérséklő intézkedések beemelése a tervezésbe.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

92 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

93 - Ismertetés

LEADER: A jelentősebb területfoglalással járó beruházások esetén a barnamezős fejlesztések előnyben részesítése, a zöld területek csökkenésének minimalizálása, környezetkímélő, fenntartható kivitelezési és üzemeltetési megoldások alkalmazása.

A javaslat a KAP Stratégiai Terv továbbfejlesztését célozza.

93 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

94 - Ismertetés

Előminősítési rendszer kialakítása

a) Javasolt előminősítési rendszert kialakítani a nagy forrást érintő, komplex bírálati szempontokkal dolgozó fejlesztési témakörök esetében, mint például:

• élelmiszeripari beruházások,

• innovációs projektek

• állattenyésztési beruházások,

• kertészeti beruházások,

• terménytárolók és szárítók,

• rövid ellátási láncok.

b) Javasolt megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy a mezőgazdasági beruházási támogatások esetében az FADN-hez való csatlakozás legyen az előminősítés része, és ehhez egy pályázati felhívás kerüljön megjelentetésre. A 2014-2020 között beérkezett támogatási kérelmeket a forrásigény alapján csökkenő sorrendbe rendezve megállapítható, hogy a legnagyobb 500 támogatási kérelem (kb. 5%) lefedi a kérelmezett támogatás 25%-kát. A koncentráció a regisztrációs számokat vizsgálva még magasabb.

Ez az adottság egyben lehetőséget is jelent, mivel szinte biztosra vehető, hogy a VP-ben jelenleg is aktív kedvezményezettek fognak pályázni a KAP Stratégiai Terv időszakában is.

A vállalkozásfejlesztési operatív programok (GOP, GINOP, GINOP+) végrehajtási rendszerében egyre nagyobb szerepet kap az előminősítés rendszere. Ezt olyan pályázati felhívások esetében alkalmazzák, ahol egyrészt nagy értékű projektek várhatók, másrészt a pályázó alkalmasságát komplex, időigényes tevékenység során lehet megítélni. Az előminősítés jelentős előnye az, hogy a pályázati felhívás részletes kidolgozása előtt megkezdhető, így az időigényes folyamatokra már a benyújtást megelőzően sor kerülhet, és a minősítés birtokában a projektkiválasztás már gyorsan lebonyolítható. További lehetőséget kínál az, ha az előminősítést nem az intézményrendszer végzi, mert így többletkapacitás vonható be a végrehajtásba.

A mezőgazdaság esetében ráadásul kihasználható lenne az az ágazati sajátosság, hogy rendelkezésre áll egy reprezentatív ágazati benchmarkokat biztosító adatbázis, az FADN (Farm Accountancy Data Network – Mezőgazdasági számviteli információs hálózat), amelynek kialakult módszertana, és szervezeti, informatikai és eljárásrendi háttere van.

94 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

95 - Ismertetés

Közreműködő szervezeti (KSZ) szerepkör kialakítása

a) A tárca irányítása alá tartozó háttérszervezetek közül javasolt közreműködő szervezeteket (KSZ-eket) kijelölni a speciális szakmai kompetenciákat igénylő beavatkozásokhoz, és a Magyar Államkincstárt (MÁK) is KSZ-szé kijelölni a területalapú és beruházási beavatkozások tekintetében.

b) Javasolt a KSZ funkciók között feltüntetni a KAP Stratégiai Terv céljainak elérését szolgáló olyan tevékenységeket, amelyekre jelenleg a végrehajtási rendszer nem tud biztosítani megfelelő kapacitást

biztosítani, úgymint:
• projektgenerálás,
• előminősítés
• potenciális kedvezményezettek célzott tájékoztatása,
• projektötletek kidolgozásának támogatása tanácsadással, mentorálással. A 2014-2020 időszakban a projektkiválasztási eljárás működtetését kizárólagosan a KÜ látta el az IH számára. A közösségi jogszabályok alapján ez nem feltétlen dedikált KÜ feladat, az IH delegálhatja ennek elvégzését KSZ-ek számára is.
KSZ-ek kijelölése több okból is célszerű lenne:
• a KÜ nagyobb kapacitást tudna az egységes kérelem kezelésére és a kifizetésekre allokálni,
• ha több KSZ kerül kijelölésre, akkor a projektkiválasztásba az adott tématerületnek megfelelő szakértelemmel rendelkező kapacitások vonhatók be, több KSZ esetén kevésbé kell tartani egy-két szűk keresztmetszet általános „bénító" hatásától.
• A KSZ szerepkör alkalmazása lehetőséget adna egyben arra, hogy a 2014-2020 időszakban erőforrások szempontjából alulpozícionált funkciók, mint például a kedvezményezettek szakmai támogatása, mentorálása (pl.: EIP, REL, LEADER esetében) a KÜ feladatok veszélyeztetése nélkül megvalósulhasson. A KSZ szerepkört szerződéssel, vagy jogszabállyal lehetne létrehozni, ami egyben további szabályozási eszközt adna a tárca kezébe.

95 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

96 - Ismertetés

Az új eljárásrend kidolgozása
Javasolt még 2022 II negyedévében elindítani egy jogszabály előkészítési/felülvizsgálati projektet, amely a 2014-2020 között alkalmazott eljárásrendek alapjait felhasználva előállítja a 2023-2027 időszak vidékfejlesztési támogatásainak eljárásrendjét. A 2014-2020 időszak kezdetén jelentős csúszást okozott a vidékfejlesztési támogatások eljárásrendje körüli bizonytalanság és az informatikai rendszerek emiatt későn indult fejlesztése. Ezt a csúszást szinte csak a programozási időszak végéig tudta ledolgozni az intézményrendszer, az informatikai fejlesztéseknél még ma is megszokott a hosszú várakozási idő. A 2023-2027 időszak sikere szempontjából kritikus fontosságú az, hogy ez a probléma ne ismétlődjön meg. Ehhez arra van szükség, hogy mielőbb kialakításra kerüljön a KAP Stratégiai Terv lebonyolítását szolgáló eljárásrend és megkezdődjön az informatikai háttér igazítása az új program struktúrájához és az új eljárásrendhez. Érdemes még figyelembe venni azt a tapasztalatot, hogy minél kisebb az eljárásrendi változás, annál kisebb átfutási idővel tud átállni az új rendszerre az intézményrendszer, ezért érdemes csak a szükséges változásokat végrehajtani. Ezzel együtt érdemes egy új eljárásrendet kialakítani a KAP II. pillér kezelésére, mert ez biztosíthatja azt, hogy a tárca önállóan kontrollálhassa az eljárásrenden keresztül az intézményrendszer teljesítményét és gyorsan tudjon reagálni az új kihívásokra.

96 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

97 - Ismertetés

A jelentéstételi kötelezettségekhez kapcsolódó feladatok szabályozása

a) Szükséges a KAP Stratégiai Tervre monitoring feladatai terén folytatott munkamegosztásra vonatkozó együttműködési megállapodás előkészítése, és megkötése az IH és a KÜ között, vagy az együttműködés jogszabályi szinten történő részletes szabályozása.
b) A szabályozás során rögzíteni kell az indikátorok előállításának módszertanát a KAP Stratégiai Terv Adatfeldolgozási Kézikönyv dokumentumra hivatkozva. A 2014-2020 időszakban a tervek ellenére nem

került sor arra, hogy a jelentésételi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges feladatok kapcsán szabályozásra került volna az érintett szervezeti egységek közötti munkamegosztás.

Ez számos problémát okozott, amelyeket jellemzően a tématerületen dolgozó szakemberek egyéni többletvállalásaival lehetett csak áthidalni. A KÜ például ezen a téren az uniós és hazai jogszabályi kötelezettségeket meghaladó mértékben támogatta a jelentések elkészítését. A szabályozási háttér hiánya miatt a monitoringgal kapcsolatos feladatok nehezen becsülhetők előre, és ez hozzájárult ahhoz, hogy az érintett szervezeti egységek erőforrásai nem megfelelők a feladatok maradéktalan ellátásához. A 2023-2027 időszaknak nem szabad úgy nekikezdeni, hogy ez a szabályozás hiányzik, sőt lehetőség szerint ezt már hamarabb meg kell alkotni. Tekintettel arra, hogy a 2023-2027 időszakban a célértékek eléréséhez a jelenleginél sokkal komolyabb pénzügyi szankciók társulnak, ezért a monitoring, kontrolling területeknek nagyobb hangsúlyt kell kapnia. A szerződéses, vagy kormányrendeleti formában megjelenő szabályozásnak ki kell terjednie arra, hogy az egyes jelentéstételi kötelezettségek során melyik szervezeti egységnek mi a feladata, felelőssége, és milyen határidők mentén kell a feladatokat teljesíteni. A fentiekre tekintettel meg kell kezdeni a monitoring funkcióval kapcsolatos feladatmegosztás szabályozásának kialakítását, mérlegelve azt is, hogy egyes monitoring feladatok közreműködő szervezeti szerepkörben kerüljenek ellátásra.

97 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

98 - Ismertetés

A pályázati felhívások megjelentetési folyamatának szabályozása az új időszak eljárásrendjében

a) A KAP Stratégiai Terv eljárásrendjében javasolt a Pályázat Előkészítő Munkacsoport (PEMCS) fórumot szerepeltetni, és annak kötelező tagjaként az IH és a Kifizető Ügynökség Monitoring szervezeti egységét is bevonni.

b) A támogatási konstrukció előkészítésének folyamatát javasolt workflow szoftvermegoldással támogatni.

Ahhoz, hogy a KAP Stratégiai Terv vállalásai tarthatók legyenek, a pályázati felhívások meghatározása során figyelemmel kell lenni azokra az indikátor célértékekre, amelyek teljesítéséhez az adott felhívások hozzájárulnak. A kiválasztási szempontokat úgy kell meghatározni, hogy az adott keret elköltése biztosítsa a célértékek arányos teljesülését, és az elszámolással kapcsolatos szabályoknak is tekintettel kell lennie a célértékekhez rendelt mérföldkövekre. Ha az adott indikátorokhoz kapcsolódó jelentéstételi kötelezettségek szükségesé teszik, akkor a pályázati felhívásban kedvezményezetti adatszolgáltatást kell előírni.

A VP időszakában – jellemzően a rövid határidők miatt – a pályázati felhívások előkészítése során nem került megfelelő módon mérlegelésre az indikátor célértékek elérésének szempontja, és ehhez kapcsolódóan a projektkiválasztási szempontok, vállalások optimalizációja, illetve a kedvezményezetti adatszolgáltatások előírása sem. Ugyanakkor ezek a szempontok később a felhívás módosítása, illetve a projektzárások lassítása miatt így is a program végrehajtásának lassulásához vezetnek, így célszerűbb már a pályázati felhívás életciklusának elején kezelni mindet. Ahhoz, hogy a pályázati felhívások megfeleljenek a fenti feltételeknek, a pályázati felhívások előkészítésének és jóváhagyásának folyamatába a monitoring funkciót is integrálni kell. Az új időszak eljárásrendjének kialakítása során úgy kell szabályozni a pályázati felhívások előkészítésének, módosításának folyamatát, hogy legyen olyan fórum (pl.: PEMCS), ahol az érintett indikátorok felelősei és a monitoringért felelős szervezeti egységek (IH, KÜ, esetleg Közreműködő Szervezet) is helyet kapnak.

98 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

99 - Ismertetés

Humán erőforrás gazdálkodási funkció kialakítása

a) A Technikai Segítségnyújtás források felhasználásával teljesítményértékelési rendszer bevezetése az IH és a KÜ állománya számára, amely egyben a maradást jutalmazó pénzügyi ösztönzőként is működik.

b) Humán erőforrás menedzsment szervezeti egység kialakítása az IH-ban és a KÜ-ben. Minden támogatáspolitikai intézményrendszer legfontosabb eleme a képzett személyzet, amely működteti a folyamatokat. Az Európai Unió támogatáspolitikája összetett, ezért nagy jelentősége van a megszerzett tapasztalatoknak. A VP intézményrendszere a többszörös szervezeti átalakítások, a fizetések a piaci lehetőségekhez mérten visszafogott mértéke, az IH Kecskemétre költöztetése és a humán erőforrás gazdálkodási funkció szinte teljes hiánya miatt folyamatosan létszámhiánnyal és szinte kezelhetetlen fluktuációval küzdött a 2014-2020 időszakban. Amennyiben ezt nem sikerül felszámolni, az jelentős kockázatot jelentene a 2023-2027 időszak forráslehívási teljesítményére.

Ezért egyrészt fontos a szervezeti stabilitás biztosítása, másrészt egy jól kialakított pénzügyi ösztönző rendszer és egy-egy humán erőforrás gazdálkodási szervezeti egység létrehozása szükséges az IH-ban és a KÜ-ben. Ezek nélkül nehezen képzelhető el a feladatok növekedését lekövető tervezett létszám bővítés sem.

99 - Indokolás

A végrehajtás során kezelendő.

3. Előzetes értékelési jelentés

Lásd a mellékelt dokumentum(ok)at

4. A stratégiai környezeti vizsgálatra vonatkozó jelentés

Lásd a mellékelt dokumentum(ok)at

A GYELV-elemzést tartalmazó II. melléklet

Lásd a mellékelt dokumentum(ok)at

A partnerek konzultációjáról szóló III. melléklet

Lásd a mellékelt dokumentum(ok)at

A gyapotra vonatkozó terményspecifikus támogatásról szóló IV. melléklet (adott esetben)

A KAP-stratégiai terv hatálya alatt nyújtott kiegészítő nemzeti finanszírozásról szóló V. melléklet

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD45_R04_GIS_77 Együttműködések támogatása új OEM/OFJ/FJ/HKT létrehozására, valamint a minőségrendszer működtetéséhez kapcsolódó új tevékenység ellátására az EU-s minőségrendszerek keretében	3 109 259,32	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 447 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 593 794 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 109 259 Total [EUR]: 4 151 003
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	KNOW(78) - RD60_A04_ADP_78 Tanácsadási szolgáltatások	147 484 931,12	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 24 937 644 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 33 056 876,93 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 147 484 931,12 Total [EUR]: 205 479 452,04
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD49_R09_SCC_77 Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	2 790 697,67	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 684 932 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 907 932

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
						Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 2 790 698 Total [EUR]: 4 383 562
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD44_R03_POG_77 Termelői csoportok, termelői szervezetek támogatása	23 969 417,01	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 5 479 452 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 7 263 459 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 23 969 417 Total [EUR]: 36 712 328
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD01a_E01_FRM_73 Mezőgazdasági üzemek fejlesztése	1 313 699 782,30	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 55 743 823,65 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 73 892 975,53 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 313 699 782,30 Total [EUR]: 1 443 336 581,48
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD19a_G01_AEC_70 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	100 000 000,00	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 226 951 909.81 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 226 951 909.81 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 100 000 000 Total [EUR]: 553 903 819,6
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország	ENVCLIM(70) - RD28_G11_GPI_70 Növényi	1 643 835,62	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 369 863

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	genetikai erőforrások in situ megőrzése					Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 369 863 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 643 836 Total [EUR]: 4 383 562
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD40_F07_INP_73 Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)	86 015 111,63	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 2 054 793 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 2 723 795 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 86 015 112 Total [EUR]: 90 793 700
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD61_A05_EIP_77 Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	20 872 867,28	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 6 575 352 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 8 716 164 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 20 872 867 Total [EUR]: 36 164 384
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar	ENVCLIM(70) - RD35_F02_FEC_70 Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	18 922 843,00	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU.

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről						Uniós hozzájárulás [EUR]: 22 821 900 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 22 821 900 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 18 922 843 Total [EUR]: 64 566 643
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD29_G12_AWC_70 Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban	5 147 013,70	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 4 823 753 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 4 823 753 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 5 147 014 Total [EUR]: 14 794 521
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD57_R15_LDR_77 LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása	13 773 001,00	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 82 305 280,16 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 82 305 280,16 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]:13 773 001 Total [EUR]:178 383 561
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási	INVEST(73-74) - RD01b_E01_FRM_73 Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása	85 355 757,75	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 10 420 312 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 13 812 972 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 85 355 758 Total [EUR]: 109 589 041

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről						
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD52_R12_BIC_77 Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	3 109 259,32	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 726 352 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 109 259 Total [EUR]: 4 383 562
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD43_R02_LOC_73 Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	163 182 065,97	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 29 968 698 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 39 725 948 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 163 182 066 Total [EUR]: 232 876 712
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD37_F04_FRC_77 Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása	4 109 302,33	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 3 135 000 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 4 155 698

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
						Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 4 109 302 Total [EUR]: 11 400 000
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD15_W04_COP_77 Vízfelhasználás hatékonyságát javító fenntartható vízgazdálkodási közösségek támogatása	4 205 160,88	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 945 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 726 346 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 4 205 161 Total [EUR]: 5 479 452
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD11_B07_DVF_73 Mezőgazdasági termelők tevékenységének diverzifikációja	54 119 546,94	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 7 397 260 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 9 805 671 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 54 119 546,94 Total [EUR]: 71 322 478
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD68_B09_FIP_73 Tőkejuttatás élelmiszerfeldolgozók számára	1 418 604,65	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR] 680 000,00 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 901 395,35 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 418 604.65

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
						Total [EUR]: 3 000 000
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD48_R07_QSP_77 Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása	4 205 149,73	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 726 352 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 4 205 150 Total [EUR]: 5 479 452
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD18_I03_JGR_73 Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkármérséklő rendszer digitális átállása	12 105 766,17	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 684 932 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 907 932 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 12 105 766 Total [EUR]: 13 698 630
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD24_G07_GAX_70 Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése, valamint szakmai támogatása	1 095 890,41	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 643 836 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 643 836 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 095 890 Total [EUR]: 4 383 562
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar	INVEST(73-74) - RD38_F05_AFI_73 Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása	98 830 890,59	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU.

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről						Uniós hozzájárulás [EUR]: 20 527 169,25 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 27 210 433,65 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 98 830 890,59 Total [EUR]: 146 568 493,49
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD39_F06_AFM_70 Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása	78 740 890,20	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 84 442 389,75 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 84 442 389,75 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 78 740 890,20 Total [EUR]: 247 625 669,70
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD19_G01_AEC_70 Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	0,00	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 373 253 570 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 373 253 570 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 0 Total [EUR]: 746 507 140
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es	CRISIS(78a) - RD69_I04_CRP_78a Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer V. pillér: Válságtámogatás	97 277 676,60			X	Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 000 000 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 325 581,40 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 97 277 676,60 Total [EUR]: 99 603 258

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
időszakban történő megőrzéséről						
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD42_R01_RAN_73 Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	29 945 842,63	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 4 794 521 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 6 355 527 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 29 945 843 Total [EUR]: 41 095 891
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ASD(72) - RD34_F01_NAF_72 Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések	45 326 028,80	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 54 744 436,50 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 54 744 436,50 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 45 326 028,80 Total [EUR]: 154 814 901,80
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD30_G13_AWC_70 Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban	20 882 082,19	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 28 942 521 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 28 942 521 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 20 882 082,19 Total [EUR]: 78 767 123
A Kormány 1003/2021. (I. 11.)	INSTAL(75) -	3 045 930,70	X			Uniós hozzájárulás [EUR]:

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	RD05_B01_YFS_75 Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával					88 232 877 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 15 570 508 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 045 931 Total [EUR]: 106 849 315
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD01c_E01_FRM_73 Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása	203 667 247,30	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 41 620 073,02 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 55 170 794,47 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 203 677 247,30 Total [EUR]: 300 458 104,80
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INSTAL(75) - RD06_B02_YFY_75 Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával	40 331 305,50	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 506 853,73 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 997 457,27 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 40 331 305,50 Total [EUR]: 43 835 616,50
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es	COOP(77) - RD50_R10_SEC_77 Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	3 109 259,32	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]:

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
időszakban történő megőrzéséről						726 352 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 109 259 Total [EUR]: 4 383 561
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD62_G19_WRM_70 Vízprémium: vízvisszatartás elősegítésének támogatása mezőgazdasági területeken	8 385 744,23	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR] 2 096 436,06 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 2 096 436,06 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 8 385 744,23 Total [EUR]: 12 578 616,35
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD33b_G17_AMR_70 Antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem kompenzációs kifizetése	11 437 808,22	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 10 719 452 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 10 719 452 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 11 437 808 Total [EUR]: 32 876 712
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD04b_E03_FOF_73 Mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez kapcsoló zöld beruházások támogatása	14 017 202,93	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 5 753 425 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 7 626 633 Kiegészítő nemzeti finanszírozás

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
						[EUR]: 14 017 203 Total [EUR]: 27 397 260
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD09b_R14_OGR_73 Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása	3 972 498,85	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 176 757 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 234 306 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 972 499 Total [EUR]: 4 383 562
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD21_G04_LCI_73 Agro-ökológiai nem termelő beruházások	3 354 297,69	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR] 10 793 749,05 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 10 793 749,05 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 354 297,69 Total [EUR]: 24 941 795,79
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a	INVEST(73-74) - RD41_F08_INN_73 Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)	60 720 911,63	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 2 054 793

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről						Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 2 723 795 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 60 720 912 Total [EUR]: 65 499 500
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD46_R05_GIJ_77 Együttműködések már létező nemzeti minőségrendszer vagy uniós minőségrendszerben bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT, illetve ökológiai termék esetén	3 109 259,32	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 726 352 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 109 259 Total [EUR]: 4 383 561
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD27_G10_GPX_70 Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	1 095 890,41	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 2 739 726 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 2 739 726 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 095 890 Total [EUR]: 6 575 342
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD33_G16_ANB_70 Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban	5 147 013,70	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 4 823 753 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 4 823 753 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 5 147 014 Total [EUR]: 14 794 521

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INSTAL(75) - RD08_B04_BIS_75 Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	16 310 927,05	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 232 877 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 634 278 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 16 310 927 Total [EUR]: 19 178 082
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD04a_E02_FON_73 Mezőgazdasági termékek értéknövelése	1 074 624 202,98	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 48 780 822 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 64 662 950 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 074 624 203 Total [EUR]: 1 188 067 975
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD09a_B05_SML_73 Mezőgazdasági kisüzemek fenntartható fejlesztése	75 769 353,30	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 2 054 795 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 2 723 797 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 75 769 353 Total [EUR]: 80 547 945
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata	INVEST(73-74) - RD66_E04_TCI_73 Agrár	6 023 256,00	X			Matching funds and additional national aid under this

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	szakképzési centrumok beruházásainak támogatása					intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR] 3 000 000,00 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 3 976 744,00 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 6 023 256,00 Total EUR: 13 000 000
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD51_R11_TUC_77 Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	3 109 259,32	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 726 352 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 109 259 Total [EUR]: 4 383 561
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	KNOW(78) - RD58_A01_TRA_78 Képzések és bemutatóüzemi programok	7 964 319,85	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 2 465 753 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 3 268 557 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 7 964 320 Total [EUR]: 13 698 630
A Kormány 1003/2021. (I. 11.)	INVEST(73-74) -	169 098 438,99	X			Uniós hozzájárulás [EUR]:

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	RD12_W01_WTO_73 Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás					7 397 260 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 9 805 671 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 169 098 439 Total [EUR]: 186 301 370
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	RISK(76) - RD17_I02_IST_76 Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	9 366 040,14	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 684 932 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 907 932 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 9 366 040 Total [EUR]: 10 958 904
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD25_G08_GAI_70 Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése	2 739 726,03	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 18 904 110 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 18 904 110 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 2 739 726 Total [EUR]: 40 547 945
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD07_B03_YFO_77 Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés	40 331 305,50	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 506 854 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 997 457 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 40 331 305,5 Total [EUR]: 43 835 616,5
A Kormány 1003/2021. (I. 11.)	RISK(76) - RD16_I01_INS_76	89 348 648,87	X			Uniós hozzájárulás [EUR]:

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás					4 109 589 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 5 447 595 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 89 348 648,87 Total [EUR]: 98 905 833
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD36_F03_GEN_70 Erdő-genetikai többéves kötelezettségvállalások	9 000 000,00	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 3 000 000 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 3 000 000 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 9 000 000 Total [EUR]: 15 000 000
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	COOP(77) - RD47_R06_QSJ_77 Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	3 109 259,32	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR]: 547 950 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 726 352 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 3 109 259 Total [EUR]: 4 383 562
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. Határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és	ENVCLIM(70) - RD32_G15_AWC_70 Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban	8 168 404,36	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 31 675 981 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]:

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
élelmiszeripar versenyképességének,valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről						31 675 981 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 8 168 404 Total [EUR]: 71 520 366
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD20a_G02_ORT_70 Ökológiai gazdálkodás támogatása	53 509 977,00	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 63 064 332 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 63 064 332 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 53 509 977 Total [EUR]: 179 638 641
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. Határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének,valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD42a_R01_RAN_73 Vidéki infrastruktúra fejlesztés zártkerti területeken	5 379 452,00	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 99 999,94 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 132 558,06 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 5 379 452 Total [EUR]: 5 612 010
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD67_B08_FIF_73 Tőkejuttatás mezőgazdasági termelők számára	1 720 930,23	X			Matching funds and additional national aid under this intervention for all activities fall outside the scope of Article 42 TFEU. Uniós hozzájárulás [EUR] 550 000,00 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 729 069,77 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 720 930,23 Total [EUR]: 3 000 000,00

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD01e_E01_FRM_73 Állattartó telepek járványvédelmi beruházásainak támogatása, sertéságazat esetén a farokkurtítás visszaszorításával	12 000 000,00	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 3 440 000 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 4 560 000 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 12 000 000 Total [EUR]: 20 000 000
A Kormány 1003/2021. (I. 11.) Korm. határozata a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	INVEST(73-74) - RD01d_E01_FRM_73 Mezőgazdasági üzemek fejlesztése az ammónia-kibocsátás csökkentés érdekében	46 654 985,66	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 3 500 000 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 4 639 535 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 46 654 986 Total [EUR]: 54 794 521
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD20_G02_ORT_70 Ökológiai gazdálkodás támogatása	0,00	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 63 064 332 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 63 064 332 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 0 Total [EUR]: 126 128 664
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	RISK(76) - RD14_I03_DMMF_76 Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer I.pillér: Agrárkár-enyhítési Kockázatkezelési Alap	93 192 367,94	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 759 791 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 2 332 746,21 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 93 192 367,94 Total [EUR]: 97 284 905,15 SA 61783 alapján ezek az összegek kumulálásra kerülnek a kormányzati pénzforrás összegével (évente kb. 7,5

Jogalap	Beavatkozás	Költségvetés	a kedvezményezettek számának növekedése	magasabb támogatási intenzitás	a beavatkozáson belüli egyes műveletek finanszírozása	További információk
						milliárd Ft)
1003/2021. (I. 11.) Korm. határozat a vidéki Magyarország megújításáról, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének, valamint a gazdák támogatási szintjének a 2021–2027-es időszakban történő megőrzéséről	ENVCLIM(70) - RD26_G09_GAV_70 Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	1 095 890,41	X			Uniós hozzájárulás [EUR]: 1 643 836 Nemzeti társfinanszírozás [EUR]: 1 643 836 Kiegészítő nemzeti finanszírozás [EUR]: 1 095 890 Total [EUR]: 4 383 562

A gyümölcs- és zöldségágazatban nyújtott nemzeti pénzügyi támogatás az (EU) 2021/2115 rendelet szerint

	2023. naptári év	2024. naptári év	2025. naptári év	2026. naptári év	2027. naptári év	2023–2027 összesen
A nemzeti pénzügyi támogatás becsült összege (EUR) (53. cikk)	14 741 003,00	19 567 930,00	20 808 274,00	21 714 671,00	22 422 686,00	99 254 564,00

A nemzeti pénzügyi támogatás éves becsült összege a gyümölcs- és zöldségágazatban érintett régiónként, valamint a tagállamonkénti teljes összeg

- Kelet-Magyarország (Budapest, Pest, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld statisztikai tervezési régiók)
- év 2023 2024 2025 2026 2027
- euro 12757373 16934762 18008198 19792626 19405366
- Nyugat-Magyarország (Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl statisztikai tervezési régiók)
- év 2023 2024 2025 2026 2027
- euro 2004618 2661028 2829701 2952962 3049244

Az átmeneti nemzeti támogatásról szóló VI. melléklet (adott esetben)

a) az átmeneti nemzeti támogatásban részesülő egyes ágazatok éves ágazatspecifikus pénzügyi keretösszege

Ágazat	Az ágazatspecifikus pénzügyi keretösszeg (EUR)				
	2023	2024	2025	2026	2027
Anyajuh (termeléshez kötött)	53 000,00	47 700,00	42 400,00	37 100,00	31 800,00
Anyajuh kiegészítő	1 050 000,00	945 000,00	840 000,00	735 000,00	630 000,00
Tej	27 091 500,00	24 382 350,00	21 673 200,00	18 964 050,00	16 254 900,00
Hízott bika	9 563 500,00	8 607 150,00	7 650 800,00	6 694 450,00	5 738 100,00
Anyatehén (termeléshez kötött)	6 946 500,00	6 251 850,00	5 557 200,00	4 862 550,00	4 167 900,00
Szarvasmarha extenzifikáció	6 946 000,00	6 251 400,00	5 556 800,00	4 862 200,00	4 167 600,00
Dohány (Virginia)	5 543 500,00	4 989 150,00	4 434 800,00	3 880 450,00	3 326 100,00
Dohány (Burley)	1 908 500,00	1 717 650,00	1 526 800,00	1 335 950,00	1 145 100,00

b) adott esetben a támogatás maximális egységösszege az időszak minden egyes évére vonatkozóan;

Ágazat	A támogatás maximális egységösszege [%]				
	2023	2024	2025	2026	2027
Anyajuh (termeléshez kötött)	0,05	0,04	0,04	0,03	0,03
Anyajuh kiegészítő	4,83	4,34	3,86	3,38	2,90
Tej	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Hízott bika	112,40	101,16	89,92	78,68	67,44
Anyatehén (termeléshez kötött)	30,31	27,28	24,24	21,21	18,18
Szarvasmarha extenzifikáció	54,31	48,88	43,45	38,02	32,59
Dohány (Virginia)	1 926,16	1 733,55	1 540,93	1 348,31	1 155,70
Dohány (Burley)	2 603,68	2 343,32	2 082,95	1 822,58	1 562,21

c) adott esetben a 147. cikk (2) bekezdésének második albekezdésével összhangban módosított referencia-időszakra vonatkozó információk

Ágazat	a módosított referencia-időszakra vonatkozó információk

Anyajuh (termeléshez kötött)	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. **<u>MEGJEGYZÉS</u>**: Az indikatív fajlagos értékeket a következőkben adjuk meg, mivel az úrlap csak két tizedesjegyig fogadja az adatokat. 2023: 0,05 EUR; 2024: 0,045 EUR; 2025: 0,04 EUR; 2026: 0,035 EUR; 2027: 0,03 EUR. Tejtermelés esetén: 2023: 0,04 EUR; 2024: 0,036 EUR; 2025: 0,032 EUR; 2026: 0,028 EUR; 2027: 0,024 EUR. **<u>REFERENCIAIDŐSZAK MÓDOSÍTÁSA</u>**: A referencia időszak módosításával nem élünk, a jogcímet a korábban jóváhagyott feltételekkel folytatjuk.
Anyajuh kiegészítő	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. A referencia időszak módosításával nem élünk, a jogcímet a korábban jóváhagyott feltételekkel folytatjuk.
Tej	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. **<u>MEGJEGYZÉS</u>**: Az indikatív fajlagos értékeket a következőkben adjuk meg, mivel az úrlap csak két tizedesjegyig fogadja az adatokat. 2023: 0,016391 EUR; 2024: 0,014752 EUR; 2025: 0,013113 EUR; 2026: 0,011474 EUR; 2027: 0,009834 EUR. **<u>REFERENCIAIDŐSZAK MÓDOSÍTÁSA</u>**: A tejtámogatás esetében a tényleges múltbeli referencia a termelők számára 2007.

	március 31-én rendelkezésre álló tejkvóta volt. A referencia-időszak felülvizsgálatát nehezíti, hogy 2015 óta – azaz a tejkvótarendszer megszűnése óta – a mezőgazdasági termelők nem kötelesek jelentést tenni tényleges tejtermelésükről és beszállításukról, ezért 2018-ra vonatkozóan nincs ilyen statisztikai adatforrás. A megfelelő egyenértékű közelítő referencia a tejelő tehenekre vonatkozó, termeléstől függő önkéntes támogatási rendszerben (VCS) rendelkezésre álló adatok felhasználása a megoldás. A gyakorlatban ez a számítási módszer változtatását jelenti. A régi – kvótaalapú – termelési adat helyébe egy számított érték lépne, amely a 2018. évre a Központi Statisztikai Hivatal által megállapított országos átlagos éves tejhozam (7809 liter/egyed) és a 2018-ban a termeléstől függő önkéntes támogatási rendszer keretében kifizetett tejhasznú tehenek számának (211 659) szorzataként áll elő. Az egyes jogosultságok felülvizsgált értéke ezen az új termelési számadaton alapulna. A régi jogosultságok visszavonásra kerülnek, majd azokat újraosztjuk azoknak, akik 2018-ban tejelő tehenekre vonatkozó támogatásban részesültek a termeléstől függő önkéntes támogatási rendszerből, a kifizetéssel érintett állatok számának megfelelően. Elemzésünk szerint ez képviseli a kvótaalapú statisztikákhoz legközelebb álló megközelítést, még akkor is, ha az átlagos tejhozam fajtánként eltérő. MEGJEGYZÉS: A támogatás továbbra is a termeléstől elválasztott maradna, mivel egy korábbi referencia-időszakra (2018) vonatkozna, de mégis lehetővé tenné a kedvezményezettek frissítését, lehetővé téve az ÁNT célzottabbá tételét. Egyéb feltételek nem változnának. A maximális pénzügyi keretet tiszteletben tartjuk. A frissítés hatása: A jogosultságok száma 15%-kal csökken, ez azonban a lehetséges fajlagos értéket minimális mértékben változtatja. ***A 2018-as bázisév alapján frissített történelmi bázisjogosultságok kiosztása során a potenciálisan igényelhető jogosultságok egy kis részét (közel 306 000 jogosultság) a termelők nem igényelték le. Annak érdekében, hogy a bázisfrissítés pozitív hatásait maximálisan kihasználhassuk, az egyébként is jogosult termelők számára - objektív feltételek mentén - lehetőséget biztosítanánk arra, hogy a ki nem osztott jogosultságokat leigényelhessék.***
Hízott bika	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. A jogosultságok elosztása a 2006-os év alapján történt. A mezőgazdasági termelők jogosultak voltak erre a támogatásra, feltéve, hogy 2006-ban termeléstől függő hízott bika támogatásban részesültek. Figyelembe véve, hogy a termeléstől függő önkéntes támogatás keretében működik egy hasonló jogcím, így ez tűnik a legmegfelelőbb közelítő adatforrásnak a referencia-időszak 2018-ra történő aktualizálására. A régi jogosultságokat visszavonjuk, majd azokat újra kiosztjuk azoknak, akik 2018-ban a termeléstől függő hízott bika támogatásban részesültek, a kifizetéssel érintett állatok számának megfelelően.

	MEGJEGYZÉS: A támogatás továbbra is a termeléstől elválasztott maradna, mivel egy korábbi referencia-időszakra (2018) vonatkozna, de mégis lehetővé tenné a kedvezményezettek frissítését, lehetővé téve az ÁNT célzottabbá tételét. A maximális pénzügyi keretet tiszteletben tartjuk, a támogatás mértéke legfeljebb a keret és a jogosultsággal rendelkező és a támogatási feltételeket tárgyévben teljesítő mezőgazdasági termelők jogosultságainak hányadosa. A frissítés hatása: A jogosultságok száma 10%-kal csökken, ez pedig a lehetséges fajlagos érték emelkedését eredményezi. ***A 2018-as bázisév alapján frissített történelmi bázisjogosultságok kiosztása során a potenciálisan igényelhető jogosultságok egy kis részét (225 jogosultság) a termelők nem igényelték le. Annak érdekében, hogy a bázisfrissítés pozitív hatásait maximálisan kihasználhassuk, az egyébként is jogosult termelők számára - objektív feltételek mentén - lehetőséget biztosítanánk arra, hogy a ki nem osztott jogosultságokat leigényelhessék.***
Anyatehén (termeléshez kötött)	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. Ezt a borítékot termeléshez kötött formában fizetik ki, a referencia időszak felülvizsgálata így is hasznos lehet és növelheti a célzottságot. A támogatható egységek maximális száma jelenleg 117 000 állat, ami 2003-ban került rögzítésre Magyarország csatlakozási szerződésében, mivel ez volt az a legmagasabb anyatehén-létszám, amely után termeléshez kötött támogatást lehetett nyújtani. Magát az értéket a csatlakozási tárgyalások során az anyatehenek 1998–2000 közötti átlagos száma alapján határozták meg. Magyarország 2004-ben nem a standard, hanem a SAPS rendszert vezette be, viszont az ágazat-specifikus kiegészítő nemzeti támogatások (top-up borítékok) kialakításakor a standard rendszerhez megállapított támogatási felsőhatárokat is tiszteletben kellett tartania. Ez tehát több mint 20 éves bázist jelent. Ezt az értéket így mindenképpen érdemes frissíteni. Mivel az elmúlt évtizedben nőtt az anyatehenek száma, az 117 000 egyed a potenciálisan támogatásra jogosult állomány csak mintegy felét teszi ki. Figyelembe véve, hogy a termeléstől függő önkéntes támogatás tartalmaz egy hasonló jogcímet, ez tűnik a legmegfelelőbb közelítő adatforrásnak a referencia-időszak 2018-ra történő aktualizálására. A régi jogosultságokat (egyéni támogatási felsőhatárok) visszavonjuk, majd azokat újra kiosztjuk a 2023-ban anyatehenet tartó mezőgazdasági termelőknek legfeljebb a 2018-ban a termeléstől függő önkéntes támogatási rendszer keretében anyatehén támogatásban részesült állatlétszám mértékéig (229 215). Amennyiben egy termelő a tárgyévben a támogatási feltételek szerint anyatehenet tart állatot, ezen állatok után, de legfeljebb a rendelkezésére álló jogosultságainak mértékéig támogatásra lesz jogosult. Mivel az új jogosultságok száma (229 215) meghaladja a jelenlegi jogosultságok számát a fajlagos támogatás mértéke jelentősen

	csökkenni fog MEGJEGYZÉS: A frissítés lehetővé tenné a jogosultságok több állatra történő megosztását, így az ÁNT célzottabbá tételét. Egyéb feltételek nem változnának. A maximális pénzügyi keretet, valamint a 2013-as döntésben szereplő fajlagos maximumot egyaránt tiszteletben tartjuk. A frissítés hatása: A jogosultságok száma 118%-kal emelkedik, ez pedig a lehetséges fajlagos maximum érték feleződését eredményezi.
Szarvasmarha extenzifikáció	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. A jogosultságok elosztása a 2006-os év alapján történt. A mezőgazdasági termelők jogosultak voltak erre a támogatásra, feltéve, hogy 2006-ban termeléstől függő szarvasmarha extenzifikációs támogatásban részesültek. A tartás akkor tekinthető külterjesnek, ha a gazdaságban az állatsűrűség nem haladja meg az 1,4 állategységet hektáronként. A számítást az 1782/2003/EK tanácsi rendelet 132. cikkének (3a) bekezdésében előírt szabályoknak megfelelően végezték el. A takarmánytermő területet a mezőgazdasági üzem SAPS-területéből számították ki a szántóföldi és a CNDP energianövény-területek levonásával. A felülvizsgálatra a 2018. évi hízott bika és anyatehén termeléstől függő önkéntes támogatásokkal kapcsolatos adatok alapján kerülne sor, így a megállapított állatok után kaphatna a termelő támogatási jogosultságot, amennyiben azokat extenzíven tartja. A gazdaságok állatsűrűségét az adott naptári évben az adott naptári évben jelen lévő hímivarú szarvasmarhák, tehenek és üszők, valamint azon anyajuhok figyelembevételével határoznák meg, amelyekre ugyanazon naptári évre vonatkozóan a termelő részére termeléshez kötött támogatás került megállapításra (VCS). A régi jogosultságokat visszavonjuk, majd új jogosultságokat osztunk ki azoknak, akik teljesítik a fent említett 1,4 állategység/ha sűrűségi kritériumot. Mivel a térinformatikai kérelem (GSAA) megfelelőbb adatokat ad a tényleges takarmánytermő területről, a sűrűség kiszámításához legelőt használjuk takarmányterületként. MEGJEGYZÉS: A támogatás továbbra is a termeléstől elválasztott maradna, mivel egy korábbi referencia-időszakra (2018) vonatkozna, de mégis lehetővé tenné a kedvezményezettek frissítését, lehetővé téve az ÁNT célzottabbá tételét. Egyéb feltételek nem változnának. A maximális pénzügyi keretet tiszteletben tartjuk. A frissítés hatása: A jogosultságok száma 7%-kal emelkedne, ez pedig a lehetséges

	fajlagos érték enyhe csökkenését eredményezi. ***A 2018-as bázisév alapján frissített történelmi bázisjogosultságok kiosztása során a potenciálisan igényelhető jogosultságok egy kis részét (közel 1 000 jogosultság) a termelők nem igényelték le. Annak érdekében, hogy a bázisfrissítés pozitív hatásait maximálisan kihasználhassuk, az egyébként is jogosult termelők számára - objektív feltételek mentén - lehetőséget biztosítanánk arra, hogy a ki nem osztott jogosultságokat leigényelhessék.***
Dohány (Virginia)	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve. A jogosultságok elosztása a 2006-os év alapján történt. Azon mezőgazdasági termelők voltak jogosultak erre a támogatásra, akik 2006-ban termeléstől függő dohánytámogatásban részesültek. Bár a szerkezetátalakítási program eredményeként az elmúlt évtizedben a dohánytermelési terület csaknem felére csökkent, ez az ágazat szociális szempontból továbbra is fontos szerepet játszik azáltal, hogy munkalehetőséget biztosít az alacsony képzettségű munkavállalók számára a kevésbé fejlett régiókban. A tényleges termelés nagymértékben eltér a referenciaadatoktól. Virginia dohány esetében 4 058 hektár áll szemben a tényleges ~2 878 hektárral. A régi jogosultságok visszavonásra kerülnek, majd új jogosultságokat osztunk ki azoknak, akik 2018-ban Virginia dohányt állítottak elő. Az egyes termelők dohánytermő területét a 2018. évi jóváhagyott SAPS területen belül Virginia dohánytermő területként jelzett terület alapján állapítjuk meg. MEGJEGYZÉS: A támogatás továbbra is a termeléstől elválasztott maradna, mivel egy korábbi referencia-időszakra (2018) vonatkozna, de mégis lehetővé tenné a kedvezményezettek frissítését, lehetővé téve az ÁNT célzottabbá tételét. Egyéb feltételek nem változnának, vagyis a 2012-ben jóváhagyott feltételeket kellene alkalmazni. A maximális pénzügyi keretet tiszteletben tartjuk. A frissítés hatása: A jogosultságok száma 29%-kal csökken, ez pedig a lehetséges fajlagos érték jelentős emelkedését eredményezi. ***A 2018-as bázisév alapján frissített történelmi bázisjogosultságok kiosztása során a potenciálisan igényelhető jogosultságok egy kis részét (132 jogosultság) a termelők nem igényelték le. Annak érdekében, hogy a bázisfrissítés pozitív hatásait maximálisan kihasználhassuk, az egyébként is jogosult termelők számára - objektív feltételek mentén - lehetőséget biztosítanánk arra, hogy a ki nem osztott jogosultságokat leigényelhessék.***
Dohány (Burley)	MEGJEGYZÉS: A fajlagos értékek euróban vannak kifejezve.

	A jogosultságok elosztása a 2006-os év alapján történt. Azon mezőgazdasági termelők voltak jogosultak erre a támogatásra, akik 2006-ban termeléstől függő dohánytámogatásban részesültek. az elmúlt évtizedben a dohánytermelési terület csaknem felére csökkent, ez az ágazat szociális szempontból továbbra is fontos szerepet játszik azáltal, hogy munkalehetőséget biztosít az alacsony képzettségű munkavállalók számára a kevésbé fejlett régiókban. A tényleges termelés nagymértékben eltér a referenciaadatoktól. A Burley dohány esetében 1800 hektár áll szemben a tényleges 733 hektárral. A régi jogosultságok visszavonásra kerülnek, majd új jogosultságokat osztunk azoknak, akik 2018-ban Burley dohányt termesztettek. Az egyes termelők dohánytermő területét a 2018. évi jóváhagyott SAPS területen belül Burley dohánytermő területként jelzett terület alapján állapítjuk meg. MEGJEGYZÉS: A támogatás továbbra is a termeléstől elválasztott maradna, mivel egy korábbi referencia-időszakra (2018) vonatkozna, de mégis lehetővé tenné a kedvezményezettek frissítését, lehetővé téve az ÁNT célzottabbá tételét. Egyéb feltételek nem változnának, vagyis a 2012-ben jóváhagyott feltételeket kellene alkalmazni. A maximális pénzügyi keretet tiszteletben tartjuk. A frissítés hatása: A jogosultságok száma 55%-kal csökken, ez pedig a lehetséges fajlagos érték jelentős emelkedését eredményezi. ***A 2018-as bázisév alapján frissített történelmi bázisjogosultságok kiosztása során a potenciálisan igényelhető jogosultságok egy kis részét (46 jogosultság) a termelők nem igényelték le. Annak érdekében, hogy a bázisfrissítés pozitív hatásait maximálisan kihasználhassuk, az egyébként is jogosult termelők számára - objektív feltételek mentén - lehetőséget biztosítanánk arra, hogy a ki nem osztott jogosultságokat leigényelhessék.***

d) az átmeneti nemzeti támogatás és a KAP stratégiai terv beavatkozásai közötti kiegészítő jelleg rövid ismertetése

Az átmeneti nemzeti támogatások (ÁNT) az előző támogatási időszakban, 2015-2022 között is fontos eleme volt a magyar agrártámogatási rendszernek. Annak ellenére, hogy az ÁNT-nek a közvetlen támogatások forráskeretéhez viszonyított mérete kisebb, ezen összegek a kapcsolódó közvetlen támogatásokkal együtt voltak képesek az érintett ágazatokban elérni a kívánt célokat. Fontos látni azonban, hogy e célok jellemzően nem a kibocsátás növelését, hanem az ágazat zsugorodásának (pl. juhtenyésztés) vagy éppen teljes megszűnésének (pl. dohány ágazat) megakadályozását jelentették. A kedvezményezett ágazatok között az állattenyésztési ágazatok vannak túlnyomó többségben, emellett pedig a szociális szempontból, a hátrányos helyzetű területeken biztosított munkahelyek révén (a feldolgozásban foglalkoztatottakkal együtt mintegy 20 ezer fő) kiemelt jelentőségű dohánytermesztés található.

A tejelő és húshasznú szarvasmarha tartás, valamint a juhtenyésztés esetében ezen, nemzeti

költségvetésből finanszírozott támogatási forma kiegészíti a hasonló jogcímen a termeléshez kötött támogatásokból érkező forrásokat, bár a kedvezményezettek köre nem teljesen azonos. A már említett dohánytermesztés esetében viszont elmondható, hogy az ágazat célzott támogatásának közel felét az ÁNT adja.

A SWOT elemzések megállapításai, az azonosított szükségletek, illetve a társadalmi konzultáció tapasztalatai alapján az a döntés született, hogy az érzékeny ágazatok támogatása érdekében – élve a 2021/2115/EU rendelet 147. cikkében szereplő lehetőséggel – folytatódik majd az átmeneti nemzeti támogatások nyújtása, fokozatos kivezetés mellett.

Az előzetes elemzések eredményei alapján a 2006-os vagy még korábbra visszanyúló referencia időszakok esetében hasznos lehetőségnek ítéljük meg azok frissítését. Ezáltal az ÁNT célzottsága jelentősen javulhat egyes ágazatok esetében. A célzottság javulása lehetővé teszi, hogy a termeléshez kötött támogatások hatékonyabb kiegészítéseként, valamint a valódi termeléshez közelebbi jogosulti kör elérése által az ÁNT is hozzájárulhasson, a KAP közös célkitűzéseihez, elsősorban az SO1-hez, másodsorban pedig az SO8-hoz.

Tekintettel arra, hogy az ÁNT feltételrendszere összhangban áll a termeléshez kötött támogatásokkal, ezért e források szintén hozzájárulnak a KAP specifikus célkitűzéseinek megvalósulásához, a következő azonosított szükségletekre való válaszként:

- SO1: 1.1.1 alszükséglet: Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak;
- SO1: 1.1.3 alszükséglet: Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása;
- SO1: 1.2. főszükséglet: Természeti (időjárás) és piaci kockázatokból fakadó jövedelemingadozások csökkentése;

A kiegészítő jelleg bemutatása

Általánosságban elmondható, hogy az átmeneti nemzeti támogatások célja, hogy kiegészítő jellegével az azonosított szükségletek teljesítésén keresztül hozzájáruljon az SO1 célkitűzéseinek eléréséhez. Ez a kiegészítő jelleg azonban fokozatosan gyengül, tekintettel arra, hogy az ágazati borítékok lehetséges maximális mérete évről-évre csökken.

1. Anyajuhtartás:

Az anyajuhtartás esetében a jövedelemtámogatások két forrásból, az uniós forrású termeléshez kötött támogatásokból, valamint a nemzeti forrásból finanszírozott átmeneti nemzeti támogatásokon keresztül érkeznek. Mindkét jogcím termeléshez kötött formában működik, így a jogosultak köre gyakorlatilag megegyezik. A két jogcím közül az uniós forrás teszi ki a nagyobb részt (28,4 EUR), az átmeneti nemzeti támogatás fajlagos értéke elenyésző, mindössze 0,05 EUR állatonként. Érdemes megemlíteni, hogy a tejtermelésben részt vevő anyajuhok esetében a fajlagos érték alacsonyabb (0,04 EUR), azonban a juhtejet előállító termelők a II. pillérben, állatjóléti többletvállalások teljesítése esetén további kifizetést igényelhetnek.

Ahogy az anyajuh támogatás bemutatásánál is jeleztük, az anyajuhtartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Erre épül rá a termeléstől elválasztott formában nyújtott, kedvezőtlen adottságú területeken tartott állatok után megállapított kiegészítő átmeneti nemzeti támogatási jogcím, amelynek fajlagos összege 4,83 EUR. Ennek kiegészítő jellege ugyanakkor inkább ágazati szinten értelmezhető, hiszen az anyajuhtartóknak csak szűk köréhez jut el.

Az említett három jogcímen érkező támogatás az ágazat gazdasági és környezeti értelemben vett fenntarthatóságát, a törzskönyvezett apaállat használat előírásával pedig a minőségi árualap biztosítását hivatott elősegíteni.

2. Hízott bika támogatás

A hízott bika tartás esetében a jövedelemtámogatások két forrásból, az uniós forrású termeléshez kötött támogatásokból, valamint a nemzeti forrásból finanszírozott átmeneti nemzeti támogatásokon keresztül érkeznek. Míg az uniós láb termeléshez kötött, addig az átmeneti nemzeti támogatási jogcím termeléstől elválasztott formában működik, így a jogosultak köre nem mutat teljes átfedést. Ezen részben javít majd a referencia időszak módosítása. A két jogcím közül az uniós forrás tervezhető biztosabban (54,35 EUR), az átmeneti nemzeti támogatás fajlagos értéke az aktuális nemzeti költségvetési lehetőségek függvényében változik, az elmúlt 2 évben 60 EUR körül alakult jogosultságonként. Ez azonban jelentősen elmarad az indikatív 101,07 EUR-tól. A jóváhagyott pénzügyi boríték kihasználása nem közelíti a jóváhagyott maximális értéket, az elmúlt években 80% alatt alakult.

Ahogy a hízott bika támogatás bemutatásánál is jeleztük, a bika hízlalással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Erre épül rá a termeléstől elválasztott formában nyújtott, szarvasmarha extenzifikációs átmeneti nemzeti támogatási jogcím, amelynek összege az aktuális nemzeti költségvetési lehetőségek függvényében változik, az elmúlt 2 évben 60 EUR körül alakult jogosultságonként. Ennek kiegészítő jellege ugyanakkor inkább ágazati szinten értelmezhető, hiszen a hús marhát tartó gazdaságoknak csak egy része tartja extenzíven az állományát.

3. Anyatehéntartás támogatása

A húshasznú anyatehéntartás esetében a jövedelemtámogatások két forrásból, az uniós forrású termeléshez kötött támogatásokból, valamint a nemzeti forrásból finanszírozott átmeneti nemzeti támogatásokon keresztül érkeznek. Mindkét jogcím termeléshez kötött formában működik, ennek ellenére a jogosultak köre nem egyezik meg. Ennek az az oka, hogy az átmeneti nemzeti támogatás esetében korlátként működik a támogatható állatok száma, amely 117 000 egyedben van maximalizálva. A stratégiai terv rendeletben szereplő lehetőséggel élve a jogosult állatlétszám felső korlátja a 2018-ban a termeléstől függő önkéntes támogatási rendszer keretében anyatehén támogatásban részesült állatlétszám mértékére (229 215) emelkedik, amely segítségével a jogosultak köre jelentős mértékben közelít majd egymáshoz. A két jogcím közül az uniós forrás tervezhető biztosabban (~140 EUR), az átmeneti nemzeti támogatás fajlagos értéke az aktuális nemzeti költségvetési lehetőségek függvényében változik, és az említett frissítés okán a felére (30 EUR körüli szintre) csökken.

Ahogy az anyatehéntartás támogatás bemutatásánál is jeleztük, a húshasznú anyatehén tartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és a javuló célzottságú átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Erre épül rá a termeléstől elválasztott formában nyújtott, szarvasmarha extenzifikációs átmeneti nemzeti támogatási jogcím, amelynek összege az aktuális nemzeti költségvetési lehetőségek függvényében változik, az elmúlt 2 évben 60 EUR körül alakult jogosultságonként. Ennek kiegészítő jellege ugyanakkor inkább ágazati szinten értelmezhető, hiszen a hús marhát tartó gazdaságoknak csak egy része tartja extenzíven az állományát.

4. Tejtámogatás:

A tejhasznú tehéntartás esetében a jövedelemtámogatások két forrásból, az uniós forrású termeléshez kötött támogatásokból, valamint a nemzeti forrásból finanszírozott átmeneti nemzeti támogatásokon keresztül érkeznek. Míg az uniós láb termeléshez kötött, addig az átmeneti nemzeti támogatási jogcím termeléstől elválasztott formában működik, így a jogosultak köre nem mutat teljes átfedést. A referencia időszak felülvizsgálatával élve a két jogcím kedvezményezettjei közötti átfedés javul. A két jogcím közül az uniós forrás tervezhető biztosabban (~317 EUR), az átmeneti nemzeti támogatás fajlagos értéke az

aktuális nemzeti költségvetési lehetőségek függvényében változik. Az összehasonlítást/kiegészítő jellegének kimutatását nehezíti, hogy a termeléshez kötött támogatás állatalapon, az átmeneti nemzeti támogatás pedig egy kalkulált tej kilogramm alapon kerül kifizetésre.

Ahogy a tejhasznú tehéntartás támogatás bemutatásánál is jeleztük, a tejtermeléssel foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja a tejtermelés jövedelmezőségének szinten tartásával az ágazat által nyújtott gazdasági, társadalmi és környezeti szolgáltatások fenntartása, közvetetten pedig a magyarországi tejfeldolgozás alapanyaggal történő ellátása ésszerű szállítási távolságon belül.

Kiemelendő még, hogy a tejelő tehenet tartó gazdaságok támogatását már 2023 előtt is kiegészítette egy állatjóléti beavatkozás a II. pillérben, ahol állatjóléti többletvállalások teljesítése esetén további kifizetést igényelhetnek. Ez a KAP stratégiai terv keretében tovább folytatódik.

5. A dohány ágazat támogatása:

A kiegészítő jelleg a dohánytermesztés esetében kevéssé értelmezhető, tekintettel arra, hogy célzott támogatást az ágazat a KAP stratégiai terv keretében kizárólag az átmeneti nemzeti támogatásokon keresztül kap. A referencia időszak frissítése ugyanakkor lehetőséget teremt arra, hogy a kapcsolat javuljon a jogosultságok tulajdonosai, valamint a válóban dohánytermeléssel foglalkozó gazdák sokasága között.

Egyéb melléklet: a 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekkel való összehangoltság és az azokhoz való hozzájárulás

Nemzeti hozzájárulás a tápanyagveszteségnek a termékenység romlása nélküli 50%-os csökkentésére vonatkozó 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez

Magyarország elkötelezett a környezeti- és klímacélokért tett erőfeszítések terén. A KAP Stratégiai Tervben és annak keretein kívül működtetett beavatkozásokról részletesen a 3. fejezetben számolunk be.

Nemzeti hozzájárulás ahhoz a 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez, amely értelmében a mezőgazdasági területek 10%-ának rendelkeznie kell magas biodiverzitású tájképi elemekkel

Magyarország elkötelezett a környezeti- és klímacélokért tett erőfeszítések terén. A KAP Stratégiai Tervben és annak keretein kívül működtetett beavatkozásokról részletesen a 3. fejezetben számolunk be.

Nemzeti hozzájárulás ahhoz a 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez, amely értelmében az Unió mezőgazdasági területeinek legalább 25%-a ökológiai művelés alatt kell állnia

Magyarország elkötelezett a környezeti- és klímacélokért tett erőfeszítések terén. A KAP Stratégiai Tervben és annak keretein kívül működtetett beavatkozásokról részletesen a 3. fejezetben számolunk be.

Nemzeti hozzájárulás a vegyi növényvédő szerek által jelentett kockázat és azok általános használatának, valamint a veszélyesebb növényvédő szerek használatának 50%-kal való csökkentésére vonatkozó, 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez

Magyarország elkötelezett a környezeti- és klímacélokért tett erőfeszítések terén. A KAP Stratégiai Tervben és annak keretein kívül működtetett beavatkozásokról részletesen a 3. fejezetben számolunk be.

Nemzeti hozzájárulás a haszonállatoknak szánt és az akvakultúrában használt antimikrobiális szerek értékesítésének 50%-os csökkentésére vonatkozó, 2030-ra teljesítendő uniós célkitűzésekhez

Magyarország elkötelezett a környezeti- és klímacélokért tett erőfeszítések terén. A KAP Stratégiai Tervben és annak keretein kívül működtetett beavatkozásokról részletesen a 3. fejezetben számolunk be.

Nemzeti hozzájárulás ahhoz a 2025-re teljesítendő uniós célkitűzésekhez, amely a 100%-os hozzáférés elérése céljából a gyors szélessávú internetnek a vidéki területeken való bevezetésére irányul

Magyarország 2030-ig szóló Nemzeti Digitális Stratégiája (NDS) négy specifikus célt fogalmaz meg a hálózatok fejlesztésével kapcsolatban:

- DI1: A gigabites kapcsolatra képes hálózattal lefedett háztartások aránya érje el 2030-ra a 95%-ot
- DI2: Az 5G hálózattal ellátott főbb közlekedési útvonalak és megyei jogú városok aránya 2023-ra érje el a 100%-ot
- DI3: A járási székhelyek Nemzeti Távközlési Gerinchálózati (NTG) végpontokkal való ellátottsága legalább 80%-ban valósuljon meg 2025-ig
- DI4: Legyen a legalább 1 Gbps sávszélességű hálózati kapcsolattal ellátott köznevelési és szakképzési intézmények aránya 100% 2025 végére

A célokat a következő intézkedésekkel kívánjuk elérni:

DI I.1 „Gigabit Magyarország 2030" hálózatfejlesztési program megtervezése és megvalósítása

Az intézkedés célja a „Gigabit Magyarország 2030" országos hálózatfejlesztési program megtervezése és megvalósítása annak érdekében, hogy 2030-ra minden igényhelyen elérhető legyen a legalább szimmetrikus 1 Gbps sebességű internetkapcsolat. Az intézkedés keretében el kell érni, hogy 2025-re a lakossági/ üzleti/közintézményi igényhelyek 75/70/65%-a, 2030-ra a lakossági igényhelyek 95%-a, míg az üzleti és közintézményi igényhelyek 100%-a rendelkezzen legalább 1 Gbps sávszélességű internet-hozzáférés lehetőségével. **Az NDS nem különböztet meg vidéki és nem vidéki térségeket, a fejlesztések az egész ország területére vonatkoznak.**

Az intézkedés fő elemei:

- Újgenerációs vezetékes és vezetéknélküli hálózatokat kiszolgáló **távközlési alapinfrastruktúra** fejlesztése;
- **Gerinc-, felhordó (körzet) és helyi hálózati fejlesztések** pályázati formában történő támogatása azokon a területeken, amelyeken a piac önerőből nem fejleszt;
- **Szupergyors Internet Programiroda, felügyelőmérnöki hálózat és Broadband Competence Office (BCO) működtetése** a gigabites fejlesztések állami támogatása és szakmai monitoringja érdekében
- Amennyiben a pályázat keretében sem valósul meg a fejlesztés, az **állami tulajdonú vállalkozások** szerepvállalásának elemzése, szükség esetén pénzügyi eszközök bevonásával is.

DI II.1 A Digitális Jólét Gerinchálózat (DJG) földrajzi kiterjesztése, járási székhelyek, települések bekapcsolása, kapacitásbővítése és intézmények bekötése

Az intézkedés célja a Digitális Jólét Gerinchálózat fejlesztése és kapacitásának növelése oly módon, hogy a DJG használói (pl. a köznevelési és szakképzési intézmények) rövid felhordó hálózat felhasználásával a lehető legközelebbi ponton tudjanak a gerinchálózathoz kapcsolódni. Az állami hálózat fejlesztésével csökkenthető a piaci kitettség és a felügyelt hálózatban költségmegtakarítás érhető el. A fejlesztésnek köszönhetően a sávszélesség-igény folyamatos növekedése nem jár a költségek indokolatlan megugrásával.

Az intézkedés fő elemei:

·Járásközpontokban **forgalmi csomópont** létrehozása;

- Hálózati probe fejlesztése, **aktív forgalom figyelése** a rendelkezésre állás növelése érdekében;
- **Hálózati monitoring rendszer** továbbfejlesztése, az esetleges hibák és azok helyének gyorsabb felderítése és a beavatkozás felgyorsítása érdekében. Ezzel magasabb szintű rendelkezésre állás és költséghatékonyabb működés érhető el;
- **Forgalmi irányítás fejlesztése**, a legoptimálisabb hálózati forgalom kialakítása érdekében;
- **100 GBit/s-os vagy ennél nagyobb kapacitású csatornák létrehozása** a gerinchálózati eszközök között, ezzel a hálózat áteresztő képességének növelése. A növekvő végponti igények és a DOS, a kutatás és a közgyűjteményi digitalizáció elvárásainak maradéktalan és zökkenőmentes kiszolgálása érdekében szükséges a fejlesztés, amellyel elérhető, hogy a végpontokon - földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül - egységes szolgáltatás történjen;
- **Eszközcserék** annak érdekében, hogy a kapacitások növelhetőek legyenek, ehhez modernebb eszközpark beszerzése, melyek felügyelete, üzemeltetése egységesebb módon, költséghatékonyan történhet;
- **Csatlakozási pontok** létrehozása, az érintett feladat-ellátási helyek mindegyikén;
- **Sötétszál-bérlettel** biztosított optikai vonalon a végpontok bekötése a hálózatba;
- **Pre-aggregációs csomópontok** biztosítása;
- **Kutatási célú hálózati** megoldások (pl. Quantum kommunikáció) lehetőségének megteremtése;
- **Digitális oktatási hálózati- és alkalmazásplatform** megvalósítása

DI II.2 Köznevelési és szakképzési kollégiumokban az oktatási és közösségi terekben menedzselt WiFi hálózati infrastruktúrák kiépítése

Az intézkedés célja oktatási célú WiFi hálózatok fejlesztésének megvalósítása köznevelési és szakképzési kollégiumokban.

Az intézkedés fő elemei:

- Tanulószobákban, közösségi terekben és lakószobákban elérhető, **központilag menedzselt WiFi hálózatok** kialakítása;
- **Eduroam és Guest** hálózatok kialakítása, fejlesztése;
- **Online csoportmunkára** alkalmas tanulószobák (okos TV, kamera, mikrofon stb.) kialakítása, felszerelése és üzembe helyezése

DI III.1 Nemzeti Távközlési Gerinchálózat (NTG) kiterjesztése, sávszélességének bővítése és kapcsolódó hálózati fejlesztések

Az intézkedés célja az eddig optikai hálózattal nem rendelkező fekvőbeteg-ellátó egészségügyi intézmények, büntetés-végrehajtási intézmények, a Nemzeti Távközlési Gerinchálózati (NTG) végpontokkal nem rendelkező járási helyszínek hálózatfejlesztése. Az önkormányzatok, az állami szervek ennek révén tudnak korszerű e-közigazgatási szolgáltatásokat nyújtani. További fontos cél a lényegesen megemelkedett és emelkedő sávszélesség igények rugalmas kielégítésének biztosítása kapacitásnöveléssel.

Az intézkedés fő elemei:

- Járási aggregációs hálózat továbbfejlesztése;
- NTG gerinchálózati kapacitásának bővítése (beleértve a kormányzati dolgozók otthoni munkavégzéshez szükséges NTG hálózati kapacitások fejlesztését is);
- Kórházak optikai bekötése;
- Büntetésvégrehajtási (BV) intézmények optikai bekötése;
- Az NTG kapcsolatok biztonságos kiszolgálásához szükséges egyéb hálózati és biztonsági fejlesztések.

DOKUMENTUMOK

Dokumentum címe	Dokumentumtípus	Dokumentum dátuma	Helyi hivatkozás	Bizottsági hivatkozás	Fájl	Küldés dátuma	Küldő
Átmeneti nemzeti támogatások	VI. melléklet: Átmeneti nemzeti támogatás	2021. dec. 22.		Ares(2026)9141791	Átmeneti nemzeti támogatások	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD19_G01_AEC_70 - AKG_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2021. dec. 23.		Ares(2026)9141791	RD19_G01_AEC_70 - AKG_háttérszámítás RD19_G01_AEC_70 - AKG_háttérszámítás2	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD20_G02_ORT_70 - ÖKO_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2021. dec. 23.		Ares(2026)9141791	RD20_G02_ORT_70 - ÖKO_háttérszámítás RD20_G02_ORT_70 - ÖKO_háttérszámítás2	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD28_G11_GPI_70 - Növényi gén in situ_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2021. dec. 23.		Ares(2026)9141791	RD28_G11_GPI_70 - Növényi gén in situ_háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD29_G12_AWC_70 - Állatjólét kiskérődző_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2021. dec. 23.		Ares(2026)9141791	RD29_G12_AWC_70 - Állatjólét kiskérődző_háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
KAP ST Társadalmasítás	III. melléklet: A partnerekkel folytatott konzultáció	2021. dec. 29.		Ares(2026)9141791	KAP ST Társadalmasítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD30_G12_AWC_70 - Állatjólét szarvasmarha_háttérszámítás 1. - Tejelő szmarha háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2021. dec. 29.		Ares(2026)9141791	RD30_G12_AWC_70 - Állatjólét szarvasmarha_háttérszámítás 1. - Tejelő szmarha háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD32_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban intézkedés háttérszámítása	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések	2021. dec. 29.		Ares(2026)9141791	RD32_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban intézkedés háttérszámítása3 RD32_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland

Dokumentum címe	Dokumentumtípus	Dokumentum dátuma	Helyi hivatkozás	Bizottsági hivatkozás	Fájl	Küldés dátuma	Küldő
	formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások				baromfi ágazatban intézkedés háttérszámítása4 RD32_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban intézkedés háttérszámítása1 RD32_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban intézkedés háttérszámítása2		
CCO SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	CCO SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO1 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO1 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO2 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO2 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO3 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO3 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO4 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO4 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO6 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO6 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO7 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO7 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO9 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 14.		Ares(2026)9141791	SO9 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO5 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. jún. 20.		Ares(2026)9141791	SO5 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
SO8 SWOT hatástanulmány	II. melléklet: GYELV-elemzés	2022. júl. 1.		Ares(2026)9141791	SO8 SWOT hatástanulmány	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Consultation of the partners	III. melléklet: A partnerekkel folytatott konzultáció	2022. szept. 14.		Ares(2026)9141791	Consultation of the partners	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Magyarország KAP Stratégiai Terve 2023-2027 Stratégiai Környezeti Vizsgálat	I. melléklet: Előzetes értékelés és a 2001/42/EK irányelvben említett stratégiai környezeti vizsgálat (SKV)	2022. okt. 13.		Ares(2026)9141791	Magyarország KAP Stratégiai Terve 2023-2027 Stratégiai Környezeti Vizsgálat	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
KAP Stratégiai Terv előzetes (ex ante) értékelés - Értékelési jelentés	I. melléklet: Előzetes értékelés és a 2001/42/EK irányelvben említett stratégiai környezeti vizsgálat (SKV)	2022. okt. 28.		Ares(2026)9141791	KAP Stratégiai Terv előzetes (ex ante) értékelés - Értékelési jelentés	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Húsmarha állatjólét háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt,	2023. okt. 9.		Ares(2026)9141791	Húsmarha állatjólét háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland

Dokumentum címe	Dokumentumtípus	Dokumentum dátuma	Helyi hivatkozás	Bizottsági hivatkozás	Fájl	Küldés dátuma	Küldő
	közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások						
RD24_G07_GAX_70 - Állati gén ex situ_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. nov. 20.		Ares(2026)9141791	fajtarekonstrukcios_tamogatas_mellekletek_230310 RD24_G07_GAX_70 - Állati gén ex situ_háttérszámítás3 RD24_G07_GAX_70 - Állati gén ex situ_háttérszámítás1 RD24_G07_GAX_70 - Állati gén ex situ_háttérszámítás2 Védett őshonos és veszélyeztetett állatfajták_háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD25_G08_GAI_70 - Állati gén in situ_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. nov. 20.		Ares(2026)9141791	Védett őshonos és veszélyeztetett állatfajták_háttérszámítás fajtarekonstrukcios_tamogatas_insitu_230310 RD25_G08_GAI_70 - Állati gén in situ_háttérszámítás1 RD25_G08_GAI_70 - Állati gén in situ_háttérszámítás2 RD25_G08_GAI_70 - Állati gén in situ_háttérszámítás3 fajtarekonstrukcios_tamogatas_mellekletek_230310	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD26_G09_GAV_70 - Állati gén in vitro_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. nov. 20.		Ares(2026)9141791	fajtarekonstrukcios_tamogatas_invitro_exsitu_230310 Védett őshonos és veszélyeztetett állatfajták_háttérszámítás RD26_G09_GAV_70 - Állati gén in vitro_háttérszámítás1 RD26_G09_GAV_70 - Állati gén in vitro_háttérszámítás2 RD26_G09_GAV_70 - Állati gén in vitro_háttérszámítás3 RD26_G09_GAV_70 - Állati gén in vitro_háttérszámítás4	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD27_G10_GPX_70 - Növényi gén ex situ_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. nov. 20.		Ares(2026)9141791	RD27_G10_GPX_70 - Növényi gén ex situ_háttérszámítás fajtarekonstrukcios_tamogatas_mellekletek_230310 fajtarekonstrukcios_tamogatas_invitro_exsitu_230310 Védett őshonos és veszélyeztetett állatfajták_háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Erdészeti beavatkozások egységköltség háttérszámításai	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. dec. 4.		Ares(2026)9141791	Erdészeti beavatkozások egységköltség háttérszámításai	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland

Dokumentum címe	Dokumentumtípus	Dokumentum dátuma	Helyi hivatkozás	Bizottsági hivatkozás	Fájl	Küldés dátuma	Küldő
RD33_G15_ANB_70 - Állatjólét méhészet_háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. dec. 4.		Ares(2026)9141791	RD33_G15_ANB_70 - Állatjólét méhészet_háttérszámítás	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Tanácsadási Szolgáltatások Egységköltségének Meghatározása – Háttéranyag	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2023. dec. 19.		Ares(2026)9141791	Tanácsadási Szolgáltatások Egységköltségének Meghatározása – Háttéranyag	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
AKI_egysegkoltsegszamitas_ontozesi_kozosseg	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. jún. 4.		Ares(2026)9141791	AKI_egysegkoltsegszamitas_ontozesi_kozosseg	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
AÖNTB_egységköltség	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. jún. 4.		Ares(2026)9141791	AÖNTB_egységköltség 1 AÖNTB_egységköltség 2	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Agro-ökológiai nem termelő beruházások, Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés háttérszámítás	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. jún. 6.		Ares(2026)9141791	AÖNTB_háttérszámítás_2 AÖNTB_háttérszámítás_1	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Eco-Scheme szankciórendszer	Melléklet, 7. fejezet: Irányítási és koordinációs rendszer	2024. jún. 11.		Ares(2026)9141791	AÖP szankciórendszere 2025	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
CIS Anyajuh Keretemelés háttéranyag	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. szept. 3.		Ares(2026)9141791	CIS Anyajuh Keretemelés háttéranyag	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Allatjoleti_tam_szamitasi_javaslat_OMME_jav	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt,	2024. nov. 19.		Ares(2026)9141791	Allatjoleti_tam_szamitasi_javaslat_OMME_jav	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland

Dokumentum címe	Dokumentumtípus	Dokumentum dátuma	Helyi hivatkozás	Bizottsági hivatkozás	Fájl	Küldés dátuma	Küldő
	közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások						
Minőségrendszerek_háttérszámítás_RD46	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. nov. 22.		Ares(2026)9141791	Minőségrendszerek_háttérszámítás_RD46	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD20_G02a_ORT_70 HU_ÖKO új beavatkozás háttérszámítása	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. nov. 22.		Ares(2026)9141791	ÖKO_egységösszeg_KAP_ST_20241114_1 ÖKO_egységösszeg_KAP_ST_20241114_2	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
RD19_G01a_AEC_70 – Agrár-környezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	Melléklet, 5. fejezet: A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások	2024. dec. 12.		Ares(2026)9141791	AKG_egységösszeg_KAP_ST_20241113_1 AKG_egységösszeg_KAP_ST_20241113_2 TECS vállalásai TECS_referenciaszint	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland
Kontextus indikátor módosítás KAP ST 8.1 alapján	Egyéb tagállami dokumentum	2026. aug. 31.		Ares(2026)9140268	Kontextus indikátor módosítás KAP ST 8.1 alapján	2026. szept. 28.	Walter, Dániel
Modifications of R indicators_SFC2.3.1_KAP ST 9.1	Egyéb tagállami dokumentum	2026. aug. 31.		Ares(2026)9140304	Modifications of R indicators_SFC2.3.1_KAP ST 9.1	2026. szept. 28.	Walter, Dániel
Monitoring Bizottsági észrevételek és válaszok	Egyéb tagállami dokumentum	2026. aug. 31.		Ares(2026)9140221	MB észrevétel-IH_válasz_KAP_ST_módosítás_2026	2026. szept. 28.	Walter, Dániel
Programme snapshot 2023HU06AFSP001 9.1	Pillanatkép az adatokról küldés előtt	2026. szept. 28.		Ares(2026)9141791	Programme snapshot 2023HU06AFSP001 9.1 Programme snapshot 2023HU06AFSP001 9.1	2026. szept. 28.	Eszenyi, Roland